

UTDRAG

§ 62

Dnr 2018/KS 0121 10

Årsredovisning för Tyresö kommun 2017**Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige**

1. Årsredovisning för Tyresö kommun 2017 godkänns.
2. 467 650 tkr avseende investeringsprojekt som påbörjats men inte avslutats under 2017 överförs till budget 2018 enligt bilaga 1.
3. -2 929 tkr avseende intäktsfinansierade verksamheters resultat 2017 överförs till budget 2018.

Särskilt yttrande

Anita Mattsson (S) lämnar särskilt yttrande för de tjänstgörande socialdemokraternas räkning (bilaga).

Marie Åkesdotter (MP) lämnar särskilt yttrande (bilaga).

Beskrivning av ärendet

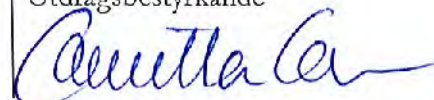
Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat en årsredovisning för kommunens verksamhet och ekonomi 2017. Årsredovisningen visar hur verksamheterna har finansierats och hur ekonomin ser ut vid årets slut. Här redovisas också hur resultatet blev i förhållande till den antagna budgeten, om åtagandena för verksamheten har uppfyllts och en bedömning görs om den framtida utvecklingen.

Kommunledningsutskottet har berett ärendet och föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna årsredovisningen, att medel för investeringsprojekt som påbörjats men inte avslutats under 2017 överförs till budget 2018 samt att medel avseende intäktsfinansierade verksamheters resultat 2017 överförs till budget 2018. Sedan kommunledningsutskottets sammanträde har en ny tjänsteskrivelse lagts till ärendet, där summan för intäktsfinansierade verksamheters resultat 2017 för överföring till budget 2018 föreslås ändras. Även en investeringsförteckning har lagts till ärendet. Revisorernas granskning kommer att tillföras ärendet inför kommunfullmäktiges behandling av ärendet.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bilagor

Kommunledningsutskottet protokollsutdrag 2018-03-21 § 48 del 1.pdf

Kommunledningsutskottet protokollsutdrag 2018-03-21 § 48 del 2.pdf

Kommunledningsutskottet protokollsutdrag 2018-03-21 § 48 del 3.pdf

Tjänsteskrivelse Årsredovisning för Tyresö kommun 2017.pdf

Tyresö kommun Årsredovisning 2017.pdf

INVESTERINGAR PER DEC 2017.pdf

Socialnämndens protokollsutdrag 2018-02-28 § 1014

Verksamhetsberättelser.pdf

Byggnadsnämndens protokollsutdrag 2018-02-21 § 10 Verksamhetsberättelse 2017.pdf

Byggnadsnämndens protokollsutdrag 2018-02-21 § 11 Internkontrollplan.pdf

Kultur- och fritidsnämnden 2018-02-26 §2.pdf

Protokollsutdrag gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden 20180215 § 3 verksamhetsberättelser 2017.pdf

Barn- och utbildningsnämnden Protokollsutdrag 2018-02-28 § 12.pdf

Protokollsutdrag barn- och utbildningsnämnden 2018-03-28 § 24.pdf

<p>Justerandes sign</p> 			<p>Utdragsbestyrkande</p>
---	---	--	---------------------------

Särskilt yttrande

Kommunstyrelsen 2018-04-10

§ 62 Årsredovisning för Tyresö kommun 2017

Vi socialdemokrater deltar i beslutet om att godkänna årsredovisningen för 2017. I många delar bedriver Tyresö kommun mycket bra verksamheter. Med dedikerade och kompetenta medarbetare så lyckas kommunen väl utifrån de givna förutsättningarna.

Vi anser dock att förutsättningarna hade varit bättre med vår kommunplan och budget för 2017. Det finns uppenbara utmaningar för kommunens förvaltningar. De senaste fem åren har de ekonomiska förutsättningarna varit gynnsamma, trots detta ser Tyresö kommun tillbaka på en period av svaga ekonomiska resultat. Det är oroväckande att kommunen fortfarande inte kan anses ha en god ekonomisk hushållning över tid.

Under 2017 har verksamheterna inte klarat ekonomin. Inom socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen är resultaten oroväckande och trenden med underfinansiering behöver brytas. Vårt budgetalternativ hade frigjort mer resurser till förskolan och skolan, vilket vi anser vitalt för att få kvaliteten i utbildningssystemet. Skolan, pedagogerna och personalen behöver bättre förutsättningar för att klara sina uppdrag och stärka kvaliteten i skolan.

Vi Socialdemokrater anser att det kommer behövas bättre kontroll av kostnaderna men också att verksamheterna blir adekvat finansierade. Att det totala underskottet för verksamheterna hamnade på 33.6 mnkr är inte ett gott tecken även om kommunens totala resultat var positivt. Det positiva resultatet är också helt avhängigt av faktorer som kommunen inte råder över, som t.ex. extra statsbidrag och gynnsamt ränteläge. Det är alltså snarare tur än god politisk styrning som bidrar till det positiva resultatet.

Utan de extra statsbidragen på cirka 100 mnkr så skulle kommunens ekonomi se betydligt mörkare ut. Vi socialdemokrater är förstas väldigt glada över regeringens kommunala satsningar men anser också att kommunen ska arbeta för att i större utsträckning stå på egna ben. Det är inte hållbart i längden att kommunens ekonomi räddas av statsbidrag utan dessa bör i större utsträckning användas för att stärka verksamheter.

Vi gör bedömningen att kommunens förmåga att hantera framtida utmaningar inom såväl de ekonomiska ramarna som inom förvaltningarnas verksamhetsområden hade varit mycket godare med vårt förslag till kommunplan och budget för 2017.

För Socialdemokraterna i kommunstyrelsen

Anita Mattsson

miljöpartiet de gröna

Tyresö

särskilt yttrande

Kommunstyrelsen 10 april 2018

§ 62
A
~~Ärende 5~~ Årsredovisning för Tyresö kommun 2017

Miljöpartiet oroas stort över Tyresö kommuns ekonomi, där de långsiktiga ekonomiska målen inte nåtts sedan 2011. Tyresö kommun befinner sig i ett expansivt läge, många människor och företag vill flytta hit. Detta är positivt men mycket oroande att Alliansen inte har koll på ekonomin.

Årsredovisningen för Tyresö kommun visar underskott för verksamheterna på 33,6 miljoner kr sämre än det som tilldelats dem i budgeten. De största underskotten uppstod inom socialnämndens ansvarsområde där det sammanlagda underskottet blev 51,1 miljoner kr och Barn- och utbildningsnämnden redovisar ett underskott på 10,6 miljoner kr.

Miljöpartiet presenterade ett eget budgetförslag, vilket skulle inneburi ett välkommet tillskott på drygt 35,7 miljoner kr ett tillskott till båda de aktuella nämnderna – välfärdens kärnverksamheter skola och omsorg. Miljöpartiets förslag hade både gett mer verksamhet och ett mindre underskott.

Mycket besvärande är måluppfyllelsen av dessa två mål:

- Varje verksamhet ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser. Resultat – 33,6 miljoner kr. – **Målet är inte uppfyllt!**
- Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än 4 procent. Resultat 7,7 procent. – **Målet är inte uppfyllt!**

för Miljöpartiet de Gröna i Tyresö

Marie Åkesdotter

Marie Åkesdotter, ledamot

Peter Bylund, ersättare

Am
B

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind
Ekonomichef
Torstein.tysklind@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE
Reviderad 2018-03-27
1 (4)

Diarienummer
2018/KS 0121 10

Kommunstyrelsen

Årsredovisning för Tyresö kommun 2017

Förslag till beslut

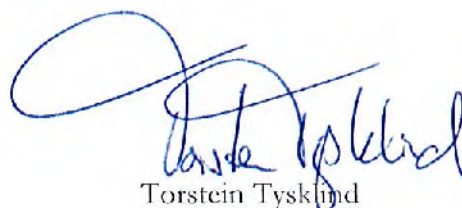
Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Årsredovisning för Tyresö kommun 2017 godkänns.
2. 467 650 tkr avseende investeringsprojekt som påbörjats men inte avslutats under 2017 överförs till budget 2018 enligt bilaga 1.
3. -2 929 tkr avseende intäktsfinansierade verksamheters resultat 2017 överförs till budget 2018.

Kommunstyrelseförvaltningen

Bo Renman
Kommundirektör

Torstein Tysklind
Ekonomichef

Beskrivning av ärendet

Årsredovisning 2017

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat en årsredovisning för kommunens verksamhet och ekonomi 2017.

Syftet med årsredovisningen är att ge politiker, medborgare och andra intressenter en bild av hur kommunens ekonomi och verksamhet utvecklats under året. För att göra det enklare för dessa grupper att ta del av årsredovisningen har den primärt producerats i webbformat. Det finns dock ett krav i kommunala redovisningslagen att årsredovisningen som fastställs ska vara i pappersformat. Den årsredovisning som presenteras på papper 2017 är därför av enklare utförande än vanligt och är producerat för att uppfylla lagstiftningskravet.

Årsredovisningen visar hur verksamheterna har finansierats och hur ekonomin ser ut vid årets slut. Här redovisas också hur resultatet blev i förhållande till den antagna budgeten, om åtagandena för verksamheten har uppfyllts och en bedömning görs om den framtida utvecklingen.

Redovisningen omfattar tre avsnitt:

- Förvaltningsberättelse
- Kommunens verksamheter
- Finansiella sammanställningar

Årsredovisningen är under granskning av kommunens revisorer. Planen är att granskningen kommer att ha genomförts innan kommunledningsutskottet behandlar årsredovisningen.

Överföring av investeringsmedel

En sammanställning av investeringsprojekt som påbörjats med inte avslutats under 2017 har upprättats. Sammantaget för projekten enligt bilaga 1 uppgår budget som ska överföras till 2018 till 467.650 tkr.

Överföring av över-/underskott för resultatenheter

I kommunen finns ett antal resultatenheter, som enligt kommunens ekonomiska regler för resultatenheter får en prestationsbaserad intäkt utifrån den verksamhet som bedrivs, och som ska anpassa sina kostnader till denna ersättning. Om en resultatenhet får ett överskott, har verksamheten rätt att bära med sig detta anslag in i nästa verksamhetsår. Om enheten har ett underskott, måste verksamheten återställa underskottet senast under det andra budgetåret efter att det har uppstått, i enlighet med Ekonomiska regler för resultatenheter (KS 2008-05-27 § 77). Det finns även regler för att en enhet kan slippa reglera ett underskott, om en resultatenhet saknar egna förutsättningar för att klara av detta. Dessa regler blir särskilt viktiga för de enheter som arbetar med en prestationsbaserad ersättning, och där det finns en koppling till ersättningen för externa utförare.

För 2017 gäller att tre verksamheter bär med sig överskott till 2018, medan tre verksamheter bär med sig underskott. Förskolan har i och med resultatet reglerat det underskott som uppstod 2015 och 2016. Grundskolan visar underskott för andra året i rad, och måste, enligt regelverket, reglera den del som uppstod 2016 under 2018.

I en tjänsteskrivelse inför barn- och utbildningsnämndens sammanträde 2018-03-28 har orsakerna till underskottet på grundskolan analyserats. En stor del har uppstått inom grundsärskolan (-2 869 tusen kronor för 2017), som sedan 2016 har drivits som en utförarenhet, och där priset på den egna enheten inte påverkar priset för elever som har placerats externt. En annan betydande del uppstår som resultat av att kommunal skola har en skyldighet att ha beredskap för att ta emot elever från fristående verksamhet eller nyanlända med kort varsel. Därför finns alltid en viss reservkapacitet i skolor. Denna bör bekostas av huvudman, det vill säga beställaren i kommunen. Så har inte skett 2016 och 2017 utan hela hyreskostnaden för

skollokalerna har lagts ut till utförarsidan. Lokalkostnaden för reservplatser motsvarar totalt 3 932 tusen kronor för åren 2016 och 2017.

Dessa poster, totalt 6 801, är undantagna från det underskott som föreslås överföras till nästa budgetår för grundskolan.

Det sammanlagda värdet uppgår till -2 929 tkr, fördelat på följande verksamheter:

Resultatenheter (tkr)	Över-/underskott överfört till nästa budgetår		
	2017	2016	2015
Fastighetsavdelningen	2 602	1 136	-823
Grundskola	-3 945	-5 284	1 769
Förskola	98	-2 341	-434
LSS, daglig verksamhet	1 363	1 039	2 248
Avlösning/ledsagning funktionsnedsättning	-548	667	
Hemtjänst	-2 499	-739	411
Gymnasiet			
Summa	-2 929	-5 522	3 171

INVESTERINGAR (tkr)

	INKOMST TIDIGARE ÅR	UTGIFT TIDIGARE ÅR	INKOMST 2017	UTGIFT 2017	UTFALL NETTO TOTALT	TOTAL NETTO BUDGET	UTFALL NETTO 2017	NETTO BUDGET 2017
EXPLOATERING OMVANDLINGSSOMRADEN								
235224 Solberga Etapp 7	188	-182 436	36 540	-91 226	-236 934	-190 500	-54 686	-53 968
235243 Raksta Etapp 8	0	-123 092	21 769	-42 283	-143 605		-20 514	9 295
235303 Etapp 9 Brevik Ugglevägen	0	-2 654		-409	-3 063		-409	-10 000
235304 Brobänken, etapp 10	0	-46 899	14 771	-41 361	-73 489		-26 590	-20 000
235305 Tegelbruksvägen etapp 11	188	-6 397		-5 142	-11 352		-5 142	-12 652
240606 Exploatering Nyfors	0	-1 171		-255	-1 427		-255	-2 829
235306 Förstudie etapp 12	0	-2 223		-866	-3 089		-866	-12 782
				-910	-910		-910	-5 000
TYRESÖVÄGEN	560	-21 691	0	-9 664	-30 794	-157 835	-9 664	-52 223
230000 Budget Tyresövägen	0	0		0	0		0	-52 223
230230 Tyresöv 3 körfält	0	-15 818		-7 685	-23 503		-7 685	0
230232 Petterboda tunnel, hpl, c	0	-1 108		-166	-1 274		-166	0
230234 Viltpassage Sidvallsvägen	0	-1 826		-17	-1 843		-17	0
230235 Gångtunnel Grindstolpen	0	-20		0	-20		0	0
230447 GC Bollm Bäverb etapp1	259	-367		0	-108		0	0
230448 Gång - Vårväg-Krokanstig	0	-24		-1 796	-1 819		-1 796	0
230449 Kraftledning Tyresövägen	0	-1 656		0	-1 656		0	0
230452 GC Bollm Bäverb etapp 2	301	-872		0	-571		0	0
ÖVERSIKTLIGA								
240900 Markköp LÄSK, Erstavik 6:1	0	0	0	-32	-32	-1 400	-32	-1 100
211492 Telegrafberget	0	0		-32	-32		-32	-500
200000 Töresjövägen	0	0		0	0		0	-100
				0	0		0	-500
SAMHÄLLSBYGGNADsutredningar								
200000 Samlingsanslag, budget	0	0	0	0	0	-5 000	0	-5 000
ÖVRIGT								
200000 Samlingsanslag, mark	0	-248	0	-11 567	-11 815	-22 826	-11 567	-21 750
205501 Fältvägen 4, inköp villa	0	0		0	0		0	-20 000
235007 Tyresö Kumla 3:965				-1 000	-1 000		-1 000	0
240407 Digitalis. ärendeproc SBF	0			-10 000	-10 000		-10 000	0
235308 Brygga Klövberget	0	-248		-558	-806		-558	-450
		0		-9	-9		-9	-1 300

<u>INVESTERINGAR (tkr)</u>	INKOMST TIDIGARE ÅR	UTGIFT TIDIGARE ÅR	INKOMST 2017	UTGIFT 2017	UTFALL NETTO TOTALT	TOTAL NETTO BUDGET	UTFALL NETTO 2017	NETTO BUDGET 2017
200000 Expl bidrag Järnet 7	0	0	0	0	0	0	0	0
200000 Forellen kv 8	0	0	0	0	0	0	0	0
200000 Trygghetsboende Björkbacken	0	0	0	0	0	0	0	0
200000 Avlopp, fjärrvärme Bio Forellen	0	0	0	0	0	-1 100	0	-1 100
200000 Fjärrvärme Bollmorahallen	0	0	0	0	0	-700	0	-700
GATA OCH PARK	0	-973	0	-1 437	-2 410	-9 000	-1 437	-9 000
200000 Samlingsanslag gata o park	0	0	0	0	0	-9 000	0	-9 000
230236 Övergångsst. Marsv/Skolv	0	-6	0	0	-6	0	0	0
230237 Aviärningspl Eng skolan	0	-152	0	0	-152	0	0	0
230554 Solkarta, IT-applikation	0	-75	75	0	0	75	75	0
230565 Flaggstänger Stadsparken	0	-56	0	0	-56	0	0	0
230566 Salttält Radiovägen	0	-196	0	0	-196	0	0	0
230568 Långsjöv, G-bana etapp 2	0	-314	0	0	-314	0	0	0
259902 Polaris 850 fyrhjulig	0	-174	0	0	-174	0	0	0
230571 Busshp Bergfotens skola	0	-118	-118	0	-118	0	-118	0
230574 Infartsparkering Tyresö skola	0	-7	-7	0	-7	0	-7	0
230581 Skytbelysning Glitterrondellen	0	-373	-373	0	-373	0	-373	0
230585 Gärdesgård Dyvik lövängar	0	-151	-151	0	-151	0	-151	0
230589 Ombyggnad båtbottnvätt	0	-383	-383	0	-383	0	-383	0
259904 Linder båt 400 sportsman	0	-63	-63	0	-63	0	-63	0
259905 Belysning Breviksmarens parkering	0	-51	-51	0	-51	0	-51	0
259903 Mercedes Sprinter PFO350	0	-367	-367	0	-367	0	-367	0
FORNUDDSPARKEN	0	-56	0	-911	-967	-7 900	-911	-7 900
240700 Budget Fornuddsparken	0	0	0	0	0	-7 900	0	-7 900
240715 Fornlämn. omr. Fornuddsp.	0	-20	-200	0	-220	0	-200	0
240716 Södra Fornuddsparken	0	-13	-620	0	-633	0	-620	0
240717 Centrala Fornuddsparken	0	-12	-72	0	-84	0	-72	0
240718 Norra Fornuddsparken	0	-12	-18	0	-30	0	-18	0
CYKELPLAN	851	-1 262	0	-8 824	-9 235	-8 000	-8 824	-8 000
200000 Samlingsanslag cykelplan	0	0	0	0	0	-8 000	0	-8 000

<u>INVESTERINGAR (tkr)</u>	INKOMST TIDIGARE ÅR	UTGIFT TIDIGARE ÅR	INKOMST 2017	UTGIFT 2017	UTFALL NETTO TOTALT	TOTAL NETTO BUDGET	UTFALL NETTO 2017	NETTO BUDGET 2017
230529 GC Skogsångsvägen etapp1	851	0	0	0	851		0	0
230532 GC Skogsångsvägen etapp2	0	-232	-3 822	-3 822	-4 054		-3 822	0
230563 GC-Alby skogsväg	0	-928	0	0	-928		0	0
230564 GC-bro Gudö å	0	-102	-64	-64	-166		-64	0
230572 Björkbacksvägen GC-bana			-248	-248	-248		-248	0
230573 Industrivägen GC-bana			-82	-82	-82		-82	0
230576 Brakmarsv. GC-bana			-236	-236	-236		-236	0
230577 Gång- och cykelväg et 1 Wättinge gårdsväg			-1 800	-1 800	-1 800		-1 800	0
230578 Gång- och cykelväg et 2 Wättinge gårdsväg			-2 082	-2 082	-2 082		-2 082	0
230586 Cykelöverfart Bollmorav-Njupkärrsv			-109	-109	-109		-109	0
230569 GC Skogsångsv etapp 3	0	0	-380	-380	-380		-380	0
FRITIDSANLÄGGNINGAR	650	-14 358	0	-21 939	-35 647	-199 200	-21 939	-128 259
300000 Samlingsanslag fritid	0	0	0	0	0		0	-1 000
300101 Multisportarena Kumla	0	-1 122	0	0	-1 122		0	0
300095 Läktare Tyresövallen			470	470	470		470	0
300104 Läktare Trollbäckens IP			-470	-470	-470		-470	0
300102 Parkourpark Wättinge	650	-336	-287	-287	27		-287	0
212214 Ny ishall	0	-963	-4 747	-4 747	-5 711		-4 747	-81 037
210408 Kylaggregat Fontanahallen	0	-4 548	-267	-267	-4 815		-267	-1 958
210409 Ombygg löparban. Trollb IP	0	-1 148	-6 393	-6 393	-7 541		-6 393	-8 352
300103 Konstgräsplan Strandsk.	0	0	-291	-291	-291		-291	-8 000
208802 Uddby ny visningsgård	0	-5 607	10	10	-5 597		10	-1 712
210301 Verksamh.anp.Alby friluft	0	0	0	0	0		0	0
600000 Alby ny vision	0	0	0	0	0		0	-6 000
600018 Utegymp Alby			-365	-365	-365		-365	0
600019 Handikapramp Alby			-124	-124	-124		-124	0
600020 Groddammar Alby			-368	-368	-368		-368	0
600016 Motionsspår/utemiljö Alby	0	-634	634	634	0		634	-1 000
600000 Nordlig entré till Tyresta	0	0	0	0	0		0	-9 200
215801 Trollbäckshallen upprustn	0	0	-9 740	-9 740	-9 740		-9 740	-10 000
KOMMUNDIREKTÖR	0	-96	0	-1 661	-1 756	-17 000	-1 661	-17 000
100000 Samlingsanslag K-direktör	0	0	0	0	0		0	-17 000

<u>INVESTERINGAR (tkr)</u>	INKOMST TIDIGARE AR	UTGIFT TIDIGARE AR	INKOMST 2017	UTGIFT 2017	UTFALL NETTO TOTALT	TOTAL NETTO BUDGET	UTFALL NETTO 2017	NETTO BUDGET 2017
191013 Andel i Inera AB	0	0	0	-43	-43		-43	0
157030 Dataanslutn Nyboda skola	0	-70	0	0	-70		0	0
157031 Dataanslutn fiber Båten	0	-26	0	26	0		26	0
122107 Servermiljö VDI				-815	-815		-815	0
157040 Nätv.utfr. coreswitchar-17				-714	-714		-714	0
157045 Kanalisation fiber Skogsång				-48	-48		-48	0
157046 Nätverk Hästskon				-67	-67		-67	0
VERKSAMHETSLOKALER	0	-11 027	0	-10 866	-21 893	-365 000	-10 866	-21 973
211413 Nytt rickhus Fårdala	0	-666	0	-175	-841		-175	-15 334
212107 Utbyggnad Radiovägen	0	-10 361	0	-7 030	-17 391		-7 030	-6 639
211201 Gruppboende Strandvägen				-248	-248		-248	0
211301 Gruppboende Stjärnvägen				-755	-755		-755	0
213402 Förskola Breviksv 5				-596	-596		-596	0
200401 Förskola Akvarievägen				-2 062	-2 062		-2 062	0
200000 Ny- och ombyggnad förskolor	0	0	0	0	0		0	0
SOCIALA BOENDEN	0	-9 736	0	-19 234	-28 970	-141 000	-19 234	-52 413
200000 Sociala boenden	0	0	0	0	0		0	-52 413
209901 Anl.1 Brandstn Soc.boende				-6 602	-6 602		-6 602	0
202801 Soc.boende tomtmarkPärlian				17	17		17	0
209701 Soc. boende anlägg. 3				-12 049	-12 088		-12 049	0
210001 Anläggning 2 Farmarstigen				-331	-9 391		-331	0
217501 Soc.bo. Töresjöv 46 & 48				-269	-888		-269	0
217601 Soc.boende Töresjöv 63				1	0		1	0
FORNUDDSPROJEKTET	0	-4 729	0	-12 909	-17 637	-336 000	-12 909	-123 682
200608 Ny skola Fornudden	0	-3 421	0	-11 392	-14 813		-11 392	-96 682
480103 Ny skola Fornuddsparken	0	-385	0	-908	-1 294		-908	0
200000 Utemiljö nya Fornuddens skola	0	0	0	0	0		0	-4 000
200000 Idrottshall Fornudden	0	0	0	0	0		0	-23 000
240720 GC Fornuddsv. / Ängsv.				-436	-436		-436	0
235006 Expl.äldrebo. Fornudden	0	-175	0	-173	-348		-173	0
580063 Fornudden Äldreboende	0	-747	0	0	-747		0	0

<u>INVESTERINGAR (tkr)</u>	INKOMST TIDIGARE AR	UTGIFT TIDIGARE AR	INKOMST 2017	UTGIFT 2017	UTFALL NETTO TOTALT	TOTAL NETTO BUDGET	UTFALL NETTO 2017	NETTO BUDGET 2017
GRUNDSKOLA								
201603 Sofieb sk, tillagn.kök	0	-12 406	0	-13 326	-25 732	-25 500	-13 326	-15 259
200114 Bergfoten Ventilation	0	-4 499	0	-12 956	-17 456		-12 956	-13 632
	0	-7 907	0	-369	-8 276		-369	-1 627
GRUPPBOSTÄDER								
213401 Sågen ersättningsboende	0	-563	0	563	0	-54 000	563	-31 584
200000 Krusboda gruppboende	0	-563	0	563	0		563	-31 584
	0	0	0	0	0		0	0
SAMLINGSANSLAG FASTIGHET								
200000 Samlingsanslag fastighet	0	-19 244	0	-33 144	-52 388	-35 000	-33 144	-35 000
208803 Uddby gård utökn stallpl.	0	0	0	0	0		0	-35 000
208804 Uddby gård visningshagar	0	-285	0	-255	-540		-255	0
208805 Uddby gård vindskydd o sjukbox	0	-1 391	0	-500	-1 891		-500	0
201726 Tygy skolinventarier 2016	0	-200	0	-165	-165		-165	0
201727 Ty gymn. gym utrustning	0	-73	0	-15	-88		-15	0
204001 Tyresö fsk uppr paviljong	0	-3 356	0	-19	-3 374		-19	0
204401 Stimmets försk. paviljong	0	0	0	-3 760	-3 760		-3 760	0
205301 Bollmorav 24, möbler	0	-26	0	26	0		26	0
205410 Tärlingen förråd	0	-39	0	39	0		39	0
212111 Radiovägen komplettering	0	-606	0	-5 059	-5 665		-5 059	0
212108 Radiov. omb. verkstad	0	-537	0	-376	-912		-376	0
212110 Radiov. mediaförsörjning	0	-214	0	-1 607	-1 821		-1 607	0
212112 Radiov säkerhet				-934	-934		-934	0
212113 Radiov markarbeten				-2 700	-2 700		-2 700	0
212114 Radiov inventarier				-1 441	-1 441		-1 441	0
212115 Radiov anpassn plan 0				-6 210	-6 210		-6 210	0
220201 Högbergsg. 91 renovering	0	-295	0	295	0		295	0
223002 Björkbacken kortläsare	0	-323	0	-79	-402		-79	0
223003 Björkbacken skalskydd	0	-285	0	-256	-542		-256	0
227908 Kommunh.pl 1, anpass/möbl	0	-1 189	0	-217	-1 406		-217	0
227909 Kommunh pl 4, anpass/möbl	0	-293	0	-842	-1 134		-842	0
227910 Kommunh pl 7, anpass/möbl	0	-28	0	-235	-263		-235	0
227911 Kommunh pl 5, anpass/möbl	0	-99	0	-1 647	-1 747		-1 647	0

INVESTERINGAR (tkr)

	INKOMST TIDIGARE ÅR	UTGIFT TIDIGARE ÅR	INKOMST 2017	UTGIFT 2017	UTFALL NETTO TOTALT	TOTAL NETTO BUDGET	UTFALL NETTO 2017	NETTO BUDGET 2017
228102 Masten möbler plan 1	0	-194		194	0		194	0
249908 Trådlöst nätverk fördelh.	0	-2 761		0	-2 761		0	0
200113 Bergfoten VVS	0	-6 292		0	-6 292		0	0
200919 Njupkärrs sk utbyggn. kök	0	-757		757	0		757	0
200921 Njupkärrs fotb.pl. staket				-152	-152		-152	0
227912 Kommunhuset sofffilm				-263	-263		-263	0
224010 Växhuset omb. Tyda				-1 078	-1 078		-1 078	0
200115 Bergfoten nya bankar				-239	-239		-239	0
200216 Krusboda sk utr slöjd				-174	-174		-174	0
200311 Möbler B-delen Daiskolan				-156	-156		-156	0
200922 Hyvelbankar Njupkärrs skola				-89	-89		-89	0
201119 Elevskåp, möbler Strandskolan				-253	-253		-253	0
201430 Kumla skola skolbord, stolar				-427	-427		-427	0
201605 Sofieberg styrenhet vvs				-1 536	-1 536		-1 536	0
204402 Stimmets förskola utemiljö				-336	-336		-336	0
210411 Byte konstgräs Trollbäckens IP				-1 286	-1 286		-1 286	0
223004 Björkbacken lyftsistem				-1 299	-1 299		-1 299	0
201524 Tyresö skola ventilation				-852	-852		-852	0
VATTEN OCH AVLOPP								
200000 Samlingsanslag VA	375	-7 287	9 616	-14 080	-11 377	-26 900	-4 464	-18 900
233027 VA-ledning Linblomsv	0	0		0	0		0	-18 900
233028 VA-sanering Skarvstigen	0	-1 831		-560	-2 391		-560	0
233029 VA-sanering Hasselbacken	0	-850		-587	-1 436		-587	0
233713 Dagvattendammar Prästänge	0	0		-4 012	-4 012		-4 012	0
233913 Fördröjn.mag S:a Lindalen	0	-4 298		-1 996	-6 293		-1 996	0
233915 Pumpstation Fornudden	0	-178		0	-178		0	0
233830 VA-ledn Centralv etapp 2	0	-131		-4 623	-4 754		-4 623	0
233831 VA-ledn Amaryllisv				-2 258	-2 258		-2 258	0
930158 Tyresö 1:876				-47	-47		-47	0
930159 Tyresö 1:867				-100	-100		-100	0
930189 Kumla 3:1601	111	0			111		0	0
930190 Näsby 4:1588	75	0			75		0	0

INVESTERINGAR (tkr)

	INKOMST TIDIGARE ÅR	UTGIFT TIDIGARE ÅR	INKOMST 2017	UTGIFT 2017	UTFALL NETTO TOTALT	TOTAL NETTO BUDGET	UTFALL NETTO 2017	NETTO BUDGET 2017
930191 Tyresö 1:842	86	0			86		0	0
930192 Lavendeln 2	103	0			103		0	0
930193 Kumla 3:1704	0	0	111		111		111	0
930194 Grindstolpen 1	0	0	1 339		1 339		1 339	0
930195 Krusmyntan 1			1 851		1 851		1 851	0
930196 Kumla 3:182			33		33		33	0
930197 Sommarenen 41			163		163		163	0
930198 Kumla 3:83			130		130		130	0
930200 Kumla 3:1706			111		111		111	0
930201 Kumla 3:1723			66		66		66	0
930202 Kumla 3:1722			66		66		66	0
930203 Agaten 32			166		166		166	0
930204 Järnet 1			4 031		4 031		4 031	0
930205 Lavendeln 3			170		170		170	0
930206 Tavlän 17			127		127		127	0
930207 Silur 8			131		131		131	0
930208 Bollimora 2:591			727		727		727	0
930209 Näsby 4:1615			158		158		158	0
930210 Näsby 4:831			125		125		125	0
930211 Tyresö 1:881			210		210		210	0
930212 Tyresö 1:349			100		100		100	0
200000 Sjövattnenledning Noret	0	0			0		0	0
RENHÅLLNING								
200000 Samlingsanslag Renhållning	0	-20 964	0	-1 206	-22 170	-50 000	-1 206	-27 793
234112 Masshanteringspl Medlav	0	0		0	0		0	-3 000
205002 Sopsug Norra centrum	0	-20 788		-1 068	-21 856		-1 068	-8 968
		-176		-138	-314		-138	-15 825
EGENFINANSIERADE PROJEKT								
240608 Bostäder bollplan Pluto	59 538	-54 864	7 213	-19 031	-7 144	-85 979	-11 818	-26 011
240623 GC Pluto, Njupkärrsvägen	0	0		0	0		0	-470
235003 Bostäder vid Tegvägen	2 274	-436		-6 922	-7 358		-6 922	-4 565
235004 Bostäder vid Södergården	0	-391		-4	1 879		-4	-813
235116 Grindstolpen	4 002	-377		-15	-392		-15	-124
		6		-13	3 995		-13	-1 500

INVESTERINGAR (tkr)

	INKOMST TIDIGARE ÅR	UTGIFT TIDIGARE ÅR	INKOMST 2017	UTGIFT 2017	UTFALL NETTO TOTALT	TOTAL NETTO BUDGET	UTFALL NETTO 2017	NETTO BUDGET 2017
235120 Expl Stimmef/Fårdala grsk	0	-33	0	0	-33	0	0	0
235121 Granängstorget	0	-90	-331	-331	-420	-331	-331	0
235122 Myggdalsv/Vattentornsomr	0	-134	0	0	-134	0	0	0
235123 Njupkärrsv./Farmarstigen	0	-81	0	0	-81	0	0	0
235124 Granängsvägen			-23	-23	-23	-23	-23	0
240304 Strandängarna	39 416	-296	72	72	39 193	72	72	0
240532 Strandängarna etapp 2	54	-42 342	2 000	2 380	-37 908	4 380	4 380	0
233207 VA Strandängarna expl	0	-1 594	0	0	-1 594	0	0	0
240571 Strandpromenad Spänger 1:2			-12	-12	-12	-12	-12	0
240572 Småbåtshamn Strandängarna			-7 278	-7 278	-7 278	-7 278	-7 278	0
240319 UR-tomten, Njupkärrsvägen	13 440	-724	1 500	-146	12 569	-146	-146	-658
240324 Kryddvägen	0	-736	0	-4 295	-3 531	-2 795	-2 795	-15 356
240339 Expl. bostäder Apelvägen	0	-68	9	9	-59	9	9	-432
240343 Expl. gymnasiet Vättinge	0	-4 082	-350	-350	-4 431	-350	-350	-1 000
230588 Hundrastgård Vättingestråket			-722	-722	-722	-722	-722	0
240507 Maria Sofias Väg	0	-148	0	0	-148	0	0	148
240509 Piltvägen	0	-857	0	0	-857	0	0	0
200000 Trädgårdsstaden	0	0	0	0	0	0	0	0
240528 Trädgårdsstaden Etapp 3	0	-1 355	0	0	-1 355	0	0	0
240535 Trädg. staden etapp3 skola	0	-654	0	0	-654	0	0	0
240536 Trädg. staden etapp3 försk	0	-195	0	0	-195	0	0	0
240625 Bäverbacken exploatering	0	-19	-1	-1	-19	-1	-1	0
240626 Granitvägen exploatering	0	0	-92	-92	-92	-92	-92	-500
240627 Agaten 32	351	0	0	0	351	0	0	0
240628 Temyntan del Näsby 4:1106	0	0	3 713	0	3 713	3 713	3 713	0
240629 GC Temyntan	0	0	-39	-39	-39	-39	-39	0
240630 Lastbilen 7	0	0	-2	-2	-2	-2	-2	-500
240713 Trollb. C utvecklingsplan	0	-259	-1 194	-1 194	-1 453	-1 194	-1 194	-241
235307 Masshanteringsplats Storängen			-54	-54	-54	-54	-54	0
200000 Nyfors markanvisningstävling	0	0	0	0	0	0	0	0

SAMMANLAGT

115 926 -454 323 75 134 -281 973 -545 235 -1 855 425 -206 839 -699 021

UTDRAG

§ 24

Dnr 2018/BUN 0041 10

Överföring av föregående års resultat barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Grundsärskolans resultat, underskott med 2 869 tusen kronor överförs inte från 2017 till 2018.
2. Lokalkostnader för platsreserv i grundskolan, för 2016 och 2017, totalt 3 932 tusen kronor, undantas från överföring från 2017 till 2018.

Beskrivning av ärendet

Grundsärskolan i kommunal regi har drivits som en utföratenhet men bör inte betraktas som en resultatenhet. Därför föreslås att deras underskott från 2017 inte överförs till 2018.

Hos kommunala grundskolor finns alltid en viss reservkapacitet för att ta emot elever från fristående verksamhet eller nyanlända med kort varsel. Lokalkostnad för reservplatser föreslås undantas från överföring från 2017 till 2018.

Bilagor

Tjänsteskrivelse överföring av föregående års resultat.pdf

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Tyresö kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
Ingrid Bardh
Controller, barn- och utbildningsförvaltningen
08-57827206

TJÄNSTESKRIVELSE
2018-03-20
1 (2)

Dnr 2018/BUN 0041

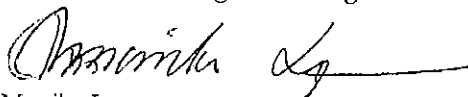
Barn- och utbildningsnämnden

Överföring av föregående års resultat Barn- och utbildningsförvaltningen

Barn- och utbildningsnämndens förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Grundsärskolans resultat, underskott med 2 869 tusen kronor överförs inte från 2017 till 2018.
2. Lokalkostnader för platsreserv i grundskolan, för 2016 och 2017, totalt 3 932 tusen kronor, undantas från överföring från 2017 till 2018.

Barn- och utbildningsförvaltningen

Monika Larsson
förvaltningschef

tyresö kommun

Beskrivning av ärendet

Grundsärskolan i egen regi har sedan 2016 drivits som en utförarenhet. Sedan många år har bidrag per elev i form av peng fastställts årligen. De övriga sarskolor som tagit emot elever från Tyresö har dock trots detta fått den mottagande skolans egna pris per plats.

Därmed bör sarskolan i egen regi inte betraktas som resultatenhet, och deras ekonomiska resultat för 2017 ska inte överföras till 2018.

Resultat för grundskolan i egen regi för 2017 var underskott om 2 869 tusen kronor.

Tyresö kommun som huvudman för kommunal skola har en skyldighet att ha beredskap för att ta emot elever från fristående verksamhet eller nyanlända med kort varsel. Därför finns alltid en viss reservkapacitet i skolor, som bör bekostas av huvudman, det vill säga beställaren i kommunen.

Så har inte skett 2016 och 2017, utan hela hyreskostnaden för skollokaler har lagts ut till utförarsidan.

Reservkapaciteten återfinns som platser i klasser i flera av våra skolor, och motsvarade cirka 145 platser 2016 och 70 platser 2017. Under läsåret 2016-2017 togs drygt 70 nyanlända elever in.

Lokalkostnaden för reservplatser motsvarar totalt 3 932 tusen kronor för åren 2016 och 2017.

Datum 2018-03-28
Tid 18:00–19:45
Plats Tellus (Masten) Bollmoragårdsväg 12, plan 3

Beslutande Se närvarolista

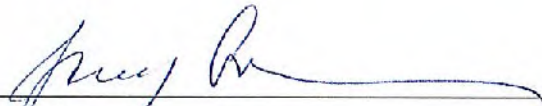
Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2018-04-04 kl 16:00

Paragrafer 23–32

Sekreterare
Helena Törnqvist

Ordförande
Anki Svensson

Justerande
Jeffrey Svensson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Barn- och utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum 2018-03-28
Datum då anslaget sätts upp 2018-04-05
Datum då anslaget tas ned 2018-04-27
Förvaringsplats för protokollet Barn och utb arkiv plan 4

Underskrift
Helena Törnqvist

	Utdragsbestyrkande
--	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Anki Svensson (M)
Åsa de Mander (L)
Christer Flodfält (M)
Sonja Gustafsson (M)
Marika Marklund (KD)
Ulrica Riis-Pedersen (C)
Jerry Svensson (S)
Sara Granstrand (S)
Håkan Ljung (S)
Johanna Schaub (S)
Lilian Nylinder (MP)

Ersättare

Hampus Degramo (M)
Mats Larsson (L)
Rode Kennerberg (KD)
Inger Gemicioglu (V)

Övriga

Johan Ahlkvist, verksamhetschef, barn- och utbildningsförvaltningen
Elisabet Schultz, verksamhetschef, barn- och utbildningsförvaltningen
Caroline Draste, chef elevhälsan, barn- och utbildningsförvaltningen
Helena Törnqvist, sekreterare, barn- och utbildningsförvaltningen
Anna Johansson, controller, barn- och utbildningsförvaltningen

Frånvarande

Jannice Rockstroh (S), 2:e vice ordförande
Eric Olm (M)
Martin Skjöldebrand (L)
Thomas Plahn (C)
Mikael Fallmo (S)
Ingmar Jansson (MP)
Lennart Berglund (MP)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

§ 48

Dnr 2018/KS 0121 10

Årsredovisning för Tyresö kommun 2017

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Årsredovisning för Tyresö kommun 2017 godkänns.
2. 467 650 tkr avseende investeringsprojekt som påbörjats men inte avslutats under 2017 överförs till budget 2018 enligt bilaga 1.
3. -9 730 tkr avseende intäktsfinansierade verksamheters resultat 2017 överförs till budget 2018.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat en årsredovisning för kommunens verksamhet och ekonomi 2017. Årsredovisningen visar hur verksamheterna har finansierats och hur ekonomin ser ut vid årets slut. Här redovisas också hur resultatet blev i förhållande till den antagna budgeten, om åtagandena för verksamheten har uppfyllts och en bedömning görs om den framtida utvecklingen.

Årsredovisningen bifogas ärendet innan kommunledningsutskottets sammanträde. Revisorernas granskning kommer att tillföras ärendet när granskningen är avslutad.

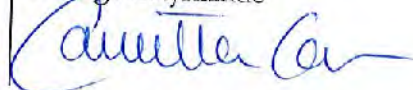
Bilagor

- Tjänsteskrivelse Årsredovisning för Tyresö kommun 2017.pdf
- Tyresö kommun Årsredovisning 2017.pdf
- Socialnämndens protokollsutdrag 2018-02-28 § 1014
- Verksamhetsberättelser.pdf
- Byggnadsnämndens protokollsutdrag 2018-02-21 § 10 Verksamhetsberättelse 2017.pdf
- Byggnadsnämndens protokollsutdrag 2018-02-21 § 11 Internkontrollplan.pdf
- Kultur- och fritidsnämnden 2018-02-26 §2.pdf
- Protokollsutdrag gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden 20180215 § 3 verksamhetsberättelser 2017.pdf
- Barn- och utbildningsnämnden Protokollsutdrag 2018-02-28 § 12.pdf

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind
Ekonomichef
Torstein.tysklind@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-03-13

1 (3)

Diarienummer

2018/KS 0121 10

Kommunstyrelsen

Årsredovisning för Tyresö kommun 2017

Förslag till beslut

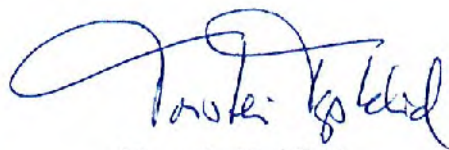
Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Årsredovisning för Tyresö kommun 2017 godkänns
2. 467 650 tkr avseende investeringsprojekt som påbörjats men inte avslutats under 2017 överförs till budget 2018 enligt bilaga 1.
3. -9 730 tkr avseende intäktsfinansierade verksamhetens resultat 2017 överförs till budget 2018.

Kommunstyrelseförvaltningen

Bo Renman
Kommundirektör

Torstein Tysklind
Ekonomichef

Beskrivning av ärendet

Årsredovisning 2017

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat en årsredovisning för kommunens verksamhet och ekonomi 2017.

Syftet med årsredovisningen är att ge politiker, medborgare och andra intressenter en bild av hur kommunens ekonomi och verksamhet utvecklats under året. För att göra det enklare för dessa grupper att ta del av årsredovisningen har den primärt producerats i webbformat. Det finns dock ett krav i kommunala redovisningslagen att årsredovisningen som fastställs ska vara i pappersformat. Den årsredovisning som presenteras på papper 2017 är därför av enklare utförande än vanligt och är producerat för att uppfylla lagstiftningskravet.

Årsredovisningen visar hur verksamheterna har finansierats och hur ekonomin ser ut vid årets slut. Här redovisas också hur resultatet blev i förhållande till den antagna budgeten, om åtagandena för verksamheten har uppfyllts och en bedömning görs om den framtida utvecklingen.

Redovisningen omfattar tre avsnitt:

- Förvaltningsberättelse
- Kommunens verksamheter
- Finansiella sammanställningar

Årsredovisningen är under granskning av kommunens revisorer. Planen är att granskningen kommer att ha genomförts innan kommunledningsutskottet behandlar årsredovisningen.

Överföring av investeringsmedel

En sammanställning av investeringsprojekt som påbörjats med inte avslutats under 2017 har upprättats. Sammantaget för projekten enligt bilaga 1 uppgår budget som ska överföras till 2018 till 467.650 tkr.

Överföring av över-/underskott för resultatenheter

I kommunen finns ett antal resultatenheter, som enligt kommunens ekonomiska regler för resultatenheter får en prestationsbaserad intäkt utifrån den verksamhet som bedrivs, och som ska anpassa sina kostnader till denna ersättning. Om en resultatenhet får ett överskott, har verksamheten rätt att bära med sig detta anslag in i nästa verksamhetsår. Om enheten har ett underskott, måste verksamheten återställa underskottet senast under det andra budgetåret efter att det har uppstått, i enlighet med Ekonomiska regler för resultatenheter (KS 2008-05-27 § 77).

För 2017 gäller att tre verksamheter bär med sig överskott till 2018, medan tre verksamheter bär med sig underskott. Förskolan har i och med resultatet reglerat det underskott som uppstod 2015 och 2016. Grundskolan visar underskott för andra året i rad, och måste, enligt regelverket, reglera den del som uppstod 2016 under 2018.

Det sammanlagda värdet uppgår till -9 730 tkr, fördelat på följande verksamheter:

Resultatenheter (tkr)	Ackumulerade Över-/underskott överfört till nästa budgetår		
	2017	2016	2015
Fastighetsavdelningen	2 602	1 136	-823
Grundskola	-10 746	-5 284	1 769
Förskola	98	-2 341	-434
LSS, daglig verksamhet	1 363	1 039	2 248
Avlösning/ledsagning funktionsnedsättning	-548	667	
Hemtjänst	-2 499	-739	411
Summa	-9 730	-5 522	3 171

Bilaga 1

ÖVERFÖRINGAR (tkr)

Investeringsmedel avseende investeringsprojekt som påbörjats men inte avslutats under 2017 och som överförs till budget 2018.

EXPLOATERING OMVANDLINGSSOMRÅDEN		SOCIALA BOENDEN	33 179
Raksta Etapp 8	9 591	FORNUDDSPROJEKTET	
Brobänken, etapp 10	7 510	Ny skola Fornudden	85 290
Tegelbruksvägen etapp 11	2 574	Ny skola Fornuddsparken	-908
Exploatering Nyfors	11 917	Utemiljö nya Fornuddens skola	4 000
Förstudie etapp 12	4 090	Idrottshall Fornudden	23 000
TYRESÖVÄGEN	42 560	GRUNDSKOLA	
ÖVERSIKTLIGA		Sofieb sk, tillagn.kök	676
Markköp LÅSK,Erstavik 6:1	468	Bergfoten Ventilation	1 258
Telegrafberget	100	GRUPPBOSTÄDER	
Töresjövägen	500	Sågen ersättningsboende	32 147
ÖVRIGT		RENHÅLLNING	
Digitalis. ärendeproc SBF	-108	Masshanteringspl Mediav	3 144
Brygga Klövberget	1 291	Sopsug Norra centrum	15 687
NORRA TYRESÖ CENTRUM	52 489	EGENFINANSIERADE PROJEKT	
FORNUDDSPARKEN	6 989	Bostäder vid Tegvägen	809
FRITIDSANLÄGGNINGAR		Bostäder vid Södergården	109
Ny ishall	76 290	Grindstolpen	1 487
Konstgräsplan Strandsk.	7 709	UR-tomten, Njupkärrsvägen	512
Uddby ny visningsgård	1 722	Kryddvägen	12 561
Alby ny vision	5 143	Expl. bostäder Apelvägen	441
Motionsspår/utemiljö Alby	1 634	Expl. gymnasiet Wättinge	-71
Nordlig entré till Tyresta	9 200	Granitvägen exploatering	408
Trollbäckshallen upprustn	260	Lastbilen 7	498
VERKSAMHETSLOKALER		TOTALT	467 650
Nytt ridhus Fårdala	15 159		
Gruppboende Strandvägen	-248		
Gruppboende Stjärnvägen	-755		
Förskola Breviksv 5	-596		
Förskola Akvarievägen	-2 062		
Ny- och ombyggnad förskolor			

årsredovisning
2017

tyresö kommun

Innehållsförteckning

INLEDNING

Kommunstyrelsens ordförande	3
Kommundirektör	5
Politik och organisation	6
Kommunstyrelsens ledamöter 2017	7

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Viktiga händelser	8
Omvärldsanalys	10
Framtidsbedömning	12
Påväg mot vision och mål	14
Tyresö kvalitet i korthet 2017	26
Personal	28
Vad används 100 kronor av skattepengarna till?	32
Kommunkoncernen	34
Finansiell analys	36
Driftsredovisning	45
Investeringsredovisning	48

KOMMUNENS VERIKSAMHETER

Barn- och utbildningsnämnden	51
Socialnämnden	56
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	63
Kultur- och fritidsnämnden	67
Kommunstyrelsen	70
Byggnadsnämnden	78

FINANSIELLA SAMMANSTÄLLNINGAR

Balansträkning	79
Resultaträkning	81
Kassaflödesanalys	82
Noter	83
Redovisningsprinciper	92
Ordlista	94
Revisionsberättelse	x

Kommunstyrelsens ordförande

Tyresö kommun gjorde ett bra resultat under 2017 och har vidtagit åtgärder för att det goda resultatet ska hålla i sig även framöver.

För 21:a året i rad visar Tyresö kommuns bokslut ett positivt resultat. Det sammantagna resultatet under året blev +84,5 miljoner kronor, vilket är 33,1 miljoner kronor bättre än budgeterat.

– Det är viktigt och avgörande för en positiv utveckling av kommunens verksamhet att kommunen gör överskott. Inte minst eftersom vi står inför ett stort investeringsbehov kan ett överskott bidra till att vi kan undvika ytterligare lån, säger kommunstyrelsens ordförande Fredrik Saweståhl (M).

Både äldreomsorgen och förskolan behöver byggas ut och under de kommande åren beräknas fyra nya äldreboenden och ett antal förskolor stå färdiga i kommunen, liksom den nya välbehövliga skolan i Fornudden.

Under 2017 slutfördes den påbörjade Silviacertifieringen. Som första kommun i Sverige har Tyresö nu utbildat all personal i vård- och omsorgsboenden samt i hemtjänsten i bemötande av personer med demens. Drottning Silvia var själv på plats för att dela ut certifikatet och uttrycka sin stolthet över Tyresö kommun.

– Jag är stolt över att vi är först i landet att gå ut så brett och kvalitetssäkra alla medarbetares bemötande av boende och anhöriga. Vi har också kommit långt med att hbtq-certifiera socialförvaltningens vuxenhet och försörjningsstödsenhet, säger Fredrik Saweståhl.

Under året har Tyresö kommun kontinuerligt vässat sitt kvalitetsarbete och var en av sex kommuner som nominerades till utmärkelsen Sveriges Kvalitetskommun 2017.

– Det är oerhört glädjande att vi nu ser resultat av vårt hårda och systematiska arbete på kvalitetsområdet. Det är ett mått på att Tyresöborna får bra valuta för skattepengarna. Det är även ett kvitto på det goda arbete som alla medarbetare i Tyresö gör varje dag, säger Fredrik Saweståhl.

En utmaning för alla svenska kommuner är hur vi ska möta nyanlända och lyckas väl med integrationen. Tyresö har länge varit bra på det och haft låga tal för försörjningsstöd, bland de lägsta i landet. Integrationsarbetet får nu större kraft när Tyresö tillsammans med Helsingborg och Nynäshamn fått ett särskilt anslag från Europeiska socialfonden.

– En stor hjälp i arbetet med att integrera nyanlända och se till att de kommer i jobb framöver, är det nya etableringscentrum som snart öppnas i kommunen. Att fler kommer i jobb är helt avgörande om vi ska hålla bidragen nere och undvika utanförskap i Tyresö.

I april antog kommunen slutligen även den översiktsplan som vi har arbetat med länge. Tyresö 2035 har engagerat såväl Tyresöbor som företagare och föreningar, allt från den tidiga dialogen 2014 till samrådet 2015 och granskningsfasen under 2016.

– Översiktsplanens inriktning är väl förankrad hos medborgarna och är en väldigt bra grund för hållbar tillväxt i Tyresö. Satsningen på utveckling och förtätning av våra centrum och tydliga utpekade stråk för nya bostäder där dagens villaområden bevaras kommer att förstärka kommunens kvaliteter nära storstad, natur och vatten, avslutar Fredrik Saweståhl.

Kommundirektören

Kommunens service och kvalitet fortsätter att utvecklas på ett positivt sätt. År 2017 blev Tyresö kommun för första gången nominerad till utmärkelsen Sveriges Kvalitetskommun. Tillsammans med sex andra kommuner placerade vi oss i topp efter ett målmedvetet arbete för att höja och säkra kvaliteten för våra kommuninvånare. Även resultaten i flera brukarundersökningar vittnar om att vår service i de allra flesta fall är till kommuninvånarnas belåtenhet. Nu fortsätter vi detta arbete. Vi nöjer oss inte förrän vi har vunnit utmärkelsen Sveriges Kvalitetskommun!

Även som arbetsgivare har vi skäl att vara nöjda. Enligt den kulturmätning vi gjorde under hösten lyfter medarbetarna humor, arbetsglädje, engagemang och samarbete som viktiga faktorer hos en önskvärd arbetsgivare – och dessutom något som utmärker Tyresö kommun. För att kunna skapa ännu bättre förutsättningar för goda resultat fortsätter vi satsningen på kommunens ledarskap samtidigt som vi utvecklar medarbetarskapet.

Men det finns också utmaningar att ta tag i. Verksamheten har idag inte en ekonomi i balans och ska vi lyckas på sikt måste vi få bättre kontroll. Vi måste ständigt arbeta för att de resurser kommunen har till sitt förfogande används på ett effektivt sätt. Därför måste vi bli bättre på att möta dagens och morgondagens utmaningar med både omprioriteringar och nya arbetsätt.

Politik och organisation

Tyresö leds under mandatperioden 2015–2018 av en allians bestående av Moderata samlingspartiet, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna. De har majoritet i kommunfullmäktige som är kommunens högsta beslutande instans. De tar beslut i kommunövergripande frågor. Kommunstyrelsen förbereder alla ärenden som ska tas upp i kommunfullmäktige och ansvarar för att kommunfullmäktiges beslut genomförs.

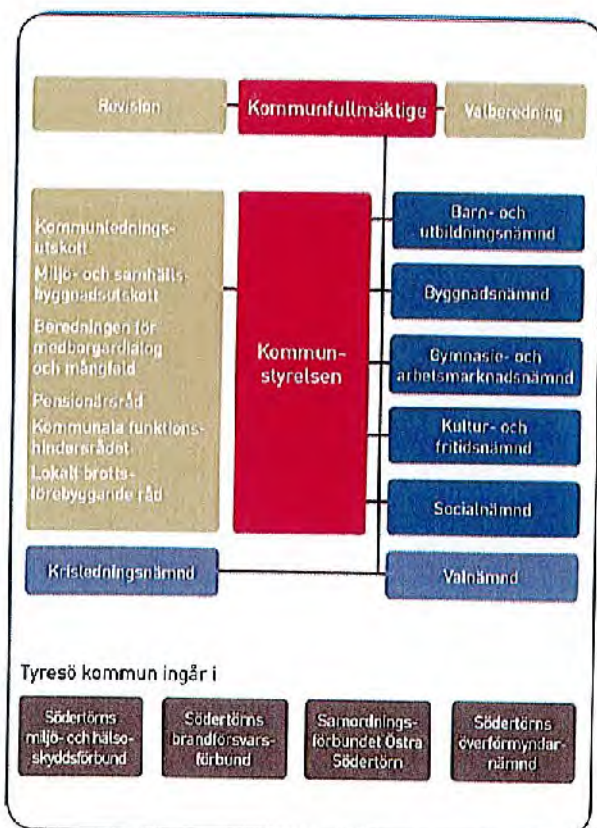
Kommunens förvaltningar styrs av nämnder som består av politiker. Nämnderna beslutar om mål och riktlinjer för sina respektive områden.

Huvudansvaret för den kommunala verksamheten ligger hos de förtroendevalda politikerna.

Tjänstemannaorganisation

Kommundirektören är Tyresö kommuns högste tjänsteman. Han leder kommunens förvaltningar, som under 2017 var fem till antalet:

- *Kommunstyrelseförvaltningen* ansvarar för kommunövergripande frågor: ekonomi, HR, kommunkansli, kommunikation, kvalitet, säkerhet samt Servicecenter och tekniska kontoret.
- *Barn- och utbildningsförvaltningen* som omfattar förskola, grundskola och fritidshem.
- *Socialförvaltningen* som omfattar äldreomsorg, individ- och familjeomsorg samt omsorg om personer med funktionsnedsättning.
- *Stadsbyggnadsförvaltningen* som omfattar plan och exploatering, naturvård, kart- och mättningsarbeten samt bygglov.
- *Utvecklingsförvaltningen* som omfattar gymnasium, vuxenutbildning, arbetsmarknad samt kultur och fritid.

Kommunstyrelsens ledamöter 2017

Fredrik Saweståhl (M)

Mats Lindblom (L)

Anita Mattsson (S)

Ann-Christin Svensson (M) Vakant (M)

Dick Bengtson (M)

Kristjan Valgur (S)

Jannice Rockström (S)

Carl-Johan Karlson (S)

Marie Åkesdotter (MP)

Anders Wickberg (SD)

Ulrica Riis-Pedersen (C)

Anna Lund (KD)

Viktiga händelser 2017

År 2017 blev Tyresö kommun för första gången nominerad till utmärkelsen Sveriges Kvalitetskommun. Även om Tyresö inte vann denna gång, är det ett stort erkännande och en bra möjlighet att visa upp det systematiska kvalitetsarbete som pågår i kommunen.

Förberedelser för framtida bostadsproduktion

Under året antog fullmäktige den nya översiktsplanen och kommunen började arbetet med att genomföra den. Förbättringarna av parkmiljöer och andra offentliga platser fortsatte under året och resultatet börjar nu synas.

Flera stora detaljplaneringsprojekt (Granängstorget, Granitvägen, Bäverbäcken och Apelvägen) har pågått för att förbereda inför kommande bostadsproduktion. Kommunen utarbetade ett planprogram för nästa stora stadsutvecklingsprojekt, Trollbäckens centrum, och genomförde en markanvisningstävling för första etappen i Wättingeområdet.

Inom stadsbyggnad infördes ett Södertörns-gemensamt kartsystem (Södertörns Geodata, SGD) för att underlätta samarbete och kunna dra nytta av all kompetens som finns hos kommunerna på hela Södertörn. Ett nytt ritningsarkiv har också publicerats på webben för att medborgarna själva ska kunna hitta ritningar direkt på nätet.

Fler gång- och cykelvägar

Tyresö kommuns gång- och cykelvägnät byggdes ut 2017. Kommunen har också gjort extra insatser för att hålla gång- och cykelvägar fria från sly och växtlighet som försämrar belysningen, och utökat antalet gång- och cykelvägar som håller barmarksstandard. Det pågår en översyn av möjligheten att skapa fler infartsparkeringar i Tyresö kommun.

För att minska antalet transporter och därmed miljöpåverkan, har kommunen infört avfallstömning med så kallade tvåfacksbilar, som tömmer mat- och hushållsavfall samtidigt. För att öka flexibiliteten har kommunen också infört behovstömning av matavfall.

Kompetensutveckling och ny bemanningsenhet

Under hösten delades enheten Fornuddens och Sofiebergs skolor till två separata enheter. Därmed har alla grundskolor i Tyresö varsin rektor. Arbetet med anpassningar för elever med funktionshinder fortsatte och har lett fram till planer på en "lärstudio". Studion ska vara ett alternativ för elever med svårigheter att tillgodogöra sig undervisningen i den ordinarie klassorganisationen. Kommunen antog 2017 också särskilda riktlinjer för trygga barn i förskolan.

Under hösten genomgick alla skollärare i kommunen kompetensutveckling för att kunna möta kraven som ställs i den nya nationella it-strategin. Även pedagogerna har kompetensutvecklats för att klara framtida krav när programmering förs in som en obligatorisk del i kursplanerna i matematik, teknik och samhällskunskap.

I april startade Tyresö kommuns första förskola med flexibla öppettider, Stimmet. Behovet av förskoleplatser i kommunen ökar framöver. För att smidigt kunna möta dessa behov tog barn- och utbildningsförvaltningen fram en modell för en förskola

som ska kunna byggas på olika platser i kommunen. Modellen tar hänsyn till bland annat riktmärken för barngruppens storlek, vad som gör en arbetsplats effektiv och gynnar en effektiv organisation, framtidens säkerhetstänk och en snabb process vid utbyggnad. Under 2017 skapade barn- och utbildningsförvaltningen också en bemanningsenhet för att framöver kunna säkerställa en bättre vikariat tillsättning till kommunens förskolor.

Fler sökande till vuxenutbildningen

Tyresö gymnasium har bytt profil till ett yrkesgymnasium och startade under 2017 en yrkesintroduktion för språkintrödnings elever. Syftet är att elever på språkintrödnings tidigt ska kunna utbilda sig till ett yrke. Kommunen införde även lovskola för nyanlända för att snabba på deras övergång till de nationella programmen.

Second Chance School (SCS) permanentades som en del av Tyresö gymnasium. SCS är en individuellt utformad yrkesutbildning för ungdomar med oavslutad gymnasieutbildning. Målet med SCS är att ungdomarna efter utbildningen ska komma vidare till arbete eller studier.

Antalet sökande till vuxenutbildningen Centrum för livslångt lärande (C3L) ökade oväntat mycket och trenden håller i sig inför våren 2018. Även andelen med godkända betyg har ökat de senaste åren.

Bättre integration med etableringscentrum och bra mötesplatser

Kommunen tog emot 121 av de 189 personer som anvisades till Tyresö under 2017. Resten kommer att tas emot första kvartalet 2018.

För att underlätta deras etablering har Tyresö, tillsammans med Haninge och Nynäshamns kommuner, beviljats 46 mkr från Europeiska socialfonden. Under 2018 öppnar respektive kommun ett etableringscentrum där olika myndigheter och funktioner ska samverka för att underlätta integrationsprocessen. Kommunen har också antagit en integrationsstrategi för att utveckla samarbeten och arbetssätt mellan och inom kommunens verksamheter och andra aktörer.

En förutsättning för bra integration är välfungerande och tillgängliga mötesplatser, och det har också varit en stor efterfrågan på olika former av mötesplatser. Därför har kommunen arbetat mycket med att skapa angelägna mötesplatser för bland annat spontanidrott samt särskilda mötesplatser för äldre och yngre. Kommunen har dessutom på bred front arbetat uppsökande för att nå nya målgrupper. Fler programaktiviteter har lett till fler fysiska besök på biblioteken.

Hbtq- och Silviacertifieringar

Antalet ärenden och placeringar inom individ- och familjeomsorgen ökade kraftigt 2017. En större andel av anmälningarna gällde ungdomar mellan 12 och 18 år med missbruksproblematik.

Detta i kombination med ändrad ersättning för ensamkommande barn och ungdomar, ledde till ett underskott för socialnämnden.

Försörjningsstöds- och vuxenheten hbtq-certifierades, vilket innebär att det fått ökad kunskap om normers betydelse för hälsa och livsvillkor. Som första kommun i Sverige har Tyresö kommun också Silviacertifierat alla vård- och omsorgsboenden samt hemtjänsten i kommunen, vilket innebär att alla anställda nu är utbildade i att bemöta personer med demens.

Inom omsorg infördes digital signering av hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunal verksamhet, liksom digitaliserad nyckelfri hemtjänst. Båda dessa förändringar ger förutsättningar för ett bra och effektivt arbete där medarbetare kan lägga mer tid på omsorg istället för administration.

Avveckling av Björkbacken

I september beslutade socialnämnden att avveckla Björkbackens vård- och omsorgsboende. Avtalet för vård- och omsorgsboendet Ängsgården har sagts upp och boende från Björkbacken och Ängsgården flyttar in på Villa Basilika. Det innebär en ökning med fem vård- och omsorgsplatser för att möta en ökad efterfrågan.

Granskningar av omsorgen om personer med funktionsnedsättning har visat på utvecklingsområden och brister som måste åtgärdas – både inom handläggning och boendestöd. Socialförvaltningen har genomfört juridisk utbildning och workshops med alla handläggare, vilket har medfört ökad rättssäkerhet och likabehandling. Inom boendestödet har verksamheten infört särskilda rutiner för att åtgärda bristerna.

Omvärldsanalys

Tyresös befolkningsutveckling

Sveriges befolkning ökar, och det gäller också i Stockholmsregionen. Kommunen har i översiktsplanen som beslutades 2017 antagit ett mål om att växa till 60 000 invånare år 2035. Efter en stor ökning förra året blev tillväxten mer blygsam 2017, den första november var befolkningen 47 176 personer, en ökning med 0,2 procent. Diagrammet nedan visar befolkningstillväxten i Tyresö, länet och riket under åren 2010–2017.

Den svaga tillväxten 2017 var väntad i och med att inga nya större bostadsprojekt hade inflyttning under året. Kommunen hade alltså ingen kapacitet att växa. Däremot finns ett antal områden med inflyttning under 2018. Allt tyder på att 2017 blir ett hack i kurvan, och att befolkningstillväxten 2018 kan bli en bra bit högre än tillväxten i länet som helhet.

Även de närmaste åren finns flera bostadsprojekt som blir klara i Tyresö, därför är det rimligt att förvänta sig att tillväxten fortsätter även 2019. Därefter kan tillväxten bli mer beroende av hur bostadsmarknaden utvecklas i Stockholmsregionen. Under en lång period fram till 2017 har priserna för bostadsrätter ökat kraftigt varje år. Förra året mattades prisökningen av, och det blev även mot slutet av året en nedgång i bostadspriserna. Det kan på sikt påverka intresset i att investera i nya hyres- och bostadsrätter i och med att köparna blir mer avvaktande till att köpa en lägenhet som inte står klar förrän om 1–2 år. Därför kan en avmattning av bostadsmarknaden i Stockholm påverka Tyresös möjlighet att växa i den takt kommunen vill.

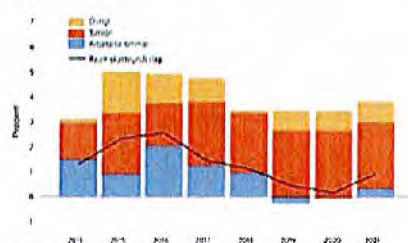
Svensk ekonomi

Den svenska ekonomin växte 2017 och enligt SKL:s prognoser fortsätter tillväxten 2018. Med växande befolkning i landet ökar antalet potentiella arbetade timmar, som är ett mått på hur mycket arbete som kan utföras i ekonomin när man varken har hög- eller lågkonjunktur. 2016 var antalet faktiskt arbetade timmar i Sverige högre än de potentiella och därmed råder faktiskt högkonjunktur i Sverige. Prognosen visar att antal arbetade timmar fortsätter öka 2018, för att senare falla tillbaka något 2019. Det innebär att SKL räknar med en återgång till neutral konjunktur.

Antal arbetade timmar är en av de faktorer som påverkar skatteunderlaget, och därmed kommunernas skatteintäkter. I och med att arbetade timmar har ökat snabbare än de potentiella timmarna har skatteunderlagstillväxten varit god under lång tid. Det reala skatteunderlaget, det vill säga skatteunderlaget exklusive kostnadshöjningarna, har ökat. Under 2015, 2016 och 2017 har tillväxten varit över 2 procent. Det har gjort att kommunernas intäkter har växt snabbare än kostnaderna, och att kommunerna haft möjlighet att utöka sin verksamhet. I och med att ökningen i arbetade timmar upphör räknar SKL även med att det reala skatteunderlaget kommer att växa mycket långsammare. Prognosen räknar med en tillväxt på mellan 0,8 och 0,4 procent 2018–2020.

Diagram 2 • Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter
Procent

Källa: Skatteverket och SKL.

Enligt SKL:s beräkningar måste Sveriges kommuner, för att hålla en resultatnivå på 1 procent, under åren fram till 2021 höja skatten med 2,41 kronor jämfört med dagens nivå. Det är inte en prognos, utan en illustration av gapet mellan skatteunderlaget och kostnaderna. I verkligheten kommer kommunerna att anpassa sina kostnader genom omprioriteringar och effektiviseringar. Man kan även räkna med höjda statsbidrag och försämrade ekonomiska resultat. Självklart kommer även vissa kommuner att tvingas höja skattesatsen.

För Tyresö kommun innebär prognoserna att det blir svårare kommande år att hålla resultatnivån på samma nivå som 2017. Redan i budgetarbetet inför 2018 har kommunen valt att sänka resultatnivån till 1 procent. De kommande åren kan bli utmanande.

Framtidsbedömning

Tyresö har en historia av en relativt stabil ekonomi där kommunen successivt byggt upp det egna kapitalet. Sedan 2012 har utvecklingen varit svagare, med svaga ekonomiska resultat, stagnerande eget kapital och successiv ökning av den långfristiga skulden. Det har skett i en period de ekonomiska förutsättningarna varit gynnsamma och då andra kommuner haft starka ekonomiska resultat. Kommunens har inte haft tillräcklig kontroll över kostnadsutvecklingen i verksamheterna. Kommunen lämnar 2017 med ett gott ekonomiskt resultat men med en underliggande kostnadsmassa som är för stor. Därför kommer de närmaste åren att präglas av ett arbete med att återfå kontroll över kostnaderna.

Detta behov uppstår i en situation där de ekonomiska förutsättningarna är betydligt mindre gynnsamma än tidigare. Den rådande högkonjunkturen förväntas vika, tillväxten i skatteintäkterna kommer att avta och även i reala termer gå mot noll. Det betyder att kommunen inte kommer att få "draghjälp" av omgivningen, utan kostnadsomställningen måste ske med egen kraft.

Befolkningsutvecklingen

Tyresö har haft en relativt ung befolkning sett till snittåldern. Kommunen växte kraftigt på 60- och 70-talet och många av de som flyttade hit då bor kvar i kommunen. Det innebär att kommunens snittålder nu stiger och andelen äldre i befolkningen väntas öka, vilket på sikt blir en utmaning för kommunens äldreomsorg.

Kommunen har som mål att växa till 60 000 invånare år 2035. Genom ett långsiktigt arbete för att öka byggandet av bostäder skapar kommunen förutsättningar för befolkningstillväxt. Det ska ske genom investeringar i infrastruktur och målriktad exploatering av tillgänglig mark, men själva bostadsbyggandet ska anfortros privata aktörer.

Den inbromsning i bostadsmarknaden som skedde 2017 innebär sannolikt även att företag på sikt blir mer återhållsamma med att bygga nya bostäder. De närmaste åren blir många nya bostäder klara vilket väntas leda till en befolkningsökning. På lite sikt kan den avvaktande bostadsmarknaden bromsa tillväxttakten i kommunens befolkning.

Investeringsbehov

Kombinationen av en planerad befolkningsökning, en åldrande befolkning samt att många av kommunens fastigheter byggda under 70- och 80-talet står inför stora renoveringsbehov innebär att kommunens investeringsbehov ökar kraftigt. Kommunen fastställde en lokalförsörjningsstrategi i april 2017 och i början av 2018 antog fullmäktige lokalförsörjningsplanen som belyser behovet av förskolor, skolor, gruppboenden, äldreboenden och andra verksamhetsanläggningar.

Enligt den långtidsanalys av kommunens ekonomi som togs fram 2017 bör kommunen, för att klara det kommande investeringstrycket, höja sin resultatnivå till 3 procent av skatter och generella statsbidrag årligen. Därför arbetar kommunen nu med att ta fram en *långsiktig utvecklingsstrategi för ett växande Tyresö* där målet är en resultatnivå på 3 procent med hög kvalitet i verksamheterna och oförändrad skattesats.

Integration

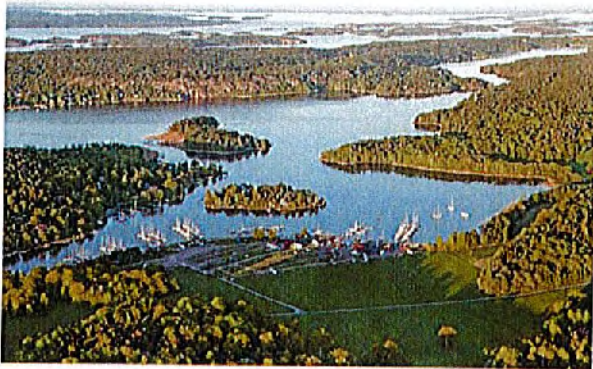
Arbetet med att integrera alla de människor som invandrat till Sverige, särskilt under 2015, fortsätter att påverka Tyresö kommun framöver. Kommunen har hittills lyckats väl med att hjälpa nya medborgare att ta sig in på arbetsmarknaden. I och med att tillflödet av invandring har avtagit kommer frågorna omkring integration att förändras och bli mer långsiktiga med målet att öka integrationen på arbetsmarknaden ännu mer.

Framtidsutsikter

Tyresö har, om kommunen klarar att få kontroll på kostnadsnivån och skapa stabila resultatnivåer på omkring 3 procent, goda förutsättningar för framtiden. Det fordrar dock ett hårt arbete från verksamheterna och god budgetdisciplin både från verksamheterna och från kommunens politiker. En nyckelfaktor är att bestämma långsiktiga finansiella mål och planer för hur de ska uppnås år från år. För att nå dit kommunen vill krävs självklart att kommunen sedan uppfyller målen.

På väg mot vision och mål

Kommunens uppdrag är att erbjuda service och tjänster av hög kvalitet till kommunens invånare, för deras behov i olika skeden i livet. Det kräver att kommunen har en helhetssyn, medborgarfokus och arbetar långsiktigt. För att kommunen ska använda sina resurser effektivt och ge högsta möjliga kvalitet är det också viktigt att kommunens medarbetare på alla nivåer är involverade och delaktiga i kvalitetsarbetet.

En gemensam vision och fem strategiska målområden är ledstjärnor inom Tyresö kommun. Utifrån målområdena formulerar kommunen strategiska mål och särskilda uppdrag för hela mandatperioden.

Målstyrningen ska ge Tyresöborna största möjliga nytta för skattepengarna och för att förverkliga visionen krävs att alla arbetar för att nå målen, som mäts med hjälp av indikatorer. Det här avsnittet redovisar uppföljningen av de strategiska målen till och med 2017, och en sammanfattande bedömning av om målen har nåtts.

Strategiska målområden

- Livskvalitet – den attraktiva kommunen.
- Medborgarfokus – varje Tyresöbo i centrum.
- Blomstrande näringsliv.
- God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter.
- Attraktiv arbetsgivare.
- Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Livskvalitet – den attraktiva kommunen

TYRESÖ ÄR EN AV SVERIGES MEST ATTRAKTIVA BOENDEKOMMUNER

Målet bedöms som i hög grad uppfyllt.

Vad gäller kvalitet var Tyresö kommuns resultat bättre eller i nivå med genomsnittet för andra kommuner. Verksamheterna arbetar med att göra kommunen ännu mer attraktiv att bo i.

Tyresö hamnade 2016 på åttonde plats i SCB:s medborgarundersökning när det gäller frågan om Tyresöborna rekommenderar kommunen till andra att bo och leva i.

Tyresö kommun klättrade från plats 98 till plats 47 i 2017 års kommunrankning Miljöbarometern.

Tyresö kommun har nått målet om 30 procent ekologiska inköp i organisationen.

Tyresö kommun var först i Sverige med att ge alla medarbetare inom äldreomsorgen utbildning i demensvård. I februari 2018 överlämnade drottning Silvia stiftelsen Silviahemmets certifikat för kunskap om god demensvård.

Under 2017 hbtq-certifierades försörjningsstödsenheten och vuxenheten. Certifieringen innebär att alla enheternas medarbetare har fått ökad kunskap om normer och deras konsekvenser för hbtq-personers hälsa och livsvillkor.

Många stora bostadsprojekt pågår och antalet bostäder som finns med i detaljplaner har nästan nått målet om 400 bostäder per år.

Indikator	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Mål 2018
Medborgarundersökning – hur bedömer medborgarna Tyresö kommun som en plats att bo och leva på? (NMI, nöjd-medborgar-index 0–100)	71	–	70	–	Ökning Bättre
Tyresös placering i tidningen Fokus rankning (plats)	35	28	24	31	placering
Andel inköpta ekologiska livsmedel i organisationen (%)	26,0	28,0	30,0	30,3	30,0
Miljö och trafik – andel miljöbilar i den kommunala organisationen (%)	43,2	42,3	46,5	51,7	100,0

TYRESÖ ÄR EN AV SVERIGES BÄSTA SKOLKOMMUNER

Målet bedöms som delvis uppfyllt för 2017. Resultaten är fortsatt jämförelsevis höga. Lägre kunskapsresultat i grundskolan gör att resultatet bedöms vara sämre än 2016.

Förskola

94 procent av vårdnadshavarna var nöjda med förskoleverksamheten, en trend som är uppåtgående. 96 procent upplever att deras barn är trygga i förskolan. Barns och vårdnadshavares delaktighet behöver få mer fokus.

Tyresö kommuns egen platsgaranti på tre månader uppfylldes till 98 procent. Kraven i skollagen om plats inom fyra månader uppfylldes till 100 procent. I Tyresö fick 28 procent av barnen plats på förskola på önskat datum. Det var en försämring sedan förra året och lågt jämfört med andra kommuner där genomsnittet var 60 procent. Möjligheter till förskoleplats med flexibla öppettider ökade däremot och en av Tyresös förskolor har öppet 5.00–22.00.

Genomsnittet för barngruppernas storlek har minskat och personaltäteten har förbättrats från 5,8 till 5,6 barn per medarbetare.

Grundskola

Tyresö har sjunkit i rankningen till plats 133. Alla grundskolor utom en med årskurs 7–9 har försämrat sina resultat. Det är en utveckling som även syns på nationell nivå, att eleverna som slutat årskurs 9 har sämre resultat än tidigare årskullar. Resultatdialogerna på skolorna visar samtidigt att nuvarande årskurs 9 kommer att hamna på ett bättre resultat än eleverna som gick ut grundskolan 2017.

Tryggheten bland eleverna i Tyresös skolor bedöms vara hög, trots något sämre resultat i elevundersökningen 2017, men kommunen behöver utveckla delaktigheten för elever och vårdnadshavare. Kommunikationsvägarna med vårdnadshavare och elever behöver bli enklare och arbete pågår med att ta fram en lärplattform.

Gymnasium

Genom samverkansavtalet i Stockholms län och utökade utomregionala samverkansavtal som kommunen tecknar då det blir aktuellt, kan Tyresö kommuns gymnasieelever välja bland nästan alla gymnasieutbildningar som finns i landet.

Siffror för 2017 visar att 77 procent av eleverna som är folkbokförda i Tyresö tagit gymnasieexamen inom tre år (utom på introduktionsprogrammet). Det är en ökning med 7 procent från 2016. Motsvarande siffror för riket var 75 procent och för Stockholms län 71 procent. I statistiken för uppnådd examen oavsett tid når Tyresöelever upp till 89 procent, ungefär samma andel som för riket (90 procent) och Stockholms län (88 procent).

Indikator	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Mål 2018
Förskola – andel föräldrar som instämmer i påståendet "Jag är nöjd med verksamheten i mitt barns förskola" (%)		91	90	94	100
Grundskola – sammanvägt resultat i grundskolan, alla skolor, rankning (plats)	113	49	48	133	50
Gymnasieskola – gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun (%)		79,6	76,9	78,1	Ökning

Medborgarfokus – varje Tyresöbo i centrum

TYRESÖBORNA ÄR NÖJDA MED DEN KOMMUNALA SERVICEN

Målet är i hög grad uppfyllt. Resultaten är goda inom i stort sett alla verksamhetsområden.

Resultaten i 2016 års medborgarundersökning var bättre eller i nivå med läns- och rikssnitt för grundskola, bibliotek, kultur, idrottsanläggningar, bostäder, väghållning och cykel- och gångvägar, renhållning, vatten och avlopp och miljöarbete. Under genomsnittet låg förskola, äldreomsorg och gymnasium. I medborgarundersökningen tillfrågades omkring 1 200 Tyresöbor om verksamheterna oavsett om de använt tjänsterna eller inte.

I brukarundersökningar riktade till personer som har eller haft insatser eller tjänster var resultatet bättre än 2016 och bättre än andra kommuners resultat för de allra flesta verksamheter. Inom äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen har resultaten förbättrats mest från föregående år. Andelen som är nöjda med helheten var högre än både läns- och rikssnitt.

Servicecenter har infört ett verktyg för kundundersökning, som innebär att när en medborgare haft kontakt med kommunen kan medborgaren betygsätta hur bemötandet, engagemanget, kunskapen och resultatet var i kontakten. Nästan 900 medborgare har svarat på undersökningen och resultatet var bra med 89 procent nöjdhet generellt.

Indikator	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Mål 2018
Medborgarundersökning – vad tycker medborgarna i Tyresö kommun om kommunens verksamheter? (NMI, nöjd-medborgar-index 1–100)	61	–	59	–	Ökning
Andel som får svar på e-post inom två dagar (%)	98,0 %	90,0 %	95,0 %	99,0 %	100 %

TYRESÖBORNA KAN PÅVERKA KOMMUNENS VERKSAMHET

Målet är i hög grad uppfyllt. Resultatet visar förbättrade värden för alla indikatorer och Tyresös resultat är goda jämfört med både länet och övriga kommuner.

Tyresöbornas möjlighet till delaktighet har ökat genom Tyresöinitiativet som infördes 1 februari 2017. Under året har kommunen fått in och hanterat ungefär 70 förslag från invånare. Hitills har 32 förslag publicerats på Tyresös hemsida. För att ett förslag ska publiceras krävs att minst 50 personer röstat på det. Några av förslagen har lett fram till beslut och ska genomföras, exempelvis förslaget om wifi på äldreboende.

Antalet synpunkter förutom felanmälningar har minskat de senaste två åren, från 2 254 synpunkter 2016 till 1 578 under 2017. Antalet klagomål minskade mellan 2016 och 2017 från 1 841 till 1 024. Det beror till stor del på förändrade arbetssätt och bättre samverkan. Bland annat har servicecenter och trafikavdelningen skapat rutiner för bättre handläggning och kommunikation.

Indikator	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Mål 2018
Medborgarundersökning – vad tycker medborgarna i Tyresö kommun om inflytandet i kommunen? (NII, nöjd-inflytande-index 0–100)	45	–	47	–	Ökning
Hur väl möjliggör kommunen för medborgarna att delta i kommunens utveckling? (%)	54	54	58	70	Ökning
Hur god är kommunens webbinformation till medborgarna? (%)	89,7	90,9	87,0	87,8	Ökning

Blomstrande näringsliv

TYRESÖ HÖR TILL DE 25 BÄSTA KOMMUNERNA I SVERIGE NÄR DET GÄLLER FÖRETAGSKLIMAT

Målet är delvis uppfyllt eftersom kommunen klättrat i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet.

Tyresö nådde inte målet om plats 25 på rankingen men var bland de 50 bästa kommunerna i landet. Kommunrankningen bygger till två tredjedelar på enkätsvar från företagare och en tredjedel bygger på statistiskt underlag. Urvalet av företagare består inte enbart av de som haft kontakt med kommunen utan enkäten är en generell attitydundersökning.

Indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat	Mål
	2014	2015	2016	2017	2018
Tyresös ranking i Årets företagarkommun (plats)	39	46	–	–	25
Företagare bedömer kommunens företagsklimat – Svenskt Näringsliv (plats)	43	62	18	42	25

TYRESÖS FÖRETAGARE ÄR NÖJDA MED DEN SERVICE OCH DET BEMÖTANDE DE FÅR I KOMMUNEN

Målet bedöms som i hög grad uppfyllt. Företagarna ger Tyresö kommun godkänt för service och bemötande när resultaten för de olika myndighetsområdena läggs ihop till NKI, nöjd-kund-index.

I SKL:s mätning av nöjd-kund-index för företagare som haft kontakt med kommunen var det sammanlagda resultatet 69 på en skala från 1 till 100.

Ett resultat på 62–69 anses godkänt enligt den betygsskala som SKL och SBA tagit fram. Det är alltså precis på gränsen till omdömet högt (index 70–80). Brandskydd fick mycket höga värden medan bygglov hade ett lågt resultat. För serveringstillstånd var antalet svar för få, därför redovisades inget resultat.

Vid den preliminära resultatredovisningen i december 2017 hade resultaten för bygglov sjunkit ytterligare till index 43, även livsmedelskontroll hade sjunkit något till index 68, men är fortfarande godkänt. Miljö- och hälsoskydd ökade från ett lågt värde till godkänt.

Indikator	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Mål
	2014	2015	2016	2017	2018
Så uppfattar företagare kommunens den service de fått från kommunen (Insikt, SKL, index 0–100)	69	68	70	69	75

ARBETSLÖSHETEN I TYRESÖ ÄR BLAND DE LÄGSTA I REGIONEN OCH SYSSELSÄTTNINGSGRADEN HÖG

Målet bedöms som helt uppfyllt.

Arbetslösheten var fortsatt låg i kommunen. Bland unga upp till 24 år har den minskat sedan 2016.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2018
Arbetslösa i kommunen i åldern 16–24 år – andel av invånarna (%)	4,00	3,10	3,20	2,63	Minskning
Arbetslösa i kommunen i åldern 18–64 år – andel av invånarna (%)	3,50	3,20	3,20	3,31	Minskning

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

KOMMUNENS SAMLADE RESULTAT, I DEN REGULJÄRA VERKSAMHETEN, UPPGÅR TILL MINST TVÅ PROCENT AV SKATTEINTÄKTER OCH STATS BIDRAG UNDER MANDATPERIODEN

För redovisningsåret 2017 är målet uppnått.

Resultatet landade på 3,4 procent. Hittills för mandatperioden har kommunen sammantaget gjort ett plusresultat på 1,7 procent. För att nå målet för mandatperioden behöver kommunen nå ett resultat på närmare 70 mkr 2018, vilket kan bli svårt då kommunen budgeterat för ett resultat på 27 mkr.

Indikator	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Mål 2018
Ekonomi – årets resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (%)	0,3	0,7	1,2	6,1	2,0
Ekonomiskt resultat (tkr)	5 729	14 761	27 047	84 538	49 400

INVESTERINGAR I DEN SKATTEFINANSIERADE VERKSAMHETEN FINANSIERAS VIA KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN

Målet är i hög grad uppfyllt för 2017 då kommunens självfinansieringsgrad för investeringar var 91,7 procent.

Resultatet var bättre än de två senaste åren. Ackumulerat för mandatperioden är resultatet 68,3 procent. Kommunen bedömer det som realistiskt att kunna nå målet för hela mandatperioden.

Indikator	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Mål 2018
Andel nettoinvesteringar i skattefinansierad verksamhet som finansierats med egna medel (%)	90,3	62,8	52,7	91,7	100

**VARJE VERKSAMHETSOMRÅDE SKA BEDRIVAS INOM RAMEN
FÖR TILLDELADE EKONOMISKA RESURSER**

Målet bedöms som ej uppfyllt. Det samlade resultatet för verksamheterna var 33,6 mnkr sämre än det tilldelade ekonomiska utrymmet.

Av 17 verksamhetsområden var det 12 som klarade målet. Vissa verksamheter redovisade stora underskott.

Indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Mål
	2015	2016	2017	2018
Samlat ekonomiskt resultat för kommunens verksamhetsområden (mkr)	- 38	3	- 34	0
Antal verksamhetsområden som bedriver sin verksamhet inom budgetramen	-	-	12	17

Attraktiv arbetsgivare

MEDARBETARNA REKOMMENDERAR TYRESÖ KOMMUN SOM ARBETSGIVARE

Målet bedöms fortsatt som delvis uppfyllt eftersom det inte gjordes någon medarbetarundersökning 2017.

Resultat är från hösten 2016 då 51 procent av medarbetarna svarade 4 eller 5 på en 5-gradig skala om de kunde rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare. Cirka 20 procent svarade 1 eller 2, det vill säga att de inte ville rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare. Nästa medarbetarundersökning görs hösten 2018.

Indikator	Resultat 2015	Resultat 2016	Mål 2018
Andel av kommunens anställda som skulle rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare (%)	81	51	Ökning

MEDARBETARNAS SJUKFRÅNVARO ÄR LÄGRE ÄN FYRA PROCENT

Målet är inte uppfyllt eftersom målet på lägre än fyra procents sjukfrånvaro inte uppnåtts 2017.

Sjukfrånvaron var 7,7 procent 2017 vilket är något högre än förra året. Tyresö kommun har fler långtidssjukskrivningar än andra kommuner. Under året påbörjade kommunen ett arbete med arbetsförmågebedömningar och rehabilitering av långtidssjuka. Tyresö kommun deltar också, genom förskoleverksamheten, i det förebyggande arbetsmiljöprojektet Stamina, som Uppsala universitet leder.

Indikator	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Mål 2018
Den totala sjukfrånvaron i hela kommunen (%)	7,6	7,6	7,7	4

SYSSELSÄTTNINGSGRADEN ÄR ANPASSAD TILL DE ANSTÄLLDAS ÖNSKEMÅL

Målet är i hög grad uppfyllt. Vid senaste medarbetarundersökningen 2016 var nio av tio anställda nöjda med sin sysselsättningsgrad.

Av Tyresö kommuns knappt 2 400 tillsvidareanställda medarbetare har 84 procent heltidsanställning. Det finns verksamheter där medarbetarna arbetar mindre än de önskar. Det gäller framför allt inom omsorgerna för äldre och personer med funktionsnedsättning. Inom äldreomsorgen är trenden att sysselsättningsgraden sjunker över tid och allt färre arbetar heltid. Långsiktigt kan det innebära att Tyresö kommun blir en mindre attraktiv arbetsgivare och får svårt att rekrytera till tjänster som inte är heltid.

Indikator	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Mål 2018
Andel av de anställda i kommunen som anger att sysselsättningsgraden är anpassad till deras önskemål (%)	90	89	–	100

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Resultaten visar att Tyresö fortfarande är en av regionens mest attraktiva kommuner att bo i. Utmaningen är att behålla eller förbättra goda resultat med samma eller högre kvalitet, samtidigt som Tyresö växer. De flesta resultat är bättre eller i nivå med andra kommuners resultat. Kvaliteten kan förbättras inom vissa områden och för att bli en kommun i toppklass behöver alla verksamheter ha en hög och jämn nivå.

För de finansiella målen var resultaten avsevärt bättre 2017 än åren innan. Resultatmålet var 3,4 procent och målet uppnåddes 2017, men det är inte troligt att målet blir uppnått för hela mandatperioden. Andelen av kommunens investeringar som finansierats av skatteintäkter var nästan 100 procent. Flera verksamheter hade dock stora underskott och deras resultat behöver förbättras för att kommunen ska ha en långsiktigt stabil ekonomi.

Medarbetarna ger goda omdömen i medarbetarundersökningen, men en hög personalomsättning och hög sjukfrånvaro är oroande eftersom Tyresö behöver engagerade och delaktiga medarbetare som trivs och stannar kvar.

Av de 13 strategiska målen uppfylldes åtta i hög grad, drygt 60 procent. Tre av målen bedöms vara delvis uppfyllda och två mål uppfylldes inte 2017.

Tyresös kvalitet i korthet 2017

Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) är ett verktyg för att jämföra kommuner med varandra ur ett medborgarperspektiv. År 2017 deltog 258 kommuner i detta jämförelsenätverk som drivs av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Kommunernas kvalitet undersöks årligen ur följande fem perspektiv:

- tillgänglighet
- trygghet
- information och delaktighet
- effektivitet
- kommunen som samhällsutvecklare.

Syftet med undersökningen är att ge de förtroendevalda en samlad bild av den egna kommunens kvalitet i jämförelse med andra kommuner. Redovisningen är även ett användbart underlag i dialogen med medborgarna. Här presenteras hur Tyresö placerar sig jämfört med andra kommuner. När KKiK-resultaten redovisas använder SKL en färgkodning där de 25 procent av kommunerna som har bäst resultat får grön markering, de 25 procent av kommunerna som har sämst resultat får röd markering och resterande kommuner med medelresultat får gul markering. Färgen i tabellen visar alltså Tyresös resultat i förhållande till övriga kommuner, och inte en gradering av om resultatet är bra eller dåligt.

Jämförelse mellan Tyresö och andra kommuner

GRÖN Tyresö tillhör de 25 procent av kommunerna som har bäst resultat.

GUL Tyresö tillhör de 50 procent av kommunerna som placerar sig i mitten.

RÖD Tyresö tillhör de 25 procent av kommunerna med sämst resultat.

Kommunens tillgänglighet	Tyresö 2017
1. Hur stor andel av medborgarna som skickar in en enkel fråga via e-post får svar inom två arbetsdagar? (%)	99
2. Hur stor andel av medborgarna som tar kontakt med kommunen via telefon får ett direkt svar på en enkel fråga? (%)	60
3. Hur stor andel av medborgarna uppfattar att de får ett gott bemötande när de via telefon ställt en enkel fråga till kommunen? (%)	85
4a. Hur många timmar/vecka har huvudbiblioteket öppet utöver tiden 08–17 på vardagar? (timmar/vecka)	13
4b. Hur många timmar/vecka har simhallen öppet utöver tiden 08–17 på vardagar? (timmar/vecka)	46
4c. Hur många timmar/vecka har återvinningscentralen öppet utöver tiden 08–17 på vardagar? (timmar/vecka)	20
5. Hur stor andel av de som erbjudits plats inom förskoleverksamheten har fått plats på önskat placeringsdatum? (%)	1
6. Hur lång är väntetiden för de som inte fått plats för sitt barn inom förskoleverksamheten på önskat placeringsdatum? (Dagar)	22
7. Hur lång är väntetiden i snitt för att få plats på ett äldreboende från ansökan till erbjudande om plats? (Dagar)	63
8. Hur lång är handläggningstiden i snitt för att få ekonomiskt bistånd vid rybesök? (Dagar)	13

Trygghetsaspekter i kommunen	Tyresö 2017
9. Hur trygga är eleverna (årskurs 9) i skolan? (%)	83
10. Hur många olika vårdare besöker en äldre person med hemtjänst under en 14-dagars period?	12
11. Hur många barn per personal är det i kommunens förskolor? (Avsär: planerad personaltäthet)	1,1

Delaktigheten och kommunens information	Tyresö 2017
12. Valdeltagande i senaste kommunvalet (%)	Nästa val 2018
13. Hur god är kommunens webbinformation till medborgarna? En ny undersökningsmodell har tagits fram. Den bygger på självskattning. Egen rapportering. Inte jämförbar men i stort sett får vi samma resultat. (%)	68
14. Hur väl möjliggör kommunen för medborgarna att delta i kommunens utveckling? Andel av maxpoäng (%)	70

Kommunens effektivitet	Tyresö 2017
15. Vad är kostnaden för ett inskrivet barn i förskolan? (Kronor)	123 850
16a. Vilket resultat når elever i årskurs 8 i kommunen? (%)	83,9
16b. Vilket resultat når elever i årskurs 3 i kommunen i de nationella proven? (%)	74
17. Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet (%)	67,3
18. Elevers syn på skolan och undervisningen i årskurs (%)	67,7
19. Kostnad per betygspoäng (Kronor)	371
20. Andelen elever som tagit examen i gymnasiet och bor i kommunen	70,1
21. Kostnad per elev i ett gymnasieprogram (Kronor)	110 139
22. Vilka kvalitetsaspekter finns inom särskilt boende? Andel av maxpoäng (%)	87
23. Vad kostar en plats i kommunens särskilda boende? (Kronor)	797 496
24. Andel brukare som är ganska/mycket nöjda med sitt särskilda boende (%)	84
25. Vilket omsorgs- och serviceutbud har hemtjänst finansierad av kommunen? Andel av maxpoäng (%)	73
26. Vad är kostnaden per vårdtagare inom hemtjänsten i kommunen? (Kronor)	267 933
27. Andel brukare som är ganska/mycket nöjda med sin hemtjänst (%)	91
28. Vilka kvalitetsaspekter finns inom LSS grupp- och serviceboende? Andel av maxpoäng (%)	76
29. Andelen ungdomar som inte kommit tillbaka inom ett år efter avslutad insats/utredning? (%)	72

Kommunen som samhällsutvecklare	Tyresö 2017
30. Andelen förvärvsarbetare i kommunen (%)	84,2
31. Hur stor andel av befolkningen får försörjningslösd? (%)	1,7
32. Hur många nya företag har startats per 1000 invånare i kommunen?	7,0
33. Vad ger företagarna för sammanfattande omdöme om kommunens service för företagen? (Index 0-100)	69
34. Hur högt är sjukpenningtalet bland kommunens invånare? (Dagar)	11,6
35. Hur effektiv är kommunens hantering och återvinning av hushållsavfall? (%)	95
36. Hur stor är andel miljöbilar av totala antalet bilar i kommunorganisationen? (%)	51,7
37. Hur stor är andelen inköpta ekologiska livsmedel? (%)	20

Kommunens personal

Forskning visar ett positivt samband mellan ett tydligt och väl förankrat medarbetar- och ledarskap, och god måluppfyllelse. Under 2017 gjorde kommunen en kulturmätning för att undersöka vilka värderingar medarbetarna förknippar med sig själva, vilka de förknippar med kommunen som arbetsgivare idag och vilka värderingar de önskar ska finnas hos arbetsgivaren i framtiden.

Attraktiv arbetsgivare

Ett strategiskt mål för Tyresö kommun är att vara en attraktiv arbetsgivare. Tyresö kommun ska vara en arbetsgivare dit medarbetare söker sig, stannar kvar och vill utvecklas.

Kopplat till målet finns tre indikatorer.

Tyresö lanserade 2017 kommunens arbetsgivarvarumärke *Höga ambitioner. Nära livet*. Varumärket har gett en mer enhetlig framtoning i annonser och vid mässor. Kommunen har också en etablerad process för rekrytering och har börjat arbeta med en ny webbplats som ännu bättre ska lyfta fram fördelarna med att arbeta i Tyresö kommun.

Under 2017 tog kommunen fram ett omfattande och uppskattat utbildningspaket för cheferna i syfte att stärka dem i deras arbetsgivarroll. Kommunen har även byggt upp ett nytt ledarutvecklingsprogram utifrån Tyresös förutsättningar, för att utveckla ledarskap och organisationskultur som ska skapa bestående värden för Tyresö kommuns invånare.

Tyresö kommun har många engagerade medarbetare. En orsak är att kommunen erbjuder arbeten som är samhällsviktiga där det är enkelt att se hur den egna insatsen bidrar till att förbättra vardagen för kommunens invånare. Men det beror också på att medarbetarna tycker att de har bra chefer och kolleger. Kulturmätningen hösten 2017 visade att kommunen som helhet har en bra organisationskultur. Många medarbetare lyfter fram att det finns ett fokus på resultat, högt engagemang, samarbete samt humor och glädje.

Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål.	Av Tyresö kommuns 2 356 tillsvidareanställda medarbetare har 84 procent heltidsanställning. 5-6 procent av personalen skulle vilja ha en högre sysselsättningsgrad, framför allt inom omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning.
Anställda rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare.	År 2017 gjordes ingen ny undersökning om medarbetarnas inställning till Tyresö kommun som arbetsgivare. År 2016 var det 51 procent som kunde rekommendera kommunen som arbetsgivare.
Sjukfrånvaron ligger under 4 procent 2018.	Sjukfrånvaron var 7,7 procent 2017, vilket är något högre än 2016 (7,6 procent). Särskilt angeläget är det att minska andelen långtidssjukskrivningar från dagens nivå på 55 procent av sjukskrivningsdagarna. Kommunen påbörjade 2017 ett arbete med arbetsförmågebedömningar och rehabilitering av långtidssjuka. Tyresö kommun deltar också, genom förskoleverksamheten, i det förebyggande arbetsmiljöprojektet <i>Stamina</i> , som Uppsala universitet leder.

Arbete med hälsa och arbetsmiljö

För att prioritera arbetet med att minska sjuktalen har hr-enheten förstärkts med en hr-specialist med inriktning på rehabilitering. Under året har enheten kartlagt långtidssjukskrivningarna och kommit igång med rehabiliteringssamtal med alla långtidssjukskrivna där det är möjligt. Samtalen har lett till en planering för att underlätta och möjliggöra återgång i arbete.

För att minska korttidsfrånvaron har hr-enheten börjat med hälsosamtal tillsammans med företagshälsovården, chef och de medarbetare som på grund av sjukdom har en hög korttidsfrånvaro. Samtalen resulterar i en handlingsplan där såväl chef som medarbetare åtar sig att genomföra ett antal överenskomna åtgärder för att öka frisknärvaron.

Hr-avdelningen har tillsammans med förskoleverksamheten och måltidsverksamheten påbörjat ett projekt kring förebyggande arbetsmiljöarbete, *Stamina*. Uppsala universitet leder projektet där flera andra kommuner också deltar.

Antal anställda

Antal månadsavlönade	2017	2016	2015
Totalt	2 641	2 679	2 601
Kvinnor	2 063	2 096	2 041
Män	578	583	560

Siffrorna avser månadsavlönade, alla anställningsformer.

Från 2016 till 2017 minskade antalet månadsavlönade med 38 personer.

Antal tillsvidareanställda

	2017	2016	2015
Totalt	2 356	2 403	2 352
Kvinnor	1 871	1 914	1 862
Män	484	489	490

Siffrorna avser månadsavlönade tillsvidareanställda.

Antalet tillsvidareanställda minskade med 47 personer. Förklaringen är att personlig assistans gick över i privat regi våren 2017. I den verksamheten fanns 107 tillsvidareanställda medarbetare vid tidpunkten för övergången till privat utförare.

Antal årsarbetare

	2017	2016	2015
Totalt	2 254	2 273	2 224
Kvinnor	1 786	1 807	1 756
Män	472	466	467

Siffrorna avser månadsavlönade tillsvidareanställda omräknat till heltidstjänster.

Antalet årsarbetare minskade med 19 personer.

Andel heltidsanställda

(Andel tillsvidareanställda som arbetar heltid)

(%)	2017	2016	2015
Totalt	84	79	79
Kvinnor	83	78	77
Män	89	84	84

Andelen av kommunens tillsvidareanställda medarbetare som arbetar heltid ökade från 79 procent 2016 till 84 procent 2017. Den huvudsakliga orsaken är att en stor andel av de medarbetarna inom personlig assistans som övergick till privat utförare hade deltidsanställning och andelen deltider minskade därför totalt.

Könsfördelning (chefer och alla anställda)

Siffrorna visar 2017 med 2016 och 2015 inom parentes i nämnd ordning.

Grupp	Kvinnor (%)	Män (%)
Alla anställda	78 (78, 78)	22 (22, 22)
Chefer	67 (68, 64)	33 (32, 36)

Siffrorna avser alla avlöningsformer, alla anställningsformer.

Könsfördelningen var densamma som 2016, 78 procent kvinnor och 22 procent män. I arbetsledande ställning är andelen kvinnor något lägre (67 procent) i jämförelse med andelen kvinnor bland alla anställda (78 procent). Män är underrepresenterade både bland alla anställda (22 procent) och bland arbetsledande personal (33 procent).

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	2017	2016	2015
Total sjukfrånvaro	7,7	7,6	7,6
>=60 dagar	54,3	53,6	52,4
Kvinnor	8,4	8,3	8,4
Män	5,1	4,7	4,9
<29 år	7,4	6,8	7,2
30–49 år	6,9	6,9	7,3
50–66 år	8,8	8,6	8,2

Siffrorna avser månadsavlönade, alla anställningsformer.

Den totala sjukfrånvaron slutade på 7,7 procent 2017. Det var något högre än 2016, men det är den långa sjukfrånvaron som ökat medan den korta har minskat en aning. Det är viktigt att stävja ökningen av långtidssjukfrånvaro. Omkring 4 procent av medarbetarna är långtidssjukskrivna och står för drygt 54 procent av sjukfrånvaron.

Total sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid, per förvaltning

	2017	2016	2015
Barn och utbildning	8,3	8,4	8,0
Socialförvaltningen	8,7	7,8	9,4
Stadsbyggnadsförvaltningen	7,6	7,3	6,0
Kommunstyrelseförvaltningen	6,4	5,5	6,1
Utvecklingsförvaltningen	3,6	3,8	4,1

Siffrorna avser månadsavlönade, alla anställningsformer.

Sjuklön

(tkr)	2017	2016	2015
Kommunens direkta kostnader för sjuklön	18 876	18 118	16 518

Till direkta kostnader räknas sjuklön som arbetsgivaren bekostar dag 2–14 samt utfyllnad över sjukpenning från dag 15–90.

Kostnaden för sjuklön ökade något mellan 2016 och 2017. Långtidssjukfrånvaro är inte kostnadsdrivande på samma sätt som korttidsfrånvaro, men det är problematiskt för verksamheterna som får förlita sig på vikarier, och för de enskilda medarbetarna med långtidssjukfrånvaro som riskerar att hamna allt längre ifrån sitt arbete och på sikt arbetsmarknaden.

Personalomsättning

Den totala personalomsättningen mäts genom att antalet tillsvidareanställda medarbetare som slutat under året (avgångsorsak: egen uppsägning, pension, uppsägning från arbetsgivaren, hel sjukersättning eller dödsfall) dividerat med genomsnittligt antal tillsvidareanställda i kommunen under året.

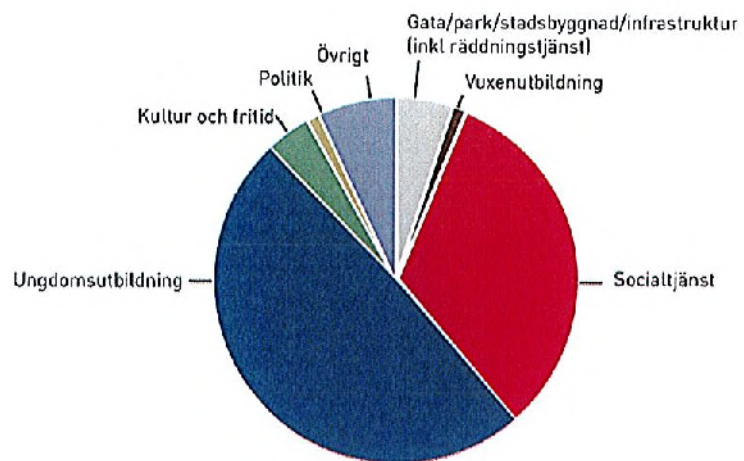
	2017	2016	2015
Total personalomsättning i procent	16,0	15,1	11,6
Varav extern avgång i procent	12,5	11,7	8,6

Extern avgång är en del av den totala personalomsättningen som enbart omfattar de medarbetare som sagt upp sig själva under året, räknat som andel av genomsnittligt antal tillsvidareanställda i kommunen under året.

Personalomsättningen har ökat under flera år i Tyresö kommun. Ökningen består i huvudsak av extern avgång, det vill säga att allt fler medarbetare har sagt upp sig själva. Tyresös utmaning är ungefär densamma som för andra Stockholmskommuner i en tid av högkonjunktur och konkurrens om kompetent arbetskraft.

Vad används 100 kronor av skattepengarna till?

	kronor
Gata/park/stadsbyggnad/infrastruktur	5,17
varav räddningstjänst	1,24
varav plan och exploatering	0,98
varav väghållning och park	2,47
varav miljö och trafik	0,22
varav bygglovsverksamhet	0,25
varav VA och renhållning	0,00
Vuxenutbildning	0,86
Socialtjänst	32,60
varav äldreomsorg	13,20
varav individ- och familjeomsorg	7,71
varav flykting/ensamkommande	0,32
varav funktionsnedsättning	11,37
Ungdomsutbildning	49,29
varav förskola	12,09
varav grundskola	28,42
varav gymnasium	8,79
Kultur och fritid	4,28
varav kultur och fritid	4,28
Politik	0,95
Övrigt	6,84
SUMMA	100,00

Kommunkoncernen

För den kommunala koncernen där Tyresö kommun, Tyresö Bostäder AB, Tyresö Näringslivsaktiebolag och Tyresö Vindkraft AB ingår, görs en så kallad sammanställd redovisning. Koncernens resultat för 2017 uppgick till 108,0 mnkr, att jämföra med 122,3 mnkr föregående år.

Hur de olika enheterna i koncernen bidragit till resultatet framgår av tabellen nedan.

Organisation (mnkr)	2014	2015	2016	2017
Tyresö kommun	5,7	14,8	27,0	84,5
Tyresö Bostäder AB	204,8	23,7	91,6	18,4
Tyresö Näringslivsaktiebolag	-0,3	-0,2	0,0	0,0
Tyresö Vindkraft AB		0,0	0,0	0,0
Eliminering	-0,4	-9,5	3,7	5,1
Koncernens resultat	209,8	28,8	122,3	108,0

Tyresö Bostäder AB

Tyresö Bostäder är ett allmännyttigt bostadsbolag som ska äga, förvalta och hyra ut bostäder i Tyresö kommun och främja en miljömässigt hållbar energianvändning. Bolaget kan även äga aktier och andra andelar i bolag med liknande verksamhet. Bolaget är helägt av Tyresö kommun och ombildades till aktiebolag 1994. Huvuddelen av fastigheterna är byggda eller ombyggda under 1980-talet.

Resultatet för 2017 uppgick till 18,4 mnkr efter skatt, vilket kan jämföras med 91,6 mnkr 2016. Skillnaden beror främst på försäljningen av fastigheter i Krusboda som gav en försäljningsvinst under 2016.

Den totala uthyrningsbara ytan uppgick per den 31 december 2017 till 233 470 kvm som består av 3 070 lägenheter (215 847 kvm) och 157 lokaler (17 623 kvm).

Efterfrågan på bostäder är fortsatt stor, vid årsskiftet stod drygt 29 000 personer i bolagets intressekö och antalet intresseanmälningar per ledig lägenhet varierade under året mellan 800 och 3 700. Omflyttningen under 2017 var 7,5 procent för hela året, varav 3,2 procent var interna flyttningar. Vid årsskiftet var alla lägenheter antingen uthyrda, under kontraktstecknande eller under renovering.

I januari 2016 gjorde bolaget en tvåårig överenskommelse med Hyresgästföreningen om hyrorna för 2016 och 2017 som resulterade i en höjning från den 1 mars 2016 med 0,75 procent vilket gav en genomsnittlig hyresnivå på 1 122 kr/kvm. Den 1 januari 2017 gjordes ännu en hyresjustering på 0,75 procent.

Medeltantalet anställda 2017 var 42 personer varav 16 kvinnor. Omräknat till årsarbetare uppgick Tyresö Bostäders personal till 39 heltider.

Tyresö Bostäder har under året investerat 268 mnkr i pågående projekt och 6,9 mnkr i fastighetsinstallationer och övriga inventarier. Den totala underhållskostnaden uppgick till 39,4 mnkr 2017.

Bolaget driver två stora nyproduktionsprojekt. Det första är Temyntan där 140 lägenheter beräknas bli klara för inflyttning sommaren 2018. Det andra projektet är Hasselbacken där 200 lägenheter byggs. Första inflyttning beräknas ske i början av hösten 2018.

Tyresö Näringslivsaktiebolag

Tyresö Näringslivsaktiebolag har till uppgift att köpa, förvalta och sälja mark samt köpa, bygga och förvalta lokaler för näringslivsändamål. Bolaget äger mark och en bostadsfastighet inom det så kallade Brädgårdsområdet.

Större delen av marken som bolaget äger arrenderas ut till Tyresö kommun. Utöver utarrendering av marken finns fyra bostadshyresgäster och fyra lokalhyresgäster i byggnaderna inom området. Tyresö kommun ansvarar för förvaltning och uthyrning av bolagets byggnader.

Bolaget har inte haft någon anställd personal.

Det ekonomiska resultatet för Tyresö Näringslivsaktiebolag var 0,0 mnkr. Enligt den ekonomiska planen kommer bolaget att gå med förlust till och med 2017, då den så kallade fusionsspärren som inträdde vid fusionen med Fastighets AB Maria Sofia upphör och bolagets fastighet kan säljas.

Tyresö Vindkraft AB

I september 2014 bildades Tyresö Vindkraft AB, vars uppgift är att äga och leasa ut vindkraft till Tyresö kommun och dess bolag. Bolaget övertog driften av ett vindkraftverk i Bösjövarde i Mora kommun den 18 december 2014.

Bolaget gör alltid ett nollresultat eftersom ägaren alltid kommer att täcka bolagets kostnader. Vindkraftverket leasas av Tyresö kommun och Tyresö Bostäder. Leasingavtalet är utformat så att bolagets självkostnad täcks av leasingavgifterna.

Övrigt ägande

Tyresö kommun har även andelar i Stiftelsen Tyrestaskogen, Södertörns brandförsvarsförbund, Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, Södertörns överförmyndarnämnd, Vårlyjus AB samt Stockholmsregionens Försäkring AB. Kommunen är i övrigt medlem i Kommuninvest ekonomisk förening.

Stiftelsen Tyrestaskogen är ansvarig för driften av områdena i naturreservatet Tyresta. Stiftelsens uppgift är att förvalta och utveckla områdena och Tyresta by enligt fastslagna bestämmelser och skötselplan.

Södertörns brandförsvarsförbund ansvarar för räddningstjänsten i Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö kommun. Uppdraget är att bidra till trygghet och säkerhet för kommuninvånarna.

Räddningscentralen Stockholms län drivs av Södertörns brandförsvarsförbund. Vid en insats har räddningscentralen den övergripande lägesbilden av händelsen och eventuella samtida händelser i området och kan fördela resurser därefter. Räddningscentralen är bemannad dygnet runt.

Förbundet har 21 brandstationer varav nio på heltid, tre på deltid samt nio brandvårn. Sammantaget har förbundet omkring 600 medarbetare och täcker ett område med cirka 600 000 kommuninvånare.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund drivs gemensamt av de tre kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö. Förbundets uppdrag är att bedriva den prövning och tillsyn som kommunerna är skyldiga att utföra enligt miljöbalken, livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter – med undantag av strandskyddstillsynen. Förbundet ska också erbjuda medlemskommunerna kompetens kring arbetet med frivilliga åtaganden inom miljöområdet. Förbundet ska också ge det stöd till fysisk planering och bygglovsverksamhet som varje medlemskommun efterfrågar inom förbundets kompetensområde. Förbundet ska besvara remisser från medlemmarna, informera och hjälpa medlemmarna med expertkunskaper inom verksamhetsområdet samt delta i kommunernas krisberedskapsplanering. Förbundets verksamhet finansieras delvis av medlemsavgifter från de tre kommunerna men ungefär hälften av förbundets kostnader täcks av avgifter som verksamheterna betalar för tillsynerna.

Varje kommun måste ha en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd. **Södertörns överförmyndarnämnd** är en gemensam förmyndarnämnd som drivs av Haninge kommun i samverkan med Tyresö, Botkyrka, Huddinge och Nynäshamn. Nämndens huvuduppgift är att utöva tillsyn och kontroll över förmyndarskap, godmanskap och förvaltarskap. Syftet med tillsynen är att förhindra att barn eller myndiga personer som inte själva kan ta tillvara sin rätt, missgynnas ekonomiskt eller rättsligt.

Vårlyjus AB bildades 1994 av 25 kommuner i Stockholms län (alla utom Stockholm) för att erbjuda vård-, behandlings- och rådgivningstjänster för i första hand barn och unga.

Tyresö kommun är delägare i **Stockholmsregionens Försäkring AB (SRF)**, som i samarbete med kommunerna ska samordna upphandling och förvaltning av samlade försäkringslösningar. Bolaget ska ge kommunerna ökad kompetens inom försäkringsområdet och vara en resurs inom riskhantering, skadeförebyggande arbete och försäkring.

Finansiell analys

Sammanfattning och slutsatser

Det ekonomiska överskottet för Tyresö kommun 2017 blev 84,5 mnkr mot budgeterat 51,4 mnkr. Resultatet motsvarar 3,4 procent av kommunens skatteintäkter. Resultatet översteg det finansiella målet om 2 procent som skulle motsvara ett resultat på 50,1 mnkr.

Kommunens verksamheter kostade 2 396 mnkr (alltså 2,4 miljarder) under 2017. Av kommunens nettokostnader 2017 utgjordes 51 procent av utbildning (förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning), medan vård och omsorg (socialnämnden) utgjorde 33 procent.

Kommunens verksamhetsområden redovisade gemensamt ett resultat som var 33,6 mnkr sämre än budgeterat. Flera nämnder lämnade stora positiva resultat, framför allt kommunstyrelsen (+16,8 mnkr), gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden (+6,1 mnkr) och kultur- och fritidsnämnden (+6,2 mnkr)

Socialnämndens verksamhetsområden redovisade totalt ett negativt resultat på 51,1 mnkr. Särskilt bekymrande var resultatet inom individ- och familjeomsorgen (-26,4 mnkr) och flyktningmottagandet (-18,2 mnkr) där kommunen budgeterade ett plusresultat på 10,5 mnkr, men där ändrade statliga regler och svårighet att snabbt anpassa verksamheten innebar att kostnaderna blev 7,9 mnkr större än intäkterna. Förra året lämnade verksamheten ett överskott på 13,5 mnkr.

Inom barn- och utbildningsnämnden lämnade grundskolan ett negativt resultat (-10,7 mnkr), till stor del orsakat av ökande lärarlöner.

Verksamhetsområdenas negativa resultat uppvägdes av en positiv utveckling för skatteintäkterna (+26,9 mnkr) samt en byggbonus på 8,4 mnkr. Dessutom användes inte den buffert kommunen satt av för kostnader för ökande befolkning (demografibufferten) vilket påverkade resultatet positivt med 21,8 mnkr jämfört med budget.

Kommunen värderar sin finansiella ställning genom en analys av *resultat, kapacitet, risk och kontroll*. Kommunens resultat för 2017 var tillfredsställande, men över mandatperioden är det för svagt. Kommunen behöver förbättra sin finansiella kapacitet, särskilt i jämförelse med närliggande kommuner. Riskhanteringen är acceptabel, men kommunen behöver stärka sin ekonomiska kontroll.

För året 2017 uppnåddes alltså det finansiella målet om ett resultat på 2 procent. Målet att investeringar ska finansieras via kassaflöde från den löpande verksamheten uppfylldes i hög grad. Målet att varje verksamhetsområde ska hålla sin budget anses inte uppfyllt. Måluppfyllelsen för de finansiella målen redovisas i kapitlet *På väg mot vision och mål*.

Slutsatsen är att kommunen genom resultatet 2017 har tagit ett steg i rätt riktning mot en god ekonomisk hushållning men i och med att kommunen inte uppnått de finansiella målen fullt ut bedöms inte resultatet vara i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning för Tyresö kommun.

Analysmodell

Analysen av resultat, utveckling och ställning för kommunen görs utifrån en modell med fyra finansiella perspektiv: resultat, kapacitet, risk och kontroll. Modellen är densamma som använts vid tidigare årsbokslut, men presentationen har förtydligats. För att kunna göra en bättre analys jämför kommunen vissa nyckeltal med ovägt medelvärde för kommunerna i Stockholms län.

Ekonomiskt resultat	Kapacitet	Risk	Kontroll
Finns balans mellan intäkter och kostnader under året och över tiden?	Vilken kapacitet har kommunen att möta finansiella åtaganden på lång sikt?	Finns risker som kan påverka resultat och kapacitet?	Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen?
<i>Indikator:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Indikator:</i>
<ul style="list-style-type: none"> • årets resultat • finansnetto • nettokostnadsandel • balanskrav • investeringar • skattefinansieringsgrad 	<ul style="list-style-type: none"> • eget kapital • soliditet • skuldsättningsgrad • långfristiga skulder 	<ul style="list-style-type: none"> • ränterisker • likviditet • borgensåtaganden • skatteintäkter • pensionsskuld 	<ul style="list-style-type: none"> • budgetföljsamhet • prognossäkerhet

I alla tabeller i avsnittet är skatteintäkter definierat som summan av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Detta kapitel redogör även för kommunens upplåning, riskhantering, finanspolicy och övriga finansiella åtaganden.

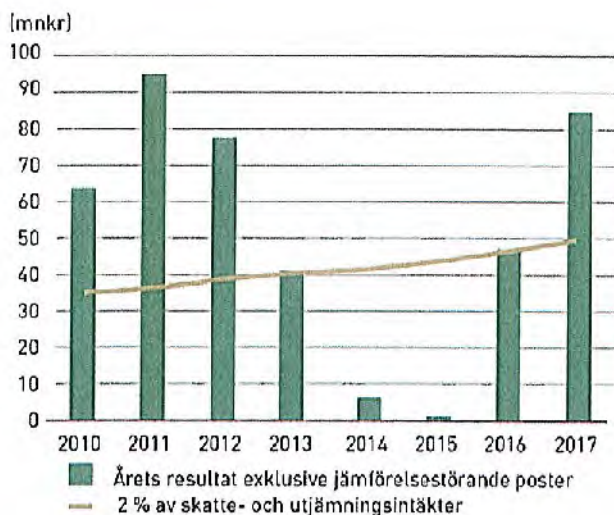
Ekonomiskt resultat

Årets resultat

Resultat	2014	2015	2016	2017
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster (mkr)	6,0	1,0	37,5	84,5
Jämförelsestörande poster (mkr)	0,0	14,0	- 10,5	0,0
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster /skatteintäkter (%)	0,3	0,0	1,6	3,4
Årets resultat /Bruttokostnader (%)	0,2	0,5	0,9	2,8
medel Stockholmskommuner (%)	3,0	3,0	4,2	

Efter fyra år med svaga resultat var årets resultat 84,5 mkr, vilket motsvarar 3,4 procent av skatte- och utjämningsintäkterna. Det var andra året i rad som resultatet förbättrades kraftigt. I resultatet ingår realisations- och exploateringsvinster på 10,5 mkr. Utan dessa hade resultatet motsvarat 2,8 procent av skatteintäkterna. Den stora resultatförbättringen mellan 2016 och 2017 beror dels på att skatteintäkterna ökat mer än budgeterat, samt att befolkningsökningen varit svag, så att kommunen inte behövt använda sin buffert för ökande befolkning. Jämförelsen med Stockholmskommunerna visar att kommunen har haft svaga resultat i en period då omgivningen haft mycket starka resultat.

I ett längre perspektiv framstår årets resultat som en återgång till början av 2010-talet när kommunen redovisade solida överskott. Det är dock bekymmersamt att kommunen redovisat så pass svaga resultat i en period då ekonomin växer. Sannolikt kommer tillväxttakten att avta framöver, och därmed tillväxten i kommunens skatteintäkter. Då kommer det att kräva stora ansträngningar att hålla resultatet kvar i intervallet 2–3 procent.

Finansnetto

Finansnetto	2014	2015	2016	2017
Finansnetto (mkr)	0,4	-4,4	-0,6	0,8

Kommunen redovisade ett svagt positivt finansnetto, främst beroende på mycket låga räntekostnader.

Nettokostnadsandel

Nettokostnadsandel	2014	2015	2016	2017
Verksamhetens kostnader/skatteintäkter %	95,2	94,6	94,5	92,5
Avskrivningar/skatteintäkter %	4,2	4,5	4,3	4,2
Finansnetto/skatteintäkter %	0,4	0,2	0,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter %	99,7	99,3	98,8	96,6
medel Stockholmskommuner (%)	96,6	96,5	94,9	
Nettokostnader årlig ökning %	5,7	4,7	5,9	4,4
Skatteintäkter årlig ökning %	2,7	4,9	6,2	6,7

Av tabellen framgår att årets goda resultat först och främst beror på att kostnaderna har sjunkit som andel av skatteintäkterna. Avskrivningarnas andel av kostnaderna är relativt konstant, medan finansnettot har obetydlig påverkan. Det finns en risk att ökande räntor snabbt kan förändra den bilden.

När det gäller nettokostnaderna och deras andel av skatteintäkterna gjorde kommunen 2017 ett resultat i linje med medelvärdet bland Stockholmskommunerna de senaste åren. Dock är det även här tydligt att kommunen haft jämförelsevis svaga resultat under de tre tidigare åren.

Balanskrav

Balanskravsutredning (mkr)	2017
Årets resultat enligt resultaträkningen	84,5
– Reducering av samtliga realisationsvinster	– 1,3
+ Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0
+ Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,1
+ Orealiserade förluster i värdepapper	0,0
– Justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0
BALANSKRAVSRESULTAT	83,3

Enligt 4 kap. 3 a § lagen om kommunal redovisning ska förvaltningsberättelsen innehålla upplysningar om dels årets resultat efter balanskravsjusteringar, dels detta resultat med justering för förändring av resultatutjämningsreserven (balanskravsresultat). Kommunfullmäktige beslutade i december att tills vidare inte utnyttja möjligheten att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv. Kommunens balanskravsresultat måste enligt 11 kap. § 12 i kommunallagen vara positivt, annars måste ett underskott regleras inom tre år. I och med kommunens positiva resultat 2017 behöver kommunen inte göra någon sådan reglering.

Investeringar

Investeringar	2014	2015	2016	2017
Nettoinvesteringar (mkr)	104	182,1	244,1	206,2
Avskrivningar (mkr)	88,2	99,7	101,5	104,6
Självfinansieringsgrad (%)	90,3	62,8	52,7	91,7
Investeringar/Verksamhetens nettokostnader (%)	7,1	9,0	12,0	11,7
medel Stockholmskommuner (%)	12	12	14	

Kommunens nettoinvesteringar 2017 var ungefär dubbelt så stora som avskrivningarna. Kommunen lyckades dock inte fullt ut finansiera investeringarna med eget kapital, även om årets resultat innebär att självfinansieringsgraden ökat. Den höga självfinansieringsgraden 2014 berodde på de låga investeringarna det året. Självfinansieringsgraden kan vara under 100 procent utan att kommunens upplåning ökar. Under 2017 har skulden dessutom minskat, bland annat för att kommunen "lånar" även av sina egna pensionsavsättningar (se nedan under pensionskulder).

Om kommunen ska fullfölja sina investeringsplaner blir det svårt att uppnå full självfinansiering. Full självfinansiering innebär i så fall att kommunens resultat skulle behöva stiga till nivåer som inte är realistiska. Därför behöver en expanderande kommun finansiera investeringar med lån. Då är det orealistiskt att samtidigt ha ett finansiellt mål om fullständig självfinansiering.

Investeringstakten de två senaste åren har varit ungefär densamma som investeringstakten i övriga Stockholmskommuner.

För en mer detaljerad investeringsredovisning se s ???.

Kapacitet

Eget kapital och soliditet

Eget kapital och Soliditet	2014	2015	2016	2017
Eget kapital (mkr)	929,7	958,6	985,6	1 070,1
Soliditet (%)	41,1	38,7	36,6	38,9
Soliditet inklusive pensionskuld (%)	2,5	4,6	6,4	10,5
medel Stockholmskommuner (%)	18,0	21,0	24,0	0,0

Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar (det kommunen äger) som är finansierat med eget kapital. Om kommunen har låg soliditet kan det påverka kommunens kreditvärdighet.

Soliditeten ökar när resultatet är positivt, vilket ökar det egna kapitalet. Om kommunens eget kapital står stilla (vid nollresultat) och kommunens tillgångar ökar (när kommunen investerar mer än avskrivningarna) sjunker soliditeten. Måttet är trubbigt eftersom det även påverkas av andra faktorer, som finansiella anläggningstillgångar och skulder. Soliditeten på 38,9 procent innebär att 61,1 procent av tillgångarna är finansierade på annat sätt, bland annat genom lån. Soliditeten ökade 2017 som effekt av det goda ekonomiska resultatet.

Kommunen har som de flesta av Sveriges kommuner en pensionskund som tjänades in före 1998 och som enligt lagstiftningen inte ska räknas med i balansräkningen. Om man inräknar denna skuld har kommunen endast täckning för 10,5 procent av tillgångarna i eget kapital. Detta soliditetsmått har dock ökat varje år i perioden, tack vare att kommunen betalar ut av dessa pensioner så att skulden sjunker.

I jämförelse med Stockholms kommunerna har Tyresö en relativt låg soliditet. 2016 var medelsoliditeten inklusive pensionsåtagande för Stockholmskommunerna 24,0 procent och för Sverige som helhet 24,8 procent, jämfört med Tyresös 6,4 procent. I och med årets resultat ökade Tyresös soliditet till 10,5 procent men har fortfarande långt kvar till medelvärdet för Stockholm eller för riket.

Långfristiga skulder och skuldsättningsgrad

Långfristiga skulder och skuldsättningsgrad	2014	2015	2016	2017
Långfristiga skulder (mnkr)	804,2	935,5	1 083,3	1 011,8
Långfristiga skulder/skatteintäkter (%)	38,2	42,3	46,1	40,4
Lån i bank eller kreditinstitut (mnkr)	570,0	700,0	820,0	680,0
Lån i bank eller kreditinstitut/ skatteintäkter (%)	27,1	31,7	34,9	27,1

Kommunens långfristiga skulder består av lån hos banker och kreditinstitut, men även av olika investeringsbidrag (gatukostnadsbidrag, VA-anslutningsbidrag och andra investeringsbidrag) som kommunen fått för att finansiera investeringar.

Kommunens lån i banker eller kreditinstitut minskade 2017, trots att kommunen inte fullt ut självfinansierat sina investeringar. Dels hade kommunen en hög likviditet vid ingången av året, dels har kommunens kortfristiga fordringar minskat vilket påverkar lånebehovet, dels finansieras en del via kommunens pensionsavsättningar.

Sammanfattande kommentar resultat – kapacitet

Det är inget självändamål att kommunen ska göra stora ekonomiska överskott. Principen bör vara att varje generation ska betala sina egna kostnader. Då kan man argumentera att ett nolresultat borde vara tillräckligt.

Men kommunens ekonomi består av mer än ett ekonomiskt resultat. Kommunen äger infrastruktur som vägar och vatten- och avloppsanläggningar. Kommunen har också ett bostadsförsörjningsansvar och måste investera i ytterligare infrastruktur för att möjliggöra att nya bostäder byggs åt en växande befolkning. Samma sak gäller idrottsanläggningar och verksamhetsfastigheter, där fler anläggningar kan behövas för en ökande befolkning samtidigt som många av kommunens anläggningar börjar bli gamla och behöver rustas upp. Investeringsbehoven är alltså stora för Tyresö framöver, liksom för de flesta kommuner i Stockholm och Sverige.

Under högkonjunktur är det dessutom särskilt önskvärt att kommunen lämnar ett starkt positivt resultat eftersom kommunens skatteintäkter är mycket konjunktur känsliga. I lågkonjunktur är det svårt för kommunen att nå starka resultat. För att ha en utjämning över konjunkturcykeln behöver kommunen därför göra extra goda resultat i högkonjunktur.

Kommunen kan finansiera investeringar antingen genom överskott i verksamheten eller genom att låna pengar. När kommuner lånar pengar är det framtida generationer som blir skyldiga att betala räntor och amorteringar. Just nu är räntekostnaderna låga, men om skulden och räntorna stiger blir räntebetalningarna en stor belastning för kommunens invånare. Det är därför det är så viktigt att kommunen varje år gör överskott för att finansiera det ökande investeringsbehovet. På så sätt betalar nuvarande generationer sin del av kostnaderna över tid.

En långtidsanalys har visat att en överskotts nivå på 3 procent av skatteintäkterna är nödvändig i Tyresö kommun för att säkerställa att kostnaderna inte ökar kraftigt med risk för att skatten måste höjas eller att servicen till kommuninvånarna måste försämrats.

Kapacitetsmåten visar kommunens finansiella styrka – enkelt uttryckt hur rik kommunen är. En stark kommun kan finansiera fler av sina investeringar själva. Tyresös finansiella styrka kunde varit bättre i jämförelse med grannkommunerna. Det är ännu ett skäl för att kommunen behöver ha en hög resultatnivå för att successivt öka sin finansiella styrka.

Sammanfattningsvis har årets resultat på ett mycket positivt sätt bidragit till att höja kommunens finansiella styrka, men det är viktigt att även framöver lämna goda ekonomiska resultat. Det ökar även kommunens attraktionskraft.

Risk

Risker – nyckeltal	2014	2015	2016	2017
Ränterisk, 1 % räntehöjning kostar (mkr)	8,2	7	8,2	6,8
Räntebindningstid medelvärde (år)	1,49	1,96	1,74	1,6
Primärkommunal skattesats	19,48	19,48	19,50	19,50
medel Stockholmskommuner (%)	18,27	18,43	18,52	18,49

Ränterisken visar vad en räntehöjning med en procentenhet skulle kosta vid aktuell skuldnivå. Det är rimligt över kommande år att förvänta sig en högre räntenivå. Kommunen har kapacitet att klara en mindre räntehöjning, men en kraftig räntehöjning kommer att slå mot kommunens resultat.

Medelvärdet för räntebindningen är 1,6 år. Korta bindningstider har inneburit att kommunen kunnat hålla ner räntekostnaden, men det gör samtidigt att kommunens riskexponering ökar vid snabba räntehöjningar. På sikt kan räntebindningstiden behöva höjas.

Den primärkommunala skattesatsen i Tyresö är högre än snittet i Stockholmskommunerna. Det kan innebära att det i ett trångt ekonomiskt läge kan vara svårt att öka skatten utan negativa konsekvenser.

Riskhantering genom kommunens finanspolicy

I sin finanspolicy fastställer kommunfullmäktige regelverket för kommunens skuldförvaltning och övriga finansiella risktaganden. Policyn reviderades av kommunfullmäktige 2017. I policyn regleras vilka finansiella instrument kommunen får utnyttja. Finanspolicyn ska också reglera kommunens ränterisk. Ränterisken är ett mått som visar hur mycket kommunens resultat påverkas vid en förändring av marknadsräntan. Ränterisken begränsas genom restriktioner för andelen kort och lång räntebindning i enlighet med finanspolicyn.

Målet för skuldförvaltningen är att genom aktiv upplåning minimera kostnaderna i förhållande till bindningstid och tillräcklig likviditet. Syftet är att trygga finansieringen på både kort och lång sikt genom stabilitet och förutsägbarhet vad gäller framtida räntekostnader. Upplåningen i förhållande till finanspolicyn är fördelad enligt tabellen nedan.

Räntebindningstid	2017		2016		Enligt policy		
	mkr	%	mkr	%	Normal	Min	Max
2017-12-31							
0-1 år	270	40	300	37	40	30	50
1-2 år	220	32	160	20	20	12,5	27,5
2-3 år	100	15	220	27	20	12,5	27,5
3-4 år	40	6	100	12	10	5	15
4-5 år	50	7	40	5	10	5	15
5-6 år					0		10
6-7 år					0		10
7-8 år					0		10
8-9 år					0		10
9-10 år					0		10
10- år					0		10
SUMMA	680		820				

Kommunens upplåning

Tyresö kommuns totala upplåning uppgick vid utgången av 2017 till 680 mkr. Under året har kommunen omsatt lån på 160 mkr och amorterat 140 mkr. Amorteringen har varit möjlig på grund av ett starkt kassaflöde från den löpande verksamheten i kombination med att kommunen sänkt kassalikviditeten under året.

Kommunens genomsnittliga räntebindningstid var vid årsslutet 583 dagar, jämfört med 636 dagar ett år tidigare. Den genomsnittliga räntan på kommunens låneskuld minskade något och uppgick vid utgången av 2017 till 0,56 procent jämfört med 0,60 procent 2016. Sannolikt är räntebotten passerad och kommunen står inför höjda räntekostnader framöver. Fortfarande har kommunen emellertid viss kort upplåning i portföljen till negativ ränta.

Sverige har haft en längre period av extremt lågt ränteläge med en reporänta på -0,5 procent sedan februari 2016. Inflationen mätt som KPIF¹ ligger nu nära Riksbankens mål på 2 procent. Riksbankens prognos är att reporäntan kommer att höjas med start i mitten av 2018 men i en ganska långsam takt.

Kommande år väntas kommunens finansiella kostnader öka på grund av stigande räntor, men också en högre skuldvolym eftersom omfattande investeringar är planerade, bland annat bygget av en nya F-9 skola i Fornudden och en ny ishall.

Lånen på 680 mnkr som idag är finansierade till 0,56 procent's ränta kostar knappt 4 mnkr om året i ränta. Om låneskulden skulle öka till 1 miljard om något år samtidigt som den genomsnittliga räntekostnaden ökar till 4 procent skulle räntekostnaderna för skulden öka till 40 mnkr. Detta är långt ifrån ett otänkbara scenario.

Finansieringsrisker, motpartsrisker och Kommuninvest

Finansieringsrisk är risken för att kommunen skulle få svårt att ta nya lån och sätta om befintliga lån. Tyresö kommun ger inte ut egna kommunobligationer. Därför är medlemskapet i Kommuninvest en viktig del av kommunens strategi för att hantera finansieringsrisker. Kommuninvest är en medlemsorganisation utan vinstintresse. I dagens marknadsläge kan banker inte konkurrera med Kommuninvests räntor, vilket lett till att kommunen idag har alla sina lån samlade i Kommuninvest.

Motpartsrisk avser risker som uppstår om en motpart inte fullgör sina förpliktelser. För kommunen är det viktigt att ha starka motparter som även har möjlighet att erbjuda lån när det är oroligt på finansmarknaden. Risken med att endast ha en motpart för upplåningen bedöms som obetydlig eftersom motparten i detta fall är Kommuninvest. Kommuninvest finansierar sin inlåning i olika valutor och obligationer världen över. Kommuninvest är även klassade som en systemviktig aktör av Finansinspektionen. Kommuninvests medlemskap i Riksbankens betalningssystem Rix förstärker tillgången till likviditet vid eventuell oro på de finansiella marknaderna. Under finanskrisen var Kommuninvest en av få aktörer som kunde erbjuda återfinansiering, det vill säga möjlighet att ta nya lån för att betala befintliga lån. Därmed uppfattas Kommuninvest som en trygg motpart.

Kommunens borgensåtagande

Kommunen tecknar i vissa fall borgen för lån till kommunägda bolag, men ibland även för andra externa verksamheter. Kommunens samlade borgensåtagande för lån uppgick vid utgången av 2017 till 1 656 mnkr (1,7 miljarder kronor), vilket var en ökning med 198 mnkr från 2016. Ökningen beror på att borgensåtagandet för Tyresö Bostäder AB ökat. För mer information om detta, se not 21 i årsredovisningen.

Övriga finansiella risker

Valutarisk är ett mått på hur mycket kommunens resultat påverkas vid en given förändring av valutakursen på lån i utländsk valuta. Den risken är inte aktuell för Tyresö då kommunen har som riskpolicy att enbart vara exponerad i svensk valuta.

Likviditetsrisk är risken att en placering av ett överskott inte kan omsättas till likvida medel utan kostnad. Likviditetsrisk vid upplåning avser risken att kommunen inte har tillgång till pengar för att kunna göra betalningar. Likviditetsrisken hanteras av kommunen genom att göra kontinuerliga likviditetsprognoser och anpassa upplåningen efter prognosen. Utöver det finns en checkräkningskredit på 150 mnkr som kommunen kan använda vid behov.

Pensionsskuld

Pensionsskuld kan ses som en risk, i och med att det är pengar kommunen ska betala i framtiden. Stora delar av kommunens pensionsskuld omfattar förmånsbestämda pensioner, vilket innebär att de framtida pensionsbetalningarna påverkas av löneutvecklingen för kommunens medarbetare. Dessutom påverkas pensionsskulden av ränteutvecklingen. De avsättningar kommunen idag gör för pensioner kan behöva justeras i framtiden, vilket kommer att påverka kommunens resultat. Därför är pensionsskulden en risk för kommunen. Kommunen har återlånat pensionsskulden till verksamheten, vilket innebär att kommunen inte säkrat pensionsavsättningen med försäkringar eller finansiella tillgångar, utan att kommunen använder avsättningen istället för att låna till investeringar. Det innebär att låneskulden blir lägre men att kommunen bär högre risk för ökande pensionsskulder.

PENSIONS FÖRPLIKTELSE mnkr, inkl särskild löneskatt	Utfall				Prognos		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pensionsförpliktelser intjänade efter 1998	161,2	193,6	219,3	240,6	271	297,6	332,6
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	874	845	812,3	780,5	761,6	745,9	734,3
Totala pensionsförpliktelser	1 055,2	1 038,6	1 031,6	1 021,1	1 032,6	1 043,5	1 066,9
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0,0	0,0	0,0	0,0			
Återlåning i verksamheten	1 055,2	1 038,6	1 031,6	1 021,1			

Den totala pensionsförpliktelserna inklusive löneskatt uppgick 2017 till 1 021 mnkr, drygt en miljard kronor. Ansvarsförbindelsen som motsvarar de pensioner som är intjänade före 1998, minskade med nästan 32 mnkr. Avsättningarna för pensioner intjänade efter 1998 ökade under året med drygt 21 mnkr. Sammantaget minskade pensionsförpliktelserna med drygt 10 mnkr.

Prognosen visar att ansvarsförbindelsen för pensioner intjänade före 1998 minskar i takt med att dessa pensioner successivt betalas ut. Däremot ökar pensionsskulden intjänad efter 1998. Denna skuld förväntas öka, som en effekt av dels ökande löneläge för kommunens anställda, dels att inkomstbasbeloppet framöver ökar långsammare än lönekostnaderna, vilket gör att en större andel av kommunens anställda får rätt till förmånsbestämd ålderspension. Det innebär även att kommunens pensionskostnader i resultaträkningen ökar. Den totala förpliktelsen som minskat de senaste åren väntas därför successivt börja öka.

Kontroll

Budgetavvikelse	Resultat jämfört med ram (mnr)			Avvikelse 2017 % av ram
	2015	2016	2017	
Verksamhetsområde				
Förskola	3,6	0,1	0,1	0,0%
Grundskola	-5,9	-7,6	-10,7	-1,6%
Individ- och familjeomsorg	-6,4	-10,0	-26,4	-16,4%
Flyktningmottagning/ensamkommande	0,0	13,5	-18,2	
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	-8,8	-13,5	-2,6	-1,0%
Äldreomsorg	-12,0	-3,5	-4,0	-1,3%
Gymnasieskola	-0,9	8,0	2,3	1,1%
Vuxenutbildning	0,0	0,4	5,3	20,1%
Arbete och integration	1,2	0,5	-1,5	-16,1%
Bibliotek, kultur och fritid, inkl. fritidsgårdar	3,0	8,8	6,2	5,7%
Plan och exploatering	-0,1	0,0	3,8	13,9%
Bygglövsverksamhet	-1,0	0,8	-0,9	-17,5%
Väghållning och park	0,2	8,1	10,6	15,1%
Miljö, trafik och övrigt	-0,3	1,2	0,0	0,3%
Vatten och avlopp	-0,5	0,5	0,0	0,0%
Renhållning	-1,0	6,3	0,0	0,0%
Näringsliv	0,0	0,0	0,0	0,0%
Politik	-0,4	0,0	-0,4	-1,8%
Kommunförbund mm	0,5	0,8	0,1	0,2%
Gemensam verksamhet	-9,3	-9,6	2,6	2,2%
Totalt alla verksamhetsområden	-37,9	2,9	-33,6	-1,4%

Budgetavvikelsen för totalen av alla kommunens verksamhetsområden, -33,6 mnr, motsvarar 1,4 procent av kostnadsramen. Det är en betydande avvikelse. 12 av 19 verksamhetsområden höll sin budget, medan sju verksamhetsområden lämnade betydande underskott på sammanlagt 84 mnr. Underskotten kompenseras av överskott på 31 mnr i andra verksamheter.

Flyktningmottagande och ensamkommande, som också lämnade ett stort underskott, är inte ett eget verksamhetsområde utan ingår i individ- och familjeomsorgen. Den procentuella avvikelsen blir missvisande eftersom området hade ett budgeterat överskott. Resultatet var betydligt sämre än förra året, och i linje med det svaga resultatet för 2015.

Prognossäkerhet	Prognos jämfört med ram (mnr)			Utfall 2017
	2017-04-30	2017-08-31	2017-10-31	
Verksamhetsområde				
Förskola	-6,8	-7,8	-6,8	0,1
Grundskola	1,5	-0,5	-3,5	-10,7
Individ- och familjeomsorg	-15,1	-21,5	-22,4	-26,4
Flyktningmottagning och ensamkommande	-0,3	-14,1	-17,1	-18,2
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	1,4	-2,4	-2,8	-2,6
Äldreomsorg	-2,5	-6,5	-6,6	-4,0
Gymnasieskola	-1,7	0,1	2,8	2,3
Vuxenutbildning	-2,5	-1,0	0,5	5,3
Arbete och integration	-3,7	-2,0	-2,0	-1,5
Bibliotek, kultur och fritid, inkl. fritidsgårdar	2,0	3,1	4,9	6,2
Plan och exploatering	-6,0	-3,0	-1,5	3,8
Bygglövsverksamhet	0,0	-0,7	-0,7	-0,9

Väghållning och park	0,0	3,0	3,0	10,6
Miljö, trafik och övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0
Vatten och avlopp	0,0	0,0	0,0	0,0
Renhållning	0,0	0,0	0,0	0,0
Näringsliv	0,0	0,0	0,0	0,0
Politik	0,0	0,0	0,0	-0,4
Kommunförbund mm	0,0	0,0	0,0	0,1
Gemensam verksamhet	0,7	-3,0	-3,4	2,6
Finansförvaltning	33,5	52,2	54,7	66,5
Totalt exklusive finansförvaltning	-33,0	-56,4	-55,6	-33,6
Totalt	0,6	-4,2	-0,9	32,9

För att utvärdera prognossäkerheten jämför kommunen verksamhetsområdenas oktober- och augustiprognoser med det faktiska resultatet. Totalt för verksamhetsområdena låg prognoserna både i oktober och i augusti på omkring -56 mnkr. Resultatet -33,6 mnkr var alltså mer än 20 mnkr bättre. Fem verksamhetsområden lämnade resultat som var minst 2,0 mnkr bättre än oktoberprognosen. Bara ett område hade ett resultat som var mer än 2,0 mnkr sämre än oktoberprognosen.

Jämför man resultatet med augustiprognosen var det sju områden som förbättrade resultatet med mer än 2,0 mnkr. För tre områden försämrades resultatet med mer än 2,0 mnkr. De områden där prognosen försämrats sedan augusti är samtidigt de områden som hade de största budgetavvikelserna vid slutet av året. Det finns även en motsatt tendens: De som har förbättrat resultatet har också lämnat de största överskotten.

Av detta kan man dra följande slutsats:

- Verksamhetsområden som gått mot stora positiva resultat har 2017 underskattat dessa i prognosarbetet. Överskotten har kommit som "övertäckningar" i slutet av året.
- Verksamhetsområden som gått mot stora underskott har på samma sätt underskattat dessa i prognosarbetet, särskilt i augustiprognosen som tas fram i anslutning till delårsbokslutet.

Analysen visar på problem för kommunen att ha kontroll över sin ekonomi. Prognoserna är det viktigaste styrmedlet för ekonomin under året. Det är särskilt viktigt i och med att det är svårt för kommuner att lägga en väl periodiserad budget, vilket innebär att ekonomiska uppföljningar utifrån resultat blir kraftigt missvisande. Därför är prognoserna det viktigaste riktmärket både för tjänstemän och politiker. Om prognoserna kontinuerligt avviker från resultatet blir de av föga värde för kommunens styrning. I det sammanhanget är det lika allvarligt att en verksamhet underskattar ett överskott som ett underskott. Båda ger helt fel styrsignaler och riskerar att leda till felaktiga åtgärder och felaktiga beslut.

Sammanfattande kommentar risk – kontroll

Kommunens risker finns primärt inom upplåning, borgensförbindelser och pension.

- Riskerna inom upplåning hanteras genom kommunens finanspolicy som reglerar hanteringen av kommunens skuld. Det finns en risk för ökade räntekostnader vid stigande räntor. Därför kan kommunen behövas vidta åtgärder för räntesäkring eller på sikt höja räntebindningstiden.
- Av kommunens borgensförbindelser är huvuddelen till kommunens helägda dotterbolag Tyresö Bostäder AB och säkrade i ägda fastigheter. Risken bedöms därför som liten.
- Kommunens återlåning av det avsatta pensionskapitalet bedöms också som ett acceptabelt risktagande. Alternativet, att placera pensionskapitalet på kapitalmarknaden och utöka kommunens upplåning, innebär även det risker.

Totalt sätt bedöms kommunens risktagande som acceptabelt.

På kontrollområdet gäller dels att kommunen har svag budgetföljsamhet som helhet och på ett antal verksamhetsområden, dels att kommunens prognossäkerhet är otillfredsställande. Kommunen behöver göra insatser för att öka både budgetföljsamhet och prognossäkerhet.

Driftredovisning

Nämndernas nettokostnader uppgick till totalt 2 396 mkr (nästan 2,4 miljarder), vilket var 33,6 mkr (1,4 procent) högre än budgeterat. De största underskotten uppstod inom socialnämndens ansvarsområde där det sammanlagda underskottet blev 51,1 mkr. I övrigt redovisar barn- och utbildningsnämnden ett underskott på 10,6 mkr. Kommunstyrelsen visar ett stort överskott (16,8 mkr), främst beroende på överskott för väghållning och park. Kultur- och fritidsnämnden samt gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden redovisar vardera överskott på cirka 6 mkr.

Kostnader och intäkter i nedanstående tabell kan definieras som samtliga externa intäkter och kostnader, men också kostnader och intäkter gentemot andra verksamhetsområden. Nettokostnader är differensen mellan kostnader och intäkter. Kommunbidraget motsvarar det anslag som tilldelats verksamhetsområdet av kommunfullmäktige. Avvikelsen är differensen mellan kommunbidrag och utfallet av nettokostnaderna.

Driftredovisningen finns på nästa sida.

Belopp i mkr	Intäkter	Kostnader	Netto- kostnader	Kommun- bidrag	Av- vikelse	Avvikelse år 2016
Kommunstyrelsen						
Plan och exploatering	24,7	48,4	23,8	27,6	3,8	0,0
Väghållning och park	9,7	69,5	59,7	70,3	10,6	8,1
Miljö, trafik och övrigt	2,5	7,9	5,4	5,5	0,0	1,2
Vatten och avlopp	79,8	79,8	0,0	0,0	0,0	0,5
Renhållning	42,7	42,7	0,0	0,0	0,0	6,3
Näringsliv	0,2	1,3	1,2	1,2	0,0	0,0
Gemensam verksamhet	462,0	578,5	116,5	119,1	2,6	-9,6
Kommunalförbund med mera	0,0	41,4	41,4	41,5	0,1	0,8
Politisk verksamhet	0,1	23,1	23,0	22,6	-0,4	0,0
Totalt	621,5	892,6	271,1	287,9	16,8	7,2
Byggnadsnämnden						
Bygglövsverksamhet	4,9	11,1	6,2	5,3	-0,9	0,8
Totalt	4,9	11,1	6,2	5,3	-0,9	0,8
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden						
Arbete och integration	22,1	32,8	10,7	9,2	-1,5	0,5
Varav flyktingverksamhet	13,8	15,6	1,9	0,0	-1,9	1,0
Vuxenutbildning	24,8	45,7	20,9	26,2	5,3	0,4
Gymnasieskola	38,7	251,6	212,8	215,1	2,3	8,0
Totalt	85,7	330,1	244,4	250,5	6,1	9,0
Kultur- och fritidsnämnden						
Bibliotek, kultur och fritid, fritidsgårdar	14,4	118,2	103,8	110,0	6,2	6,8
Totalt	14,4	118,2	103,8	110,0	6,2	6,8
Barn- och utbildningsnämnden						
Förskola	34,3	327,1	292,8	292,9	0,1	0,1
Grundskola	95,8	784,1	688,2	677,5	-10,7	-7,6
Totalt	130,2	1 111,2	981,0	970,4	-10,6	-7,5
Socialnämnden						
Individ- och familjeomsorg	11,6	198,3	186,7	160,4	-26,4	-10,0
Flyktingmottagning/ensamkommande	70,6	78,5	7,9	-10,3	-18,2	13,5
Äldreomsorg	45,3	365,0	319,6	315,6	-4,0	-3,5
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	30,7	306,0	275,4	272,8	-2,6	-13,5
Totalt	158,2	947,8	789,6	738,4	-51,1	-13,5
Summa verksamhetsområden	1 015,0	3 411,0	2 396,1	2 362,4	-33,6	2,9

Finansförvaltning

Sammantaget ger finansförvaltningen ett överskott mot budget på drygt 24 mkr. Huvudorsaken är att demografibufferten inte utnyttjats utan ger ett överskott på nästan 22 mkr. Överskottet inom övriga poster beror huvudsakligen på realisations- och exploateringsvinster på nästan 11 mkr. Ett stort underskott har uppstått under posten för pensionsavsättningar. Huvudorsakerna till detta är förmodligen två stycken. Fler av de nyanställda har löner som gör att de når upp till den gräns som gäller för när en

anställd börjar tjäna in den förmånsbestämda pensionen. Dessutom gör lägre uppräkningsfrån staten av basbelopp att fler av de redan anställda går över gränsen till när förmånsbestämd pension ska utgå.

Utfallet för skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem är 35,4 mkr högre än budgeterat. Även finansnettot är positivt i jämförelse med budget, +6,7 mkr.

Nedan visas en tabell över finansförvaltningen.

Belopp i mkr	Intäkter	Kostnader	Netto- kostnader	Kommun- bidrag	Av- vikelse
Pensioner	0,0	51,5	51,5	53,0	1,5
Förändring semesterlöneskuld	0,0	1,1	1,1	1,0	-0,1
Förändring pensionsavsättning	0,0	11,4	11,4	3,5	-7,9
Statsbidrag maxtaxa	14,5	0,0	-14,5	-16,0	-1,5
Intäkt kapitaltjänst (litternränta)	28,0	0,0	-28,0	-28,0	0,0
Övrigt	17,1	6,7	-10,4	0,0	10,4
Demografibuffert	0,0	0,0	0,0	21,8	21,8
Simhall	0,0	15,0	15,0	15,0	0,0
Interna poster	-466,5	-466,5	0,0	0,0	0,0
Summa finansförvaltning	-406,9	-381,0	25,9	50,3	24,4
Summa verksamheten	608,1	3 030,1	2 422,0	2 412,7	-9,2
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem					
Skatteintäkter	2 246,4	0,0	2 246,4	2 231,0	15,4
Generella statsbidrag och utjämning	280,0	20,6	259,4	239,4	20,0
Summa skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem	2 526,4	20,6	2 505,7	2 470,4	35,3
Finansiella intäkter	8,7	0,0	8,7	6,5	2,2
Finansiella kostnader	0,0	8,0	-8,0	-12,5	4,5
Resultat	3 143,2	3 058,6	84,5	51,7	32,9
Generella statsbidrag och utjämning					
Inkomstutjämning	68,6	0,0	68,6	60,9	7,7
Kostnadsutjämning	118,8	0,0	118,8	118,5	0,3
Regleringspost	0,0	0,5	-0,5	0,0	-0,5
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämning	0,0	20,2	-20,2	-20,1	-0,1
Generellt statsbidrag	17,5	0,0	17,5	7,6	9,9
Fastighetsavgift	75,1	0,0	75,1	72,5	2,6
Sammanlagt	280,0	20,6	259,4	239,4	20,0

Investeringsredovisning

Investeringarna 2017 uppgick till 207 mkr netto. Brutto-utgifterna uppgick till 282 mkr och inkomsterna till 75 mkr. Två av de största investeringarna är exploateringsprojekten på Brevik, etapp 7 Solberga och etapp 9 Ugglevägen. Båda ska möjliggöra permanentboende i området samtidigt som vatten och avlopp samt vägar byggs ut. Dessa hänger också ihop med utbyggnaden av Tyresövägen som pågår samtidigt. I norra Tyresö centrum pågår också exploatering och utbyggnad för att möjliggöra en ny stadsdel.

De största pågående fastighetsinvesteringarna är byggandet av sociala boenden och utbyggnaden av de kommunala lokalerna på Radiovägen.

För att inte kommunens samlade långfristiga skulder ska öka kan man enkelt säga att en rimlig nettoinvesteringsnivå uppgår till summan av kommunens resultat plus avskrivningar. Resultat och avskrivningar 2017 uppgår

sammantaget till 189 mkr, vilket ger ett underskott för året på 18 mkr.

Om motsvarande beräkning görs för de senaste fem åren uppgår underskottet till 282 mkr. Sedan 2013 har de långfristiga skulderna och avsättningarna också ökat med nästan 270 mkr.

Det är risk att denna utveckling fortsätter då det nuvarande beslutade investeringsprogrammet är tämligen omfattande. Det innehåller ju till exempel en ny ishall i Tyresö centrum samt ny skola och idrottshall i Fornudden.

I bilaga till årsredovisningen redovisas samtliga investeringar i detalj. Där framgår också hur mycket respektive investering förbrukat totalt sett, alltså inklusive förbrukning tidigare år.

Tabellen nedan visar de största nettoinvesteringarna totalt i kommunen.

Investeringar (mkr)	INKOMST TIDIGARE ÅR	UTGIFT TIDIGARE ÅR	INKOMST 2017	UTGIFT 2017	NETTO TOTALT
Tyresövägen	0,6	-21,7	0,0	-9,7	-30,8
Solberga, etapp 7	0,0	-123,1	21,8	-42,3	-143,6
Brevik Ugglevägen, etapp 9	0,0	-46,9	14,8	-41,4	-73,5
Norra Tyresö Centrum	53,8	-92,4	21,8	-11,5	-28,3
Sociala boenden	0,0	-9,7	0,0	-19,2	-29,0
Utbyggnad Radiovägen	0,0	-11,7	0,0	-25,4	-37,1
Masshanteringsplats Mediavägen	0,0	-20,8	0,0	-1,1	-21,9

Nedan redovisas investeringarna under 2017.

Investeringar 2017 (mkr)	INKOMST	UTGIFT	NETTO	BUDGET	DIFF
EXPLOATERING OMVANDLINGSOMRÅDEN	36,5	-91,2	-54,7	-54,0	-0,7
Solberga, etapp 7	21,8	-42,3	-20,5	9,3	-29,8
Brevik ugglevägen, etapp 9	14,8	-41,4	-26,6	-20,0	-6,6
Brobänken, etapp 10	0,0	-5,1	-5,1	-12,7	7,5
Övrigt	0,0	-2,4	-2,4	-30,6	28,2
TYRESÖVÄGEN	0,0	-9,7	-9,7	-52,2	42,6
Tyresövägen tredje körfält	0,0	-7,7	-7,7	0,0	0,0
Gång- och cykelväg vårvägen/krokanstigen	0,0	-1,8	-1,8	0,0	0,0
Övrigt	0,0	-0,2	-0,2	0,0	0,0
ÖVRIGT	0,0	-0,6	-0,6	-2,9	2,3

Investeringar 2017 (mkr)	INKOMST	UTGIFT	NETTO	BUDGET	DIFF
SAMHÄLLSBYGGNADSUTREDNINGAR	0,0	0,0	0,0	-5,0	5,0
MARKINKÖP	0,0	-11,0	-11,0	-20,0	9,0
Fältvägen 4, inköp villa	0,0	-1,0	-1,0	0,0	0,0
Inköp tyresö kumla 3:965	0,0	-10,0	-10,0	0,0	0,0
NORRA TYRESÖ CENTRUM	21,8	-11,5	10,3	-42,2	52,5
Järnet 7	15,6	-0,2	15,4	-0,3	15,7
Simvägens förlängning till forellen 4	0,0	-5,0	-5,0	-6,0	1,1
Små justeringar tyresö c vägnät	0,0	-3,3	-3,3	-1,1	-2,2
Kvarteret järnet inklusive gångtunnel	0,0	-1,2	-1,2	0,0	-1,2
Forellen 25	6,1	-0,3	5,8	0,0	5,8
Övrigt	0,0	-1,5	-1,5	-34,9	33,3
GATA OCH PARK	0,0	-1,4	-1,4	-9,0	7,6
FÖRNUDDSPARKEN	0,0	-0,9	-0,9	-7,9	7,0
CYKELPLAN	0,0	-8,8	-8,8	-8,0	-0,8
Gång- och cykelväg skogsängsvägen etapp 2	0,0	-3,8	-3,8	0,0	0,0
Gång- och cykelväg wättinge gårdsväg etapp 1	0,0	-1,8	-1,8	0,0	0,0
Gång- och cykelväg wättinge gårdsväg etapp 2	0,0	-2,1	-2,1	0,0	0,0
Övrigt	0,0	-1,1	-1,1	0,0	0,0
FRITIDSANLÄGGNINGAR	0,0	-21,9	-21,9	-128,3	106,3
Ny ishall tyresö c	0,0	-4,7	-4,7	-81,0	76,3
Ombyggnad löparbanor trollbäckens ip	0,0	-6,4	-6,4	-8,4	2,0
Trollbäckshallen upprustning	0,0	-9,7	-9,7	-10,0	0,3
Övrigt	0,0	-1,1	-1,1	-28,9	27,8
KOMMUNDIREKTÖR	0,0	-1,7	-1,7	-17,0	15,3
Servermiljö vdi	0,0	-0,8	-0,8	0,0	0,0
Nätverksutrustning coreswitchar	0,0	-0,7	-0,7	0,0	0,0
Övrigt	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0
VERKSAMHETSLOKALER	0,0	-10,9	-10,9	-22,0	11,1
Utbyggnad radiövägen	0,0	-7,0	-7,0	-6,6	-0,4
Förskola akvarievägen	0,0	-2,1	-2,1	0,0	-2,1
Övrigt	0,0	-1,8	-1,8	-15,3	13,6
SOCIALA BOENDEN	0,0	-19,2	-19,2	-52,4	33,2
Anläggning 1 brandstationen	0,0	-6,6	-6,6	0,0	0,0
Socialt boende anläggning 3	0,0	-12,0	-12,0	0,0	0,0
Övrigt	0,0	-0,6	-0,6	0,0	0,0
FÖRNUDDSPROJEKTET	0,0	-12,9	-12,9	-123,7	110,8
Ny skola fornudden	0,0	-11,4	-11,4	-96,7	85,3
Övrigt	0,0	-1,5	-1,5	-27,0	25,5

Investeringar 2017 (mkr)	INKOMST	UTGIFT	NETTO	BUDGET	DIFF
GRUNDSKOLA	0,0	-13,3	-13,3	-15,3	1,9
Sofiebergsskolan, tillagningskök	0,0	-13,0	-13,0	-13,6	0,7
Övrigt	0,0	-0,4	-0,4	-1,6	1,3
GRUPPBOSTÄDER	0,0	0,6	0,6	-31,6	32,1
Sågen ersättningsboende	0,0	0,6	0,6	-31,6	32,1
SAMLINGSANSLAG FASTIGHET	0,0	-33,1	-33,1	-35,0	1,9
Stimmet förskola paviljong	0,0	-3,8	-3,8	0,0	0,0
Radiovägen utbyggnad	0,0	-18,3	-18,3	0,0	0,0
Kommunhuset plan 5, anpassning/möbler	0,0	-1,6	-1,6	0,0	0,0
Växthuset ombyggnad tyda	0,0	-1,1	-1,1	0,0	0,0
Sofieberg styrenhet vvs	0,0	-1,5	-1,5	0,0	0,0
Byte konstgräs trollbäckens ip	0,0	-1,3	-1,3	0,0	0,0
Björkbacken lyftsystem	0,0	-1,3	-1,3	0,0	0,0
Övrigt	0,0	-4,2	-4,2	0,0	0,0
VATTEN OCH AVLOPP	9,6	-14,1	-4,5	-18,9	14,4
Va-sanering hasselbacken	0,0	-4,0	-4,0	0,0	0,0
Dagvattendammar prästängen	0,0	-2,0	-2,0	0,0	0,0
Pumpstation fornudden	0,0	-4,6	-4,6	0,0	0,0
Va-ledningar centralvägen etapp 2	0,0	-2,3	-2,3	0,0	0,0
Övrigt	9,6	-1,2	8,4	0,0	0,0
RENHÅLLNING	0,0	-1,2	-1,2	-27,8	26,6
Samlingsanslag renhållning	0,0	0,0	0,0	-3,0	3,0
Masshanteringsplats med lavvägen	0,0	-1,1	-1,1	-9,0	7,9
Sopsug norra tyresö centrum	0,0	-0,1	-0,1	-15,8	15,7
EGENFINANSIERADE PROJEKT	7,2	-19,0	-11,8	-26,0	14,2
Bestäder bollplan pluto	0,0	0,0	0,0	-0,5	0,5
Gång- och cykelväg pluto, njupkärrsvägen	0,0	-6,9	-6,9	-4,6	-2,4
Kryddvägen	1,5	-4,3	-2,8	-15,4	12,6
Temyntan del av näsby 4:1106	3,7	0,0	3,7	0,0	3,7
Trollbäcken utvecklingsplan	0,0	-1,2	-1,2	-0,2	-1,0
Strandängarna	2,0	-4,8	-2,8	0,0	-2,8
Övrigt	0,0	-1,8	-1,8	-5,4	3,6
SAMMANLAGT	75,1	-282,0	-206,8	-699,0	492,2

Barn- och utbildningsnämnden

Driftredovisning för barn- och utbildningsnämnden

Belopp i mnkr	Intäkter	Kostnader	Netto kostnad	Kommun bidrag	Avvikelse 2017	Avvikelse 2016
Verksamhet Förskola	34,3	327,1	292,8	292,9	0,1	0,1
Verksamhet Grundskola	95,8	784,1	688,2	677,5	- 10,7	- 7,6
Totalt	130,2	1 111,2	981,0	970,4	- 10,6	- 7,5

Sammanfattande bedömning

Under 2017 har den nya organisationen som infördes den 1 januari 2018 gett resultat i form av bättre kunskapsresultat i grundskolan och tydligare ledning i förskolan, där förskolans chefer blivit jämställda med grundskolans rektorer. Omorganisationen har på så sätt lett till ett ökat fokus på pedagogisk utveckling, ledarskap och likvärdighet.

Kunskapsresultaten i grundskolan sjönk 2017, men resultatuppföljningarna visar att resultaten förbättras redan till nästa läsår.

Inom både förskola och grundskola är vårdnadshavares och elevers nöjdhet och trygghet hög. Förskolan har ökat personaltätheten och i skolan är andelen behöriga lärare i nivå med länet och riket.

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med att möta de utmaningar som väntas inom digitalisering, rekrytering, arbetsmiljö och lokaler.

Det sammantagna ekonomiska resultatet för barn- och utbildningsförvaltningen 2017 var ett underskott med 10,6 mnkr. I underskottet ingår enheternas underskott från 2016, 7,6 mnkr. Underskottet för verksamhetsåret 2017 är 3,0 mnkr. Grundorsaken till underskotten är en hård konkurrens om lärare i Stockholmsregionen, som både ökat personalomsättningen och drivit upp lönerna. De statliga insatserna med karriärtjänster och lärarlyftet har också bidragit till löneglidningen. Årets resultat inräknat underskottet från 2016 motsvarar 1,1 procent av kommunbidraget. Räknar man bort förra årets underskott var 2017 års resultat 0,3 procent av kommunbidraget.

Den sammantagna bedömningen är att verksamhetsområdena är stabila och utvecklas åt rätt håll.

Förskola och pedagogisk omsorg

Mål och resultat

Livskvalitet och den attraktiva kommunen

94 procent av vårdnadshavarna är enligt föräldränskatén mycket trygga och nöjda med verksamheten. Förskolorna har synliggjort arbetet med lärandet i förskolan, bland annat via Instagram. För att öka vårdnadshavarnas delaktighet har de flesta förskolor startat föräldråråd. Verksamhetsområdet har under året arbetat för en gemensam lärlplattform (en digital plattform för kommunikation mellan pedagoger, elever och föräldrar) som ska införas höstterminen 2018.

Sjukfrånvaron var fortfarande hög, men genom deltagande i det tvååriga projektet Stamina¹ börjar frånvaron att minska.

Verksamhetsområdet har hela året arbetat med en gemensam bemanningsenhet, som startar i februari 2018 och ska bli en bemanningspool för att öka likvärdigheten och kvaliteten vid tillsättning av vikarier.

Förskolan har marknadsfört sig på olika mässor för att stärka Tyresös arbetsgivarvarumärke. En vision för förskolan har tagits fram för att lyfta fram vad Tyresö kommun kan erbjuda.

Medborgarfokus

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar för tillgänglighet och närhetsprincip, och har fört samtal med funktionshinderrådet. I samarbete med vårdnadshavarna har förvaltningen barns och elevers bästa i fokus.

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Verksamhetsområdet har haft mycket god och långsiktig hushållning. Den nya organisationen har skapat förutsättningar för ett mer effektivt arbetssätt. Personalresurserna används mer effektivt. Med ett närmare pedagogiskt ledarskap har verksamheternas utvecklingsområden ringats in och ett arbete har påbörjats som på lång sikt ska höja kvaliteten. Likvärdigheten har ökat, strategiska exempel som kan lyftas fram är satsningen på ljuddämpande bord till alla kommunens förskolor, samt en central måltidsenhet.

I och med det fria förskolevalet har verksamhetsområdet både en beställarsida och en utförarsida. Beställarsidan har både kommunens egna förskolor och externa förskolor som utförare av förskoleverksamhet. Beställarsidans intäkter minskades med 3,8 mnkr på grund av färre förskolebarn under året än beräknat i befolkningsprognosen.

Kommunfullmäktige beslöt att överföra 6 mnkr från förskola och pedagogisk omsorg till grundskola. Efter överföringen visade förskolans beställarsida ett resultat i balans. Utförare i egen regi har haft god kontroll på ekonomin och har lyckats få balans i de ojämna intag som sker på förskolorna höst och vår.

Gemensamma uppdrag verksamhetsområde 1 och verksamhetsområde 2

Målet för andel ekologiska livsmedel uppfylldes med ett resultat på drygt 30 procent.

Tyresö kommun använder den statliga maxtaxan.

Tillsammans med hr-avdelningen gör verksamhetsområdena en prioriterad satsning på att vara en attraktiv arbetsgivare genom marknadsföring, synlighet på mässor, tidningsartiklar och nya sätt att annonsera. Behovet av legitimerade lärare och förskollärare är stort framöver.

Värdegrunden för *En förskola och skola för var och en* har aktualiserats i hela organisationen. Alla förskolechef, rektorer och biträdande rektorer fick utbildning i hur de kan arbeta konkret med värdegrunden i sin verksamhet för att få den levande.

Uppdrag för förskolan

Personaltätheten har ökat i förskolan. Fler avdelningar och grupper har skapats vilket gjort att antalet barn i barngrupperna har minskat i genomsnitt.

En prognos över behoven för 2016–2030 presenterades för nämnden. Det är dock svårt att förutse behovet av förskoleverksamhet för en så lång tid framåt.

För att stärka fokus på utveckling och lärande har förskolechefgruppen startat centrala pedagogiska forum. Syftet har varit att erbjuda pedagoger kollegialt lärande. På så sätt skapas ökad likvärdighet i Tyresö kommun. Flera olika lärandeprojekt har också drivits av resurs- och utvecklingscentrum.

Ekonomiskt resultat

Verksamhetsområdet hade ett resultat i balans. Förvaltningsgemensamma kostnader blev lägre än budgeterat. Några planerade projekt startade inte under året, exempelvis bemanningsenhet. Kostnaderna för vårdnadsbidrag och tilläggsbelopp blev lägre än budgeterat.

Verksamheten

Verksamheten fortsatte att fokusera på likvärdighet och det pedagogiska ledarskapet. En framgångsrik aktivitet är de centrala nätverken som fungerar som forum där pedagoger lär sig av varandra och sprider goda exempel.

Ett flertal pappersblanketter har gjorts om till e-tjänster och centraliserad kö har gjort intagningsprocessen mer rättssäker. Flera riktlinjer har reviderats eller skapats för ökad tydlighet. En analys av den socioekonomiska fördelningen har lett till en förändrad fördelning som utgår från fler faktorer. Verksamheten har också förberett sig för att kunna följa den nya europeiska dataskyddslagen GDPR.

Kvalitetsenheten har granskat fristående och kommunala förskolor och pedagogisk omsorg. Granskningarna visade både goda resultat och utvecklingsområden. Goda exempel är till exempel bemötande, lärmiljö, säkerhet. Utvecklingsområden är arbete mot kränkning och diskriminering samt systematiskt kvalitetsarbete.

Snittet för andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen var något lägre än i Stockholms län, och mycket lägre än rikssnittet. Antalet barn per årsarbetare var högre än i både Stockholms län och rikssnittet. Andelen barn i kommunala förskolor ökade till 64 procent.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Förskoleplatserna behöver bli fler i takt med kommunens utbyggnad. Ett arbete med "konceptförskola", ett grundkoncept för hur nya förskolor ska byggas, se ut och användas.

Bemanningsenheten ska införas och Stamina-projektet ska på sikt få ner sjukfrånvaron och förbättra arbetsmiljön.

Det krävs ett arbete för att nå delmålen till år 2022 i den nationella it-strategin.

Den nya läroplanen som kommer 2018 ska införas.

Andra utmaningar är kompetensförsörjning och att stärka Tyresös arbetsgivarvarumärke.

Grundskola

Mål och resultat

Livskvalitet och den attraktiva kommunen

År 2017 sjönk meritvärdet i Tyresö kommun för läsåret 2016/17, men var fortfarande över riksgenomsnittet. Analyser hösten 2017 visar dock att det var en tillfällig tillbakagång, och att resultaten förbättrades redan höstterminen 2017, vi ser att elevresultaten närmar sig samma nivå som för två år sedan. Elev- och föräldraenkäten visade att eleverna känner sig trygga i skolan. Elevernas syn på delaktighet var samma som tidigare år.

Arbetet med en gemensam lärplattform pågick och lärplattformen ska införas höstterminen 2018.

Skolan har marknadsförts på olika mässor för att stärka kommunens varumärke.

Verksamhetsområdet tog fram en vision för skolan för att lyfta fram vad Tyresös kommunala grundskolor har för verksamhetssyfte.

Medborgarfokus

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar för tillgänglighet och närhetsprincip, och har fört samtal med funktionshinderrådet. I samarbete med vårdnadshavarna har verksamheten barns och elevers bästa i fokus.

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

I och med det fria skolvalet har verksamhetsområdet både en beställarsida och en utförarsida. Beställarsidan har både kommunens egna grundskolor och externa grundskolor som utförare av grundskoleverksamhet. Beställarsidans intäkter ökades med 0,8 mnkr på grund av fler grundskolebarn under året än beräkningar i befolkningsprognosen.

Kommunfullmäktige beslutade att överföra 6 mnkr till grundskolan från förskola och pedagogisk omsorg. Efter överföringen visade grundskolans beställarsida ett resultat i balans. Utförare i egen regi redovisade underskott för verksamhetsåret, främst på grund av ökade lönekostnader.

Uppdrag

Statsbidraget Lågstadiesatsningen har gjort det möjligt att öka personaltäteten i lågstadiet med 16 årsarbetare.

En behovsprognos med befolkningsstatistik togs fram som gäller 2016–2030 och som visar att antalet elever i grundskoleåldern ökar snabbare än den totala befolkningen.

Varje högstadieskola i kommunen har en egen studie- och yrkesvägledare för att hjälpa eleverna att göra välgrundade gymnasieval.

All tillsvidareanställd personal på fritidshemmet har fått kompetensutveckling för att ta del av förändringar i läroplanen och planera aktiviteter inom verksamheten.

En utredning av modersmålsnärheten ledde till en organisationsförändring där modersmåls lärarna ska undervisa mer ute på skolorna från och med hösten 2018.

Verksamheten började ta fram en it-strategi och beslutade att anställa en central it-strateg.

Ekonomiskt resultat

De främsta orsakerna till underskottet hos utförarsidan är de statliga satsningarna på karriärtjänster och lärarlönelyft, som medfört hög personalomsättning och kraftigt ökade lönekostnader under året. Lönekostnaden för nyrekryterade lärare har ökat betydligt. Totalt har detta ökat utförarsidans kostnader inom grundskolan med 7 mnkr per år för 2016 och 2017. Den önskade återhämtningen av föregående års underskott har inte varit möjlig. Trots de ökade lönekostnaderna var verksamhetsårets resultat endast 3 mnkr i underskott, det vill säga en del av ökningarna har kunnat hanteras med effektivare verksamhet. Särskolans utförare har svårt att få balans i ekonomin, men resultatet var bättre 2017 än 2016. En översyn av särskolepeng ska göras våren 2018, med bland annat jämförelser mot andra kommuners särskolepeng.

Verksamheten

Verksamheten fortsatte fokusera på likvärdighet och det pedagogiska ledarskapet i grundskolorna. Lärare har fått kompetensutveckling i digitalisering och programmering för att kunna följa de nya kursplanerna hösten 2018.

Verksamheten har reviderat riktlinjerna för skolvalet för förskoleklass till årskurs 7 och tydliggjort särskolans intagningsrutiner. E-tjänster har införts för intagningen för att underlätta för medborgarna.

Andelen lärare med högskoleexamen var samma som i Stockholms län och rikssnittet, 82–83 procent. Antalet elever per lärare var något högre (13,9) än i Stockholms län (12,9) och rikssnittet (12,0). Antalet elever per anställd i fritidshemmet var något lägre (10,8) än i Stockholms län (12,8) och rikssnittet (12,5).

Resultaten för grundskolans elever som slutade årskurs 9 sjönk under 2017 till 226 poäng, fortfarande 4 poäng över riksgenomsnittet. Andelen behöriga till gymnasiet och med fullständigt betyg var 4 procentenheter lägre än förra årets resultat.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Programmering införs i flera ämnen i grundskolan, vilket medför ändrade kursplaner och att pedagogerna behöver kompetensutveckling.

Grundskolan får en utökad timplan med fler undervisningstimmar och att ämnet moderna språk ska ingå från årskurs 6 från och med hösten 2018.

Den nationella it-strategin ställer krav på ökad tillgänglighet till datorer/enheter. Senast 2021 ska tillgängligheten vara 1:1, det vill säga en dator/enhet per elev. Det varierar stort mellan Tyresös grundskolor idag. Verksamheten behöver även arbeta för att nå delmålet till år 2022 i den nationella it-strategin.

Socialnämnden

Socialnämndens verksamhetsområden har både en myndighetssida (beställarsida) och en utförarsida. Myndighetssidan har både kommunens verksamhet i egen regi och externa utförare som leverantörer.

Driftredovisning för socialnämnden

Belopp i mnkr	Intäkter	Kostnader	Netto kostnad	Kommun bidrag	Avvikelse 2017	Avvikelse 2016
Individ- och familjeomsorgen	11,8	198,3	186,7	160,4	-26,4	-10,0
Flyktningmottagande	70,6	78,5	7,9	-10,3	-18,2	13,5
Verksamhet för personer med funktionsnedsättning	30,7	306,0	275,4	272,8	-2,6	-13,5
Äldreomsorgen	45,3	365,0	319,8	315,6	-4,0	-3,5
Socialnämnden	158,2	947,8	789,6	738,4	-51,1	-13,5

Sammanfattande bedömning

Socialnämnden redovisade ett underskott på 51 mnkr för 2017.

Underskottet inom individ- och familjeomsorgen (IFO) beror på flera faktorer, bland annat en hög personalomsättning 2016 och ökning av ärenden 2017, tillsammans med brist på hemmaplanslösningar, vilket lett till kostnader för köp av insatser i andra kommuner.

Huvuddelen av underskottet för flyktningmottagandet var en engångspost på 12 mnkr som beror på misstag i samband med att Migrationsverket sa upp avtalet med Tyresö kommun. Resten av underskottet beror på att kommunen haft för många platser för flyktningbarn. Denna överkapacitet är nu avvecklad. Kommunen budgeterade ett överskott på 10,5 mnkr, men omständigheterna ovan gjorde att kostnaderna var 7,9 mnkr större än intäkterna. Som jämförelse lämnade verksamheten 2016 ett överskott på 13,5 mnkr.

Inom äldreomsorgen har personalkostnaderna varit höga på grund av övertid och sjuklön. Myndigheten för omsorg om personer med funktionsnedsättning har fått mer att göra genom Försäkringskassans striktare bedömningar av personlig assistans.

Individ- och familjeomsorgen

Mål och resultat

Livskvalitet – den attraktiva kommunen

Brukarundersökningen inom individ- och familjeomsorgen visade att personer som kom i kontakt med verksamheten var nöjda med bemötandet och tillgängligheten, och att insatserna de fick ledde till en positiv förändring av deras situation.

Medborgarfokus – varje Tyresöbo i centrum

IFO följer upp beviljade insatser löpande tillsammans med den enskilde. Under 2017 hbtq-certifierades försörjningsstöds- och vuxenheten som har fått ökad kunskap om normers påverkan på hälsa och livsvillkor.

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

IFO redovisade ett underskott på 26,4 mnkr som förklarats ovan.

Attraktiv arbetsgivare

Verksamheten har arbetat för att förbättra arbetsmiljön, skapa en stabil arbetssituation och rimlig arbetsbörda. Den totala sjukfrånvaron för verksamhetsområdet var 5,71 procent.

Särskilda uppdrag

- *Utveckla tidiga insatser inom individ- och familjeomsorgen i samverkan med olika aktörer*

Verksamheten och Mini Maria startade ett samarbete för att hjälpa ungdomar med missbruksproblematik, samt genomförde föräldrautbildningen ABC tillsammans med skolan.

- *Fortsätta öka självförsörjningsgraden – satsningar för att stödja personer till självförsörjning*

Satsningarna har gett effekt och andelen invånare som har ekonomiskt bistånd har minskat de senaste tre åren.

Verksamheten

Individ- och familjeomsorgens omfattning och inriktning påverkas av flera faktorer som ligger utanför kommunens kontroll, som arbetsmarknadsläge, socialförsäkringssystem, tillgång till bostäder samt konjunkturläget.

Verksamhetens riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd reviderades bland annat utifrån rättsliga avgöranden och ändringar i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Det har bland annat resulterat i att kommunen nu normalt betalar ut försörjningsstöd till kvinnan i ett par med en man och en kvinna.

Öppna förskolan var så välbesökt att den inte kunnat ta emot alla besökare.

Mobila teamets samarbete med BoU om problematisk skolfrånvaro har fungerat bra och har uppmärksammats av Storsthlm (en organisation för 26 kommuner i länet).

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Från den 1 januari 2018 omfattar socialtjänstlagen (SoL) även problem med spelberoende. Kommunen är skyldig att förebygga spelproblem, och erbjuda stöd och behandling till personer som har allvarliga problem med spel om pengar.

Öppna förskolan behöver utökas för att kunna ta emot alla besökare.

Äldreomsorgen

Mål och resultat

Livskvalitet – den attraktiva kommunen

Sjuksköterskor, rehab-personal och undersköterskor jobbar i team för att förbättra vård och omsorg för god livskvalitet utifrån den enskildes förutsättningar. Enheterna arbetar strukturerat och systematiskt och använder beprövade metoder.

Medborgarfokus – varje Tyresöbo i centrum

Tyresö hade goda resultat i brukarundersökningen inom äldreomsorgen. Andelen positiva svar ökade bland annat när det gäller bemötande, förtroende för personalen, att personalen visar hänsyn till den boendes önskemål och information vid förändringar. Områden som försämrats är trivseln på boendet samt maten. Nöjdheten med sociala aktiviteter minskade med 14 procent sedan 2016.

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Äldreomsorgen redovisade ett överskott på 4,3 mnkr på grund av mindre volymökningar än beräknat. Verksamheten i egen regi redovisade ett underskott till följd av högre personalkostnader än förväntat.

Attraktiv arbetsgivare

Verksamheten i egen regi har gjort insatser för att minska sjukfrånvaron men de har ännu inte haft effekt. Inom egen regi var sjukfrånvaron 10,54 procent, vilket är en ökning med två procentenheter från förra året. Myndigheten inom äldreomsorgen har ökat grundbemanningen, utbildat personal och tillsatt enhetschefer. Den totala sjukfrånvaron för verksamhetsområdet var vid årets slut 10 procent.

Särskilda uppdrag

- *Genomföra en satsning på mat och måltider inom äldreomsorgen*

Ansvar för maten flyttades till kommunstyrelseförvaltningen. Utifrån brukarundersökningen och inkomna synpunkter ska fler åtgärder göras framöver.

- *Genomföra Silviacertifiering av äldreomsorgen*

Certifieringen, som innebär att all personal utbildats för att kunna bemöta personer med demens, skedde den 13 februari 2018 av drottning Silvia.

Ekonomi

Äldreomsorgen redovisade ett underskott på 4,0 mnkr. Det beror till stor del på höga personalkostnader inom verksamhetens egen regi. Både hemtjänsten och särskilt boende har haft svårt att rekrytera behörig personal, vilket har medfört högre personalkostnader än väntat. Särskilt boende har haft högre personalkostnader till följd av osäkerhet efter beslutet att avveckla

Björkbacken, vilket gjort att verksamheten behövt hyra in personal under sommaren.

Resultatet för myndigheten (biståndsbedömningen) var ett överskott på 4,3 mnkr. Orsaken var en mindre efterfrågan på särskilda boendeplatser och köpta korttidsplatser än budgeterat.

Verksamheten

Alla medarbetare inom äldreomsorgen har gått stiftelsen Silviahemmets demensvårdsutbildning. Tyresö är den första hela kommunen i Sverige som certifierats av Silviahemmet. Certifieringen gjordes i februari 2018 av drottning Silvia.

I september beslutade socialnämnden att avveckla Björkbackens vård- och omsorgsboende. I juni sa kommunen också upp avtalet med Ansvar och Omsorg AB om vård- och omsorgsboendet Ångsgården. Boende från Ångsgården och två avdelningar från Björkbacken ska flytta till Villa Basilika, som ska drivas av Vardaga AB. Därmed utökas vård- och omsorgsplatserna med fem platser, med syfte att möta en ökad efterfrågan och om möjligt ta hem brukare från externt köpta platser.

Fokus har varit att öka rättssäkerheten och likabehandlingen i handläggningen genom juridisk handledning, nya riktlinjer, tillämpningsanvisningar och rutiner.

Efterfrågan på platser i dagverksamhet för personer med demenssjukdom är hög och väntetiderna är långa.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

En bra och säker flytt behöver säkerställas för de boende på Björkbacken och Ångsgården.

Verksamheten behöver förbättra mat och sociala aktiviteter på vård- och omsorgsboendena.

Verksamheten ska planera och förbereda nya lokaler för dagverksamhet enligt SoL för personer med demenssjukdom.

Kommunen behöver förbereda för förändringen år 2021, då kommuner ska ta över ansvaret för hemsjukvård.

Digitaliseringen ska öka inom verksamhetsområdet genom nyckelfri hemtjänst och ersättning baserad på utförd tid.

Mer precisa prognoser behöver utvecklas för att förutse framtida behov av vård- och omsorgsboende.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Mål och resultat

Medborgarfokus – varje Tyresöbo i centrum

På gruppboende för personer med funktionsnedsättning trivs 90 procent med sitt boende. Riksnittet är 84 procent. Inom SoL-boendena för målgruppen ligger Tyresö över snittet på frågan om trivsel, liksom på frågan om man får rätt stöd hemma. Inom gruppboendena och serviceboendena är det en mindre andel i Tyresö än riksnittet som tycker att de får det stöd de vill. 66 procent av de svarande hade ett gott helhetsintryck. Förtroendet för myndigheten (beställarsidan) har ökat kraftigt.

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Verksamheten för personer med funktionsnedsättning redovisade ett underskott på 2,6 mnkr. En orsak var ökade behov som var oförutsedda. Kostnaderna för daglig verksamhet sjönk i förhållande till 2016 på grund av att ersättningsvillkoren för utförarna förändrades i mars 2017.

Attraktiv arbetsgivare

Verksamheten gjorde flera åtgärder för att förbättra arbetsmiljön. Kompetensutveckling har gjorts inom både beställarsidan och verksamheten. Inom verksamheten i egen regi erbjöds fyra medarbetare högre sysselsättningsgrad. Inom beställarsidan har grundbemanningen ökat för bättre arbetsbelastning. Beställarsidan har tillsatt en enhetschef. Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet var vid årets slut 9,74 procent.

Särskilda uppdrag

- *Aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017–2019*

Boende på LSS-boenden erbjuds varje vecka att delta i en individuellt anpassad kultur- eller fritidsaktivitet. Förvaltningen gjorde en utredning av kommunens anhörigstöd.

Ekonomi

Verksamheten för personer med funktionsnedsättning redovisade ett underskott på 2,6 mnkr. Försäkringskassan ger oftare avslag på assistans enligt socialförsäkringsbalken (SFB). Det leder till fler ansökningar om assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) hos kommunen. Trots att myndigheten gör en strikt rättsäker bedömning ökade den personliga assistansen med 28 procent. Myndigheten har inte kunnat verkställa beslut om särskilt boende på grund av brist på boendeplatser, vilket har lett till vitesförelägganden.

Verksamheten

I februari övergick den kommunala assistansen till att drivas på entreprenad av Omsorgshuset AB. 19 medarbetare valde att stanna kvar i kommunens verksamhet, varav sju omplacerades till andra tjänster. Övriga blev uppsagda. Medel för nedläggningskostnaderna beviljades av kommunstyrelsen.

Kvalitetsenheten följde upp den tidigare granskningen av handläggningen. Granskningen visade ett antal förbättringsområden. De åtgärder som verksamheten vidtagit under året är juridisk utbildning för alla handläggare och en workshop med kvalitetsenheten utifrån bristerna. Åtgärderna har gett ökad rättssäkerhet och likabehandling.

Kvalitetsenheten granskade även boendestödet. Granskningen visade på flera utvecklingsområden och några brister som behöver åtgärdas inom kommunens eget boendestöd, bland annat upprätta rutiner och säkerställa att personalen känner till rutinerna. Flera genomförandeplaner saknades och den sociala dokumentationen var bristfällig. Det saknades också en skriftlig beskrivning av boendestödjarens uppdrag. Verksamheten har åtgärdat de påtalade bristerna och arbetar för att kvalitetssäkra verksamheten.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Verksamheten behöver öka brukarnas inflytande.

- En genomlysning ska göras av evidensbaserade arbetsmetoder som är relevanta för området.

- Kompetensutveckling behövs inom dokumentation och it.

- Verksamheten ska tydliggöra kompetenskraven för varje tjänst.

- Mer precisa prognoser ska utvecklas för att förutse framtida behov av bostäder med särskild service enligt LSS.

- Verksamheten ska göra en fördjupad analys av kostnadsutvecklingen för turbundna resor (taxiresor för personer med funktionsnedsättningar mellan boende och daglig verksamhet).

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Driftredovisning för gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Belopp i mnkr	Intäkter	Kostnader	Netto kostnad	Kommun bidrag	Avvikelse 2017	Avvikelse 2016
Gymnasieskola	38,7	251,6	212,8	215,1	2,3	8,0
Arbete och integration	22,1	32,8	10,7	9,2	- 1,5	0,5
Vuxenutbildning	24,8	45,7	20,9	26,2	5,3	0,4
Resultat	85,6	330,1	244,4	250,5	6,1	8,9

Sammanfattande bedömning

Verksamheterna uppfyllde de flesta av nämndens mål vilket bidrar till att nå det strategiska målet att Tyresö ska vara en av Sveriges bästa skolkommuner samt att arbetslösheten i Tyresö är bland de lägsta i regionen. Det ekonomiska resultatet var ett överskott på 6 mnkr.

Gymnasieskola

Mål och resultat

Genom samverkansavtalet i Stockholms län har Tyresös gymnasieelever möjlighet att välja bland alla länets gymnasieutbildningar. Andelen av de folkbokförda Tyresöeleverna som tar examen inom tre år ökade med 7 procentenheter från föregående år, till 77 procent (exklusive introduktionsprogrammen). Motsvarande siffror för riket är 75 procent och för Stockholms län 71 procent. Tyresö gymnasium har framför allt yrkesförberedande program. Andelen av Tyresö gymnasiums elever (det vill säga både elever folkbokförda i Tyresö och elever från andra kommuner) som tar gymnasieexamen inom tre år ökade 2017 med 8 procentenheter till 61 procent.

Verksamheten har fått ett särskilt uppdrag, "implementering av framtidens gymnasieskola med ny profil och nya arbets sätt". För det uppdraget gjordes förstudien "Mötesplats kompassen" hösten 2017. Den visade att Tyresö gymnasiums lokaler kan rymma fler verksamheter på en mindre yta än idag, vilket också skulle ge ett bättre resursutnyttjande.

Verksamhetsområdet gymnasie- och gymnasiesärskola redovisade ett resultat på 2,3 mnkr 2017.

Tyresö gymnasium redovisade ett underskott som dock var drygt 2 mnkr mindre än 2016. Underskottet beror delvis på att lokalerna inte är verksamhetsanpassade.

Verksamheten

Eftersom 83 procent av ungdomarna i Tyresö går på andra gymnasier än Tyresö är det svårare att följa deras utveckling.

Kommunen har aktivitetsansvar för ungdomar 16–20 år som inte går på gymnasiet. Utifrån det ansvaret genomförde verksamheten uppsökande aktiviteter till ungdomar som enligt kommunens information har okänd sysselsättning eller saknar sysselsättning. Första halvåret 2017 var antalet 367 ungdomar varav 59 procent var i arbete, studier eller annan sysselsättning, 12 procent saknade sysselsättning och 29 procent hade okänd sysselsättning. En "second chance school" för elever som inte gått klart gymnasiet och inte arbetar, utvärderades och permanentades som en del av Tyresö gymnasium 2017.

Tyresö gymnasium har bytt profil till ett yrkesgymnasium.

Läsåret 2017/18 startade Tyresö gymnasium yrkesintroduktion för elever med svenska som andraspråk och som saknar gymnasiebehörighet. Gymnasiet anordnade även lovskola för nyanlända.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

För att tillgodose Tyresöelevernas gymnasieval behöver verksamheten samarbeta mer med övriga kommuner i Stockholms län.

Lovskola för nyanlända bör fortsätta.

Verksamheten ska fortsätta erbjuda möjlighet att läsa in ämnen under sommaren, för elever som avslutar årskurs nio och har ett fåtal moment kvar innan de kan söka ett nationellt program.

Vuxenutbildningen

Mål och resultat

Det strategiska målet att vara en av Sveriges bästa skolkommuner är i hög grad uppfyllt för vuxenutbildningen. År 2017 ökade antalet elever som ansökte till C3L (Centrum för livslångt lärande), oväntat mycket och ökningen fortsätter våren 2018. Andel elever som nått godkända betyg på grundläggande nivå och gymnasial nivå var 91,7 procent. Andelen godkända betyg har ökat något de senaste åren.

Under 2017 ökade framför allt ansökningar till sfi med yrkesinriktning. Den stora efterfrågan på dessa utbildningar i Tyresö samt ökade statsbidrag öronmärkta för yrkesutbildningar har bidragit till ökade intäkter och ett överskott.

Verksamheten

Från årsskiftet 2017 har elever rätt att gå kommunal vuxenutbildning för att bli behörig till en utbildning de vill söka till. C3L har under 2017 antagit alla elever som sökt kurser för detta. Vid halvårsskiftet 2017 infördes via CSN (Centrala studiestödsnämnden) ett så kallat studiestartstöd som ska ge arbetslösa utan gymnasiekompetens bättre möjligheter att utbilda sig för att få arbete.

Vuxenutbildningen har de senaste åren i allt större utsträckning blivit en viktig del i integrationen av nyanlända. År 2017 hade C3L fortfarande många elever som läser svenska som andraspråk från sfi-nivå till gymnasial nivå.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Vuxenutbildningen ska fortsätta utveckla Studerandeteamet och Lärverkstaden, verksamheter som är öppna för alla elever som studerar på C3L.

C3L ska också utveckla fler yrkesutbildningar då många inskrivna på Arbetsförmedlingen saknar den kompetens som arbetsgivarna efterfrågar.

Arbete och integration

Mål och resultat

De som blir anvisade till centrum för arbete och integration har varit borta i allt längre perioder från arbetsmarknaden. Den grupp som har svårast att få arbete är personer med funktionsnedsättning samt nyanlända. Tyresö kommun har i flera år arbetat framgångsrikt med att skapa sysselsättning för dessa grupper. 25 personer har fått olika former av skyddade anställningar inom kommunen – en ökning med 25 procent jämfört med förra året. Arbetslösheten i Tyresö är fortfarande relativt låg i jämförelse med Stockholms län och övriga riket.

Integrationsenheten fick inget budgetanslag för 2017. Bakgrunden är att etableringsstödet omfördelades under 2016 och konsekvenserna av omfördelningen behövde utvärderas för att få fram ett underlag inför 2018. Underskottet 2017 blev 1,9 mnkr och anslaget inför 2018 är 2,0 mnkr.

Verksamheten

Avdelningen deltar i två projekt som genomförs med stöd av Europeiska socialfonden (ESF). Båda projekten syftar till att hjälpa fler personer att nå egen försörjning.

Mobilisering inför arbete (Mia) är ett utvecklingsprojekt för personer som står särskilt långt från arbetsmarknaden.

ESF beviljade 2017 ett bidrag på 46 mnkr till det treåriga projektet *Etableringscentrum*. Kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö kommer att starta Etableringscentrum i respektive kommun. Dessa riktar sig till nyanlända och syftar till att effektivisera etablerings- och integrationsprocessen.

Migrationsverket anvisade 189 personer till Tyresö under 2017. Under året tog kommunen emot 121 personer från anläggningsboenden. Resterande 68 personer ska tas emot under första kvartalet 2018.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Det aktuella världsläget med många människor på flykt i Europa påverkar Tyresö kommun på flera områden. Flyktingpolitiken i Europa och Sverige diskuteras och omprövas på olika sätt, vilket gör det svårt för kommunen att förutse och planera för flyktingmottagande och invandring. Tyresö ska fokusera på att ta emot nyanlända på ett bra och hållbart sätt. En nyckelfråga är att hitta strategier för att få fram fler bostäder för nyanlända.

Kultur- och fritidsnämnden

Driftredovisning för kultur- och fritidsnämnden

Belopp i mkr	Intäkter	Kostnader	Netto kostnad	Kommun bidrag	Avvikelse 2017	Avvikelse 2016
Verksamhetsområde 9						
Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar	14,4	118,2	103,8	110,0	6,2	6,8
Totalt	14,4	118,2	103,8	110,0	6,2	6,8

Sammanfattande bedömning

Verksamheterna inom bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar uppfyllde de flesta av nämndens mål vilket bidrar till en hög måluppfyllelse för det strategiska målet att Tyresö ska vara en av Sveriges attraktivaste boendekommuner. Verksamhetsrådets ekonomi var i balans och redovisade ett överskott på 6,2 mkr.

Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar

Mål och resultat

Verksamhetsområdet har bidragit till att uppfylla det strategiska målet "Tyresö är en av Sveriges attraktivaste boendekommuner". I Statistiska centralbyråns mätning nöjd-medborgar-index var Tyresös index för idrotts- och motionsanläggningar samt fritidsmöjligheter högre (67) än genomsnittet (60). I mätningen för kultur var resultatet samma (60) som vid förra mätningen, det vill säga att Tyresö var något under genomsnittet (61) jämfört med andra kommuner i samma storlek. Antalet besökare på biblioteken och aktiva låntagare ökade jämfört med 2016. Fritidsgårdarna arbetar för att erbjuda kostnadsfria aktiviteter utifrån ungdomarnas önskemål. Utvecklingen av Alby friluftsområde fortsätter. Verksamhetsområdet nådde en ekonomi i balans och redovisade ett överskott. Sjukfrånvaron för hela verksamhetsområdet var 4 procent vilket uppfyllde kommunens mål.

När det gäller uppdragen från kommunplanen såg verksamheten över taxor och avgifter i december och nämnden beslutade att justera fritidsavdelningens olika taxor för uthyrning av lokaler och anläggningar.

Verksamheten erbjuder flera fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning.

Arbetet med Albyutvecklingen fortsätter och har delats upp i fyra delprojekt: Spår och leder, kulturfastigheter, entréer till Alby och entré till Tyresta.

Verksamheten

Efterfrågan är stor på mötesplatser för olika åldrar och intressen, till exempel ytor för spontanidrott, bibliotek och fritidsgårdar. Mötesplatser är en viktig förutsättning inte minst för integration. Pensionärsorganisationerna har också framfört starka önskemål om mötesplatser.

Alla avdelningar har arbetat uppsökande för att nå nya målgrupper. Bland annat har kulturskolan särskilt vänt sig till områden där de har få elever. Alla verksamheter har gjort brukarenkäter och kulturskolan har deltagit i Våga Visa, som kommer ligga till grund för verksamhetsutveckling.

Flera stora arrangemang genomfördes inom kulturområdet och antalet fysiska besök på biblioteken ökade bland annat tack vare fler programaktiviteter.

Tyresöborna har en god tillgång till motions- och idrottsanläggningar. Dessutom pågår arbete och planering för ny ishall i Tyresö centrum, om- och tillbyggnad av Fårdala ridhus och en sporthall i anslutning till Fornuddens nya skola. Alby friluftsområde fortsätter också att utvecklas.

Profilfritids, som är fritidsverksamhet i föreningsregi för 9–12-åringar, har permanentats. Tyresös fritidsgårdar och Café Bonza arrangerade under året ett flertal aktiviteter som dagkollo, sommarcafé, skateparkscfé, olika föreläsningar, mångkulturell vecka med mera.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Kultur- och fritidsverksamheten behöver kartlägga behoven av moderna lokaler för biblioteken och annan kulturverksamhet. Bland annat behövs en översyn av möjligheten att ha obemannade bibliotek.

Befolkningen i Tyresö ökar och det påverkar även verksamheterna inom kultur och fritid. Kostnaderna för lokalt aktivitetsstöd väntas öka.

Arbetet med att utveckla Alby fortsätter 2018.

Planen för kommunens behov och utbyggnad av anläggningar behöver analyseras och tas med i kommunens planeringsarbete. Nämnden har fått i uppdrag att göra prioriteringar av anläggningar för kultur och fritid under 2018 när kommunens lokalförslagsplan tas fram.

Kommunstyrelsen

Driftredovisning för kommunstyrelsen

Belopp i mnkr	Intäkter	Kostnader	Netto kostnad	Kommun bidrag	Avvikelse 2017	Avvikelse 2016
Plan och exploatering	24,7	48,5	23,8	27,6	3,8	0,0
Väghållning och park	9,7	69,5	59,7	70,3	10,6	8,1
Miljö och trafik	2,5	7,9	5,4	5,5	0,0	1,2
Vatten och avlopp	79,8	79,8	0,0	0,0	0,0	0,5
Renhållning	42,7	42,7	0,0	0,0	0,0	6,3
Näringsliv	0,2	1,3	1,2	1,2	0,0	0,0
Gemensam verksamhet	462,0	578,5	116,5	119,1	2,6	-9,6
Kommunalförbund	0,0	41,4	41,4	41,5	0,1	0,8
Politisk verksamhet	0,1	23,1	23,0	22,6	-0,4	0,0
Totalt	621,7	892,7	271,1	287,9	16,8	7,2

Sammanfattande bedömning

Kommunstyrelsens ekonomi är i balans och verksamhetsområdena redovisade ett samlat resultat på 16,8 mnkr. Merparten av överskottet beror på låga kostnader för vinterväghållning.

Plan och exploatering

Mål och resultat

Resultatet var ett överskott på 3,8 mnkr, huvudsakligen beroende på betydligt högre planintäkter än budgeterat samt vakanta tjänster.

Verksamheten nådde sina mål vad gäller antal bostäder i antagna detaljplaner och målet för antal detaljplanerade bostäder i kommunens tre centrumområden. Däremot nådde verksamheten inte målen för antal färdigställda lägenheter och småhus.

Verksamheten

Årets fokus har varit att genomföra färdiga planer och slutföra de planprojekt som påbörjats tidigare år. Överligt få planprojekt startades under året, vilket kan påverka bostadsproduktionen negativt på sikt.

Under hösten genomförde plan och exploatering en markanvisningstävling för Wättingeområdet, där etapp 1 genomfördes och blev startskottet för utvecklingen av den nya kommundelen.

Under året antog kommunfullmäktige översiktsplanen *Tyresö 2035*. I januari påbörjade verksamheten del två av utbyggnaden av Norra Tyresö Centrum etapp 1 och i juni startade bygget av Kryddvägen etapp 1 och Temyntan i södra Bollmora samt kvarteret Järnet 7 i norra Bollmora.

I samband med att bostadsbyggandet satte fart intensifierade kommunen sitt arbete med planering och genomförande av tillhörande entreprenader för infrastruktur, som gator och vatten och avlopp.

Under hösten testade verksamheten nya framgångsrika modeller för medborgardialog, exempelvis en pop-up-park under samrådsdialogen om Trollbäckens centrumstråk. Verksamheten har även arbetat med fler öppna möten för allmänheten och uppsökande möten runt om i kommunen.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Årsskiftet 2015–16 omorganiserade Tyresö kommun samhällsbyggnadsförvaltningen till en stadsbyggnadsförvaltning och ett tekniskt kontor.

När den nya organisationen sjösattes övertog den och utökade den gamla projektmodellen i befintligt skick. De processer och arbetssätt som fungerade smidigt i en mindre organisation har dock i vissa fall visat sig svåra att skala upp. Därför började verksamheten se över hela stadsbyggnadsprocessen hösten 2017. Det långsiktiga målet med en processkartläggning är att skapa en effektiv förvaltning med enhetliga och förankrade arbetssätt inom hela organisationen.

Under 2017 syntes för första gången på många år en avmatning på bostadsmarknaden. Det är svårt att bedöma vad det betyder för Tyresö i framtiden.

Väghållning och park

Mål och resultat

Andelen nöjda medborgare var kvar på tidigare nivå med goda resultat överlag. Framför allt vinterväghållning får höga omdömen. Verksamheten uppfyllde alla kvalitetsgarantier och verksamhetsområdet gav ett överskott på 10,6 mnkr. Det beror till stor del på låga kostnader för vinterväghållning.

Verksamheten

Gång- och cykelvägnätet byggdes ut 2017. Dessutom gjorde verksamheten extra insatser för att hålla gång- och cykelvägar fria från sly och växtlighet som skymmer ljus och belysning. Gång- och cykelvägar som har barmarksstandard året runt har utökats.

En översyn pågår över möjligheten att skapa fler infartsparkeringar.

Verksamheten arbetar med en parksstrategi för Tyresö och påbörjade förnyelsen av Fornuddsparkens under året.

Verksamhetsmått	2015	2016	2017
Antal inkomna felanmälningar	1 325	1 182	1 033
Antal inkomna synpunkter	978	963	963
Väghållning och park – Beläggningsprogram, kronor per invånare	111	106	106
Medborgarundersökning – nöjd-medborgar-index – Gator och vägar (U07400)	–	62	–

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Utmaningen för verksamheten är att säkerställa och utveckla en långsiktigt hållbar standard i vägnätet, i takt med att kommunen växer. När flera stora bostadsprojekt är igång intensifieras den tyngre trafiken på kommunens vägar, vilket ökar slitaget.

Arbetet med att förbättra och utöka kommunens gång- och cykelvägar fortsätter.

Miljö och trafik

Mål och resultat

Tyresö kommun klättrade från plats 98 till plats 47 i årets kommunrankning Miljöbarometern. Andelen miljöfordon i kommunens verksamheter ökade. Flera aktiviteter genomfördes för att minska och effektivisera Tyresöbornas resande och främja hållbart resande.

Verksamheten

Under 2017 började miljö och trafik ta fram en kemikaliehanteringsplan för skolor och förskolor, med syfte att fasa ut farliga kemikalier.

Ett nytt naturreservat, Klövbergets naturreservat, bildades enligt kommunplanen och ytterligare ett, Telegrafbergets naturreservat, står på tur 2018. Trafikbelastningen ökar i takt med att Tyresö och resten av länet växer. Belastningen kan inte bara minskas med bättre infrastruktur. Verksamhetsområdet arbetar därför även med att påverka val av färdssätt och resebeteenden. Under 2017 genomförde verksamheten flera sådana projekt, bland annat elcykelprojektet "från vanebilist till elcykel" där vanebilister fick låna en elcykel i två veckor med målet att hälften av deltagarna skulle ändra sina resvanor.

Verksamhetsmått	2015	2016	2017
Miljö och trafik – Sjukhusrapporterade olyckor inom vägtransportområde, antal/100 000 invånare (N07304)	212	180	–
Antal inkomna felanmälningar		87	154
Antal inkomna synpunkter		240	210

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Teknikutvecklingen skapar många möjligheter inom trafikområdet både vad gäller fordon, trafiksäkerhet, kommunikation och infrastruktur. Automatiseringen av fordon väntas ta fart på allvar inom de närmaste åren, vilket troligen kommer att göra trafiken säkrare och effektivare.

Vatten och avlopp

Mål och resultat

Vatten- och avloppsverksamheten uppfyllde alla kvalitetsgarantier under året. Taxor och avgifter ligger på en nivå som säkerställer ett nollresultat även på längre sikt.

Verksamheten

Verksamheten skapade ytterligare en dagvattenanläggning, Prästängendamarna.

Både ledningsförnyelse och arbetet med att inventera och åtgärda felkopplade dagvattenledningar fortsatte vilket minskar riskerna för översvämningar, skador och miljöpåverkan.

Arbetet med att gå igenom felaktiga avlopp från fastigheter har minskat belastningen på berörda pumpstationer. Regionens fortsatta expansion och befolkningsökning påverkar även anslutna VA-verksamheter genom ökade krav på bättre avloppsrening och ökat behov av dricksvatten. Under 2017 införde verksamheten så kallad fjärravläsning i vissa bostadsområden med goda resultat som gör att de på sikt ska införas hos de flesta abonnenter.

Verksamhetsmätt	2015	2016	2017
Medborgarundersökning – nöjd-medborgar-index – vatten och avlopp (U07405)		83	–
Vatten och avlopp – Inköpt mängd vatten i förhållande till såld mängd (%)	81,00	80,00	80,00
Vatten och avlopp – Mängd avloppsvatten som levereras till Henriksdal	4 300 000	3 650 000	2 450 000

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Nuvarande återinvesteringstakt räcker inte för att på sikt behålla hög vattenkvalitet och leveranssäkerhet.

Renhållning

Mål och resultat

Renhållningsverksamheten uppfyllde alla kvalitetsgarantier. Taxor och avgifter ligger på en bra nivå för att klara ett nollresultat även på längre sikt.

Verksamheten

Under året genomförde verksamheten två regionala matavfallskampanjer, vilket gjorde att fler anslöt sig till matavfallsinsamlingen. Information om avfall och återvinning har gått ut bland annat genom Tyresö kommuns Instagramkonto och renhållningsbroschyren. Andelen hushållsavfall minskar stadigt.

Under året infördes avfallstömning med så kallade tvåfacksbilar, som tömmer matavfall och hushållsavfall samtidigt, vilket leder till färre transporter och minskad miljöpåverkan. Verksamheten införde även behovstömning av matavfall, för att göra tömningen av matavfall mer flexibel för kunden. En separat insamling av fallfrukt på kretsloppscentralen infördes med syfte att låta frukten rotas och bli biogas och biogödsel. I övrigt har kommunen gått ut med information om vikten av att återvinna matfettet från matlagning.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Bättre flöden och möjlighet till insamling av fler fraktioner kräver investeringar i förbättringar på Kretsloppscentralen.

Näringsliv

Mål och resultat

Det strategiska målet är att Tyresö hör till de 25 bästa kommunerna i Sverige när det gäller företagsklimat. I 2017 års rankning som Svenskt Näringsliv gör, sjönk Tyresö från plats 18 till plats 42 vilket dock fortfarande är en hög placering. Vad gäller ekonomin visade 2017 på ett nollresultat.

Verksamheten

Under året har näringslivsverksamheten genomfört starta eget-utbildningar, mingelträffar och mentorprogram för nyföretagare. Ett uppdrag är att fördjupa samarbetet med det lokala näringslivet. Där har verksamheten under året gjort företagsbesök för att lära känna företag i kommunen.

Ett annat uppdrag är att ta fram en strategi för turism och stärkt besöksnäring. Där är en delrapport redovisad och strategin beräknas vara färdig i mars 2018.

Tyresö Näringslivsdag genomfördes för femte året och var välbesökt. Under 2017 genomförde verksamheten även en rekryteringsmessa i samband med näringslivsdagen.

För att stärka handeln har näringslivsverksamheten infört priset Årets butik i Tyresö kommun. Syftet med priset är att uppmuntra medborgare att handla i kommunens butiker.

I samarbete med Nyföretagarcentrum håller verksamheten ett antal starta eget-frukostmöten varje år för att öka antalet företag i kommunen.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Åtgärder framöver är att följa upp och utveckla åtgärdsförslagen i handlingsplanen.

Gemensam verksamhet

Mål och resultat

Utifrån målet att öka effektiviteten och servicen har kommunen vidtagit en rad åtgärder 2017. Bland dessa kan nämnas ett mer samordnat verksamhetsstöd i och med utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö, digitalisering av anställningsavtal, och en påbörjad robotisering inom ekonomiservice för att underlätta och minska de manuella rutinartade uppgifterna.

Ett arbete har också påbörjats för att kunder ska få tillgång till sina fakturor via en e-tjänst.

Årets resultat var ett överskott på 2,6 mnkr.

Verksamheten

Hr-avdelningen har tagit fram ett omfattande utbildningspaket för cheferna för att stärka dem i sin arbetsgivarroll.

Ekonomiavdelningen införde ett digitalt inköpssystem.

Verksamheterna efterfrågar it-avdelningens stöd för processkartläggning och processutveckling. Under 2017 påbörjades bytet av webbplattform.

Servicecenter hade under året 100 000 medborgarkontakter och genomförde en kundundersökning där 800 medborgare fick betygsätta sin kontakt med servicecenter. Av de tillfrågade var 89 procent nöjda.

Nya och smartare e-tjänster har skapats för verksamheterna och de e-tjänster som finns har förbättrats. I kommunens e-tjänsteplattform finns nu 70 e-tjänster och användningen ökar stadigt.

Kommunen granskar regelbundet kvaliteten i verksamheterna. För 2017 har man inte funnit några allvarliga brister eller risker för de som använder tjänster eller får insatser.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Efterfrågan på it-stöd kommer att öka i verksamheterna.

År 2018 är det val till riksdag, kommun och landsting och år 2019 är det val till Europaparlamentet, vilket kräver förberedelser.

Ett arbete pågår med att införa e-arkiv i kommunen. På sikt möjliggör det en effektivare ärende- och dokumenthantering och ökad digitalisering i kommunen.

Inom hr behöver kommunen arbeta vidare med utveckling av både ledarskap och medarbetarskap.

Byggnadsnämnden

Driftredovisning för byggnadsnämnden

Belopp i mnkr	Intäkter	Kostnader	Netto kostnad	Kommun bidrag	Avvikelse 2017	Avvikelse 2016
Bygglövsverksamhet	4,9	11,1	6,2	5,3	- 0,9	0,8

Sammanfattande bedömning

Verksamheten har bra handläggningstider och nöjda kunder. Årets underskott på 0,9 mnkr beror på färre stora bygglov än beräknat under året, vilket lett till lägre bygglovsintäkter.

Mål och resultat

Underskottet beror på att intäkterna för ett stort bygglov fakturerades under 2016, men var planerat och budgeterat för 2017.

Bygglovenheten har haft en ökad personalomsättning de senaste åren.

Medelhandläggningstiden (från ansökan till beslut) för bygglov har ökat från 8 till 16 veckor mellan 2014 och 2017. Samma period har kundnöjdheten minskat. Trots det har enheten hög kvalitet på besluten och hög rättssäkerhet, med 83 procent av överklagade beslut som står sig i överprövning mot 50 procent 2016. Verksamheten klarar även fler ärenden och fler beslut med i princip samma personalstyrka.

Verksamheten

Antalet elektroniska ansökningar ökar stadigt. Under våren kom e-arkivet på plats och i april beslutade byggnadsnämnden om att enheten efter skanning och kvalitetskontroll kan gallra alla inkommande pappershandlingar utom signerade dokument.

Framtiden – nya mål och prioriteringar

Under de kommande fem åren behöver bygglovsverksamheten bli effektivare för att fortsätta hålla en hög kvalitet, kunna omfördela resurser och för att dagens anslag ska räcka även framöver. För att lyckas arbetar enheten med att digitalisera bygglovsprocessen. Den digitala hanteringen behöver utvecklas både i kommunen i stort och på bygglovenheten.

Balansräkning

(mkr)	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015	Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015
TILLGÅNGAR							
Anläggningstillgångar							
Materiella anläggningstillgångar							
Mark, byggnader och anläggningar	Not 9	2 207,36	2 032,81	1 872,65	4 252,77	3 851,10	3 652,06
Maskiner och inventarier	Not 10	76,14	73,82	67,99	84,26	76,56	71,04
Finansiella anläggningstillgångar	Not 11, 12	129,61	128,97	119,54	68,05	67,42	57,75
Summa anläggningstillgångar		2 413,11	2 235,60	2 060,17	4 405,09	3 995,08	3 780,85
Omsättningstillgångar							
Förråd, exploateringsstillgångar med mera							
Kortfristiga fordringar	Not 13	70,03	74,78	75,88	70,03	74,78	75,88
Kassa, bank	Not 14	168,72	230,02	177,59	170,23	223,89	169,60
	Not 15	100,06	153,46	162,85	220,36	286,33	332,56
Summa omsättningstillgångar		338,81	458,27	416,32	460,61	585,00	578,04
SUMMA TILLGÅNGAR		2 751,92	2 693,87	2 476,49	4 865,70	4 580,08	4 358,88
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER							
Eget kapital							
Årets resultat	Not 16	84,54	27,02	14,8	108,01	122,3	28,8
Resultatutjämningsreserv		-	-	-	-	-	-
Övrigt eget kapital		985,60	958,56	943,79	1 495,38	1 373,07	1 344,26
Summa eget kapital		1 070,14	985,57	958,59	1 603,39	1 495,37	1 373,06
Avsättningar							
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 17	240,58	219,28	193,62	240,58	219,28	193,62
Övriga avsättningar		-	-	-	46,76	43,48	38,71
Skulder							
Långfristiga skulder	Not 18	1 011,81	1 083,29	935,46	2 476,18	2 353,53	2 307,85
Kortfristiga skulder	Not 19	429,39	405,69	388,85	498,78	468,41	445,63
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 751,92	2 693,94	2 476,53	4 865,70	4 580,07	4 358,87

[mkr]	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015	Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER							
Panter och därmed jämförliga säkerheter		-	-	-	-	-	-
Ansvarsförbindelser							
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder och eller avsättningar	Not 20	780,49	812,32	844,98	780,49	812,32	844,98
Övriga ansvarsförbindelser	Not 21, 22	1 656,1	1 458,4	1 560,8	179,31	179,51	179,71
Hyses- och leasingåtaganden	Not 23	538	536,8	571,2	490,6	485,1	510
SUMMA PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER		2 974,59	2 807,52	2 976,98	1 450,39	1 476,93	1 534,69
Soliditet (exklusive panter och ansvarsförbindelser)		38,9 %	36,6 %	38,7 %	33,0 %	32,6 %	31,5 %
Soliditet (inklusive pensionsförpliktelser)		10,5 %	6,4 %	4,6 %	16,9 %	14,9 %	12,1 %

Resultaträkning

(mkr)	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015	Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015
Verksamhetens intäkter	Not 1	608,07	678,33	555,74	833,25	899,92	775,28
Verksamhetens kostnader	Not 2	-2 925,50	-2 886,77	-2 661,44	-3 061,83	-3 016,58	-2 788,27
Avskrivningar	Not 3	-104,55	-101,55	-99,69	-145,30	-142,37	-139,83
Jämförelsestörande poster	Not 4	-	-10,52	14,30	-	64,15	14,30
Verksamhetens nettokostnad		-2 421,98	-2 320,50	-2 191,10	-2 373,88	-2 94,89	-2 138,52
Skatteintäkter	Not 5	2 246,36	2 124,07	2 009,36	2 246,36	2 124,07	2 009,36
Generella statsbidrag och utjämning	Not 6	259,37	224,13	200,86	259,37	224,13	200,86
Finansiella intäkter	Not 7	8,74	8,18	6,46	3,50	3,03	0,74
Finansiella kostnader	Not 8	-7,96	-8,83	-10,83	-19,98	-26,75	-36,79
Jämförelsestörande finansiella poster		-	-	-	-	-	-
Resultat efter finansiella poster		84,54	27,05	14,76	115,37	129,59	35,65
Aktuell och uppskjuten skatt bolag		-	-	-	-7,36	-7,28	-6,85
Extraordinära intäkter		-	-	-	-	-	-
Extraordinära kostnader		-	-	-	-	-	-
ÅRETS RESULTAT		84,54	27,05	14,76	108,01	122,31	28,81

Kassaflödesanalys

(mkr)	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015	Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN							
Årets resultat		84,54	27,05	14,76	108,01	122,31	28,81
Justering för av- och nedskrivningar		104,55	101,55	99,69	145,22	148,2	139,8
Justering för upplösta investeringsbidrag		-6,62	-6,1	-4,58	-6,62	-6,1	-4,6
Justering för gjorda avsättningar		27,00	31,2	17,6	27,00	31,2	17,6
Minskning av avsättningar på grund av utbetalningar pensioner		-5,74	-5,5	-5,1	-5,74	-5,5	-5,1
Justering för uppskjuten skatt		-	-	-	3,28	4,77	3
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		-1,19	-8,6	-9,15	-1,49	-87,37	-13,85
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		202,55	139,59	113,21	269,66	205,51	165,55
Ökning (-) / Minskning (+) av förråd, exploatering	Not 13	4,76	10,32	-11,9	4,76	10,32	-11,9
Ökning (-) / Minskning (+) av kortfristiga fordringar	Not 14	61,30	-52,43	4,65	53,67	-54,29	5,7
Ökning (+) / Minskning (-) av kortfristiga skulder	Not 19	23,70	16,84	43,65	30,37	22,78	52,9
Kassaflöde från den löpande verksamheten		292,30	114,32	149,61	358,46	184,32	212,25
INVESTERINGSVERKSAMHETEN							
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-	-	-	-	-	-
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	Not 9, 10	-281,65	-268,16	-182,8	-554,98	-352,92	-236,4
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		1,43	0,02	0	1,93	80,1	0,3
Investering i finansiella tillgångar	Not 11	-0,04	-10,08	-14,35	-0,04	-10,1	-14,4
Försäljning av finansiella tillgångar		-	-	-	-	-	-
Bidrag (investerings-, VA- och gatukostnadsersättning)		75,13	33,99	15,01	71,42	33,99	15,01
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-205,13	-244,18	-182,14	-481,68	-248,98	-235,49
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN							
Nyupptagna lån		-	120	130	200	120	171,4
Amortering av långfristiga skulder		-140	-	-	-142,15	-102,15	-
Ökning (-) / Minskning (+) av långfristiga fordringar	Not 12	-0,6	0,52	0,7	-0,59	0,7	0,9
Minskning av avsättningar på grund av utbetalningar		-	-	-	-	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-140,6	120,52	130,7	57,26	18,5	172,3
Årets kassaflöde		-53,44	-9,44	98,17	-65,96	-46,16	149,06
Likvida medel vid årets början	Not 15	153,46	162,85	64,7	286,33	332,56	183,5
Likvida medel vid årets slut	Not 15	100,06	153,46	162,85	220,36	286,33	332,56
Förändring av likvida medel		-53,40	-9,39	98,15	-65,97	-46,23	149,06

Noter

(mkr)	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015	Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015
Not 1 Verksamhetens intäkter							
Försäljningsintäkter		18,4	18,6	5,3	18,4	18,6	5,3
Taxor och avgifter		197,6	188,1	189,3	180,9	172,1	173,9
Hyror och arrenden		74,1	67,1	65,2	312,5	305,6	305,2
Bidrag		243,1	330,4	230,4	243,1	330,4	230,4
<i>varav återbetalning AFA, se jämförelsestörande post</i>	Not 4	-	-	- 14,3	-	-	- 14,3
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster		57,9	52,8	51,8	57,9	52,8	51,8
Exploateringsintäkter		15,6	21,2	27,3	15,6	21,2	18,3
Realisationsvinster		1,3	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0
Försäkringsersättningar		0,1	0,0	0,6	0,1	0,0	0,6
Övriga intäkter		0,0	-0,0	-0,0	3,5	-0,8	4,0
Summa verksamhetens intäkter		608,1	678,3	555,7	833,2	899,9	775,3
Not 2 Verksamhetens kostnader							
Löner och sociala avgifter		1 288,6	1 277,3	1 208,9	1 321,1	1 303,9	1 233,6
Pensionskostnader		105,1	94,4	92,3	105,1	96,7	94,0
Köp av huvudverksamhet		967,8	936,2	820,1	967,8	936,2	820,1
Lämnade bidrag		70,9	67,4	67,5	70,9	67,4	67,5
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader		102,0	106,5	103,7	239,0	243,2	232,9
Bränsle, energi och vatten		54,7	54,9	54,6	54,7	54,0	54,3
Lokal- och markhyror		57,2	55,4	55,0	25,4	27,0	26,4
Hyra/leasing anläggningstillgång		8,4	11,4	12,8	6,1	8,9	12,8
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial		86,3	78,1	73,2	86,3	78,1	73,2
Tele, IT-kommunikation och postbefordran		5,8	5,8	6,3	5,8	5,8	6,3
Kostnader för transportmedel, transporter och resor		23,0	21,8	20,8	23,0	21,8	20,8
Försäkringspremier och riskkostnader		11,6	11,2	13,8	11,6	11,2	13,8
Övriga främmande tjänster		72,5	84,3	78,7	72,5	84,3	78,7
Anskaffningskostnad såld exploateringsfastighet		6,2	12,2	0,9	6,2	12,2	0,9
Realisationsförluster och utrangering		0,1	0,5	0,0	0,1	0,5	0,0
Övriga kostnader		65,2	69,2	52,7	66,1	65,3	52,9
Summa verksamhetens kostnader		2 925,5	2 886,8	2 661,4	3 061,8	3 016,6	2 788,3
Not 3 Avskrivningar							
Byggnader och anläggningar		92,2	90,8	88,6	131,4	130,6	127,7
Maskiner och inventarier		12,3	10,8	11,1	13,8	11,8	12,1
Summa avskrivningar		104,6	101,5	99,7	145,3	142,4	139,8

(mkr)	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015	Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015
Not 4 Jämförelsestörande poster							
<i>Jämförelsestörande poster</i>							
Pensionsavsättning förtroendevalda	-	-10,5	-	-	-10,5	-	
Premieåterbetalning från AFA Försäkring	-	-	14,3	-	-	14,3	
Vinst vid avyttring av fastighet							
Tyresö bostäder	-	-	-	-	74,7	-	
Summa jämförelsestörande poster	0,0	-10,5	14,3	0,0	64,2	14,3	
Not 5 Skatteintäkter							
Preliminär kommunalskatt	2 253,5	2 131,6	2 010,8	2 253,5	2 131,6	2 010,8	
Preliminär slutavräkning innevarande år	-9,6	-9,5	2,0	-9,6	-9,5	-3,1	
Slutavräkningsdifferens föregående år	2,5	1,9	-3,4	2,5	1,9	1,6	
Summa skatteintäkter	2 246,4	2 124,1	2 009,4	2 246,4	2 124,1	2 009,4	
Not 6 Generella statsbidrag och utjämning							
Inkomstutjämningsbidrag	68,6	62,4	47,4	68,6	62,4	47,4	
Strukturbidrag	-	-	4,7	-	-	4,7	
Införandebidrag	-	-	-	-	-	-	
Regleringsavgift	-0,5	-1,6	-1,7	-0,5	-1,6	-1,7	
Kostnadsutjämningsbidrag	118,8	99,8	83,3	118,8	99,8	83,3	
Kommunal fastighetsavgift	75,1	71,5	69,7	75,1	71,5	69,7	
Generella bidrag från staten	17,5	13,0	4,0	17,5	13,0	4,0	
<i>varav stöd med anledning av flyktingsituationen</i>	<i>9,0</i>	<i>5,0</i>	<i>-</i>	<i>9,0</i>	<i>5,0</i>	<i>-</i>	
Avgift till LSS-utjämning	-20,2	-21,1	-6,4	-20,2	-21,1	-6,4	
Summa generella statsbidrag och utjämning	259,4	224,1	200,9	259,4	224,1	200,9	
Not 7 Finansiella intäkter							
Aktieutdelning kommunägda bolag	0,2	0,2	0,6	0,0	0,0	0,2	
Borgensavgift kommunägda bolag	5,2	5,1	5,4	0,0	-	-	
Överskottsutdelning Kommuninvest	3,1	2,2	-	3,1	2,2	-	
Ränteintäkter	0,0	0,3	0,0	0,2	0,5	0,0	
Ränteintäkter på utlämnade lån	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,3	
Ränteintäkter på kundfordringar	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Summa finansiella intäkter	8,7	8,2	6,5	3,5	3,0	0,7	
Not 8 Finansiella kostnader							
Räntekostnader på upptagna lån	4,1	5,9	8,1	16,1	23,8	34,0	
Räntekostnader på pensionsskuld	3,3	2,4	2,3	3,3	2,4	2,3	
Räntekostnader på leverantörsskulder	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
Övriga finansiella kostnader	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	
Summa finansiella kostnader	8,0	8,8	10,8	20,0	26,8	36,8	

[mkr]	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut
		2017	2016	2015	2017	2016	2015
Not 9 Mark, byggnader och anläggningar							
Ingående anskaffningsvärde		2 703,2	2 727,5	2 532,4	5 039,6	5 035,8	4 786,2
Årets investeringar		109,7	80,7	202,9	127,5	132,7	252,0
Årets försäljningar		-0,9	-	-	-0,9	-	-
Årets utrangeringar		-86,7	-104,9	-7,8	-87,3	-128,8	-8,6
Årets nedskrivningar		-	-	-	-	-	-
Omklassificeringar		-1,6	-	-	-1,6	-	-3,9
Utgående anskaffningsvärde		2 723,6	2 703,2	2 727,5	5 077,3	5 039,6	5 035,8
Ingående ackumulerade avskrivningar		-1 118,3	-1 132,3	-1 051,5	-1 677,7	-1 670,5	-1 541,1
Årets försäljningar		-	-	-	0,4	-	-
Årets utrangeringar		87,4	104,8	7,8	87,4	117,5	8,3
Årets avskrivningar		-92,2	-90,8	-88,6	-131,4	-128,6	-127,7
Årets nedskrivningar		-	-	-	-	3,9	-
Omklassificeringar		0,7	-	-	0,7	-	-
Utgående avskrivningar		-1 122,3	-1 118,3	-1 132,3	-1 720,5	-1 677,7	-1 670,5
Pågående projekt		606,1	447,9	277,5	896,0	489,2	286,9
Utgående bokfört värde		2 207,4	2 032,8	1 872,6	4 252,8	3 851,1	3 652,1
Not 10 Maskiner och inventarier							
Ingående anskaffningsvärde		282,9	274,4	288,7	301,4	294,5	308,7
Årets investeringar		17,3	15,7	14,2	24,2	16,5	14,3
Årets försäljningar		-0,1	-	-	-0,1	-	-
Årets utrangeringar		-160,6	-7,2	-28,4	-163,6	-9,7	-28,4
Omklassificeringar		1,6	-	-	1,6	-	-
Utgående anskaffningsvärde		141,1	282,9	274,4	163,4	301,4	294,5
Ingående ackumulerade avskrivningar		-216,0	-211,9	-229,3	-231,7	-229,1	-245,4
Årets försäljningar		0,1	-	-	0,1	-	-
Årets utrangeringar		160,6	6,7	28,4	163,6	9,2	28,4
Årets avskrivningar		-12,3	-10,8	-11,1	-13,8	-11,8	-12,1
Omklassificeringar		-0,7	-	-	-0,7	-	-
Utgående avskrivningar		-68,3	-216,0	-211,9	-82,5	-231,7	-229,1
Pågående projekt		3,4	6,9	5,5	3,4	6,9	5,5
Utgående bokfört värde		76,1	73,8	68,0	84,3	76,6	71,0
Not 11 Finansiella anläggningstillgångar – aktier och andelar							
Aktier i Tyresö Bostäder AB		50,0	50,0	50,0	-	-	-
Aktier i Tyresö Näringslivs AB		12,5	12,5	2,5	-	-	-
Aktier i Tyresö Vindkraft AB		0,1	0,1	0,1	-	-	-
Aktier i Stockholmsregionens Försäkring AB		4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Övriga aktier		0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Kommuninvest ekonomisk förening		40,7	40,7	30,6	40,7	40,7	30,6
Andel i bostadsrätter		10,4	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4
Tyrestaskogen, grundfond		3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Summa aktier och andelar		121,1	121,1	101,0	58,6	58,5	48,4

(mkr)	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015	Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar – långfristiga fordringar							
Tyresö Näringslivsaktiebolag		-	-	10,0	-	-	-
Utlämnade gatukostnadslån		7,2	6,4	6,9	7,2	6,4	6,9
Avgår kortfristig del av långfristigt lån		-0,6	-0,5	-0,5	-0,6	-0,5	-0,5
Övriga långfristiga fordringar		1,8	2,0	2,1	2,8	3,0	2,9
Summa långfristiga fordringar		8,5	7,9	18,5	9,5	8,9	9,3
Summa finansiella anläggningstillgångar	Not 11, 12	129,6	129,0	119,5	68,1	67,4	57,7
Not 13 Förråd, exploateringstillgångar med mera							
Förråd presentartiklar och gåvor		-	0,3	0,3	-	0,3	0,3
Exploateringsmark Trollbäcken		9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9
Exploateringsmark Bollmora		6,1	10,6	15,6	6,1	10,6	15,6
Exploateringsmark Tyresö Strand		40,7	40,7	36,8	40,7	40,7	36,8
Exploateringsmark Östra delarna av Tyresö		13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2
Exploateringsmark Länna och Skrubba		0,0	-	-	0,0	-	-
Summa förråd, exploateringstillgångar med mera		70,0	74,8	75,9	70,0	74,8	75,9
Not 14 Kortfristiga fordringar							
Kundfordringar		33,4	24,3	26,8	34,3	20,1	22,3
Värdereglering av kundfordringar		-0,8	-1,8	-3,7	-0,8	-1,8	-3,7
Fordran statsbidrag		21,6	62,3	28,0	21,6	62,3	28,0
Skattefordringar		26,3	30,5	24,2	26,3	30,5	24,2
Övriga kortfristiga fordringar		8,1	33,4	5,8	10,0	34,7	7,7
Upplupna ränteintäkter		5,2	5,1	5,4	5,2	5,1	5,4
Upplupna skatteintäkter		0,0	3,8	1,9	0,0	3,8	1,9
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter		75,0	72,4	89,2	73,7	69,3	83,8
Summa kortfristiga fordringar		168,7	230,0	177,6	170,2	223,9	169,6
Not 15 Kassa och bank							
Kassa		0,0	-	-	0,0	-	-
Bankmedel		100,1	153,5	162,9	220,4	286,3	332,6
Summa kassa och bank		100,1	153,5	162,9	220,4	286,3	332,6
Tyresö kommun har en koncernkontokredit på 150 mkr som inte var utnyttjad vid bokslutstillfället.							
Not 16 Eget kapital							
Ingående kapital enligt balansräkningen*		985,6	958,6	943,8	1 495,4	1 373,1	1 344,3
Periodens resultat		84,5	27,0	14,8	108,0	122,3	28,8
Summa eget kapital		1 070,1	985,6	958,6	1 603,4	1 495,4	1 373,1

*I kommunens totala egna kapital ingår skuld till renhållningskollektivet med 9,9 mkr och till VA-kollektivet med 4,2 mkr [se även not 24].

(mkr)	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015	Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015
Not 17 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser							
Avsatt till pensioner, tjänstemän							
Ingående avsättning pensioner, exklusive ÖK-SAP							
		167,5	155,3	145,1	167,5	155,3	145,1
Försäkring		-	-	-	-	-	-
Ränteuppräknig		2,6	2,4	2,3	2,6	2,4	2,3
Basbeloppsuppräknig		1,8	-0,6	0,3	1,8	-0,6	0,3
Nya utbetalningar		-5,7	-5,5	-5,1	-5,7	-5,5	-5,1
Sänkning av diskonteringsränta		-	-	-	-	-	-
Intjänad PA-KL		-	-	-	-	-	-
Slutbetalning FÅP		0,0	-	-	0,0	-	-
Intjänad förmånsbestämd ålderspension		19,3	15,6	12,8	19,3	15,6	12,8
Nya efterlevandepensioner		0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2
Övrig post		-0,4	-0,1	-0,3	-0,4	-0,1	-0,3
<i>Utgående avsättning, exklusive särskild löneskatt</i>							
		185,4	167,5	155,3	185,4	167,5	155,3
Löneskatt		45,0	40,6	37,7	45,0	40,6	37,7
Summa avsatt till pensioner, exklusive ÖK-SAP							
		230,4	208,1	193,0	230,4	208,1	193,0
Ingående avsättning pensioner ÖK-SAP							
		0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,7
Förändring under året ÖK-SAP							
		0,1	-0,0	-0,6	0,1	-0,0	-0,6
<i>Utgående avsättning, exklusive särskild löneskatt</i>							
		0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Löneskatt		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsatt till pensioner ÖK-SAP							
		0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Summa avsatt till pensioner, tjänstemän							
		230,5	208,1	193,1	230,5	208,1	193,1
(se även specifikation, not 17a)							
Avsatt till pensioner, förtroendevalda							
Avsättning för förtroendevaldas pensioner, OPF-KL och PFA							
		8,1	9,0	0,4	8,1	9,0	0,4
Löneskatt		2,0	2,2	0,1	2,0	2,2	0,1
Summa avsatt till pensioner, förtroendevalda							
		10,0	11,2	0,6	10,0	11,2	0,6
Summa avsättning för pensioner och liknande förpliktelser							
		240,6	219,3	193,6	240,6	219,3	193,6

(mkr)	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015	Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015
Not 17a Specifikation per förmån							
Pensionsbehållning		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Förmånsbestämd ÅP		176,0	157,4	144,8	176,0	144,8	
Pension till efterlevande		1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	
PA-KL pensioner		8,2	8,9	9,5	8,2	9,5	
Särskild avtalspension ÖK-SAP*		0,1	-	0,0	0,1	0,0	
Löneskatt		45,0	40,6	37,7	45,0	37,7	
Summa specifikation, not 17a		230,5	208,1	193,0	230,5	193,0	
Antal tjänstemän som enligt avtal har rätt till visstidspension							
		1	0	1	1	1	
Aktualiseringsgrad							
		98,0 %	97,0 %	97,0 %	98,0 %	97,0 %	
Not 18 Långfristiga skulder							
Lån i banker och kreditinstitut (se specifikation, not 18a)							
		680,0	820,0	700,0	2 157,1	2 099,2	
Gatukostnadsbidrag		70,3	62,7	49,2	70,3	49,2	
VA-anslutningsbidrag		114,5	71,6	72,6	114,5	72,6	
Investeringsbidrag		147,0	128,9	113,7	134,3	104,7	
Summa långfristiga skulder		1 011,8	1 083,3	935,5	2 476,2	2 307,9	
Not 18a Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut							
Lån som förfaller inom							
0-1 år		270,0	300,0	300,0	505,0	725,0	
1-3 år		320,0	380,0	200,0	1 105,0	755,0	
3-5 år		90,0	140,0	200,0	547,1	601,4	
Senare än 5 år		-	-	-	-	-	
Summa		680,0	820,0	700,0	2 157,1	2 081,4	
Kreditgivare							
Nordea Hypotek		-	-	-	75,0	100,0	
Handelsbanken		-	-	-	-	-	
Kommuninvest		680,0	820,0	700,0	2 082,1	1 906,4	
SEB		-	-	-	-	75,0	
Summa kreditgivare		680,0	820,0	700,0	2 157,1	2 081,4	

Investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har.

Checkräkningskrediterna uppgår till 150 mkr, varav 0 mkr var utnyttjad per 2017-12-31.

Kommunens snittränta 2017-12-31 uppgick till 0,56 procent.

Tyresö Bostäders snittränta 2017-12-31 uppgick till 0,59 procent inklusive derivat, exklusive borgensavgift.

Tyresö Vindkrafts AB låneskuld uppgick till 37,1 mkr per 2017-12-31 och räntan är bunden till 0,83 procent.

Kommunens räntebindningstid uppgår till 583 dagar.

Tyresö Bostäders räntebindningstid uppgår till 507 dagar.

[mkr]	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015	Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015
Not 19 Kortfristiga skulder							
Leverantörsskulder		117,0	107,5	124,2	151,7	133,0	140,1
Personalens skatter och avgifter		45,7	46,8	41,8	45,7	46,8	41,8
Moms och punktskatter		4,3	5,3	4,0	4,3	5,3	4,0
Övriga kortfristiga skulder		38,0	46,0	37,4	40,4	58,6	45,0
Upplupna pensionskostnader		46,0	44,2	42,7	46,0	44,2	42,7
Upplupen löneskatt		11,8	11,2	11,2	11,8	11,2	11,2
Upplupna semesterlöner		67,0	67,2	60,2	67,0	67,2	60,2
Upplupna räntekostnader		1,9	1,7	1,5	1,9	1,7	1,5
Förutbetalad skatteintäkt		16,6	9,5	3,1	16,6	9,5	3,1
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		81,0	66,4	62,6	113,3	91,0	95,9
Summa kortfristiga skulder		429,4	405,7	388,9	498,8	468,4	445,6
Not 20 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder och eller avsättningar							
Ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998							
Ingående ansvarsförbindelse		638,1	663,6	686,5	638,1	663,6	686,5
Ränteuppräknings		7,3	7,4	7,4	7,3	7,4	7,4
Basbeloppsuppräknings		10,8	1,4	4,8	10,8	1,4	4,8
Gamla utbetalningar		-33,7	-32,5	-32,5	-33,7	-32,5	-32,5
Sänkning av diskonteringsränta		-	-	-	-	-	-
Aktualisering		0,1	-0,2	-2,0	0,1	-0,2	-2,0
Bromsen		-	-	-	-	-	-
Övrig post		1,9	-1,5	-0,6	1,9	-1,5	-0,6
<i>Utgående ansvarsförbindelse, exklusive särskild löneskatt</i>							
Löneskatt		624,5	638,1	663,6	624,5	638,1	663,6
Summa pensionsförpliktelser KPA		776,0	792,9	824,5	776,0	792,9	824,5
Pensionssskuld Södertörns							
Brandförsvarsförbund, inklusive löneskatt		-	19,4	20,4	-	19,4	20,4
Förtroendevaldas pensioner*		3,6	-	-	3,6	-	-
Löneskatt		0,9	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0
Summa pensionsförpliktelser		780,5	812,3	845,0	780,5	812,3	845,0

* Tyresö kommun har två förtroendevalda som enligt avtal har rätt till visstidspension.

(mkr)	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut
		2017	2016	2015	2017	2016	2015
Not 21a Borgensåtaganden							
Tyresö Bostäder AB		1 440,0	1 240,0	1 340,0	-	-	-
Tyresö Vindkraft AB		37,1	39,2	41,4	-	-	-
Tyresö Sportcenter AB		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Tyresö Nya Badanläggning AB		140,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0
Trollbäckens Tennisklubb		4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Brf Hanviken (Aniara)		34,5	34,6	34,8	34,5	34,6	34,8
Övriga långa lån		0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
Summa borgensåtaganden		1 656,1	1 458,4	1 560,8	179,0	179,2	179,4

Not 21b Solidarisk borgen

Tyresö kommun har i september 2010 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 286 kommuner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Tyresö kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 483 929 484 kronor och totala tillgångar till 349 243 746 321 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 282 317 841 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 328 677 620 kronor.

(mkr)	Not	Kommunen			Koncernen		
		Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut
		2017	2016	2015	2017	2016	2015
Not 22 Övriga ansvarsförbindelser							
Garantiåtagande FASTIGO		-	-	-	0,3	0,3	0,3
Summa, övriga ansvarsförbindelser		0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3
Not 23 Hyres- och leasingåtaganden							
Inom ett år		3,5	5,6	2,7	1,9	1,6	1,7
Senare än ett år men inom fem år		59,9	20,8	23,8	21,2	18,5	16,0
Senare än fem år		474,6	510,4	544,7	467,5	465,0	492,3
Summa hyres- och leasingåtaganden		538,0	536,8	571,2	490,6	485,1	510,0
Summa panten och ansvarsförbindelser	Not 20-23	2 974,6	2 807,5	2 977,0	1 450,4	1 476,9	1 534,7

(mkr)	Not	Kommunen		
		Årsbokslut 2017	Årsbokslut 2016	Årsbokslut 2015
Not 24 Vatten och avlopp				
Resultatrapport Vatten och avlopp				
Verksamhetens intäkter		79,8	71,9	68,5
Verksamhetens kostnader		-65,8	-56,5	-57,5
Avskrivningar		-9,0	-8,8	-8,2
Verksamhetens nettokostnader		5,0	6,6	2,8
Finansiella intäkter		-	-	-
Finansiella kostnader		-2,9	-4,0	-4,6
Årets resultat		2,1	2,6	-1,8
Avsättning/återföring förutbetald intäkt				
VA-kollektivet		-2,1	-2,1	1,4
Resultat efter bokslutsdisposition		0,0	0,5	-0,5
Balansrapport Vatten och avlopp				
Anläggningstillgångar		264,8	259,7	256,5
Omsättningstillgångar		20,3	2,3	7,4
Summa tillgångar		285,1	262,0	264,0
Ingående eget kapital		2,1	-0,5	1,4
Årets resultat		2,1	2,6	-1,8
Summa eget kapital		4,2	2,1	-0,5
Kortfristiga skulder		5,1	2,5	2,8
Långfristiga skulder		275,8	257,4	261,6
Summa avsättningar och skulder		280,9	259,9	264,4
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		285,1	262,0	264,0

Redovisningsprinciper

Kommunen

Kommunens redovisning är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR), vilket bland annat innebär att:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Gränsdragning mellan kostnad och investering.

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen i Tyresö kommun har satts till 50 000 kr. För investeringar i hyrda lokaler har gränsen beslutats till 500 000 kr.

Anläggningstillgångar. Enligt rekommendation RKR 18.1 bokförs investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar som en förutbetalda intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Avskrivningar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning, det vill säga med lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. För tillgångar i form av mark och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Intervall avskrivningstider:

Byggnader	3–50 år
Maskiner och inventarier	3–25 år
Aktier och andelar	ingen avskrivning
Mark och bostadsrätter	ingen avskrivning

Omprövning av nyttjandeperiod ska ske om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt.

Kommunen tillämpar komponentavskrivning enligt rekommendation RKR 11.4. För anläggningstillgångar med komponenter som har olika nyttjandeperiod och där varje komponents anskaffningsvärde är betydande i förhållande till totalt anskaffningsvärde för investeringen ska uppdelning göras på komponenter. Detta för att avskrivningarna ska ge en rättvisande resultatredovisning.

Egen nedlagd tid som är direkt hänförlig till investeringsprojekt debiteras investeringen med faktisk lönekostnad, enligt RKR 11.4.

Skatteintäkter. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKI:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2.

Lånekostnader belastar resultatet för den period de hänförs till, enligt huvudmetoden i rekommendation RKR 15.1, vilket innebär att inga lånekostnader ingår i anskaffningsvärdet för investeringar.

Pensionsskuld före 1998 redovisar Tyresö kommun som en ansvarsförbindelse, enligt blandmodellen. Pensionsskuld som uppkommit från och med den 1 januari 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen och årets förändring redovisas som verksamhetskostnad i resultaträkningen. Pensionsskuldens räntekostnad redovisas bland finansiella kostnader i resultaträkningen. Pensionsförpliktelser värderas enligt RIPS17.

Jämförelsestörande poster särredovisas på egen rad i resultaträkningen samt i not. För att en post ska betraktas som jämförelsestörande ska den uppgå till ett väsentligt belopp samt vara av sådant slag att den är viktig att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder, enligt RKR 3.1.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunförbund i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden. Konsolidering sker med proportionell metod.

Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar:

• Tyresö Bostäder AB	100 %
• Tyresö Näringslivsaktiebolag	100 %
• Tyresö Vindkraft AB	100 %
• Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund	29,6 %
• Södertörns överförmyndarnämnd	13,16 %
• Södertörns brandförsvarsförbund	9,04 %
• Världus AB	5,5 %
• Stockholmsregionens Försäkrings AB	4,07 %
• SKL Inera AB	0,16 %

Samtliga bolag där kommunens ägarandel överstiger 20 procent av rösterna konsolideras, med undantag för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund där konsolideringsskyldighet ej föreligger enligt rekommendation RKR 8.2, på grund av marginell ekonomisk betydelse för kommunen.

De kommunala bolagen tillämpar årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Vid avvikelse i redovisningsprinciper mellan kommunen och de kommunala bolagen är kommunens redovisningsprinciper vägledande för den sammanställda redovisningen.

Ordlista

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar i mark, byggnader, maskiner och inventarier.

ANSLAG

En summa pengar som kommunfullmäktige sagt att en viss verksamhet får kosta. Den nämnd som tilldelats ett ramanslag måste hålla sig inom denna ram.

AVSKRIVNINGAR

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar, ungefär motsvarande förslitningen.

BALANSKRAV

Lagkrav på att kommuner ska bedriva sin verksamhet så att intäkterna överstiger kostnaderna varje budgetår. Om balanskravet inte uppfylls, det vill säga att ett underskott uppstår, måste motsvarande överskott uppnås senast det andra budgetåret efter att underskottet uppstod.

BALANSRÄKNING

Visar kommunens ekonomiska ställning på bokslutsdagen samt hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur det anskaffats (skulder och eget kapital).

BLANDMODELLEN

De redovisningsregler som idag gäller för kommuner och landsting. Enligt reglerna ska pensionsåtaganden som ingåtts före 1998 inte redovisas i balansräkningen, medan pensionsåtaganden som ingåtts senare måste redovisas.

DRIFTBUDGET

Den del av kommunens budget som innehåller anslag för den löpande driften av olika verksamheter (alltså inga investeringar).

FINANSNETTO

Ränteintäkter minus räntekostnader.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

För verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning (KL 8 kap 4–5§).

INTERNRÄNTA

Kalkylmässig ränta för det kapital (bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar) som utnyttjas inom en viss verksamhet.

INTÄKT

Periodiserad inkomst, förekommer endast i driftbudgeten.

INVESTERING

Den händelse då kommunen anskaffar anläggningar, inventarier etc som har en varaktighet under flera år. Investeringar i kommunen har definierats som objekt överstigande 50 000 kronor och med en varaktighet på minst tre år.

INVESTERINGSBUDGET

Den del av kommunens budget som innehåller anslag för investeringar i anläggningar, inventarier etc med en varaktighet under flera år.

KAPITALKOSTNADER

Benämning för internränta och avskrivning.

KASSAFLÖDEANALYS

Visar hur kommunen har finansierat sin verksamhet. Skillnaden mellan tillförda och använda medel beskriver hur kommunens rörelsekapital har förändrats.

KORTFRISTIGA SKULDER

Lån och skulder som ska återbetalas inom ett år.

KOSTNAD

Periodiserad utgift, förekommer endast i driftbudgeten.

LÅNGFRISTIGA SKULDER

Skulder som ska återbetalas senare än ett år framåt.

NETTODRIFTKOSTNADER

Driftkostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar. Finansieras med skattemedel.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar i förråd, fordringar, kassa och bank.

PERIODISERING

Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

REALISATIONSVINST

Skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde för en tillgång, till exempel mark eller byggnader.

RESULTATRÄKNING

Sammanfattar årets kostnader och intäkter och visar årets resultat samt redovisar hur det egna kapitalet förändrats.

SOLIDITET

Andelen eget kapital av de totala tillgångarna, det vill säga graden av egna finansierade tillgångar.

§ 12

Dnr 2018/BUN 0026 003

Verksamhetsberättelse 2017

UTDRAG

Barn- och utbildningsnämndens beslut

- Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 1 2017 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
- Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 2 2017 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Särskilt yttrande

Jerry Svensson (S) anmäler ett särskilt yttrande för socialdemokraternas räkning (bilaga).

Inger Gemicioglu (V) anmäler ett särskilt yttrande för vänsterpartiets räkning (bilaga).

Lilian Nylinder (MP) anmäler ett särskilt yttrande för miljöpartiets räkning (bilaga).

Beskrivning av ärendet

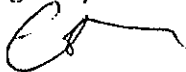
Barn- och utbildningsnämnden har sammanställt verksamhetsberättelse 2017 för barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde 1 och 2. Verksamhetsberättelserna redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2017 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinstanser enligt riskhanteringsplanen.

Bilagor

Tjänsteskrivelse.pdf

Verksamhetsberättelse 2017 Vo 1 Förskola och pedagogisk omsorg.docx

Verksamhetsberättelse 2017 Vo 2 Grundskola inkl grundsärskola.docx

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--

Verksamhetsberättelse 2017 Dnr 2018/BUN 0026

Verksamhetsberättelsen för 2017 visar att anslaget till förskole- och grundskoleverksamheten, som den borgerliga majoriteten drivit igenom, varit otillräckligt. Vi socialdemokrater hade i vårt budgetförslag ett högre anslag vilket visat sig vara nödvändigt. Särskilt grundskolan har en för snäv ram vilket framgår av att underskottet, trots överföring av 6 milj kr från förskolan, uppgår till nära 11 milj kr.

Om grundskolorna ska inarbeta detta underskott kommer det att innebära sämre förutsättningar att ge alla elever möjligheter att nå uppsatta mål.

På många områden görs goda insatser som leder till förbättringar. Några uppgifter är dock oroande. Så är t.ex sjukfrånvaron fortsatt alltför hög, på grundskoleområdet ökar det t.o.m. Andelen medarbetare som kan rekommendera Tyresö som arbetsgivare, är skrämmande låg. Vi är övertygade om att dessa problem har samband med vilka förutsättningar som förskolor och skolor har att göra tillräckliga insatser för barn och elever med behov av stöd.

Vidare kan sägas att bedömningar av måluppfyllelser och trender emellanåt tenderar att vara något optimistiska. Så bedöms t.ex målet om att Tyresö ska vara en av Sveriges bästa skolkommuner vara delvis uppfyllt trots att Tyresö i SKLs ranking sjunkit från 48e till 133e plats.

För den socialdemokratiska gruppen i Barn och utbildningsnämnden

---

Jerry Svensson

SÄRSKILT YTTRANDE

Barn- och utbildningsnämndens sammanträde 2018-02-28

Punkt 2. Verksamhetsberättelse 2017

Vi i Vänsterpartiet ser med tillfredsställelse att redovisningen i verksamhetsberättelserna blir alltmer tydlig och informativ. Det är också positivt att fritidshemmen nu äntligen fått en plats i verksamhetsberättelsen, något som vi länge efterfrågat.

Enligt oss är dock allt i beskrivningarna inte helt tillfredsställande och nedan kommer en beskrivning av de viktigaste punkter vi reagerat emot;

1. Modersmålsundervisningen

På nämnden påpekade oppositionen det felaktiga i skrivningen "I nämnd innan sommaren togs beslut om att inte erbjuda skolskjuts för modersmålsundervisningen". För det första behandlades rapporten om modersmålsundervisningen i augusti, alltså inte före sommaren, och vi i oppositionen begärde att vi inte bara skulle notera informationen utan få fatta beslut i frågan, speciellt eftersom tjänstemannaförslaget förordade alternativ 1, som skulle innebära att föräldrarna själva fick bekosta skolskjuts till modersmålsundervisningen. Vår begäran i augusti 2017 avslogs av alliansen.

Vi kan konstatera att denna skrivning kommer att ändras till en korrekt beskrivning, men reagerar på att vi inte ens fått veta att det är ett faktum att skolskjuts inte längre erbjuds för modersmålsundervisningen. Vänsterpartiets förordade ett alternativ som skulle innebära att man i så stor utsträckning som möjligt samlade all modersmålsundervisning vid Nyboda skola.

2. De strategiska målen

Vi i Vänsterpartiet reagerar på att man anser målen om "bland landets bästa skolkommuner" anses delvis uppfyllt. Vi ser att vi i rankingen har sjunkit från 48 plats bland landets kommuner till 113 plats. För oss innebär det då att målet inte alls är uppfyllt. Vi kan också se en tillbakagång vad gäller elevernas resultat. För oss räcker det inte med att konstatera att resultatet är på uppgång igen. Det är år 2017 verksamhetsberättelsen handlar om.

Dessutom anser vi att t.ex. när det gäller bästa skolkommun under förskolan, så mäts bara en variabel, nämligen föräldrarnas nöjdhet, något som inte är tillräckligt. Generellt sätt borde bästa skolkommun innehålla ett antal fler variabler, som till exempel andelen utbildade pedagoger, gruppstorlekar, sjukfrånvaro, omsättning bland personalen.

3. Det ekonomiska resultatet

Vi kan bara konstatera att barn- och utbildningsnämnden återigen visar ett underskott. Den här gången på dryga 10 miljoner kronor, inräknat underskottet från 20016. Vi ser också att det är samma poster som återkommer; tilläggsbelopp/verksamhetsstöd, externa placeringar, skolskjutsar. Den årligen ökande sjukfrånvaron är också mycket kostsam för kommunen och så även omsättningen av pedagoger, som har drivit upp lönenivåerna både bland förskollärare och grundskolelärare.

Vår slutsats är att nämndens verksamhet år för år är underbudgeterad, vilket visar sig i att de flesta resultatenheter årligen tvingas göra nedskärningar för att kunna hålla sina budgetramar. Allt för att alliansen ska undvika skattehöjningar, något som Vänsterpartiet i Tyresö anser är nödvändigt sedan ett par år tillbaka för att bibehålla kvaliteten och kunna göra satsningar på förbättringar inom verksamheterna.

Vi hänvisar till Vänsterpartiets alternativa kommunplan 2017, som hade gett nämnden västentligt bättre förutsättningar.

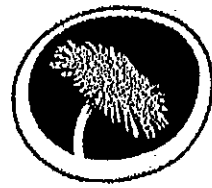
För Vänsterpartiet

Inger Gemicioglu
Inger Gemicioglu (V)

As *JP*

miljöpartiet de gröna

Tyresö

Särskilt yttrande

Barn- och utbildningsnämnden 2018-02-28

§ 2 Verksamhetsberättelse

I verksamhetsberättelsen skriver man, att nämnden innan sommaren tagit beslut om att inte erbjuda skolskjuts för modersmålsundervisning, vilket inte stämmer.

Ärendet har varit uppe i nämnden, flera alternativ nämndes, men nämnden tog inte något beslut.

Strategiskt mål: "Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner".

Bedömningen är, att detta är delvis uppfyllt, vilket är märkligt, när resultaten sjunker och i rankningen har vi sjunkit till 133 plats. Detta är oroväckande och måste åtgärdas.

Oroväckande är också att endast 44 % av de anställda rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare. Många lärare anser, att lönen inte är det viktiga utan en bra arbetsmiljö. Kommunen borde ha åtgärdat detta för länge sedan, eftersom lärarna påpekat, att det administrativa arbetet tar för mycket tid från det pedagogiska.

Sjukfrånvaron är fortfarande alldeles för hög, både inom för- och grundskolan.

Grundskola, grundsärskola och fritidshem visar ett underskott på 10 748 tusen kr. Det är samma minusposter som återkommer år efter år. Underskottet följer med till nästkommande år, vilket betyder, att det aldrig blir en budget i balans, eftersom den är underfinansierad.

Ambitionen, som vi delar, att Tyresö kommun ska bli en kommun i topp, följs tyvärr inte av de satsningar, som gör, att lärarna har nödvändiga resurser för att leva upp till ambitionen.

Tyresö kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
Monika Larsson
Förvaltningschef
08-578 290 95
monika.larsson@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-02-07

1 (2)

Diarienummer

2018/BUN 0026

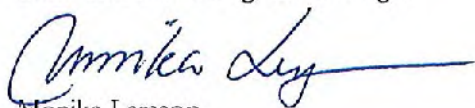
Barn- och utbildningsnämnden

Verksamhetsberättelse 2017 för barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 1 2017 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 2 2017 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Barn- och utbildningsförvaltningen

Monika Larsson
Förvaltningschef

Beskrivning av ärendet

Barn- och utbildningsförvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2017 för barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden 1 och 2.

Verksamhetsberättelserna redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2017

i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Viktiga händelser under 2017

Under 2017 har resultaten av den nya organisationen som infördes den 1 januari 2016 kunnat skönjas. Omorganisationen har lett till ett tydligt fokus på pedagogisk utveckling, ledarskap och likvärdighet. Kunskapsresultaten i grundskolan sjönk 2017, men resultatuppföljningarna visar att resultaten förbättras redan till nästa läsår. Vårdnadshavares och elevers nöjdhet och upplevd trygghet är hög inom båda verksamhetsområdena. Förskolan har ökat personaltätheten och i skolan ligger andelen behöriga lärare i nivå med länet och riket.

Sammanfattande slutsatser

Den sammantagna bedömningen är att verksamhetsområdena är stabila och har en positiv utvecklingskurva.

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar aktivt med att möta de utmaningar som går att förutse inom digitalisering, rekrytering, arbetsmiljö och lokaler.

Det sammantagna ekonomiska utfallet för barn- och utbildningsförvaltningen 2017 (inklusive utförarnas underskott från 2016) visar ett underskott motsvarande 1,1 % av kommunbidraget.

Verksamhetsberättelse 2017

Vo 01 – Förskola och pedagogisk omsorg

Version: Verksamhetsberättelse 2017 | Rapportperiod: 2017-12-31 | Organization: Vo 01 - Förskola och pedagogisk omsorg

tyresö kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	VIKTIGA HÄNDELSER	2
2	UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT	6
2.1	MÅLUPPFYLLELSE.....	6
2.2	UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN	13
2.3	VERKSAMHETSUPPDRAG	15
2.3.1	VERKSAMHETSMÅTT.....	15
2.4	EKONOMI.....	16
2.4.1	RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE.....	16
2.4.2	DRIFTSREDOVISNING PER VERKSAMHET.....	17
3	UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN	20
4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	21

1 VIKTIGA HÄNDELSER

Organisation

Den nya organisationen för förskoleverksamhet har varit igång sedan 1 januari 2016. Organisationen har stabiliserats och utökats med en ny provisorisk förskola Stimmet.

Förskoleverksamheten har nu 24 förskolor och under 2017 har två nya förskolechefer anställts.

I syfte att stärka koncern tänket och likvärdigheten för alla våra barn och elever centraliserades kostnaderna för lokalhyror, lönerna redan 2016. 2017 övergick kökspersonal samt det operativa ansvaret för måltider i förskolan till en central måltidsenhet.

En underbemanning på den centrala administrationen har under delar av året påverkat förvaltningens arbete och en del utredningsarbete har blivit försenat.

Utvecklingsprocesser som startats under året

Flexibel förskola

I april startade Tyresö kommuns första förskola med flexibla öppettider. Förskolan Stimmet har utökade öppettider från 05:00-06:30 och 18:30-22:00. Under året har en familj utnyttjat möjligheten.

Barngruppernas storlek/personaltäthet

2016 kom Skolverket ut med nya riktmärken för barngruppernas storlek. Genom statsbidrag och en ramökning har ett flertal förskolor kunnat omorganiseras, byggas om för att skapa förutsättningar för att fler avdelningar bildas. Antalet avdelningar påverkar barngruppernas storlek. Genomsnittet har sjunkit för barngruppens storlek, fler småbarnsgrupper har bildats. När det gäller personaltäthet har en liten förbättring skett vi har gått från 5,8 till 5,6. De stora vinsterna som barnen har gjort är att det är fler barn som är i ett mindre sammanhang och har färre relationer. En fortsatt utbyggnad av förskolan har skett vilket genererat fler förskoleplatser som är en förutsättning för minskade barngrupper.

Rekrytering/förskollärartäthet

Svårigheterna med att rekrytera legitimerade förskollärare är stort i Stockholms området. Konkurrensen är stor och efterfrågan hög. Förskollärartätheten sjönk något i Tyresö kommun under 2017 men ligger kvar kring 30 %. Under året startade en arbetsgrupp för att arbeta mer strategiskt och långsiktigt med rekrytering. Barn- och utbildningsförvaltningen deltog i mässor, annonserade på nya sätt, marknadsförde sig med hjälp av film om verksamheten, artiklar i tidningar och deltog vid utställningar. Inom förskolan finns ett stort rekryteringsbehov av både förskollärare och barnskötare.

Statlig satsning på lärarlöner

Regeringens satsning Lärarlönelyftet har ökat lönespridningen bland förskollärarna och höjt medellönen. Satsningen har lett till en ökning av personalomsättning samt att lönen för en nyanställda förskollärare i snitt blev 3,55 % högre än för de som slutat.

Platsefterfrågan.

2016 var det platsbrist i Tyresö kommun under våren, 2017 har läget varit under kontroll. Utökningen av en ny provisorisk förskola vid Stimmets skola gav oss tillräckligt med platser för att tillgodose behoven. Närhetsprincipen har dock inte kunnat tillgodose då delar av kommunen haft ett hårdare tryck än andra.

Pedagogisk omsorg.

Kommunen har en pedagogisk omsorg som är knuten till förskolan Loket. Vid granskning bedömdes verksamheten hålla en bra nivå men behövde göra en översyn av de dokument som är knutna till verksamheten. Efterfrågan av pedagogisk omsorg har varit sviktande under 2017 och en översyn av verksamhetsformen kommer ske.

Permanent förskolor

Med anledning av den expansionsfas som Tyresö kommun är i påbörjade fastighet och BoU i januari ett arbete med att ta fram en typförskola. En modell för en förskola som Tyresö kommun i framtiden ska kunna bygga på olika platser i kommunen. Typförskolan har under året övergått till begreppet koncept förskola. Konceptet som ligger bakom modellen är bland annat riktmärken för barngruppens storlek, effektiv arbetsplats som gynnar en effektiv organisation, framtidens säkerhetstänk och en snabb process vid utbyggnad av förskolorna i kommunen.

Insatser för kompetensutveckling

Alla pedagoger har erbjudits föreläsning kring förhållningssättet till barn med särskilda behov. David Edfelt föreläsning utmaningar i förskolan, utmanade alla pedagoger kring vilka strategier vi använder i vårt arbete. Även fristående verksamhet inbjöds till föreläsningen.

Forum för kollegialt lärande som har till syfte att genom kollegiala läroprocesser skapa samsyn bland pedagogerna i Tyresö kommuns förskolor, kvalitetssäkra den pedagogiska verksamheten samt att arbeta mot en likvärdig förskola har varit en omtyckt form av kompetensutveckling. Under hösten 2017 startades ytterligare ett forum upp för att kunna involvera fler pedagoger. Det kollegiala lärandet är en viktig kompetensutvecklingsform, att lära av andras goda exempel samt ta tillvara på kompetens som kommunen har i sin verksamhet. Förskolechefer har hållit i forumen, en röd tråd har läroplan och vår värdegrund varit.

Under vårterminen genomfördes centrala pedagogisk workshop med syfte att ge och få inspiration till nya pedagogiska perspektiv med fokus på lärandemiljöer och material i vardagen. Även dessa workshoppar var uppskattade men en svårighet att få loss tid gjorde att vi under hösten pausade dem.

Satsning på arbetsmiljön

För att öka likvärdighet har BoU inventerat bord på alla förskolor och gjort en satsning på att köpa in ljuddämpande bord till alla förskolor. På flera förskolor har löpande underhåll skett bland annat, golv, målning, fönsterbyte, undertak och belysning.

Insatser mot sjukfrånvaro

I februari startade alla förskolor upp projektet STAMINA. Projektet är ett tvåårigt forsknings- och utvecklingsprojekt i syfte att utveckla enkla och effektiva metoder som främjar en god arbetsmiljö och verksamhet. Projektet har sedan fortgått under hela året. Projektet mottogs positivt men hade en nedgång vid andra tillfällen som enligt STAMINA är helt normalt. Vid nästa tillfälle lyftes åter projektet upp som något positivt. Projektet har gett oss en liten positiv trend sjukfrånvaron är på väg åt rätt håll. Projektet fortsätter under hela 2018.

Under 2017 har arbetet fortsatt kring att starta en vikariepool och i slutet av året beslutades att en bemanningsenhet ska starta i februari 2018. Genom bemanningsenheten kommer de kommunala förskolorna få vikarier till sina korttidsvikariat. Vikariatillgången har varit dålig under året. Enheterna har lagt ner mycket tid på att skaffa vikarier.

En nationell IT-strategi

I oktober 2017 beslutar regeringen om en nationell IT-strategi. Det övergripande målet med strategin är att skolan ska ta tillvara på digitaliseringens möjligheter, från förskolan till vuxenutbildningen. Barn och elever ska uppnå en hög digital kompetens, och kunskapsutvecklingen och likvärdigheten ska stärkas.

Resurs och utvecklingscentrum RUC startar under hösten ett IT nätverk för förskolan där pedagoger från alla enheter är representerade. Nätverket startar med att implementera MDM projektet men kommer fortsätta arbeta mer kring den nationella IT-strategin.

Ett arbete har pågått tillsammans med grundskola, gymnasium och komvux kring att undersöka behov och möjligheter med en ny lärplattform. För förskolan innebär det att vi skulle få en gemensam lärplattform något som vi tidigare saknat. Även här skapas en större likvärdighet om vi har ett gemensamt verktyg för dokumentation och kommunikation. I december startade upphandlingsprocessen.

Statsbidrag för central handlare inom läsluft. En förskola valdes ut för att delta i utbildningen av en central handledare.

Reviderad läroplan

Under 2017 startade skolverket på uppdrag av regeringen en revidering av förskolans läroplan. Under året deltog barn- och utbildningsförvaltningen i samrådsmöte. Den reviderade läroplanen ska träda i kraft under 2018 och då kommer ett implementeringsarbete påbörjas.

Nyanlända och modersmål/flerspråkighet

Under 2017 har det skett en ökning av nyanlända. Siffran har varit mycket låg i Tyresö kommun tidigare vilket medför att det inte har funnits bra rutin kring hur vi kartlägger och hanterar dessa barn vid intag. En kartläggning visar att förvaltningen behöver skapa tydliga rutiner och en e-tjänst. Beslut har fattats att mångfaldsenheten ska utöka sin verksamhet och även hantera barn i förskoleålder, vilket kommer ske under 2018.

Trygga barn nya riktlinjer

Under 2017 lyftes frågan kring barns utsatthet och barn- och utbildningsförvaltningen beslutade ta fram riktlinjer kring trygga barn i Tyresö. Arbetar man i Tyresö kommun ska man tillsammans se till att barn i vår verksamhet är trygga och att vi vuxna reagerar och agerar om något inte står rätt till.

2 UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT

2.1 MÅLUPPFYLLELSE

Målområde: Livskvalitet - den attraktiva kommunen

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner	Delvis uppfyllt	94 procent av vårdnadshavarna anger att de är nöjda med förskoleverksamheten, trenden är uppåtgående. Upplevelsen av trygghet och fokus på lärandet har stabila resultat. Barns och vårdnadshavares delaktighet är fortsatt ett område som behöver ges fokus.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Jag är nöjd med verksamheten i mitt barns förskola"	93,0%	91,0%	90,0%	94,0%		Nära värde	Ökad

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Normer och värden	I hög grad uppfyllt	Resultatet har ökat i föräldrarenkäten och vi ligger mycket högt. Vi fortsätter att arbeta för att nå 100 procent. Några förskolor har arbetat med projekt kring barnkonventionen. Flera förskolor arbetar för att barnens inflytande ska öka. Ny riktlinje kring Trygga barn i Tyresö har tagits fram som ett stöd till verksamheten.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Upplevelsen av trygghet ska öka i förskolan	I hög grad uppfyllt	Ett målmedvetet arbete pågår kring barns trygghet. Genom att skapa större insyn i barnens dagliga verksamhet ökar vårdnadshavarnas upplevelse av trygghet i förskolan. Enheterna arbetar exempelvis med avdelningspärm, bloggar, bra bemötande i tambur med kort informationsbyte. Ett långsiktigt arbete kring barnens inre lärmiljö pågår. Forum för kollegialt lärande har under våren arbetat medvetet med vår värdegrund i relation till barnens inre miljö.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i förskolan"	96,0%	94,0%	94,0%	96,0%		Nära värde	Ökad

Kommentar:

Fortsatt högt resultat.

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Utveckling och lärande	Delvis uppfyllt	Arbete pågår med flera olika insatser för att kompetensutveckla pedagogerna kring lärmiljö och det pedagogiska uppdraget. Lokala nätverk/forum, centrala forum. Extern fortbildning, studiebesök är exempel på det. Syftet är att arbeta med miljöer som ger barnen tillgång till tilltalande, tydligt, stimulerande, varierande, och formbart material för skapande, utforskande och upplevelse det gynnar barnens fantasi, kreativitet och lärande.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Lärandet ska öka i verksamheten	Delvis uppfyllt	Det har skett en ökad satsning på fler lokala nätverk där pedagoger får möjlighet att reflektera kring sina arbetssätt och metoder med kollegor och förskolechefer. Förskolorna arbetar med att utveckla det professionella språket och förhållningssätt till barns lärande. Ökad förståelse för hur integrerat matematik och språk är i förskolans verksamhet bör ge ökat resultat. Begreppet undervisning i förskolan har diskuterats och lyfts. Vi väntar med spänning på den nya läroplanen som kommer 2018. Lokets förskola har ingått i läslyftet och det har fallit väl ut. Inför 2018 söker flera förskolor statsbidrag för att kunna delta.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Förskolan arbetar med att få barnen att förstå matematik i barnens vardag"	74,0%	76,0%	78,0%	80,0%		Nära värde	Ökad
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Förskolan arbetar med att utveckla barnens intresse för språk"	84,0%	82,0%	83,0%	82,0%		Nära värde	Oförändrad

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Barns inflytande och Förskola och hem	Delvis uppfyllt	Vi kan se en liten ökning i föräldrakäten kring föräldrarnas inflytande vilket är positivt, men det har inte skett en stor ökning. Påståendet att "Barnens tankar tas tillvara" ligger kvar på samma nivå som tidigare. Det pågår flera aktiviteter kring att öka barns inflytande. Medvetenheten har ökat hos pedagogerna. Det inre miljöarbetet som sker ger förutsättningar för ökat inflytande hos barnen. När material finns i barnens nivå kan barnen göra egna val. På de förskolor som har minskat barngruppernas storlek upplever pedagogerna att barnens röst i större utsträckning blir hörd. Barnen får större möjlighet att själva påverka innehåll och därmed ökar delaktigheten.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Barns och vårdnadshavares delaktighet i förskolan ska öka	Delvis uppfyllt	Fler förskolor har aktiva föräldraråd. Olika aktiviteter har skett som ska ge ökad insyn till föräldrarna, öppet hus, föräldramöten med aktiviteter m.m. Många förskolor förmedlar idag sin verksamhet/pedagogik genom instagram eller blogg. Arbete med att ta fram en lärplattform har pågått och kommer när den startar upp ge föräldrar ökad delaktighet.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Mitt barns tankar och intressen tas tillvara"	79,0%	78,0%	79,0%	78,0%		Nära värde	Oförändrad
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"	84,0%	84,0%	81,0%	82,0%		Nära värde	Oförändrad

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Övergång och samverkan	Delvis uppfyllt	Nytt gemensamt material har tagits fram för övergångar mellan förskola och grundskola, det har bidragit till ökad likvärdighet. Stödfunktionerna talpedagog, specialpedagog och psykolog har bidragit till att förbättra övergångar för barn med särskilda behov. Även den fristående verksamheten har möjlighet att använda sig av övergångsmaterialet.
Uppföljning, utvärdering och utveckling	Delvis uppfyllt	Det systematiska kvalitetsarbetet varierat mellan förskolorna. Medan några förskolor är i starten och arbetar för att skapa strukturer och mallar har andra förskolor kommit långt. Under året har arbete pågått för att utveckla kompetensen i bestyr hos förskolecheferna. Aktiviteterna som skapas ska vara tydliga så att vi kan identifiera effekterna av våra åtgärder, insatser. Kvalitetsenhetens granskningar av förskolans enheter bidrar till att förvaltningen får kännedom om styrkor och svagheter. Vårdnadshavarna deltar i både granskningar och föräldraenkät.

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Förskolechefens ansvar	I hög grad uppfyllt	<p>Arbetet har pågått under två år och nu kan vi se en positiv utveckling. Förskolecheferna tar stort ansvar för sin pedagogiska verksamhet, granskningar som gjorts har visat på både goda exempel och en del utvecklingsområden. Genom att få syn på våra utvecklingsområden kan vi stödja förskolechefernas processer mot målen.</p> <p>Att vara förskolechef och ta ansvar för sin verksamhet kräver en pedagogisk ledare som är nära sin verksamhet, schemalägger tid i barngrupp, har inblick i den verksamhet som bedrivs. Har en organisation med reflektionstid för arbetslag och för enskilda pedagoger, med pedagogiska nätverk. Genom reflektion, pedagogiska dokumentation och systematiskt kvalitetsarbete får förskolechef inblick i verksamheten.</p> <p>En förskolechef beskriver sitt pedagogiska ledarskap så här: -att vara en tydlig pedagogisk ledare, för mig innebär det att vara orädd, tydlig, uppmuntrande, våga ta beslut, stötta, bekräfta och lyfta det goda i varje enskild medarbetare. Att ge pedagogerna verktyg att utvecklas och tillsammans med dem driva verksamheten framåt mot gällande mål</p>

Målområde: God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser	I hög grad uppfyllt	<p>Vo1 har gjort ett strålande resultat och hanterat svängningar i intag på ett mycket bra sätt. en hög löneglidning har kunnat leda till ett negativt resultat men då efterfrågan på utbildad personal varit hög har flera tjänster inte tillsatts med behörig personal.</p>

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Ekonomiskt resultat, Tkr	4 426,0	3 592,0	143,0	106,0	0,0	Värde uppnått	Oförändrad

Målområde: Attraktiv arbetsgivare		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare	Ej uppfyllt	STAMINA projektet som pågått under 2017 ger medarbetare större påverkan på sin arbetssituation och sin arbetsmiljö. Genom att öka känslan av delaktighet kan vi få större engagemang och ökad trivsel. Förskolechefer har försökt skapa fler mötesplatser för medarbetare och ge dem mer insyn i beslutsgången. Arbetet är påbörjat och kommer fortsätta under 2018. De centrala pedagogiska forum som startat har varit mycket uppskattade. Ökat koncerttänk är en positiv effekt och vi kan sprida goda exempel. Framöver behöver vi titta på vilka områden som är mest strategiska att satsa på, förmåner, kompetensutveckling m.m.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare		75,00%	48,00%			Ny mätning sker 2018	

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.	Ej uppfyllt	Sjukfrånvaron är betydligt högre än de önskade fyra procenten. Aktiva åtgärder har dock vidtagits. Förskolecheferna har tillsammans med HR tagit tag i många rehab ärenden. Ärenden som ibland går många år tillbaka i tiden. Att arbeta med rehab ärenden är ett tidskrävande och långsiktigt arbete. Projekt Stamina visar på en positiv trend, en liten nedgång i sjukfrånvaron över tid. Projektet pågår ytterligare ett år. 2017 slutfördes arbetet med att starta upp en bemanningsenhet och i februari 2018 är den igång.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet (%)	8,01%	9,81%	10,09%	9,48%		Ej accepterat värde	Minskad
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	4,38%	4,71%	4,36%	4,66%			Oförändrad
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	3,63%	5,10%	5,73%	4,83%			Minskad

Kommentar:

Utfallet avser jan-nov 2017.

Arbete med STAMINA har gett små resultat men en något optimistisk en positiv trend. Förändring pågår men tar tid.

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål	I hög grad uppfyllt	En hög andel anställda inom förskolan anser att sysselsättningsgraden är anpassad efter deras önskemål

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som anser att sysselsättningsgraden är anpassad efter deras önskemål		95,00%	88,00%			Ny mätning 2018	Oförändrad

2.2 UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Titel	Status	Kommentar
Konkurrensutsättning	✓	Uppdraget är färdigt. Förskola 36% fristående verksamhet och 64% kommunal. Pedagogisk omsorg 82% fristående verksamhet och 8% kommunal.
Ekologiska livsmedel	✓	Uppdraget är färdigt men kan förändras under året. Under perioden januari - juni 2017 uppgick andelen ekologiska livsmedel i förskolan till 33,17 %.
I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.	✓	Möte har skett med funktionshinderrådet. Ett område som barn - och utbildningsförvaltningen ska bevaka är allergironder.
Taxor och avgifter	✓	Taxan är justerad utifrån ny maxtaxa
Arbeta för ökad personaltäthet och minskade barngrupper	⦿	Statsbidraget för 2016/2017 gav möjligheter för att skapa fler antal avdelningar. vid årets slut finns 112 avdelningar mot tidigare 93,5 avdelningar. Ökningen av avdelningar innebär att vi fördelar befintliga barn på fler grupper vilket i sin tur leder till mindre barngrupper. Samtidigt har barnantalet ökat inom den kommunala verksamheten (ca 100 barn på två år). Personaltätheten har ökat något. I september 2017 ligger vi på 5,6 barn per vuxen. Rekryteringsvärigheter har ökat och konkurrensen om behörig personal är hög i Stockholmsområdet.

Nämnduppdrag

Titel	Status	Kommentar
Stärkt fokus på utveckling och lärande	▶	För att kunna förändra miljö och förhållningssätt har ett grundläggande arbete behövts. En utrensning av gammalt material har varit nödvändigt, sedan har en uppbyggnad kunnat ske. För att arbeta in nya arbetssätt, synsätt, förhållningssätt har förskolechefernas pedagogiska ledarskap varit viktigt. De bidrar till att frågorna lyfts på förskolan. Medvetenheten ökar kring pedagogers och miljöns betydelse för barns lärande. Det har skapats både lokala och centrala nätverk där pedagoger möts och diskuterar barnens lärande och deras lärande miljö. Arbetet pågår kring att utveckla och skapa en stimulerande, mångsidig och användbar miljö med god tillgång till varierat material för skapande, utforskande och upplevelser som gynnar barnens fantasi och kreativitet. Riktad kompetensutveckling, studiebesök och litteratur har legat som grund för diskussionerna som förts.
En förskola och skola för var och en	✔	Värdegrundsdokumentet är väldigt levande i olika typer av forum. Lätt ständigt pågående arbete som vi ska hålla levande. Under året har det vävts in i vårt centrala forum för kollegialt lärande och förståelsen för att värdegrundsdokumentet kan kopplas till den dagliga verksamheten har varit tydlig. Det har också tydliggjort att vi som förvaltning arbetar utifrån ett gemensamt värdegrundsdokument, genom att bland annat lansera det på hemsida. En klart tydlig förstärkning av dokumentet har skett.
Möjliggör för minst en förskola med flexibla öppnings- och stängningstider.	✔	Uppdraget är genomfört. I april 2017 öppnade Stimmets förskola med flexibla öppettider för föräldrar som är i behov av omsorg tidiga morgnar och sena kvällar. Utnyttjandet av de flexibla tiderna har än så länge varit lågt. En utredning kommer ske under 2018 för att säkerställa att vi erbjuder omsorg på obekvämtid på ett effektivt och fungerande sätt.
Genomföra en total översyn av samtliga Barn- och utbildningsnämndens egna styrdokument.	▶	På grund av en tung arbetsbörda (stor omsättning av personal) på förvaltningen har inte alla styrdokument hunnits uppdateras och gås igenom. De revideringar som gjorts har gett bra effekt, ökad tydlighet och färre dokument. Arbetet kommer fortgå även under 2018.

2.3 VERKSAMHETSUPPDRAG

Verksamheten fortsätter att ha ett starkt fokus på likvärdighet och det pedagogiska ledarskapet. Personalläthet och minskade barngrupper har varit i fokus och en liten förbättring har skett. Verksamheten har haft svårigheter att rekrytera legitimerade förskollärare och utbildade barnskötare, därav en liten sänkning av förskollärartätheten. Arbete har pågått för att kompetensutveckla befintlig personal. En framgångsrik aktivitet är de centrala nätverken, forum för kollegialt lärande, där goda exempel kan lyftas och spridas.

Områden som verksamheten behöver utveckla är arbetet kring barn med annat modersmål, flerspråkighet, hantering av nyanlända. Likabehandlingsplanen har försvunnit och behöver ersättas med nya mallar då lagarna har förändrats. Fortsatt arbeta för en central handlingsplan kring kemikaliesmart förskola.

Kvalitetsenheten har granskat fristående och kommunala förskolor och pedagogisk omsorg. Granskningarna har visat både goda resultat och utvecklingsområden. Ärenden till Skolinspektionen har varit få. Under året skedde granskning på alla förskolor från Södertörns miljö och hälsoskyddsförbund SMOIF, förbättring av ventilation, rutiner kring giftfri miljö är några effekter efter granskningen.

Lätt flertal blanketter har gjorts om till e- tjänster. Centraliserad köintagning har gjort processen mer rättssäker. Ett flertal riktlinjer har reviderats eller skapats för ökad tydlighet. Genomlysning av den socioekonomiska fördelningen har lett till förändrad fördelning utifrån fler parametrar. Förberedelser inför införandet av GDPR har pågått under året.

Snittet för andel årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen är något lägre än i Stockholms län, och mycket lägre än rikssnittet. Antal barn per årsarbetare är högre än både Stockholms län och rikssnittet. Marknadsandelen för barn i kommunal förskola har ökat till 64 %.

2.3.1 VERKSAMHETSMÅTT

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Förskola - pedagogisk personal, antal årsarbetare i förskola	295	306	313	325
Förskola - Årsarbetare i förskolan med pedagogisk högskoleexamen, andel (%) (N11023)	32,90%	30,10%	24,40%	0,00%
Förskola - marknadsandel egen regi, (%)	62,00%	61,00%	62,00%	62,00%
Förskola - antal barn per årsarbetare i förskolan (kommunal regi) (N11010)	5,9	5,9	5,8	0
Förskola - andel barn som fått plats på förskola inom tre månader.	100,00%	98,00%	98,00%	0,00%
Förskola - antal barn i förskolan	1 600	1 628	1 661	1 661

2.4 EKONOMI

2.4.1 RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE

Beställare	Utfall 2016	Utfall 2017
Ram	284 679	295 238
Intäkter, externa	30 171	29 570
Kostnader	312 366	324 801
Resultat	2 484	8
Utförare	Utfall 2016	Utfall 2017
Intäkter, interna	182 564	194 014
Intäkter, externa	2 949	4 761
Kostnader	187 854	198 677
Resultat	-2 341	98
Netto VO Förskola	Utfall 2016	Utfall 2017
Resultat	143	106

Kommentar:

Det sammantagna ekonomiska resultatet för verksamhetsområde Förskola och pedagogisk omsorg för 2017 är ett överskott på 106 tusen kronor. 3 802 tusen kronor är förda till demografibuffert, som en effekt av att befolkningstillväxten i förskoleålder varit lägre än befolkningsprognosen som användes vid budget.

I enlighet med beslut i kommunfullmäktige har 6 000 tusen kronor överförts från VO Förskola till VO Grundskola.

Utförarsidan inom VO1 Förskola visar ett resultat nära balans, överskott med 98 tusen kronor. Detta innebär att verksamheterna gemensamt har täckt även föregående års underskott om 2 341 tusen kronor.

Enheterna har haft fokus på att anpassa sina kostnader till volymen barn. Statsbidrag för att minska barngrupperna har gett förutsättningar till resultatet.

Förskolornas pedagogtäthet har ökat något sedan föregående år. Andelen förskollärare har sjunkit något vilket gör att personalkostnaderna inte stigit i samma grad som pedagogtätheten. Rekryteringsläget på marknaden är tufft, och det är svårt att attrahera förskollärare i hela Stockholmsregionen.

2.4.2 DRIFTSREDOVISNING PER VERKSAMHET

Beställare resultat (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Budget avvikelse 2017
Intäkter				
Ram från kommunfullmäktige	284 680	305 040	305 040	0
Demografi - justering mot buffert			-3 802	-3 802
Omfördelning till VO2 Grundskola			-6 000	-6 000
Taxor och avgifter	19 919	16 500	19 530	3 030
Försäljning av verksamhet (IKE*)	507	760	1 178	418
Moms	6 773	6 730	6 786	56
Statsbidrag	2 957	2 700	2 068	-632
Övrigt (försäkringsersättning)	15	0	8	8
Summa Intäkter	314 850	331 730	324 808	-6 922
Kostnader				
Förvaltningsgemensamma kostnader	12 207	12 450	9 052	3 398
Förskolepeng	279 507	297 450	294 993	2 457
Pedagogisk omsorgspeng	6 644	6 730	6 364	366
Vårdnadsbidrag	179	400	41	359
Barnomsorg på obekvämtid	1 124	1 000	1 621	-621
Öppna förskolan	1 428	1 600	1 546	54
Tilläggsbelopp	8 277	8 900	7 985	915
Sociodemografiskt tillägg	3 000	3 200	3 200	0
Summa kostnader	312 366	331 730	324 801	6 929
Resultat	2 484	0	0	8

Utförare resultat (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Budget avvikelse 2017
Intäkter				
Tidigare års resultat	-434	-2 341	-2 341	0
Förskolepeng	174 823	188 000	188 450	450
Tilläggsbelopp	6 382	6 927	6 179	-748
Socio	1 179	1 339	1 339	0
Pedagogisk omsorg	392	420	341	-79
Taxor och avgifter	236		96	96
Statsbidrag	2 937	4 000	4 710	710
Summa intäkter	185 513	198 346	198 775	430
Kostnader				
Personalkostnader	143 699	151 000	149 830	1 170
Lokalkostnader	21 079	22 857	22 850	7
Skolmåltid	16 455	19 314	17 598	1 716
Lekmaterial	2 287	2 000	2 833	-833
Övriga kostnader	4 335	3 175	5 567	-2 392
Summa kostnader	187 854	198 346	198 677	-331
Resultat	-2 341	0	98	98

Kommentar intäkter beställare

Taxor och avgifter är högre än budget, och i linje med föregående års utfall. Intäkter från försäljning av verksamhet är högre än budget och högre än utfallet föregående år. Antalet barn från andra kommuner som haft plats i någon av kommunens förskolor har ökat.

Intäkten från statsbidrag är högre än budget men lägre än föregående års utfall. Statsbidragen består av schablonersättning för nyanlända med uppehållstillstånd, enligt den nya fördelningsprincipen som antogs under hösten 2016 samt bidrag till kvalitetshöjande åtgärder och maxtaxa. En del av bidraget för kvalitetshöjande åtgärder och maxtaxa avser fritidshem har flyttats till VO2 Grundskola. Föregående år lades hela detta bidrag helt till förskolan.

Kommentar kostnader beställare

Förvaltningsgemensamma kostnader är lägre än budget, och lägre än föregående år. I föregående års utfall finns kostnader till kommungemensamma verksamheter, som i år finansierades med ramanslag. Den nya bemanningsenheten har startat med lägre kostnader under 2017 än budgeterat. Etablering av utökade öppettider har gjorts vid förskolan Stimmets, som öppnade under året. 600 tusen kronor har förts till Stimmets förskola, kostnaden finns under barnomsorg på obekvämtid. I budget låg detta under förvaltningsgemensamma kostnader.

Förskolepeng och pedagogisk omsorgspeng är lägre än budget och högre än utfallet föregående år. Verksamheten har haft fler barn än förra året och en högre förskolepeng, men det är färre än den demografiprognos som låg till grund för budget.

Vårtnadsbidrag är lägre än budget och lägre än föregående års utfall. Endast ett fåtal familjer har haft vårtnadsbidrag och de sista utbetalningarna gjordes i november 2017.

Kostnaderna för öppna förskolan, tilläggsbelopp och sociodemografiskt tillägg är i balans med budget och högre än föregående års utfall.

Kommentar intäkter utförare

Intäkter i form av tilläggsbelopp är lägre än budget, och lägre än föregående års utfall.

Statsbidrag innefattar både bidrag för minskade barngrupper samt riktade statsbidrag för lärarlönelyftet. Statsbidragen är totalt sett högre än budget, och betydligt högre än motsvarande intäkt föregående år.

Kommentar kostnader utförare.

Personalkostnaderna är lägre än budget, men högre än föregående år. Ambitionen att öka pedagogtättheten har uppfyllts, men andelen förskollärare har sjunkit något, vilket gör att kostnaderna blir något lägre än budgeterat.

Kostnaderna för måltider är lägre än budget och högre än föregående år. I samband med att måltidsservice etablerades infördes en ny prismodell för måltider i kommunen.

Kostnaderna för lekmaterial är högre än budget och högre än föregående års utfall. En del av de ökade kostnaderna är uppstarten av Stimmets förskola.

Övriga kostnader är högre än budget och högre än föregående år. En del av de riktade statsbidragen avsåg anpassningar för att minska barngruppernas storlek. Detta har krävt anpassningar i lokaler och utrustning.

En satsning har gjorts på ljuddämpade bord och stolar samt digital utrustning.

3 UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN

Målet lärandet ska öka i verksamheten - ett medvetet arbete har pågått för att utveckla verksamheten och ge pedagoger mer kompetens kring hur de synliggöra sitt arbete. En ökad medvetenhet hos pedagogerna och en tydligare kommunikation mot vårdnadshavarna bör ge oss resultat i nästa mätning.

Systematiskt arbete utifrån plan mot diskriminering och kränkande behandling - här finns det brister i dokumentationsarbetet kring aktiva åtgärder. Barn- och utbildningsförvaltningen behöver ta fram en mall som verksamheten kan utgå ifrån.

Nämnden har fått månatlig information kring de anmälningar som skett.

Vårdnadshavarnas delaktighet ska öka - Fler metoder och kanaler för att öka insyn och delaktighet för vårdnadshavarna har skett. Instagram och blogg är två exempel. Alla förskolor har föräldraråd. Arbete med att ta fram en lärplattform har skett och kommer lanseras under 2018.

Erbjuda förskoleplats inom tre månader - behovet har tillgodosetts genom en provisorisk utbyggnad av förskolor. Analys av befolkningsprognos och utbyggnad har bevakats.

4 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Under 2017 har resultaten av den nya organisationen som infördes den 1 januari 2016 kunnat skönjas. Omorganisationen har lett till ett tydligt fokus på pedagogisk utveckling, ledarskap och likvärdighet. Vårdnadshavares nöjdhet och upplevd trygghet är hög inom verksamhetsområdet. Förskolan har ökat personaltätheten och minskat snittet på barngrupperna. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med att aktivt möta de utmaningar som går att förutse inom digitalisering, rekrytering, arbetsmiljö och lokaler.

Det sammantagna ekonomiska utfallet för barn- och utbildningsförvaltningen 2017 är ett underskott med 10,6 miljoner kronor. Det sammantagna ekonomiska resultatet för verksamhetsområde Förskola och pedagogisk omsorg för 2017 är ett överskott på 106 tusen kronor.

Den sammantagna bedömningen är att verksamhetsområdet är stabilt och har en positiv utvecklingskurva.

Nya mål och prioriteringar

- Utökning av förskoleplatser i takt med kommunens utbyggnad bör prioriteras högt. Arbetet pågår kring konceptförskola.
- Genomförande av bemanningsenhet samt slutföra STAMINA-projekt för att på sikt få ner sjukfrånvaro och förbättra arbetsmiljön.
- Arbetet mot delmål i den nationella IT-strategin, som ska uppnås 2022.
- Ny reviderad läroplan kommer 2018 och ska implementeras och säkerställas.
- Kompetensförsörjning och stärkande av vårt arbetsgivarvarumärke, öka andelen förskollärare.
- Ökad personaltäthet för att nå nämndmål med vision att nå de nationella snittet
- Säkerställa trygghetsarbetet
- Utveckla de centrala förskole nätverken

Verksamhetsberättelse 2017 Vo 02 – Grundskola inkl. grundsärskola

Utgåva: Verksamhetsberättelse 2017   Rapportperiod: 2017-12-31   Organisation: Vo 02 -
Grundskola inkl. grundsärskola

tyresö kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	VIKTIGA HÄNDELSER	2
2	UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT	5
2.1	MÅLUPPFYLLELSE.....	5
2.2	UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NAMNDPLAN	13
2.3	VERKSAMHETSUPPDRAG	15
2.3.1	VERKSAMHETSMÅTT.....	16
2.4	ØKONOMI.....	17
2.4.1	RESULTATRÅKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE	17
2.4.2	DRIFTSREDOVISNING PER VERKSAMHET.....	18
3	UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN	22
4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	23

1 VIKTIGA HÄNDELSE

Forskning och utveckling

Under våren togs ett strategiskt beslut att delta i HFOUS forskningsprogram för programmering i undervisningen. Detta program pågår under tre år och sker i samarbete med forskare från Stockholms universitet. Syftet med forskningsprogrammet är att ta fram bra exempel på programmeringsundervisning som genererar en tydlig kunskapsprogression för eleverna i förhållande till revideringen i läroplanen/kursplanerna. Fyra skolenheter deltar i forskningsprogrammet och delger via rektorsgruppen resultat och framgångsfaktorer som ska komma alla skolenheter till nytta.

Nationell IT-strategi

Under senare delen av hösten 2017 tog regeringen beslut om den "Nationella IT-strategin" som gäller 2017-2022. Den påverkar grundskolan stort inom främst två områden. Det ena området handlar om att vi ska undervisa i programmering från hösten 2018 i flera ämnen och den andra delen är att vi ska ha en tillgänglighet på digitala enheter 1:1 för eleverna från årskurs 1-9 under den period som strategin gäller.

Digitaliseringsutbildning för skolledare

För att kunna möta utmaningarna i den Nationella IT-strategin, genomfördes en kompetensutveckling för skolledare i Tyresö kommun under hösten 2017. Det hölls fyra heldagar i seminarieform där innehållet utgick från IT-strategin. Denna kompetensutveckling erbjöds både rektorer och biträdande rektorer för att öka kompetens i skolledningarna på de kommunala skolorna.

Ändringar i läroplanen och utökning av timplanen

Under hösten 2017 kom flera förändringar i kursplanerna som gäller från hösten 2018. Vi ska undervisa i moderna språk och sätta betyg från årskurs 6. Vi har idag sex stycken f-6 skolor som inte har lärare som undervisar i moderna språk, samtidigt har 80 minuter av timplanen utökats och förflyttas ner till årskurs 4-6.

Programmering förs in som en obligatorisk del i kursplanerna i matematik, teknik och samhällskunskap. Kompetensutveckling för pedagoger har startat under hösten 2017 i programmering.

Digital kompetens är ett begrepp som förts in i läroplanen under 2017 och ställer större krav på pedagogerna och behov av kompetensutveckling.

Kvalitetsutveckling av fritidshemmen i Tyresö kommun

Under hösten genomfördes den planerade kompetensutvecklingen för fritidshemmen i Tyresö. All tillsvidareanställd personal deltog i tre halvdagar i seminarieform. Innehållet utgick från revideringen av lgr 11 där kapitel 4 har tillkommit i syfte att förtydliga fritidshemmets pedagogiska uppdrag. Fortsättningen av denna kvalitetsutveckling sker i nätverk där fritidshem besöker varandra utifrån

fastställda dokument med fokus på omsorg och lärande. Dessa besök kommer generera erfarenhetsutbyte samt framtagna utvecklingsområden inom den besökta verksamheten.

Organisationen för grundskolan

Under hösten delades enheten Fornuddens och Sofiebergs skolor till två separata enheter. Därmed har alla grundskolor i Tyresö en rektor.

Under hösten har arbete med anpassningar för elever med funktionshinder fortsatt. Detta arbete har lett fram till en planerad start av en "lärstudio" med två inriktningar, 1-6 och 7-9. Syftet med en lärstudio är att vara en kompensatorisk insats för elever som har svårigheter att tillgodogöra sig undervisningen i ordinarie klassorganisation.

Andelen nyanlända och målgrupp förändrades under 2017

Under våren 2017 minskade andelen nyanlända elever i åldersgruppen 14-16 år. En tydlig förändring skedde senare under sommarmånaderna där familjer med barn inom hela grundskolans åldersspann ökade markant.

Under hösten fick några rektorer uppdraget att starta en arbetsgrupp som ska arbeta fram rutiner för en gemensamt mottagande av nyanlända till grundskolan. Syftet med denna arbetsgrupp är att organisera en mottagningsenhet med resurser att kartlägga elevens skolbakgrund och även medicinska historik. Målgrupp för denna mottagningsgrupp är 1-16 år.

Behoven av elevplatser utreds vidare

Befolkningsstatistiken visar på ett utökat behov av elevplatser. Förändringen av ålder på nyanlända gör att grundskolan har svårt att ta emot elever i åldersgrupp 1-3 och 7-9, inom 4-6 finns lite mer utrymme för placering på närmaste skola.

Modell för inrymning av skola

Under hösten har ett arbete startas för att skapa en modell hur vi hanterar yttre hot och obehöriga inkräktare som tar sig i på en skolenehet. Arbetets inriktning är att skapa ett larmsystem och rutiner för agerande om en hotfull inkräktare tar sig in i lokalerna. När denna modell för inrymning är klar och utvärderad tillsammans med polisen är avsikten att den skall införas på alla grundskolor i kommunen.

Förändrad organisation för modersmålsundervisningen

I nämnd i augusti togs beslut om att notera förvaltningens utredning angående erbjudande av skolskjuts för modersmålsundervisning. Förvaltningens slutsats i utredningen ligger i linje med hur majoriteten av andra kommuner i Stockholms län administrerar modersmålsundervisningen. Till hösten 2018 kommer organisationen förändras på så vis att eleverna i mindre utsträckning än tidigare kommer att ta sig till angiven skola för modersmålsundervisning. Pedagogerna kommer i stället till större del än tidigare att ta sig till de skolor där eleverna befinner sig.

Resurs- och utvecklingscentrum, RUC

En genomlysning tillsammans med personalen på RUC har förändrat och tydliggjort verksamhetens uppdrag. Från att tidigare erbjudit kurser samt handledande uppdrag, kommer verksamheten vara mer utåtriktad. Personal från RUC har i uppdrag att boka möten med rektorer och förskolechefer i syfte att använda kompetensen inom RUC som stöd för utvecklingsprocesser inom förskola och grundskola.

Rekrytering av behörig och legitimerad personal

Rekryteringsläget för grundskolan är ansträngt. Svårigheter att rekrytera pedagoger inom flera ämnesområden kvarstår. Förvaltningen arbetar aktivt med att skapa förutsättningar att vara en attraktiv arbetsgivare tillsammans med kommunens HR-avdelning.

Riktlinjer Trygga Barn

Tillsammans med personal från förskolan har förvaltningen arbetat fram riktlinjer för Trygga barn. Dessa riktlinjer är ett stöd för personalen hur man uppmärksammar barn och elever i verksamheterna som det finns misstankar om att vara utsatta för olika typer av övergrepp.

Här beskrivs viktiga händelser som påverkat verksamheten inom verksamhetsområdet. Det kan handla om faktorer i omvärlden, till exempel demografi, ändringar i lagar med mera, förändrat efterfrågandemönster, men även interna händelser som gett förändrade förutsättningar.

2 UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT

2.1 MÅLUPPFYLLELSE

Målområde: Livskvalitet - den attraktiva kommunen

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner	Delvis uppfyllt	Årets resultat visar att vi har sjunkit i rankingen till 133 plats. Alla grundskolor utom en med 7-9 stadiet har haft en tillbakagång av sina resultat. Nationellt ser vi samma trend, att eleverna som slutat åk 9 har sämre resultat än tidigare åldersgrupper. I våra resultatdialoger ser vi samtidigt att nuvarande årskurs 9 gör en tydligt förbättrat resultat och kommer hamna på en bättre resultat jämfört med eleverna som slutade 2017.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Grundskola - sammanvägt resultat i grundskolan, samtliga skolor, ranking ÖJ (U15428)	113	49	48	133		Värde uppnått	Oförändrad

Kommentar:

SKL:s ranking över Sveriges bästa skolkommuner publiceras i november varje år. Rankningen är ett sammanvägt resultat över meritvärde, andelen behöriga elever till gymnasieskolan samt andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen.

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Normer och värden	I hög grad uppfyllt	Andelen elever som svarar att de är trygga i skolan uppgår till 90 procent i årskurs 5 och 88 procent i årskurs 8. Detta är något sämre resultat jämfört med föregående år. Trots detta bedöms tryggheten vara hög i Tyresös skolor. Arbetet med likabehandlingsplanen och andra insatser som t ex kartläggning av otrygga platser, trygghetsvandringar på skola samt fritidshem, samsyn på trivselregler ger förutsättningar att skapa en tryggare skolmiljö.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Upplevelsen av trygghet ska öka i Grundskolan	I hög grad uppfyllt	Andelen elever som svarar att de är trygga i skolan uppgår till 90 procent i årskurs 5 och 88 procent i årskurs 8. Detta är något sämre resultat jämfört med föregående år. Trots detta bedöms tryggheten vara hög i Tyresös skolor. Arbetet med Likabehandlingsplan och andra insatser som t ex kartläggning av otrygga platser, trygghetsvandringar på skola samt fritidshem, samsyn på trivselregler ger förutsättningar att skapa en tryggare skolmiljö.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Grundskola - andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "jag känner mig trygg i skolan"	90,00%	91,00%	93,00%	90,00%	100,00%	Nära värde	Oförändrad
Grundskola - andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "jag känner mig trygg i skolan"	90,00%	89,00%	89,00%	88,00%		Nära värde	Oförändrad

Kommentar:

Andelen elever i årskurs 5 som svarar att de känner sig trygga i skolan har minskat jämfört med föregående år och ligger på liknande nivå som tidigare år.

Andelen elever i årskurs 8 som svarar att de känner sig trygga i skolan har minskat svagt jämfört med föregående år.

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Kunskaper/Bedömning och betyg	Delvis uppfyllt	Betygsresultaten är något sämre än föregående år på fyra av kommunens fem högstadieskolor. En skola står för den största delen av resultatförsämringen. Samtidigt har en av grundskolorna ett förbättrat resultat. Prioriterade insatser är planerade. Analys av årets resultat för nuvarande årskurs 9 är betydligt bättre än föregående år. Resultatförsämringen är med stor sannolikhet tillfällig.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Kunskapsresultaten ska öka och hålla en hög kvalitet	Delvis uppfyllt	Det preliminära resultatet för läsåret 16/17 visar på en försämring på fyra av fem högstadieskolor. Vi ser i våra resultatuppföljningar att eleverna i nuvarande åk 7 och 8 har en bättre resultatutveckling än tidigare och bedömer att elevernas resultat över tid är stabila och har en positiv utveckling.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Grundskola - Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%) exklusive elever med okänd bakgrund	81,8%	84,8%	81,3%			Nära värde	Minskad
Grundskola - Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%) exklusive elever med okänd bakgrund	87,5%	92,7%	92,0%			Värde uppnått	Minskad
Grundskola - genomsnittligt meritvärde årskurs 9 kommunala skolor (17 ämnen) exklusive elever med okänd bakgrund		232,00	237,00			Värde uppnått	Ökad
Grundskola - Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%) (N15419)	81,80%	84,80%	81,30%	73,80%		Värde uppnått	Minskad

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Grundskola - Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%) (N15436)	87,50%	92,70%	92,00%	82,90%		Värde uppnått	Minskad
Grundskola - genomsnittligt meritvärde, årskurs 9 kommunala skolor (16 ämnen) (N15403)	217,20	224,80	228,90	218,3		Värde uppnått	Minskad
Grundskola - genomsnittligt meritvärde årskurs 9 kommunala skolor (17 ämnen) (N15505)		232,10	237,00	226,00		Värde uppnått	Minskad

Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Elever i Tyresö har kunskap och förmåga att göra väl underbyggda val för fortsatta studier och framtida yrkesval	Delvis uppfyllt	Samtliga elever på högstadieskolorna har tillgång till studie- och yrkesvägledare och har därmed möjlighet till enskilda möten för att göra väl underbyggda val inför kommande studier.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Grundskola - Andel gymnasieelever som fullföljt gymnasieutbildning inom fyra år, (N17457)		79,6%	76,9%	78,1%		Nära värde	Ökad

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Elevernas ansvar och inflytande/Skola och hem	Delvis uppfyllt	Enligt elev- och föräldraenkäten är detta ett utvecklingsområde. Resultaten är goda men det kan utvecklas ytterligare. Idag används metoden "Leda för resultat" som tydliggör vad eleverna upplever som utvecklingsområden.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Elevers och vårdnadshavares delaktighet i skolan ska öka	Delvis uppfyllt	Grundskolan i Tyresö har idag fyra olika system för vårdnadshavarna att använda för kontakt med sin respektive skola. Det är inte användarvänligt. Förvaltningen har därför startat en förstudie som skall leda till en ny lärplattform som ger bättre kommunikationsväg mellan skola och elev/vårdnadshavare. Beräknas vara klart till augusti 2018.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Grundskola - andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter"	82,00%	84,00%	85,00%	83,00%		Nära värde	Minskad
Grundskola - andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter"	67,00%	65,00%	71,00%	66,00%		Nära värde	Minskad
Grundskola, åk 5 - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"	70,00%	74,00%	71,00%	71,00%		Nära värde	Oförändrad
Grundskola, åk 8 - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"	59,00%	66,00%	68,00%	71,00%		Nära värde	Ökad

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Övergång och samverkan	I hög grad uppfyllt	Utvärdering av övergångsdokumentet mellan förskola och grundskola är gjort. Grundskolan har även fokuserat på ett övergångsdokument mellan åk 6 och 7. Detta eftersom det finns flera skolor där eleverna slutar i åk 6 och börjar på någon av kommunens högstadieskolor till åk 7.
Skolan och omvärlden	Delvis uppfyllt	Arbetet med att utveckla studie- och yrkesvägledningen fortsätter. En grupp bestående av SYV från grundskolan och gymnasieskolan träffas. En revidering av övergångsplanen för grundskola/gymnasieskola pågår. Samverkan med lokala näringslivet är ett utvecklingsområde. Samverkan med samtliga gymnasieskolor som Tyresös elever går till är en stor utmaning.
Rektors ansvar	I hög grad uppfyllt	Förvaltningen har sedan ett år tillbaka genomfört resultatsammanställningar fyra gånger per läsår. Dessa har utvecklats med resultatdialoger för att delge förvaltningens analys av verksamheten men också för att möta skolledningens reflektioner av resultaten samt prioriterade insatser framöver.

Målområde: God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser	Ej uppfyllt	VO 2 har fortfarande inte en ekonomi i balans. Anpassningar av organisationen fortsätter även under detta resultatår. Vi gör anpassningar både på förvaltnings- och enhetsnivå. Kraftig löneglidning samt små gruppstorlekar på enheterna gör det svårt att anpassa kostnader utifrån ekonomiska förutsättningar.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Ekonomiskt resultat, Tkr	-7 295,0	-5 853,0	-7 596,0	-10 748	0,0	Ej accepterat värde	Minskad

Målområde: Attraktiv arbetsgivare		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare	Delvis uppfyllt	Vi har ett prioriterat arbete med en gemensam kompetensutveckling för pedagogisk personal i grundskolan. Vi har genomfört två stora satsningar, bedömning för lärande som är ett tvåårigt kompetensutvecklingsprogram för pedagoger, där alla enheter är med i denna satsning. För personal inom fritidshemmen startade en kompetensutveckling hösten 2017 med tre föreläsningsserier samt ett nätverk som syftar till att utveckla varandras enheter och utbyta kompetens. Vi fortsätter att skapa aktiviteter för personalen som syftar till att öka vår attraktivitet.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare		77,00%	39,00%	44,00%		Ej accepterat värde	Ökad

Kommentar

Andelen som rekommenderar Tyresö kommun har ökat men är fortfarande för lågt. Prioriterade insatser pågår med att vara en attraktiv arbetsgivare.

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.	Ej uppfyllt	Sjukfrånvaron har minskat något sedan våren 2017, men är fortfarande högt. Hälften av sjukskrivningarna utgörs av korttidssjukskrivningar. Enheterna har börjat arbeta för att minska antalet långtidssjukskrivningar. Fritidshemmets verksamhet är något överrepresenterat.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet (%)	6,17%	6,43%	7,10%	7,46%	4,00%	Nära värde	Ökad
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	3,44%	3,76%	3,64%	3,64%			
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	2,72%	2,67%	3,46%	3,82%			

Kommentar:

Utfallet avser januari - november 2017

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål	Delvis uppfyllt	Utifrån personalens behov och verksamhetens förutsättningar ges möjlighet att anpassa sysselsättningsgraden.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som anser att sysselsättningsgraden är anpassad efter deras önskemål		92,00%	94,00%			Värde uppnått	Ökad

Kommentar

Verksamheterna försöker anpassa tjänster utifrån personalens önskemål. Ekonomi styr möjligheten.

2.2 UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Titel	Status	Kommentar
Konkurrensutsättning	✓	Uppdraget är genomfört. Inom grundskolan är ca 18 % fristående verksamhet.
Ekologiska livsmedel	✓	Uppdraget är färdigt men kan förändras under året. Under perioden januari - juni 2017 uppgick andelen ekologiska livsmedel i grundskolan till 33,17 %.
I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.	●	Kartläggning av kompetensutveckling för olika funktionshinder är påbörjad och analysen kommer leda till prioriterade kompetensutvecklingar för personalen. Till hösten 2018 kommer kompensatoriska verksamheter startas på enheter i syfte att skapa miljöer anpassade utifrån funktionshinder.
Taxor och avgifter	✓	Uppdraget är genomfört. Avgiften för fritidshem styrs enligt nationell maxtaxa och följer index. Avgiften för fritidsklubb är oförändrad.
Stärka studie- och yrkesvägledningen i syfte att minska studieavbrott på gymnasiet.	●	Uppdraget är påbörjat. Varje högstadieskola har en studie- och yrkesvägledare som arbetar med information och vägledning till eleverna inför gymnasievalet. Samarbete sker tillsammans med studie- och yrkesvägledarna på gymnasiet för att minska studieavbrotten. Grundskola och gymnasium har ett gemensamt dokument "Övergångsplan" som beskriver samarbetet mellan grundskola samt gymnasiet i Tyresö. Svårt att följa upp resultatet av detta särskilda uppdrag, många av kommunens elever söker gymnasieskola utanför Tyresö kommun

Nämnduppdrag

Titel	Status	Kommentar
En förskola och skola för var och en	✔	Värdegrundsdokumentet är väldigt levande i olika typer av forum som t ex APT. Ett ständigt pågående arbete som vi ska hålla levande. Under året har det vävts in i vårt centrala forum för kollegialt lärande och förståelsen för att värdegrundsdokumentet kan kopplas till den dagliga verksamheten har varit tydlig. Det har också tydliggjort att vi som förvaltning arbetar utifrån ett gemensamt värdegrundsdokument, genom att bland annat lansera det på hemsida. En klart tydlig förstärkning av dokumentet har skett.
Förvaltningen fortsätter arbetet med att utveckla fritidshemmens kvalitet.	✔	Uppdraget har påbörjats. En plan för kompetensutveckling läsåret 17/18 har tagits fram. Under hösten har tre seminarium genomförts för all tillsvidare anställd personal inom fritidshemmen i Tyresö. Nu har nätverk bildats mellan 3-4 enheter som syftar till verksamhetsbesök där både goda exempel delas mellan enheterna samt att ta fram utvecklingsområden.
Förvaltningen påbörjar implementeringen av fastställd IT-strategiplan i ett 1-16-års perspektiv.	▶	Uppdraget är påbörjat. IKT-strategi är framtagen och en plan för implementering har påbörjats.
Genomlysning av organisationen kring modersmål och studiehandledning på modersmål	✔	Uppdraget är färdigt. Ärendet redovisades i BUN augusti 2017. Förvaltningen påbörjar ett förbättringsarbete.

2.3 VERKSAMHETSUPPDRAG

Nya organisationen som gäller från den 1 januari 2016 har två huvudfokus; likvärdighet och pedagogiskt ledarskap. Verksamheten fortsätter att hålla ett starkt fokus inom dessa områden. För att skapa likvärdighet arbetar rektorsgruppen gemensamt fram olika policydokument och riktlinjer. Ett exempel är "Problematisering skolfrånvaro", som är en handlingsplan med riktlinjer om hur skolorna ska arbeta för att minska elevernas frånvaro i skolan. Alla skolor arbetar på samma sätt och det skapar likvärdighet för elever och vårdnadshavare.

En prioriterad kompetensutveckling inom digitalisering/programmering har genomförts som en följd av den nationella IT-strategin.

Inför skolvalet för förskoleklass och till årskurs 7 har riktlinjerna reviderats. Särskolans intagningsrutiner har tydliggjorts.

E-tjänster har skapats för att underlätta för medborgarna.

Skolinspektionen har inte gjort några temagranskningar detta år i Tyresö kommun.

Andelen lärare med högskoleexamen är likvärdigt med både Stockholms län och rikssnittet. Antal elever per lärare är något högre än både Stockholms län och rikssnittet.

Antal elever per anställd i fritidshemmet är något lägre än Stockholms län och rikssnittet.

Resultaten för grundskolans elever som slutade årskurs 9 sjönk under 2017. Våra resultatdialoger visar att denna tillbakagång dock är tillfällig. Elever i årskurs 7 och 8 har en stark positiv trend och kommer med stor sannolikhet att generera en positiv resultatutveckling de närmaste åren.

Andelen behöriga till gymnasiet samt med fullständigt betyg ligger cirka 4 procent under nationell nivå medan meritvärdet ligger knappt 4 poäng över nationell nivå.

2.3.1 VERKSAMHETSMÅTT

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Grundskola - Lärare/pedagogisk personal med pedagogisk högskoleexamen i kommunal förskoleklass och grundskola, andel (%) (N15101)	83,20%	83,30%	80,60%	
Grundskola - elever/lärare (årsarbetare) i kommunal grundskola (antal) (N15034)	13,2	13,3	13,9	
Grundskola - Årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen, kommunala skolor, andel (%)	31,00%	27,00%	23,00%	23,00%
Grundskola - antal barn i fritidshem per anställd (kommunal regi) (N13010)	23,8	22,5	21,2	
Grundskola - Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor, andel (%) (N15454)	64,00%	82,10%	73,00%	69,00%
Grundskola - Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska (ej svenska som andraspråk), kommunala skolor, andel (%) (N15450)	75,00%	69,20%	80,00%	79,00%
Grundskola - Elever i åk 6 med lägst betyget E i engelska, kommunala skolor, andel (%) (N15482)	94,60%	91,50%	92,20%	92,20%
Grundskola - Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%) (N15485)	91,80%	92,80%	95,00%	95,00%
Grundskola - Elever i åk 6 med lägst betyget E i svenska, kommunala skolor, andel (%) (N15488)	95,00%	95,40%	97,10%	97,10%
Grundskola - ogiltig frånvaro i högstadiet (årskurs 7-9)	2,83%	3,21%	3,10%	3,10%
Grundskolan - marknadsandel egen regi, F-9 (%)	79,00%	79,00%	77,00%	78,00%
Grundskola, åk 2 - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Jag är nöjd med verksamheten på mitt barns fritidshem"	89,00%	85,00%	89,00%	88,00%
Grundskola - andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "Jag är nöjd med min skola"	83,00%	87,00%	87,00%	86,00%
Grundskola - andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "Jag är nöjd med min skola"	80,00%	82,00%	82,00%	77,00%

2.4 EKONOMI

2.4.1 RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE

Beställare	Utfall 2016	Utfall 2017
Ram	673 112	682 772
Intäkter, externa	50 639	54 585
Kostnader	721 592	737 358
Resultat exklusive grundsärskola (utförare)	2 333	
Överfört resultat grundsärskola (utförare)*	-4 471	
Resultat	-2 312	-2
Utförare	Utfall 2016	Utfall 2017
Intäkter, interna	540 751	551 865
Intäkter, externa	30 390	41 242
Kostnader	580 896	603 853
<i>Varav särskola</i>		
<i>Intäkter</i>	<i>21 603</i>	<i>23 131</i>
<i>Kostnader</i>	<i>26 074</i>	<i>26 001</i>
	<i>-4 471</i>	<i>-2 869</i>
Resultat inkl. grundsärskola	-9755	
Överföring till beställare*	4 471	
Resultat	-5 284	-10 746

* Grundsärskola ingår i utförarsida men 2016 var den inte resultatenheter därför justeras resultatet mellan utförare och beställaresida.

Det sammantagna ekonomiska resultatet för verksamhetsområde Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem för 2017 är ett underskott på 10 748 tusen kronor. 820 tusen kronor är förda från demografibuffert, som en effekt av att befolkningstillväxten i skolåldern varit högre i vissa åldersgrupper än befolkningsprognosen som användes vid budget.

I enlighet med beslut i kommunfullmäktige har 6 000 tusen kronor överförts till VO Grundskola från VO Förskola.

Utförarsidan inom VO2 Grundskola visar ett underskott på 10 746 tusen kronor för 2017.

I detta ingår föregående års negativa resultat på 5 284 tusen kronor. Verksamhetsårets resultat för grundskola, grundsärskola och fritidshem är 5 462 tusen kronor. Grundsärskolornas bidrag till underskottet är 2 869 tusen kronor.

2.4.2 DRIFTSREDOVISNING PER VERKSAMHET

Beställare resultat (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Budget avvikelse 2017
Intäkter				
Ram från kommunfullmäktige	668 691	675 952	675 952	0
Demografi - justering mot buffert	4 421		820	820
Omfördelning från VO1 Förskola			6 000	6 000
Taxor och avgifter	22 020	20 950	22 990	2 040
Försäljning av verksamhet (IKE)	19 093	20 703	20 271	-432
Statsbidrag, maxtaxa och migrationsv.	2 078	600	3 409	2 809
Moms	7 433	6 072	7 906	1 834
Övrigt (försäkringsersättning)	15		8	8
Summa Intäkter	723 751	724 277	737 357	13 080
Kostnader				
Förvaltningsgemensamma kostnader	29 401	18 000	17 952	48
Förskoleklasspeng	39 265	38 848	38 586	262
Grundskolepeng	451 256	465 239	467 370	-2 131
Fritidspeng inkl fritidsklubb	112 996	112 280	113 583	-1 303
Återvändarskolan	1 165	2 000	1 748	252
Skolskjutsar	7 690	7 640	9 655	-2 015
Tilläggsbelopp, inkl nyanlända	17 959	17 640	20 748	-3 108
Externa placeringar	8 198	9 000	13 244	-4 244
Sociodemografiskt tillägg	10 106	10 710	10 706	4
Modersmål och studiehandledning	13 475	13 500	13 320	180
Grundskola och fritidshem	29 908	29 420	30 446	-1 026
Summa kostnader	721 418	724 277	737 358	-13 081
Resultat exklusive grundskola (utförare)	2 333			
Överfört resultat grundskola (utförare)*	-4 471			
Resultat	-2 138	0	-2	-2

* Grundskola ingår i utförarsida men 2016 var den inte resultatnhet därför justeras resultatet mellan utförare och beställaresida.

Utförare resultat (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Budget avvikelse 2017
Intäkter				
Tidigare års resultat	1 769	-5 284	-5 284	0
Elevbidrag	510 223	519 900	524 694	4 794
Tilläggsbelopp	17 959	17 462	20 696	3 234
Socio	9 116	9 454	9 467	13
Försäljning	2 071	2 200	1 615	-585
Intern intäkt	1 691		2 133	2 133
Statsbidrag	28 313	39 290	39 785	495
Summa intäkter	571 141	583 022	593 107	10 085
Kostnader				
Personalkostnader	398 661	413 800	418 930	-5 130
Anslag och prestationskostnad	8 261	6 330	6 806	-476
Lokaler	102 079	103 923	103 926	-3
Skolmältid	37 157	37 000	36 316	684
Läromedel	19 357	17 870	20 371	-2 501
Övriga kostnader	15 381	9 400	17 503	-8 103
Summa kostnader	580 896	588 323	603 853	-15 530
Resultat inkl. grundsärskola	-9755			
Överföring till beställare*	4 471			
Resultat	-5 284	-5 300	-10 746	-5 446

* Grundsärskola ingår i utförarsida men 2016 var den inte resultatenheter därför justeras resultatet mellan utförare och beställaresida.

Kommentar intäkter beställare

Taxor och avgifter är högre än budget, och högre än föregående års utfall.

Intäkter från försäljning av verksamhet är lägre än budget men högre än utfallet föregående år. Ökningen av antalet elever från andra kommuner har inte blivit så stor som vi antog vid budget. Intäkten från statsbidrag är högre än budget men lägre än föregående års utfall. Statsbidragen består av ersättning från Migrationsverket för asylsökande, schablonersättning för nyanlända med uppehållstillstånd, enligt den nya fördelningsprincipen som antogs under hösten 2016, samt bidrag till kvalitetshöjande åtgärder och maxtaxa. Ersättningen från Migrationsverket asylsökande var försiktigt satt i budget. Utfallet under hösten 2017 avsåg hösten 2016 och våren 2017. En del av bidraget för kvalitetshöjande åtgärder och maxtaxa avsåg fritidshem. Föregående år lades hela detta bidrag helt till förskolan.

Kommentar kostnader beställare

Förvaltningsgemensamma kostnader är i balans med budget, och lägre än föregående år. I föregående års utfall finns kostnader till kommungemensamma verksamheter, som finansierades med ramanslag.

Förskoleklasspeng är något lägre än budget och lägre än föregående år. Slutresultatet i befolkningsutvecklingen blev att kommunen hade något färre barn i 6-årsgruppen än befolkningsprognosen.

Grundskolepeng är högre än budget och högre än föregående års utfall. Det är barn i åldern 7-12 år som ökat mer än övriga åldersgrupper. Detta får också effekt på fritidshemspengen som är högre än budget och högre än föregående år.

Återvändarskolans utfall blev lägre än budget och högre än föregående år.

Kostnaden för skolskjuts blev högre än budget och högre än föregående år. En stor del av de ökade kostnaderna kommer av resor till externa placeringar.

Utfallet för tilläggsbelopp är högre än budget och högre än föregående år. En stor del av detta avser nyanländbidrag till de enheter som tagit emot de nyanlända i sin verksamhet. Dessa täcks av statsbidragen från Migrationsverket.

Kostnaderna för externa placeringar är högre än budget och högre än föregående år. Arbete pågår för att vända trenden. Bland annat genom den resursskola som planeras under 2018.

Sociodemografiska tillägget är utfördelat i linje med budget.

Moderismålsverksamheten är i linje med budget och föregående års utfall.

Peng till grundsärskolan inklusive fritidshem är högre än budget och föregående år. Under året har vissa justeringar gjorts av nivåer för enskilda elever. Arbete pågår kring nivån på ersättning för sarskolans olika nivåer, där jämförelser ska göras med andra kommuner.

Kommentar intäkter utförare

Elevbidragen är högre än budget och högre än föregående år. Totalt sett fler elever i undervisning än föregående år och jämfört med budget.

Tilläggsbelopp är högre än budget och högre än föregående år. Tillskottet avser nyanländbidrag till de skolor som tagit emot nyanlända.

Sociodemografiskt tillägg är fördelat enligt budget.

Försäljning samt interna intäkter är lägre än budget och lägre än föregående år. Förändringen avser intern försäljning av måltidstjänster mellan skolor och förskolor som nu helt hanteras via måltidsservice.

Statsbidragen är något högre än budget och betydligt högre än föregående år. Det är de riktade statsbidragen för lågstadiesatsning, fritidshemssatsning samt lärarlönelyftet som utgör den största delen av ökningen.

Kommentar kostnader utförare

Utfallet för personalkostnader är högre än budget, och högre än föregående år.

- De statliga satsningarna, karriärtjänster och lärarlönelyft, har inneburit en ökad rörlighet på arbetsmarknaden för lärare.
- Lönekostnad vid nyrekrytering av lärare har ökat med hänsyn till marknadsläget.
- Statsbidragen för karriärtjänster och lärarlönelyft ger inte kompensation för löneutveckling.

Totalt sett har dessa faktorer påverkat utförarsidan inom grundskola med cirka 7 miljoner kronor per år för 2016 och 2017.

Kommuninterna kostnader är högre än budget och högre än föregående år. Underhåll av fast utrustning i idrottshallarna utgör differensen.

Kostnaderna för skolmåltid är lägre än budget och lägre än föregående år. En del av föregående års kostnader kompenseras då av interna intäkter från förskolor.

Kostnaderna för läromedel är högre än budget och högre än föregående år. Ökade volymer av elevdatorer är den stora delen av ökningen.

Övriga kostnader är högre än budget, och högre än föregående år. Differensen mot föregående år består i hög grad av ökade kostnader för inhyrd personal. Inhyrd personal har nyttjas vid sjukfrånvaro och då rekryteringsprocessen tagit för lång tid.

3 UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN

Målet lärandet ska öka i verksamheten samt kunskapsresultaten ska öka och hålla en hög kvalitet- Grundskolan försämrade resultatet för 2017, fyra av fem 7-9 skolor backade resultatmässigt, vi ser dock att denna tillbakagång är av tillfällig karaktär. I våra resultatdialoger kan vi följa en positiv resultatutveckling redan för nästa årskurs 9.

Elevernas resultat håller en hög kvalitet- i jämförelse med resultat på nationella prov håller vi en hög resultatöverensstämmelse, avvikelser av resultat ligger inom accepterad nivå.

Systematisk arbete utifrån plan mot diskriminering och kränkande behandling- Ett framåtsyftande arbete med likvärdig mall och gemensamma strukturer på enhetsnivå har påbörjats. Verksamheten arbetar fram en styrkedja för att enklare kunna utvärdera arbetet och ta fram förbättringsområden, både på enhetsnivå samt verksamhetsnivå.

Elevens och vårdnadshavarnas delaktighet ska öka- Varje enhet har skapat aktiviteter för att förbättra detta område. Analys visar att det finns otydligheter för vårdnadshavare och elever hur man kontaktar och får insyn i enheternas arbete. Arbete med att ta fram en gemensam lärplattform har påbörjats och beräknas användas från hösten 2018.

4 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Under 2017 har resultaten av den nya organisationen som infördes den 1 januari 2016 kunnat skönjas. Omorganisationen har lett till ett tydligt fokus på pedagogisk utveckling, ledarskap och likvärdighet. Kunskapsresultaten i grundskolan sjönk 2017, men resultatuppföljningarna visar att resultaten förbättras redan till nästa läsår. Andelen behöriga till gymnasiet samt med fullständigt betyg ligger cirka 4 procent under nationell nivå medan meritvärdet ligger knappt 4 poäng över nationell nivå.

Vårdnadshavares och elevers nöjdhet och upplevd trygghet är hög inom verksamhetsområdet.

I skolan ligger andelen behöriga lärare i nivå med länet och riket. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med att aktivt möta de utmaningar som går att förutse inom digitalisering, rekrytering, arbetsmiljö och lokaler.

En prioriterad kompetensutveckling har genomförts inom digitalisering samt programmering för att möta de förändrade kursplanerna hösten 2018.

Inför skolvalet för förskoleklass och till årskurs 7 har riktlinjerna reviderats.

Särskolans intagningsrutiner har ryddiggjorts. E-tjänster har skapats för att underlätta för medborgarna.

Skolinspektionen har inte gjort några temagranskningar detta år i Tyresö kommun.

Andelen lärare med högskoleexamen är likvärdigt med både Stockholms län och rikssnittet. Antal elev per lärare är något högre än både Stockholms län och rikssnittet. Antal elever per anställd i fritidshemmet är något lägre än Stockholms län och rikssnittet.

Nya mål och prioriteringar

- Programmering införs i flera ämnen i grundskolan, det medför reviderade kursplaner och kompetensutveckling för pedagoger.
- Vi har en utökad timplan med fler undervisningstimmar samt att ämnet moderna språk ska undervisas från årskurs 6 hösten 2018.
- Nationella IT-strategin ställer krav på ökad tillgänglighet av datorer/enheter. Senast 2022 ska tillgängligheten vara 1:1, det varierar stort mellan våra enheter idag. Arbeta mot delmål i den nationella IT-strategin, ska uppnås 2022.

Datum 2018-02-28
Tid 18:05-19:50
Plats Bollmora

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Barn- och utbildningsförvaltningen plan 7, 2018-03-06 kl. 14:30

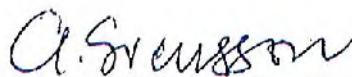
Paragrafer 11 - 22

Sekreterare

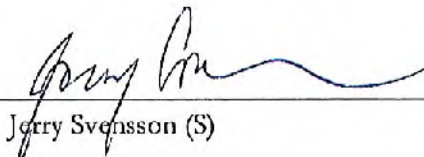
Carmen Holm Nordquist

Ordförande

Ann-Christine Svensson (M)

Justerande

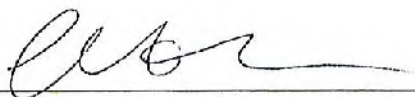
Jerry Svensson (S)

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Barn- och utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum 2018-02-28
Datum då anslaget sätts upp 2018-03-07
Datum då anslaget tas ned 2018-03-29
Förvaringsplats för protokollet Barn och utb. arkiv plan 7

Underskrift

Carmen Holm Nordquist

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Ann-Christine Svensson (M), ordförande
Hampus Degramo (M)
Åsa de Mander (L), 1:e vice ordförande
Sara Granestrand (S)
Håkan Ljung (S)
Christer Flodfält (M)
Sonja Gustafsson (M)
Jerry Svensson (S)
Lilian Nylinder (MP)
Inger Gernicioglu (V)
Marika Marklund (KD)

Ersättare

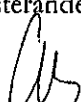

Eric Olm (M)
Mats Larsson (L)
Martin Skjöldebrand (L)

Övriga

Carmen Holm Nordquist, sekreterare
Caroline Draste, chef för central barn- och elevhälsa
Elisabet Schultz, verksamhetschef för förskolan
Ingrid Bardh, controller, kommunstyrelseförvaltningen
Anna Johansson, controller, kommunstyrelseförvaltningen
Monika Larsson, förvaltningschef

Frånvarande

Thomas Plahn (C)
Jannice Rockstroh (S), 2:e vice ordförande
Johanna Schaub (S)
Mikael Fallmo (S)
Lennart Berglund (MP)
Ulrica Riis-Pedersen (C)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Ingmar Jansson (MP)
Rode Kennerberg (KD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

§ 1014

Dnr 2018/SN 0033 10

Verksamhetsberättelser 2017

Socialnämndens beslut

- Verksamhetsberättelser för socialnämndens verksamhetsområden 2017 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Särskilt yttrande

Carl Johan Karlson (S) lämnar särskilt yttrande för de tjänstgörande socialdemokratiska ledamöternas räkning.

Beskrivning av ärendet

Socialförvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2017 för socialnämndens verksamhetsområden individ- och familjeomsorg, omsorgen om personer med funktionsnedsättning samt äldreomsorgen.

Verksamhetsberättelserna redogör för uppfyllelser av mål och uppdrag för 2017 i kommunplan och nämndplan. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Bilagor

- Tjänsteskrivelse verksamhetsberättelser.pdf
- Verksamhetsberättelse IFO 2017.pdf
- Verksamhetsberättelse FO 2017.pdf
- Verksamhetsberättelse ÅO 2017.pdf

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	---

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

SÄRSKILT YTTRANDE

Tyresö den 6 mars 2018

Socialnämndens sammanträde den 28 februari 2018 Ärende 3 Verksamhetsberättelser 2017.

Vi socialdemokrater har, efter övervägande, kommit fram till att delta i beslutet avseende att godkänna verksamhetsberättelserna med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan. Verksamhetsberättelserna avser socialnämndens verksamhetsområden, d v s individ- och familjeomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning samt äldreomsorg.

Godkämmandena ska ses endast som tekniska ställningstaganden till de framlagda siffrorna. Tidigare av oss framförda politiska prioriteringar gäller alltså oförändrade och återfinns i av oss framlagda förslag till budget, kommunplan samt andra ställningstaganden. Dokumenten innehåller, som vi ser det, skrivningar avseende politiska vägval och åsikter som vi inte delar. Detta är viktigt att allmänt framhålla.

Som det konstateras i handlingarna så redovisade socialnämndens politikområde ett underskott för verksamhetsåret 2017 på 51,4 miljoner kronor. Som skäl anges bland annat att brist på hemmaplanslösningar lett till kostnader för köp av insatser i andra kommuner. Vidare anges att det som främst har präglat individ- och familjeomsorgen under 2017 är den kraftiga ökningen av anmälningar och utredningar avseende barn och unga. Vad gäller omsorg om personer med funktionsnedsättning så har kommunen inte kunnat verkställa beslut om särskilt boende på grund av brist på boendeplatser, vilket har lett till vitesförelägganden. Detta är exempel på materiella tillkortakommanden inom välfärden i Tyresö kommun.

Vi socialdemokrater har under många år förespråkats en välfärd i Tyresö kommun som ser annorlunda ut än den som följer av den av moderaterna förda politiken. Vi socialdemokrater har länge föreslagit utökning av det förebyggande arbetet. Vi socialdemokrater har velat se en långsiktig planering av nödvändiga kommunala investeringar i vår välfärd. En sådan socialdemokratisk politik skulle ha medfört att de problem och kostnadsfördringar som Tyresös kommuninvånare idag får kännas vid hade varit avsevärt mindre. Dessutom är det

uppenbart att kontrollen över medborgarnas skattepengar har varit svag inom socialnämndens politikområde.

Moderaterna i Tyresö har avstått från att planera för nödvändiga långsiktiga kommunala investeringar i välfärden. De ledande moderaterna inom kommunen har helt enkelt inte tagit arbetet med socialnämndens politikområde och Tyresös välfärd på tillräckligt stort allvar.

För socialdemokraterna i socialnämnden

Carl Johan Karlson

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Åsa Tenggren
Utredare

TJÄNSTESKRIVELSE
2018-02-15
1 (5)

Diarienummer
2018/SN 0033

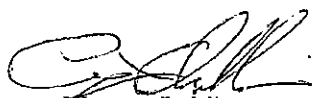
Socialnämnden

Verksamhetsberättelser 2017

Förslag till beslut

- Verksamhetsberättelser för socialnämndens verksamhetsområden 2017 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Socialförvaltningen

Magnus Lublin
Förvaltningschef

Gunny Bäckström
Stabschef

Sammanfattning

Socialförvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2017 för socialnämndens verksamhetsområden individ- och familjeomsorg, omsorgen om personer med funktionsnedsättning samt äldreomsorgen.

Verksamhetsberättelserna redogör för uppfyllelse av mål och uppdrag för 2017 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Socialnämnden redovisade ett underskott på totalt 51 mkr för 2017.

Underskottet inom individ- och familjeomsorgen beror på flera faktorer, bland annat en hög personalomsättning 2016 och ökning av ärenden 2017, tillsammans med brist på hemmaplanslösningar vilket lett till kostnader för köp av insatser i andra kommuner. Huvuddelen av underskottet för flyktingmottagandet var en engångspost på 12 mkr som beror på misstag i samband med att Migrationsverket sa upp avtalet med Tyresö kommun. Resten av underskottet beror på att kommunen haft för många platser för flyktingbarn. Denna överkapacitet är nu avvecklad. Kommunen budgeterade ett överskott på 10,5 mkr, men omständigheterna ovan gjorde att kostnaderna var 7,9 mkr större än intäkterna. Som jämförelse lämnade verksamheten 2016 ett överskott på 13,5 mkr.

Inom äldreomsorgen har personalkostnaderna varit höga på grund av overtid och sjuklön. Myndigheten för omsorg om personer med funktionsnedsättning har fått mer att göra genom Försäkringskassans striktare bedömningar av personlig assistans.

Viktiga händelser under 2017

Individ- och familjeomsorgen

Det som främst har präglat individ- och familjeomsorgen under 2017 är den kraftiga ökningen av anmälningar och utredningar avseende barn och unga. En större andel av anmälningarna gällde ungdomar mellan 12-18 år med missbruksproblematik. Ökningen föranledde ökade placeringar i HVB-hem, då denna målgrupp inte är lämplig att placera i familjehem med egna barn och ungdomar. Även andelen anmälningar som gällde barn och ungdomar med olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i kombination med social utsatthet ökade under 2017.

Individ- och familjeomsorgen har under året arbetat med att stabilisera och förbättra personalsituationen inom avdelningen.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning

I februari övergick den kommunala assistansen till att drivas på entreprenad av Omsorgshuset AB. För myndigheten har det inneburit en ökad administration. Förändringen har hanterats med befintliga resurser.

Kvalitetsenheten följde upp tidigare granskning av myndighetens handläggning. Granskningen uppdagade ett antal förbättringsområden. De åtgärder som vidtagits under året är juridisk utbildning för samtliga handläggare och en workshop med kvalitetsenheten utifrån bristerna. Åtgärderna har medfört ökad rättssäkerhet och större likabehandling.

Kvalitetsenheten granskade även boendestödet. Granskningen visade på flera utvecklingsområden och några brister att åtgärda inom kommunens egna boendestöd. Verksamheten har åtgärdat uppmärksammade brister, och arbetar för att kvalitetssäkra verksamheten.

Äldreomsorg

Samtliga medarbetare inom äldreomsorgen har genomgått stiftelsen Silviahemmets demensvårdsutbildning. Tyresö är den första kommunen som certifieras av Silviahemmet. Certifieringen sker i februari 2018 av H.M. Drottning Silvia.

I september beslutade socialnämnden att avveckla Björkbackens vård- och omsorgsboende. Avtalet med Ansvar och Omsorg AB gällande vård- och omsorgsboendet Ängsgården sades upp i juni. Boende från Ängsgården och två avdelningar på Björkbacken kommer att flytta till Villa Basilika, som kommer att drivas av Vardaga AB. Därmed utökas även tillgången på vård- och omsorgsplatser med fem platser, avsedda för att möta en ökad efterfrågan och om möjligt göra hemtagningar.

Efterfrågan på platser på dagverksamhet för personer med demenssjukdom är hög och väntetiderna är långa.

Sammanfattande slutsatser

Individ- och familjeomsorgen

Nettoresultatet för individ- och familjeomsorgen exklusive flyktingverksamhet uppgår till -26,4 mkr. Orsaken är främst en ökning av externa placeringar av barn, ungdomar och vuxna samt kostnader för socionomkonsulter. Behovens omfattning och inriktning påverkas av faktorer såsom arbetsmarknadsläget, socialförsäkringssystemet, tillgång till bostäder samt konjunkturläget och är därmed svåra att påverka.

Nettoresultatet för flyktingmottagandet uppgår till -18,2 mkr. Huvuddelen av underskottet för flyktingmottagandet var en engångspost på 12 mnkr som beror på misstag i samband med att Migrationsverket sa upp avtalet med Tyresö kommun.

Verksamheten var starkt påverkad av den extremt stora personalomsättningen under 2016. Förbättringar vidtogs under året och personalsituationen inom myndigheten har stabiliserats och antalet socionomkonsulter har minskat under året. Sjukfrånvaron har också minskat vilket tyder på att arbetsmiljön har förbättrats. Introduktionsprogrammet för nyanställda startade i mars och innebär ett bättre omhändertagande av ny personal.

Bedömningen är att nämndmålen för verksamhetsområdet *Den enskildes situation förbättras genom kontakt med individ- och familjeomsorgen*, *Ekonomiskt bistånd är en kortvarig försörjning* och *Verksamheten bidrar till en låg sjukfrånvaro hos medarbetarna* är uppnådda.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning

Nettoresultatet för verksamhet för personer med funktionsnedsättning uppgår till -2,6 mkr. Försäkringskassan ger oftare avslag på assistans enligt Socialförsäkringsbalken, SFB. Det bidrar till en ökning av ansökningar om assistans enligt LSS hos kommunen. Trots att myndigheten tillämpar en strikt rättssäker bedömning ökade den personliga assistansen med 28 procent. Myndigheten har inte kunnat verkställa beslut om särskilt boende på grund av brist på boendeplatser. Det har lett till vitesförelägganden.

Myndigheten behöver utveckla och kvalitetssäkra behovsunderlaget i prognosarbetet samt att göra tydliga beställningar till kommunens fastighetsavdelning för bostäder för målgruppen tillgodoses i tid. Effekten av en sådan utveckling skulle innebära minskade viten för icke verkställda beslut samt att kunna erbjuda personer som har rätten till en grupp eller servicebostad ett boende i den egna kommunen.

Nämndmålet för verksamhetsområdet *Bråkarna inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning är nöjda* bedöms vara uppfyllt. Nämndmålet *Verksamheten bidrar till en låg sjukfrånvaro hos medarbetarna* bedöms som delvis uppfyllt.

Äldreomsorgen

Äldreomsorgen visar totalt på ett underskott på -4 mkr. Det beror till stor del på höga personalkostnader inom verksamhetens egen regi. Både hemtjänsten och särskilt boende har haft svårigheter att rekrytera behörig personal. Det har medfört högre personalkostnader än väntat. Särskilt boende har haft högre personalkostnader än vanligt till följd av osäkerhet efter beslutet att avveckla Björkbacken, vilket medfört ökade kostnader för hyrpersonal under sommaren.

Resultatet för myndigheten uppgick till ett överskott på 4,3 mkr. Anledningen till överskottet var en mindre efterfrågan på särskilda boendeplatser och köpta korttidsplatser än vad som förväntats och därmed budgeterats.

Nämndmålet för verksamhetsområdet *Bråkarna ska vara nöjda eller mycket nöjda med hemtjänst och vård- och omsorgsboende* bedöms som uppfyllt. Nämndmålen *Verksamheten inom vård- och omsorgsboenden för äldre bidrar till bättre hälsa* och *Verksamheten bidrar till en låg sjukfrånvaro hos medarbetarna* bedöms som delvis uppfyllda.

Verksamhetsberättelse 2017

VO 03 – Individ- och familjeomsorg

Utgåva: Verksamhetsberättelse 2017 | Rättstillstånd: 2017-12-31 | Orgelnummer: VO 03 – Individ- och familjeomsorg

tyresö kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	VIKTIGA HÄNDELSE	2
2.	UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT	4
2.1	MÅLUPPFYLLELSE	4
2.2	UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN	9
2.3	KVALITETSGARANTIER	11
2.4	VERKSAMHETSUPPDRAG	11
2.5	VERKSAMHETSMÅTT	12
	2.5.1 SAMMANSTÄLLNING AV INKOMNA SYNPUNKTER OCH KLAGOMÅL, LEX SARAH/LEX MARIA OCH EJ VERKSTÄLLDA BESLUT	12
	2.5.2 SAMMANSTÄLLNING AV AVTALSUPPFÖLJNINGAR	13
2.6	EKONOMI	14
	2.6.1 RESULTATRÄKNING SOCIALFÖRVALTNINGEN PER DECEMBER 2017	14
	2.6.2 RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE	15
2.7	ÅTGÄRDER SOM NÄMNDEN HAR VIDTAGIT ELLER AVSER ATT VIDTA VID AVVIKELSER	18
3	UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN	20
4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	21

1. VIKTIGA HÄNDELSER

FÖRVALTNINGSÖVERGRIPANDE

I februari tillträdde en ny förvaltningschef för socialförvaltningen. Förra tillförordnande förvaltningschefen blev stabschef.

Socialnämnden beslutade i december att föreslå en ny hyressättningsmodell för särskilda boenden till kommunfullmäktige. Förslaget innebär att hyran sätts enligt likabelhandlingsprincipen, samt ökade hyresintäkter för kommunen.

Under året togs nya riktlinjer för trygghet och säkerhet inom socialnämndens verksamheter fram och en omfattande revidering av nämndens delegationsordning genomfördes.

Socialförvaltningen tog fram en strategi för hur en hög arbetsbelastning på myndighetsutövningen inom socialnämndens verksamhetsområden kan undvikas.

En översyn av det anhörigstöd som finns i kommunen genomfördes under året. Översynen visade att det finns mycket indirekt och direkt stöd till anhöriga som vårdar sina närstående, och att det i huvudsak fungerar bra.

Under året gjordes ett omtag kring förvaltningens kvalitetsråd och ett reviderat styrdokument för förvaltningens systematiska kvalitetsarbete antogs av socialnämnden i december.

Förberedelse inför införandet av dataskyddsförordningen i maj 2018 startades under våren. Dataskyddsförordningen ersätter tidigare gällande personuppgiftslagen. Bland annat gjordes en omfattande inventering av förvaltningens alla register och personuppgifter.

En nyrekrytering av personligt ombud skedde i mars.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Under 2017 ökade anmälningar och utredningar avseende barn och unga kraftigt. Ökningen har varit en stigande trend under flera år. En större andel av anmälningarna gällde ungdomar mellan 12-18 år med missbruksproblematik. Ökningen föranledde ökade placeringar i HVB-hem, då denna målgrupp inte är lämplig att placera i familjehem med egna barn och ungdomar. Även andelen anmälningar som gällde barn och ungdomar med olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i kombination med social utsatthet ökade under 2017.

Antal placeringar av barn och ungdomar i olika behandlingsskolor ökade också under året. En striktare bedömning av dessa placeringar kommer att göras under 2018 med utgångspunkt från att skolan har det huvudsakliga ansvaret för barns skolgång och att socialtjänsten endast i undantagsfall kan medverka till skolplaceringar, då främst när det också finns en social problematik i familjen.

Även anmälningar gällande våld i nära relation har ökat under året. Detta fick även konsekvenser för försörjningsstödet, då sådana ärenden oftast behöver extraordinära insatser, såsom dubbla hyror, flyttkostnader med mera.

Regeringen beslutade om förändrad ersättning för ensamkommande barn och ungdomar vilket innebar sänkt ersättning och utebliven ersättning för tomatser vid halvårsskifter 2017.

Under året reviderades riktlinjerna för handläggning av ärenden gällande ekonomiskt bistånd. Riktlinjerna reviderades utifrån rättsliga avgöranden inom området och ändringar i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Ett annat syfte med revideringen var att tydliggöra för olika former av ekonomiskt bistånd och att lyfta fram barnperspektivet i handläggningen samt att tydliggöra ett likabehandlingsperspektiv. Revideringen innebar att utbetalning av försörjningsstöd ska, som huvudregel, göras till kvinnan i hushållet och att Socialförvaltningens handläggare träffar parterna var för sig vid utredning om försörjningsstöd.

Under 2017 HBTQ-certifierades försörjningsstöds- och vuxenheten. Certifieringen innebär att alla medarbetare inom enheterna har fått ökad kunskap om normer samt konsekvenser av normer för hälsa och livsvillkor för hbtq-personer. Verksamheten har påbörjat ett förändringsarbete för en öppen och inkluderande arbetsmiljö, samt ett välkomnande bemötande av besökare, utifrån ett hbtq-perspektiv.

2. UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT

2.1 MÅLUPPFYLLELSE

Målområde: Livskvalitet - den attraktiva kommunen		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Tyresö är en av Sveriges mest attraktiva boendekommuner	Helt uppfyllt	Merparten av beviljade insatser följs upp systematiskt tillsammans med den enskilde. Goda resultat i brukarundersökningen.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Den enskildes situation förbättras genom kontakt med individ- och familjeomsorgen	Helt uppfyllt	Merparten av beviljade insatser följs upp systematiskt tillsammans med den enskilde. Brukarundersökningen visar att det är framförallt ensamkommande ungdomar, personer som söker försörjningsstöd och personer med stöd av missbruksvården som anser att deras situation har förbättrats efter kontakt med individ- och familjeomsorgen. Även personer som sökt stöd till följd av våld i nära relation uttryckte att deras situation hade förbättrats efter kontakt med myndigheten.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Individ- och familjeomsorg - Förbättrad situation efter kontakt med socialtjänst, andel % (U30453)			77,00%	78,00%			

Kommentar:

Utfallet avser det totala resultatet för Tyresö i den nationella brukarundersökningen inom individ- och familjeomsorgen. Det är främst inom ensamkommande som man bedömde att situationen har förbättrats efter kontakt med socialtjänsten. Där uppgav 100 procent av de svarande att situationen har förbättrats. Även inom försörjningsstöd var andelen som tyckte att situationen har förbättrats hög, 86 procent. Likaså inom missbruksvården där utfallet var 84 procent. Inom barn- och ungdomsvården var det dock endast 43 procent av de svarande som uppgav att situationen hade förbättrats efter kontakt med individ- och familjeomsorgen.

Målområde: Medborgarfokus - varje Tyresöbo i centrum		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Tyresöborna är nöjda med den kommunala servicen	Helt uppfyllt	Den stora personalomsättningen under 2016 innebar en försämrad kommunal service under första början av året men kompenseras till viss del av det förbättrade samarbete som har påbörjats inom avdelningen. En fortsatt förbättring förutsätter stabilitet i arbetsgrupperna. Under 2017 HBTQ-certifierades försörjningsstöds- och vuxenheten vilket innebär att alla medarbetare inom enheterna har fått ökad kunskap om normer samt konsekvenser av normer för hälsa och livsvillkor för hbtq-personer. Brukarundersökningen inom individ- och familjeomsorgen visade att personer som kom i kontakt med myndigheten var generellt sett nöjda med bemötandet och tillgängligheten.

Målområde: God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser	Ej uppfyllt	Nettoreultatet för individ- och familjeomsorgen exklusive flyktingverksamhet uppgår till -26,4 mkr. Orsaken är främst en ökning av externa placeringar av barn, ungdomar och vuxna samt kostnader för socionomkonsulter. Behovens omfattning och inriktning

		<p>påverkas av faktorer såsom arbetsmarknadsläget, socialförsäkringssystemet, tillgång till bostäder samt konjunkturläget och är därmed svåra att påverka.</p> <p>Nettoresultatet för flyktningmottagandet uppgår till -18,2 mkr. Resultatet inkluderar den retroaktiva justeringen av placeringsintäkter motsvarande minskade intäkter på 12,2 mkr, vilket är en engångskostnad.</p>
--	--	---

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Ekonomiskt resultat, Tkr	-5 880,0	-6 358,0	3572,0	-44 536,0	0	Ej uppfyllt	

Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Ekonomiskt bistånd är en kortvarig försörjning	I hög grad uppfyllt	Stora satsningar har gjorts för att få ut de personer som har varit långvarigt beroende av försörjningsstöd. Arbetet fortsätter nästa verksamhetsår. Försörjningsstödsenheten har gått in i samverkansprojektet MIA som innebär förrehabiliterande insatser mot arbete. Förhoppningen är att detta projekt som kommer ge utslag nästa år. Myndigheten har startat ett arbete med att göra förändringsplaner för varje klient vilket vi hoppas ska leda till att färre hamnar i långvarigt bidragsberoende.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Individ- och familjeomsorg -	6,0	6,1	6,0	<i>Ännu ej publicerat</i>			

Genomsnittlig biståndsperiod, månader per år. (N31811)							
---	--	--	--	--	--	--	--

Kommentar:

Utfallet för 2017 kommer enligt plan publiceras i juni 2018 (Socialstyrelsen). Tyresö ligger något under rikssnittet som är 6,4 månader.

Målområde: Attraktiv arbetsgivare		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare		Ingen medarbetarundersökning har genomförts under 2017 vilket gör att måluppfyllelse för 2017 inte kan bedömas. År 2016 uppnåddes inte målvärdet. Då uppgav 53 procent av individ- och familjeomsorgens anställda att de skulle rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare, 33 procent uppgav att de var neutrala och 14 procent uppgav att de inte skulle rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare. Verksamheten har dock arbetat aktivt under 2017 med att förbättra arbetsmiljön för de anställda, och framförallt att skapa en stabil arbetsgrupp inom myndigheten.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare		83,00%	53,00%				

Kommentar:

Utfall saknas för 2017 ingen medarbetarundersökning har genomförts.

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.	Ej uppfyllt	Den ackumulerade sjukfrånvaron för året var 5,71 procent. Den totala sjukfrånvaron inom myndigheten har dock minskat väsentligt, detta beror troligen på de satsningar som gjorts för att förbättra arbetssituationen inom myndigheten.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet (%)	6,57%	7,81%	5,76%	5,71%	4,00%		Minskad
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	3,73%	2,40%	1,95%	2,09%			
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	4,48%	5,41%	3,81%	3,62%			

Kommentar:

Utfallet avser januari - november 2017.

Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Verksamheten bidrar till en låg sjukfrånvaro hos medarbetarna	I hög grad uppfyllt	Individ- och familjecomsorgen har under året arbetat aktivt med att förbättra arbetsmiljön, skapa en stabil arbetssituation och rimlig arbetsbörda för socialsekreterarna. Aktiviteterna har haft effekt och den totala sjukfrånvaron har sjunkit de senaste två åren.

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål		Ingen medarbetarundersökning har genomförts under 2017 vilket gör att måluppfyllelse för 2017 inte kan bedömas. Inom myndigheterna erbjuds alla den tjänstgöringsgrad som de önskar.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som anser att sysselsättningsgraden är anpassad efter deras önskemål			85,00%				

Kommentar:

Inget utfall för året då ingen medarbetarundersökning har genomförts.

2.2 UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Titel	Status	Kommentar
Konkurrensutsättning	✓	Uppdraget är genomfört. En ny upphandling av familjerådgivning har genomförts och det nya avtalet med fyra olika utförare trädde i kraft maj 2017. Ett förfrågningsunderlag till en upphandling för heldygnsplaceringar av barn- och unga har tagits fram tillsammans med Nacka kommun.
I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.	✓	Uppdraget är genomfört inom verksamhetsområden Omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Taxor och avgifter	✓	Uppdraget är genomfört. Taxorna och avgifterna inom socialnämndens verksamheter justeras utifrån prisbasbeloppet och gällande indexering. Inom individ- och familjeomsorgen finns en egenavgift för familjerådgivning och vuxna med missbruksproblematik som beviljats dygnetruntvård. Nivåerna har inte justerats på grund av för låg förändring av index.
Utveckla tidiga insatser inom individ- och familjeomsorgen i samverkan med olika aktörer	✓	Uppdraget är genomfört. ABC Föräldrautbildningar har genomförts under året i samarbete med skolan.
Fortsätta öka självförsörjningsgraden	✓	Uppdraget är genomfört. Tyresö kommun har en låg andel som är i behov av ekonomiskt bistånd. Bedömningen är att andelen fortsatt kommer att understiga två procent.

Nämnduppdrag

Titel	Status	Kommentar
Individ- och familjeomsorgen ska bidra till att barn och unga som har pågående insatser ska ha hög närvaro i skolan	✓	Uppdraget är genomfört. Närvaron i skolan är en del i de löpande uppföljningen i varje individärende.

2.3 KVALITETSGARANTIER

Vi är tillgängliga - Du behöver bara ringa ett samtal till individ- och familjeomsorgen för att komma i kontakt med en person som kan hjälpa dig.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Om du söker försörjningsstöd - När du har lämnat en komplett ansökan om försörjningsstöd får du ett skriftligt beslut skickat till dig senast inom sju arbetsdagar.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Stöd till barn och ungdom - Om du ansöker om hjälp och stöd erbjuds du tid för personligt besök snarast möjligt, senast inom två veckor.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Stöd till barn och ungdom - En anmälan om att barn och ungdomar misstänks fara illa tas emot omgående och en första bedömning om ärendet är akut görs samma dag.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Familjehemsvård - Socialsekreterarna besöker alla barn och ungdomar som bor i familjehem minst två gånger per år och pratar med barnen utan att familjehemsföräldrarna är närvarande.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Familjerätt - Barn i skilsmässofamiljer erbjuds att delta i gruppverksamhet.

Garantin bedöms ej vara uppfylld. På grund av personalbrist kan gruppverksamhet inte erbjudas.

Stöd till personer med missbruksproblem - Alla nya besökare får en besöks tid snarast möjligt, och senast inom två veckor. Om du vill kan vi erbjuda dig fem besök där du kan vara anonym.

Garantin bedöms vara uppfylld.

2.4 VERKSAMHETSUPPDRAG

Under året reviderades riktlinjerna för handläggning av ärenden gällande ekonomiskt bistånd. Riktlinjerna reviderades utifrån rättsliga avgöranden inom området och ändringar i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Ett annat syfte med revideringen var att tydliggöra för olika former av ekonomiskt bistånd och att lyfta fram barnperspektivet i handläggningen samt att tydliggöra ett likabehandlingsperspektiv.

Barn- och utredningsenheten, resursenheten, vuxenheten och Mini Maria har inlett ett samarbete för att hitta bättre samverkansformer för att möta ungdomar som har missbruksproblematik. Bland annat har

familjebehandlare fått utbildning i CPU som är en modell för att stötta familjen kring ungdomen som har missbruksproblematik.

Mobila teamet samarbetet med BoU kring problematisk skolfrånvaro har fungerat väl och uppmärksammats av Storsthlm. Teammedlemmarna har tillsammans med andra representanter från kommunen erbjudits en utbildningssatsning av Storsthlm i syfte att höja kompetensen kring målgruppen och förhoppningsvis leda till en handlingsplan som kan göra en skillnad. Arbetet är påbörjat och kommer att fortsätta under 2018.

Öppna förskolan har varit välbesökt under året. Vid ett par tillfällen varje månad har verksamheten inte kunnat ta emot alla som vill komma då antalet personer som tilläts vistas i lokalen skulle överskridas.

2.5 VERKSAMHETSMÅTT

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Individ- och familjeomsorg - Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%) (N31807)	2,00%	1,90%	1,70%	<i>Ännu ej publicerat</i>

2.5.1 SAMMANSTÄLLNING AV INKOMNA SYNPUNKTER OCH KLAGOMÅL, LEX SARAH/LEX MARIA OCH EJ VERKSTÄLLDA BESLUT

Inkomna synpunkter och klagomål

Under året har endast två synpunkter och klagomål gällande verksamhetsområden registrerats. De avsåg bristande stöd och hjälp. Troligen har fler synpunkter och klagomål inkommit under året men dessa har inte registrerats i Artwise i enlighet med kommunens riktlinjer för synpunktshandtering.

Lex Sarah/lex Maria

Totalt har det under året inkommit fyra lex Sarah-rapporter inom verksamhetsområdet. Samtliga avsåg brister i rättssäkerhet. Ingen bedömdes som allvarigt missförhållande.

Ingen anmälan enligt lex Maria upprättades under året.

Ej verkställda beslut

Förvaltningen rapporterar kvartalsvis de beslut som ej verkställts eller har längre avbrott i verkställigheten till IVO. Sammanställningen redovisas för socialnämnd, kommunfullmäktige och revisorer. Då sammanställningen avser ej verkställda beslut och/eller längre avbrott i verkställigheten, kan samma

personer rapporteras in flera gånger. Under året redovisades för verksamhetsområdet totalt 108 ej verkställda beslut och tre längre avbrott i verkställighet. 80 av de ej verkställda besluten avsåg familjehem, och resterande öppenvård och kontaktperson.

2.5.2 SAMMANSTÄLLNING AV AVTALSUPPFÖLJNINGAR

Missbruk och beroendeproblematik

Tyresö, Nacka och Värmdö kommuner genomförde 2014 en upphandling av boenden och behandlingshem för vuxna med missbruks- och beroendeproblematik. Under våren 2017 gjordes en avtalsuppföljning i form av en enkät med frågor som skickades ut till samtliga utförare. Drygt 50 procent av utförarna svarade på enkäten. Samtliga utförare uppfyller avtalskraven.

2.6 EKONOMI

2.6.1 RESULTATRÄKNING SOCIALFÖRVALTNINGEN PER DECEMBER 2017

Socialförvaltningen Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidrag	Resultat
IFO myndighet	10 275	-198 726	-188 450	160 359	-28 091
FO myndighet	17 827	-290 951	-273 123	268 445	-4 678
ÅO myndighet	40 765	-352 813	-312 048	316 368	4 320
Flyktingverksamhet myndighet	70 561	-77 743	-7 182	-10 298	-17 480
varav ändrad ersättning Migrationsverket	-12 168		-12 168		-12 168
Totalt myndighet	139 428	-920 232	-780 804	734 875	-45 929
IFO kommunal regi	20 462	-18 737	1 725	0	1 725
FO kommunal regi	95 979	-93 906	2 073	0	2 073
ÅO kommunal regi	164 978	-173 306	-8 328	0	-8 328
Flyktingmottagande kommunal regi	7 455	-8 144	-689	0	-689
Totalt kommunal regi	288 874	-294 093	-5 220	0	-5 220
Totalt socialförvaltningen	428 302	-1 214 325	-786 023	734 875	-51 149
varav ändrad ersättning Migrationsverket	-12 168		-12 168		-12 168

2.6.2 RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE

2.6.2.1 INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

IFO Myndighet Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidrag	Resultat
Gemensamt/Administration	1 944	-65 375	-63 431	56 737	-6 694
Institutionsvård vuxna	499	-11 636	-11 137	9 238	-1 899
Institutionsvård barn & ungdom	1 412	-26 204	-24 792	18 772	-6 021
Familjehem vuxna	32	-534	-502	184	-317
Familjehem barn & ungdom	754	-21 576	-20 822	21 113	291
Jourhem barn & ungdom	215	-5 519	-5 304	2 399	-2 906
Öppna insatser vuxna	4 142	-18 641	-14 499	11 241	-3 258
Öppna insatser barn & ungdom	1 235	-28 437	-27 201	21 745	-5 456
Ekonomiskt bistånd	4	-19 879	-19 875	18 500	-1 375
Familjerätt & familjerådgivning	39	-925	-886	431	-455
Totalt IFO myndighet	10 275	-198 726	-188 450	160 359	-28 091

IFO Kommunal regi Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidrag	Resultat
Öppna insatser barn & ungdom	12 837	-11 534	1 303		1 303
Öppna insatser vuxna	7 624	-7 203	421		421
Totalt IFO kommunal regi	20 462	-18 737	1 725	0	1 725

IFO Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidrag	Resultat
Myndighet	10 275	-198 726	-188 450	160 359	-28 091
Kommunal regi	20 462	-18 737	1 725	0	1 725
Totalt IFO exkl flyktning	-	-	-186 726	160 359	-26 367

Kommentar:

Nettoresultatet för individ- och familjeomsorgen exklusive flyktingverksamhet uppgår till -26,4 mkr. Underskottet inom individ- och familjeomsorgen beror på flera faktorer, bland annat en hög personalomsättning 2016 och ökning av ärenden 2017, tillsammans med brist på hemmaplanslösningar vilket lett till kostnader för köp av insatser i andra kommuner.

Personalsituationen inom myndigheten har förbättrats och antalet socionomkonsulter har minskat under året. Verksamheten är dock fortfarande starkt påverkad av den extremt stora personalomsättningen under 2016.

Myndigheten har under 2017 inte haft en budget i balans. Orsakerna är främst externa placeringar av såväl barn, ungdomar och vuxna, förändringar av den statliga ersättningen för ensamkommande barn och ungdomar samt kostnader för socionomkonsulter. Myndigheten har vidtagit flera åtgärder för att minska budgetöverskridandet men dessa åtgärder har motverkats av den stora ökningen av nya ärenden.

Under året har antalet barnavårdsanmälningar ökat med 31 procent och anmälningar gällande våld i nära relation med 43 procent jämfört med 2016. Den stora ökningen av anmälningar har även inneburit en ökning av inledda utredningar. När det gäller barn och unga är antalet inledda utredningar ökat med 41 procent och när det gäller våld i nära relation är ökningen 35 procent jämfört med föregående år.

En allt större andel av de anmälningar som inkommit gäller ungdomar mellan 12-18 år med missbruksproblematik och för dem har det inte funnits någon egen öppenvård att erbjuda. Ökningen av anmälningar och ansökningar gällande våld i nära relation har påverkat såväl vuxenheten som försörjningsstödsenheten ekonomiskt.

En stor ökning av antalet placerade barn och ungdomar i olika behandlingsskolor har också konstaterats. En striktare bedömning av dessa placeringar kommer att göras med utgångspunkt från att skolan har det huvudsakliga ansvaret för barns skolgång och att socialtjänsten endast i undantagsfall kan medverka till skolplaceringar, då främst när det också finns en social problematik i familjen.

Placeringar i egna familjehem har inte kunnat ske i planerad utsträckning. Målgruppen 12 till 18 åringar har ökat och är oftast svåra att placera i familjehem. Många barn och ungdomar har också en problematik som innebär att de inte är lämpliga att placera i familjer med egna barn och ungdomar. Detta har medfört ökade kostnader för placeringar i HVB hem.

Förändringar i sättet att arbeta med främst färdigbehandlade missbrukare samt våldsutsatta personer innebär att kostnader kommer att förskjutas från främst vuxenheten men även i viss mån från barn- och ungdomsenheten till försörjningsstödsenheten. Dock kommer nettokostnaden för myndigheten att bli lägre.

Inom ekonomiskt bistånd har kostnaderna ökat under början av året. Anledningen är bland annat en ökad andel ärenden där det förekommer våld. I sådana ärenden behövs oftast extraordinära insatser, såsom dubbla hyror, flyttkostnader med mera. Enheten har också haft ett flertal barnfamiljer som har

hotats av vräkning på grund av hyresskuld. Utbetalt försörjningsstöd är relativt oförändrat jämfört med 2016 men utbetalt bistånd per hushåll har ökat på grund av att gruppen har mindre egna inkomster i kombination med hyreshöjningar. Även effekten av återsökning från försäkringskassan har minskat jämfört med förra året och budget. Det aktiva arbete som gjorts för att hjälpa personer att söka sjuk- eller aktivitetsersättning ger inte längre samma ekonomiska resultat eftersom det finns allt färre antal personer som uppfyller kriterierna för dessa.

2.6.2.2 FLYKTINGMOTTAGANDE

Flykting myndighet Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidrag	Resultat
Totalt flyktingmottagande	70 561	-77 743	-7 182	-10 298	-17 480
varav ändrad ersättning Migr.verket	-12 168		-12 168		-12 168

Flykting kommunal regi Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidr ag	Resultat
Gemensamt/Administ ration	7 455	-8 144	-689		-689
Totalt flyktingmottagande	7 455	-8 144	-689	0	-689

Flyktingverksamhet Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidrag	Resultat
Flyktingverksamhet	70 561	-77 743	-7 182	-10 298	-17 480
Flyktingverksamhet kommunal regi	7 455	-8 144	-689	0	-689
Totalt flyktingverksamhet	-	-	-7 871	-10 298	-18 169

Kommentar:

Nettoresultatet för flyktingmottagandet uppgår till -18,2 mkr. Huvuddelen av underskottet för flyktingmottagandet var en engångspost på 12 mnkr som beror på misstag i samband med att Migrationsverket sa upp avtalet med Tyresö kommun. Resten av underskottet beror på att kommunen haft för många platser för flyktingbarn. Denna överkapacitet är nu avvecklad. Kommunen budgeterade ett överskott på 10,5 mkr, men omständigheterna ovan gjorde att kostnaderna var 7,9 mkr större än intäkterna. Som jämförelse lämnade verksamheten 2016 ett överskott på 13,5 mkr.

2.7 ÅTGÄRDER SOM NÄMNDEN HAR VIDTAGIT ELLER AVSER ATT VIDTA VID AVVIKELSER

Reviderad delegationsordning inom socialnämndens verksamhetsområden (beslut socialnämnden 2017-03-29)

En ny delegationsordning antogs och gäller från och med 2017-05-01. Förändringarna i delegationsordningen syftar till ökad kostnadskontroll.

Kommentar:

Förändringarna i delegationsordningen har ännu inte medfört några kostnadsminskningar.

Ekonomisk uppföljning per 31 mars (beslut socialnämnden 2017-04-26)

I samband med ärendet om ekonomisk uppföljning uppdrogs förvaltningschefen att: säkra överskott i de verksamheter där det finns förutsättningar för detta.

Kommentar:

Överskott har säkrats inom IFO-verksamheten i kommunal regi.

Förvaltningschefen uppdrogs även att föreslå ändringar i Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande missbruks-, riskbruks- och beroendevård inom individ- och familjeomsorgen och Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande barn- och ungdomsvård inom individ- och familjeomsorgen. Syftet med dessa förändringar är att anpassa verksamheten till budget.

Kommentar:

Beslut om riktlinjerna togs av socialnämnden i januari. Förändringarna i riktlinjerna har ännu inte medfört några kostnadsminskningar.

Förvaltningschefen fick också i uppdrag att säkerställa att det finns fungerande rutiner för återsökning av kostnader för vård- och omsorg från Migrationsverket.

Kommentar:

Socialförvaltningen har fungerande rutiner för återsökning av kostnader för vård- och omsorg från Migrationsverket.

Ekonomisk uppföljning per 31 november (beslut socialnämnden 2016-12-21).

Förvaltningschefen uppdrogs att snarast rekrytera egna jour- och familjehem för att sänka kostnaderna för placeringar av barn och unga. Förvaltningschefen uppdrogs även att avtala med fastighetsägare för att säkra tillgången på lägenheter i syfte att minska kostnaderna för förvaltningen under 2017.

Socialförvaltningen kommer att redovisa uppdragen i tertialrapport 1.

Kommentar:

Många av de barn och ungdomar som varit i behov av placering i familjehem har haft så omfattande problematik så att de inte kunnat placeras i vanliga familjer.

3 UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN

Risk	Åtgärd	Kontrollinsatser	Uppföljning
Sänkt ersättning för ensamkommande	Anpassning av placeringskostnader.	Bevaka beslut gällande ersättningen. Löpande uppföljning av placeringskostnader.	Åtgärd och kontrollinstans genomförd i enlighet med upprättad plan.
Ökning av ensamkommande asylsökande barn	Omprioritering av personalresurser inom myndigheten.	Bevaka information från Migrationsverket.	Åtgärd och kontrollinstans genomförd i enlighet med upprättad plan.
Svårigheter med bemanning av socialsekreterare	Åtgärder i enlighet med framtagna strategi.	Löpande uppskattning av rekryteringsbehov.	Åtgärd och kontrollinstans genomförd i enlighet med upprättad strategi.
Fel i inrapportering av statistik	Kvalitetssäkring genom jämförelse med tidigare års värden samt bedömning av om det nya värdet är troligt.	Inrapportering ska ske i så god tid att det finns möjlighet att korrigera.	Åtgärd och kontrollinstans genomförd i enlighet med upprättad plan.
Ökade placeringskostnader	Särskilja kostnaderna i den ekonomiska uppföljningen.	Månatlig uppföljning av beslut.	Åtgärd och kontrollinstans genomförd i enlighet med upprättad plan.

4 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Myndigheten har under 2017 inte haft en budget i balans. Orsakerna är ökning av anmälningar gällande barn- och unga som far illa samt våld i nära relation. Detta har genererat externa placeringar av såväl barn, ungdomar och vuxna. Förändringar av den statliga ersättningen för ensamkommande barn och ungdomar har också bidragit till underskottet liksom samt kostnader för socionomkonsulter. Myndigheten har vidtagit flera åtgärder för att minska budgetöverskridandet men dessa åtgärder har motverkats av den stora ökningen av nya ärenden. Fortsatt effektiviseringsarbete är ett prioriterat område för verksamhetsområdet och är beskrivet i nämndplanen för 2018. En plan har upprättats för att få en budget i balans inom verksamhetsområdet.

Verksamheten var starkt påverkad av den extremt stora personalomsättningen under 2016. Åtgärder vidtogs under året och personalsituationen inom myndigheten har stabiliserats och antalet socionomkonsulter har minskat under året. Sjukfrånvaron har också minskat vilket tyder på att arbetsmiljön har förbättrats. Introduktionsprogrammet för nyanställda startade i mars och innebär ett bättre omhändertagande av ny personal. Inom barn- och ungdomsenheten kommer en insatsgrupp att starta i april med syfte att förkorta externa placeringar och istället erbjuda stöd på hemmaplan. För att fortsätta den positiva utvecklingen krävs att samtliga tjänster behöver vara bemannade av kompetent personal och att nyanställd personal ska få en bra introduktion samt att erfaren personal ska ges nödvändig kompetensutveckling.

Eftersom nya riktlinjer har tagits fram under året behöver rutiner ses över för att säkerställa att de nya arbetssätten implementeras. Detta förutsätter en fortsatt stabil personalsituation.

Från och med den 1 januari 2018 ingår problem med spel om pengar i socialtjänstlagen. Det innebär att kommuner blir ålagda att förebygga spelproblem, samt erbjuda stöd och behandling till personer som har allvariga problem med spel om pengar. Förändringen kommer sannolikt att föranleda ett antal konsekvenser för verksamheten. Resurser kommer att krävas för viss kompetensutveckling. Om verksamheten behöver utvecklas i omfattning är i dagsläget oklart, men nya rutiner kommer utarbetas kontinuerligt.

Om öppna förskolan ska kunna ha möjlighet att ta emot samtliga besökare finns behov av utvidgning av verksamheten.

Verksamhetsberättelse 2017

Vo 04 – Omson om personer med funktionsnedsättning

Utgåva: Verksamhetsberättelse 2017 Rapportperiod: 2016-12-31 Organelledom: Vo 04 – Omson om personer med funktionsnedsättning

tyresö kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	VIKTIGA HÄNDELSER.....	2
2	UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT	5
2.1	MÅLUPPFYLLELSE	5
2.2	UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN.....	10
2.3	KVALITETSGARANTIER	11
2.4	VERKSAMHETSUPPDRAG.....	11
2.5	VERKSAMHETSMÅTT.....	13
	2.5.1 SAMMANSTÄLLNING AV INKOMNA SYNPUNKTER OCH KLAGOMÅL, LEX SARAH/LEX MARIA OCH EJ VERKSTÄLLDA BESLUT.....	13
	2.5.2 SAMMANSTÄLLNING AV AVTALSUPPFÖLJNINGAR 2017.....	13
2.6	EKONOMI.....	15
	2.6.1 RESULTATRÄKNING SOCIALFÖRVALTNINGEN PER DECEMBER 2017.....	15
	2.6.2 RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE.....	16
2.7	ÅTGÄRDER SOM NÄMNDEN HAR VIDTAGIT ELLER AVSER ATT VIDTA VID AVVIKELSER..	18
3	UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN.....	20
4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	21

1 VIKTIGA HÄNDELSE

FÖRVALTNINGSÖVERGRIPANDE

I februari tillträdde en ny förvaltningschef för socialförvaltningen. Förra tillförordnade förvaltningschefen blev stabschef.

Socialnämnden beslutade i december att föreslå en ny hyressättningsmodell för särskilda boenden till kommunfullmäktige. Förslaget innebär att hyran sätts enligt likabehandlingsprincipen, samt ökade hyresintäkter för kommunen.

Under året togs nya riktlinjer för trygghet och säkerhet inom socialnämndens verksamheter fram och en omfattande revidering av nämndens delegationsordning genomfördes.

Socialförvaltningen tog fram en strategi för hur en hög arbetsbelastning på myndighetsutövningen inom socialnämndens verksamhetsområden kan undvikas.

En översyn av det anhörigstöd som finns i kommunen genomfördes under året. Översynen visade att det finns mycket indirekt och direkt stöd till anhöriga som vårdar sina närstående, och att det i huvudsak fungerar bra.

Under året gjordes ett omtag kring förvaltningens kvalitetsråd och ett reviderat styrdokument för förvaltningens systematiska kvalitetsarbete antogs av socialnämnden i december.

Förberedelse inför införandet av dataskyddsförordningen i maj 2018 startades under våren. Dataskyddsförordningen ersätter tidigare gällande personuppgiftslagen. Bland annat gjordes en omfattande inventering av förvaltningens alla register och personuppgifter.

En nyrekrytering av personligt ombud skedde i mars.

MYNDIGHET FÖR ÄLDRE OCH FUNKTIONSNEDSÄTTNING

En ny tjänst som enhetschef på myndigheten med inriktning mot personer med funktionsnedsättning tillsattes i februari. Detta bidrog till ökat stöd för handläggare i det dagliga arbetet med utredningar och uppföljningsarbetet.

Kvalitetsenheten gjorde en uppföljning av tidigare granskning av myndighetens handläggning. Granskningen visade på ett antal förbättringsområden. De förbättringsåtgärder som har vidtagits under året är juridisk utbildning för samtliga handläggare samt en workshop med kvalitetsenheten där man utgick ifrån de brister som uppföljningen visade. Åtgärderna har inneburit en ökad rättssäkerhet och en större likabehandling.

Kostnad per brukare, KPB, genomfördes för andra året i följd. KPB har inneburit en ökad kontroll över kostnader och volymers omfattning.

I februari övergick den kommunala assistansen till att drivas på entreprenad av Omsorgshuset AB. För myndigheten har det inneburit en ökad administration. Förändringen har hanterats med befintliga resurser.

Under mars månad förändrades ersättningsvillkoren för utförarna inom LOV (lagen om valfrihetsystem) daglig verksamhet. Förändringen innebar minskade kostnader för myndigheten.

Från och med juli månad gällde ett nytt avtal med leverantören Sirius av turbundna resor. Syftet har varit att få en bättre fakturakontroll samt att öka samordningen med resenärerna. En utvärdering av effekten av samordningen och fakturakontrollen är svårbedömd på grund av att det ännu har gått för kort tid.

Medarbetare på myndigheten genomgick stiftelsen Silviahemmets demensvårdsutbildning.

VERKSAMHETER KOMMUNAL REGI (FUNKTIONSNEDSÄTTNING, SOCIALPSYKIATRI & INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG)

Verksamhetens ledningsgrupp förändrades mycket under första delen av 2017. Ny verksamhetschef och verksamhetsutvecklare, två av fyra nya boendechefer LSS, ny enhetschef och biträdande enhetschef socialpsykiatri samt ny biträdande enhetschef för boendekedjan ensamkommande. Trots stora förändringar har arbetet fungerat väl under året och alla medarbetare har kommit i sina nya roller på ett bra sätt.

Verksamhetsövergången av personlig assistans i kommunal regi till Omsorgshuset AB gick enligt planerat. 19 medarbetare valde att stanna kvar i kommunen. Av dessa omplacerades sju stycken till andra tjänster och övriga sades upp. Ett aktivt arbetet med att få ut personerna i arbete under uppsägningstiden gjorde att nedläggningskostnaderna stannade vid 2,6 mil. Medel för nedläggningskostnaderna beviljades av kommunstyrelsen.

Kvalitetsenhetens granskning av boendestödet visade på flera utvecklingsområden och några brister som behöver åtgärdas inom kommunens egna boendestöd. Verksamheten behövde upprätta vissa väsentliga rutiner och säkerställa att rutinerna var kända hos personalen. Verksamheten behövde vidare säkerställa ett hållbart och långsiktigt ledarskap. De brister som konstaterades var att det saknades flera genomförandeplaner samt att den sociala dokumentationen var bristfällig. Vidare saknades det en skriftlig beskrivning av boendestödjarens uppdrag. Verksamheten har åtgärdat alla brister som uppmärksammades i granskningen och kommer fortsätta att arbeta med att kvalitetssäkra verksamheten.

Verksamheten hade totalt ett positivt resultat för 2017. Det berodde mestadels på den dagliga verksamheten TYDA:s positiva resultat som de hade med sig från tidigare år. Boendestödet och boendekedjan för ensamkommande hade inte en budget i balans. Åtgärder har vidtagits inom båda verksamheterna. Boendestödet kan nu bära sina egna kostnader men inte betala av det negativa resultatet som verksamheten bär med sig från tidigare år. Boendekedjans åtgärder kommer att genomföras under första kvartalet 2018.

Som ett steg i att höja kvaliteten har kvalitetsråd införts inom verksamheten. Kvalitetsrådet leds av verksamhetsutvecklaren och en representant från varje enhet och två enhetschefer. Kvalitetsrådet träffas fyra gånger under året och diskuterar kvalitet, synpunkter, avvikelser och viktiga händelser. Under året

har verksamheten sett en ökning av antalet lex Sarah-rapporter jämfört med tidigare år. Det beror troligen på att både personal och chefer har fått mer utbildning och kunskap i hur och när missförhållanden ska rapporteras.

Medarbetare på boendenheten Villa Strand har genomgått stiftelsen Silviahemmets demensvårdsutbildning. Tyresö är först ut i Sverige med att ha utbildat samtliga medarbetare som arbetar mot äldre i demensvård. Certifieringen genomfördes i februari 2018 av H.M. Drottning Silvia.

Verksamheten ingick i den nationella brukarundersökningen inom funktionshinderområdet. Kommunikation och trygghet är områden verksamheten kommer att arbeta vidare med under 2018.

2 UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT

2.1 MÅLUPPFYLLELSE

Målområde: Medborgarfokus - varje Tyresöbo i centrum		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Tyresöborna är nöjda med den kommunala servicen	Delvis uppfyllt	<p>Brukarundersökningen visade på att boende i på LSS och SoL boendena till stor del trivs med sitt boende, men att de inte alltid tycker att de får det stöd de önskar.</p> <p>Brukarundersökningen visar att 66 procent av de svarande har ett gott helhetsintryck av myndigheten. 77 procent av de svarande har förtroende för myndigheten, vilket är en stor ökning från förra årets resultat som var 67 procent.</p> <p>Som ett led i att öka kvaliteten och nöjdheten har verksamheten under året infört kvalitetsråd på avdelningen. Kvalitetsrådet leds av verksamhetsutvecklaren och en representant från varje enhet och två enhetschefer.</p> <p>Kvalitetsrådet träffas fyra gånger varje år där det diskuteras kvalitet, synpunkter, avvikelser och viktiga händelser.</p> <p>För att öka den kommunala servicen har myndigheten under året bland annat påbörjat ett förbättringsarbete som omfattar tydliggörande av rutiner, roller och ansvar.</p> <p>Medarbetare har fått kompetensutveckling i form av juridisk handledning i LSS och SoL.</p>

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Omsorg om personer med funktions-nedsättning - andel medborgare som söker bistånd som anger att de är nöjda med biståndsavdelningens arbete med information, bemötande och handläggningstider	77,00%	71,00%	81,00%			

Kommentar:

Både nöjdhet med information, bemötande och handläggningstid har ökat i årets brukarundersökning jämfört med föregående år. Nöjdheten med informationen har ökat från 70 procent 2016 till 81 procent, andelen som tycker att de har fått ett bra bemötande har ökat från 76 procent 2016 till 87 procent och nöjdheten med handläggningstiden har gått från 77 procent nöjda 2016 till 81 procent 2017.

Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Brukarna inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning är nöjda	Helt uppfyllt	90 procent av de svarande inom gruppboendena LSS trivs med sitt boende, vilket är högre än i riket där snittet är 84 procent. Inom SoL-boendena ligger Tyresö långt över snittet gällande trivsel, 80 procent jämfört med 68 procent. Även på frågan om man får rätt stöd hemma är de boende på SoL-boenden i Tyresö mer positiva än i riket, med 90 procent andel positiva svar jämfört med 76 procent. Inom gruppboendena och serviceboendena ligger dock Tyresö under snittet för riket gällande frågan om man tycker att man får det stöd man vill. Samtliga enheter går igenom årets resultat och tar fram aktiviteter för 2018 för att öka nöjdheten bland brukarna.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Omsorg om personer med funktionsnedsättning - Andelen brukare som anser att de får den hjälp de vill ha hemma.		79,00%	67,00%			

Kommentar:

Utfallet avser det totala resultatet för Tyresö i den nationella brukarundersökningen inom funktionshinderområdet för gruppboendena LSS. Utfallet visar på en försämring mot föregående år då resultatet var 79 procent. Även inom serviceboendena LSS var utfallet 67 procent för 2017, vilket är en liten försämring mot 2016 då utfallet var 69 procent. Fler personer deltog i årets brukarundersökning jämfört med förra året vilket kan vara en förklaring till förändringarna i resultatet. Inom SoL-boendet för personer med funktionsnedsättning var motsvarande utfall högre än inom LSS-boendena. Där anser 90 procent av de svarande att de får den hjälp de vill ha hemma.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Omsorg om personer med funktionsnedsättning - Andelen brukare som anser att de trivs hemma.		94,00%	90,00%			

Kommentar:

Utfallet avser det totala resultatet för Tyresö i den nationella brukarundersökningen inom funktionshinderområdet för gruppboendena LSS. Utfallet visar på en liten försämring mot föregående år där

utfallet var 94 procent. För serviceboendena för personer med funktionsnedsättning var resultatet 74 procent 2017 vilket är en försämring mot föregående års resultat på 81 procent. Fler personer deltog i årets brukarundersökning jämfört med förra året vilket kan vara en förklaring till förändringarna i resultatet. Inom SoL-boendet för personer med funktionsnedsättning var utfallet 80 procent.

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Tyresöborna kan påverka kommunens verksamhet	I hög grad uppfyllt	<p>Valfrihet råder inom daglig verksamhet och boendestöd, och det finns många utförare med olika inriktningar att välja mellan. Alla brukare ska ha en genomförandeplan där man beskriver hur insatsen ska utföras. Där personen inte kan eller vill vara delaktig upprättas en genomförandeplan med eventuell företrädare. I verksamhetsplanen beskrivs verksamhetens mål, uppdrag och aktiviteter.</p> <p>Inom Socialpsykiatri har biträdande enhetschef regelbundna kvalitetsråd/husråd med alla som bor där, i syfte att kunna lyfta fram frågor och synpunkter. Under året har man identifierat behov av ett tydligare uppföljningsarbete utifrån dessa träffar. Det finns även en brevlåda tillgänglig att lämna synpunkter eller frågor helt anonymt (förutom den e-tjänst som finns på tyreso.se)</p> <p>100 procent av de svarande i brukarundersökningen 2017 (Hästsken), vet vart de ska vända sig om något är dåligt hemma, vilket är en indikation på möjligheten att påverka. Inom myndigheten uppgav dock endast 52 procent att de visste vart de skulle vända sig med synpunkter och klagomål. Myndigheten kommer förtydliga informationen om detta under 2018.</p>

Målområde: God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser	Ej uppfyllt	<p>Nettoreultatet för verksamhetsområdet uppgår till -2,6 mkr. Resultatet påverkades av volymökningar. Kostnaderna för daglig verksamhet sjönk i förhållande till föregående år. Förklaringen ligger i de förändrade ersättningsvillkor för utförarna som genomfördes från mars 2017.</p> <p>Myndigheten kommer vid varje omprövning och nya fattade beslut att tillämpa en restriktivare bedömning och i den mån utrymmet tillåter minska omfattningen på beviljade insatser och i vissa fall låta förvaltningsrätten avgöra nivåerna på omfattningen.</p>

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Ekonomiskt resultat, Tkr	-4 463,0	-8 799,0	-13 487,0	-2 605,0	0	Ej uppfyllt	

Målområde: Attraktiv arbetsgivare		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare		Ingen medarbetarundersökning har genomförts under 2017 vilket gör att måluppfyllelse för 2017 inte kan bedömas. Målet bedömdes år 2016 som delvis uppfyllt. I 2016 års medarbetarenkät uppgav 53 procent av de anställda inom verksamhetsområdets kommunala regi att de skulle rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare, 34 procent uppgav att de var neutrala och 13 procent uppgav att de inte skulle rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare	83,00%	53,00%				

Kommentar:

Utfall saknas för 2017 då ingen medarbetarundersökning har genomförts.

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.	Ej uppfyllt	Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet var vid årets slut 9,74 procent. Flera åtgärder för att förbättra arbetsmiljön har gjorts. Både myndigheten och verksamheten har kompetensutvecklats. Inom myndigheten har grundbemanningen ökat för bättre arbetsbelastning. Myndighet har tillsatt en enhetschef.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Den totala sjukfrånvaron	8,44%	9,40%	8,69%	9,74%			

inom verksamhetsområden (%)							
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	3,97%	4,25%	4,11%	4,34%			
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	4,14%	5,13%	4,46%	5,38%			
Omsorg om personer med funktionsnedsättning - den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet, utförare egen regi	8,11%	9,39%	8,57%	9,72%			

Kommentar:

Utfallet avser januari - november 2017.

Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Verksamheten bidrar till en låg sjukfrånvaro hos medarbetarna	Delvis uppfyllt	Myndigheten har anställt fler handläggare och en enhetschef samt reviderat nya riktlinjer för LSS och utformat nya rutiner för att utveckla arbetsmetoderna på myndigheten. Handläggarna har också getts möjligheten att arbeta på distans för att möjliggöra balansen mellan arbete och privatliv samt att öka flexibiliteten i det egna arbetets organisering. Inom verksamheten i egen regi har sjukfrånvaron minskat från 8,76 procent till 7,94 procent på grund av aktivt arbete med rehabiliteringsprocesser och införande av förstadagsintyg vid flera korta frånvarotillfällen. Verksamheten ser en förändring på sjukfrånvaron där den långa sjukfrånvaron ökar medan den korta minskar. Den långa sjukfrånvaron är inte arbetsrelaterad utan beror på fysisk sjukdom. Verksamheten har kontinuerlig kontakt med långtidssjukskrivna medarbetare.

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål		Ingen medarbetarundersökning har genomförts under 2017 vilket gör att måluppfyllelse för 2017 inte kan bedömas. Under 2017 har fyra medarbetare inom

		utförarverksamheten erbjudits högre sysselsättningsgrad och samtliga har accepterat erbjudandet. Verksamheten kommer att fortsätta erbjuda ökad sysselsättningsgrad när möjlighet finns. Inom verksamhetsområdets myndighetsutövning erbjuds alla den tjänstgöringsgrad som de önskar.
--	--	--

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som anser att sysselsättningsgraden är anpassad efter deras önskemål	87,00%	86,00%				

Kommentar:

Utfall för 2017 saknas då ingen medarbetarundersökning genomfördes under 2017.

2.2 UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Titel	Status	Kommentar
Konkurrensutsättning	✓	Uppdraget är genomfört. Upphandling av boende med särskild service för personer med funktionsnedsättning har genomförts tillsammans med Nacka kommun. Upphandling av enstaka platser i bostad särskild service för vuxna LSS har genomförts tillsammans med Huddinge, Haninge, Nynäshamn och Botkyrka kommuner. Upphandling planeras av nya gruppboendestäder. Kommunövergripande upphandling av persontransporter pågår.
I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.	✓	Uppdraget är genomfört. Brukare inom omsorg för personer med funktionsnedsättning erbjuds hälsofrämjande insatser. Boende på boenden enligt LSS erbjuds i grupp eller enskilt varje vecka att delta i individuellt anpassad kultur- eller fritidsaktivitet vilket dokumenteras i den boendes genomförandeplan. Hur behovet av anhörigstöd tillgodoses inom socialnämndens verksamheter utreddes under år 2017. Anhörigstödet avseende omsorg för personer med funktionsnedsättning har belysts i översynen.

Taxor och avgifter		Uppdraget är genomfört. Taxorna och avgifterna inom socialnämndens verksamheter justeras årligen utifrån prisbasbeloppet och gällande indexering.
--------------------	---	---

2.3 KVALITETSGARANTIER

Vi är tillgängliga - När du ansöker om boende, daglig verksamhet, korttidsverksamhet, personlig assistans eller någon annan insats får du en personlig handläggare.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Vi bär synlig identitetsbricka - Alla biståndshandläggare som gör hembesök hos dig bär en synlig identitetsbricka.

Denna garanti bedöms delvis vara uppfylld. Handläggare bär inte synlig identitetsbricka men har identitetskort.

Planering - När insatsen börjar görs en genomförandeplan tillsammans med dig inom en månad. Vi följer upp planen efter tre månader och sedan minst en gång om året.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Information om boende - Varje år får du information om vilka boenden som finns i kommunen, och vilka nya bostäder som planeras. Du får också informationen vid andra tillfällen om du behöver det.

Garantin bedöms inte vara uppfylld. Oftast ges denna information enskilt vid andra tillfällen.

Stödperson på boendet - Du får en stödperson på boendet redan innan du flyttar in.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Arbete, daglig verksamhet, studier - Du erbjuds stöd för att komma i arbete, sysselsättning, daglig verksamhet eller börja studera.

Garantin bedöms vara uppfylld.

2.4 VERKSAMHETSUPPDRAG

MYNDIGHET FÖR ÄLDRE OCH FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Myndigheten har under året utökat antalet handläggare med inriktning mot personer med funktionsnedsättning. Myndigheten har tidigare haft för få handläggare i förhållande till ärendemängden vilket inneburit att uppföljningsarbetet blivit lidande, vilket påverkat ekonomin och resurshushållningen negativt. Med ett utökat antal handläggare har uppföljningsarbetet blivit bättre och insatsernas omfattning mer ändamålsenliga.

Under året har myndigheten påbörjad projektering av de nya gruppboendena Strandvägen och Stjärnvägen. Kommunen har haft för få gruppboendeplatser i förhållande till efterfrågan. Effekten av bristen har inneburit att myndigheten inte har kunnat verkställa beslut om insatsen i tid och erhållit viden för ej verkställda beslut. Genom att påbörja planeringen av nya gruppboendestäder kan behovet tillgodoses på sikt.

VERKSAMHETER KOMMUNAL REGI (FUNKTIONSNEDSÄTTNING, SOCIALPSYKIATRI & INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG)

Under året har en mängd utbildningsinsatser ägt rum inom Tyresö bostadsenheter, bl.a. föreläsningar och workshops i motiverande samtal och lågaffektivt bemötande, samt web-utbildningar i vårdhygien och autism. Flera personer har läst gymnasiekurser via Carpe då framför allt specialpedagogik 1 och 2. Via projekt Dig-IT har tre personer gått en gymnasiekurs i datavård och omsorg. Verksamheten har även infört flera Dig-IT-ombud med syfte att öka den digitala kompetensen i arbetsgrupperna. Under hösten påbörjade 35 medarbetare en e-utbildning i allmän IT-kunskap. Verksamheten har även tagit fram ett internt utbildningsmaterial gällande genomförandeplaner, dokumentation och avvikelshantering i verksamhetssystemet Treserva. Utbildningssatsningen påbörjades under senhösten och kommer att fortsätta under 2018. Hästskolan har genom prio-medel anordnat en MI-utbildning (motiverande samtal) med MINT certifierad utbildare. Detta för att öka personalens förmåga att motivera människor till förändring. Flertalet av medarbetarna på Tyda har fått utbildning i lågaffektivt förhållningssätt vilket gjort att avvikelser har minskat.

Verksamhetens samarbete med C3I och Fredrika Bremers vård och omsorgscollege har gett resultat. Verksamheten hade inte lika stora problem med att hitta vikarier inför sommaren som tidigare år. Under sommaren upprättades även ett avtal med Fredrika Bremer där verksamheten utlovade fem praktikplatser mot möjligheten att få vara med och påverka programrådet. Verksamheten märker dock fortfarande att det vid nyrekryteringar är svårt att hitta personal med adekvat utbildning och erfarenhet.

Tyda har utvecklat verksamheten för att attrahera fler brukare. Bland annat flyttade verksamheten "krydd- och stjärngården" till nya lokaler som möjliggjorde köks- och monterings-/packeteringsarbete. Verksamheten har sedan länge samarbete med olika externa aktörer, som exempelvis Pilgrimscafet. Under hösten startade en verksamhet i samarbete med Fårdala Ridskola där brukare hjälper till i stallet. Verksamheten arbetar kontinuerligt med att finna fler samarbetspartners då detta efterfrågas av brukarna.

De nya ersättningsnivåerna för den dagliga verksamheten påverkade verksamheternas intäkter, men med de anpassningar av verksamheten som genomförts under hösten 2017 så har TYDA en budget i balans.

2.5 VERKSAMHETSMÅTT

2.5.1 SAMMANSTÄLLNING AV INKOMNA SYNPUNKTER OCH KLAGOMÅL, LEX SARAH/LEX MARIA OCH EJ VERKSTÄLLDA BESLUT

Synpunkter och klagomål

Under året har endast två synpunkter och klagomål gällande verksamhetsområdet inkommit. De avsåg bristande bemötande och bristande stöd/hjälp. Myndighetens brukarundersökning visade att endast 52 procent av de svarande visste vart man skulle vända sig med synpunkter och klagomål vilket kan vara en del av förklaringen till att inte fler synpunkter har inkommit under året.

Lex Sarah/lex Maria

Under 2017 upprättades 13 lex Sarah-rapporter inom verksamhetsområdet. Fem av rapporterna avsåg våld och övergrepp mellan medboende, fyra avsåg övergrepp personal (3 stölder och en incident där personal brukare våld mot boende), en felaktigt utförd insats och en insats ej utförd, en brister i bemötande och en bristande rättssäkerhet. Tre av rapporterna bedömdes som allvarliga missförhållanden och anmäldes till Inspektionen för vård och omsorg, IVO.

Ingen anmälan enligt lex Maria upprättades under året.

Ej verkställda beslut

Förvaltningen rapporterar kvartalsvis de beslut som ej verkställts eller har längre avbrott i verkställigheten till IVO. Sammanställningen redovisas för socialnämnd, kommunfullmäktige och revisorer. Då sammanställningen avser ej verkställda beslut och/eller längre avbrott i verkställigheten, kan samma personer rapporteras in flera gånger. Under året redovisades för verksamhetsområdet totalt 34 ej verkställda och avbrutna beslut. 25 stycken avsåg ej verkställda LSS-beslut, varav 11 gällde beslut om särskilt boende och resterande beslut om kontaktperson, ledsagning och korttidsvistelse. Två ej verkställda beslut avsåg SoL-beslut om kontaktperson. Resterande 7 avsåg längre avbrott i verkställigheten, samtliga LSS-beslut om kontaktperson, ledsagning, avlösning och korttidstillsyn.

2.5.2 SAMMANSTÄLLNING AV AVTALSUPPFÖLJNINGAR 2017

LOV gällande hemtjänst, avlösarservice, ledsagarservice för barn och vuxna enligt SoL och LSS

Under året genomfördes en avtalsuppföljning med inriktning på personalens kompetens. Från och med den 1 april 2017 gäller att minst 60 procent av all personal som arbetar inom hemtjänst ska ha godkänd utbildning (gymnasieutbildning från vård- och omsorgsprogrammet eller annan jämförbar utbildning,

t.ex. vårdlinje, social servicelinje eller omvårdnadsprogrammet), mot tidigare 50 procent. Uppföljningen visade att samtliga utförare uppfyller det nya kompetenskravet i avtalet.

LOV boendestöd

Under 2017 granskade Kvalitetsenheten samtliga utförare inom LOV boendestöd. Vid granskning av verksamheterna framkom att några av utförarna behöver åtgärda och utveckla vissa områden som exempelvis den sociala dokumentationen och se till att alla brukare har genomförandeplaner. Verksamheten har åtgärdat de brister som uppmärksammades vid granskningen.

LOV daglig verksamhet

En revidering av förfrågningsunderlaget gjordes under 2017 som bland annat innebär att habiliteringsersättningen höjdes från 4,90 kr till 6,00 kr. Ersättningsnivåerna ändrats till tre nivåer (heltid, halvtid och deltid) från tidigare två nivåer (heltid och halvtid samt att närvaron räknas per månad istället för per vecka). Deltid omfattar upp till 46 timmar/månad. Halvtid omfattar från 46 timmar/månad till 105 timmar/månad. Heltid omfattar över 105 timmar/månad.

LOV sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning

Uppdatering av förfrågningsunderlaget genomfördes med bl.a. förtydligande kring kvalitetsledningssystemet samt krav på verksamhetsansvarig/föreståndare.

Gruppboende LSS

I samband med kvalitetsenhetens granskning av gruppboenden i kommunen framkom att behov av åtgärder för en av de privata utförarna, Oliva Omsorg AB:s gruppboenden Villa Linde och Tärningen och en åtgärdsplan begärdes in. Utföraren behövde bland annat säkerställa ett hållbart och långsiktigt ledarskap samt personalkontinuitet. Vidare att se till att rutiner är förankrade hos all personal samt skapa struktur och systematik för kvalitetsarbetet. En återkoppling av åtgärdsplanen kommer att ske i början av 2018 för att se att utföraren kommer till rätta med bristerna.

2.6 EKONOMI

2.6.1 RESULTATRÄKNING SOCIALFÖRVALTNINGEN PER DECEMBER 2017

Socialförvaltningen Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidrag	Resultat
IFO myndighet	10 275	-198 726	-188 450	160 359	-28 091
FO myndighet	17 827	-290 951	-273 123	268 445	-4 678
ÄO myndighet	40 765	-352 813	-312 048	316 368	4 320
Flyktingverksamhet myndighet	70 561	-77 743	-7 182	-10 298	-17 480
varav ändrad ersättning Migrationsverket	-12 168		-12 168		-12 168
Totalt myndighet	139 428	-920 232	-780 804	734 875	-45 929
IFO kommunal regi	20 462	-18 737	1 725	0	1 725
FO kommunal regi	95 979	-93 906	2 073	0	2 073
ÄO kommunal regi	164 978	-173 306	-8 328	0	-8 328
Flyktingmottagande kommunal regi	7 455	-8 144	-689	0	-689
Totalt kommunal regi	288 874	-294 093	-5 220	0	-5 220
Totalt socialförvaltningen	428 302	-1 214 325	-786 023	734 875	-51 149
varav ändrad ersättning Migrationsverket	-12 168		-12 168		-12 168

2.6.2 RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE

2.6.2.1 PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

FO Myndighet /Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidrag	Resultat
Gemensamt/Administration	0	-17 177	-17 177	16 587	-590
Hemtjänst ordinärt boende	550	-12 364	-11 815	11 372	-442
Boendestöd ordinärt boende	230	-5 665	-5 435	6 484	1 049
Korttidsboende	234	-4 000	-3 766	2 491	-1 275
Särskilt boende/annat boende	3 353	-30 771	-27 418	25 161	-2 257
Övriga insatser ordinärt boende	269	-7 466	-7 197	5 914	-1 283
Boende vuxna LSS	9 728	-93 254	-83 525	77 582	-5 944
Boende barn & unga LSS	717	-10 449	-9 732	14 151	4 419
Personlig assistans LSS/SFB	1 282	-43 547	-42 265	40 375	-1 890
Daglig verksamhet LSS	955	-39 629	-38 674	41 286	2 612
Korttidsvistelse LSS	471	-13 415	-12 944	13 044	100
HsL LSS	3	-3 261	-3 258	3 600	342
Övriga insatser LSS	36	-9 952	-9 917	10 397	480
Totalt FO myndighet	17 827	-290 951	-273 123	268 445	-4 678

FO Kommunal regi /Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidrag	Resultat
Gemensamt/Administration	3 334	-2 938	396		396
Hemtjänst ordinärt boende	712	-339	373		373
Boendestöd ordinärt boende	1 516	-2 128	-612		-612
Korttidsboende	0	-76	-76		-76
Särskilt boende/annat boende	6 309	-6 710	-401		-401
Övriga insatser ordinärt boende	868	-868	0		0
Boende vuxna LSS	50 043	-49 749	294		294
Personlig assistans LSS/SFB	7 991	-7 131	860		860
Daglig verksamhet LSS	15 440	-14 078	1 362		1 362
Korttidsvistelse LSS	4 554	-4 703	-149		-149
Övriga insatser LSS	5 213	-5 187	26		26
Totalt FO kommunal regi	95 979	-93 906	2 073	0	2 073

Funktionsnedsättning Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidrag	Resultat
Myndighet	17 827	-290 951	-273 123	268 445	-4 678
Kommunal regi	95 979	-93 906	2 073	0	2 073
Totalt FO	-	-	-271 050	268 445	-2 605

Kommentar:

Nettoreultatet för verksamhet för personer med funktionsnedsättning uppgår till -2,6 mkr.

Resultatet påverkades av volymökningar inom vissa insatser samt minskningar inom andra. Ovanpå detta tillkommer kostnader för viten gällande boende vuxna där ett boendebeslut inte kunnat verkställas i tid utan en avsevärd fördröjning medförde en större kostnad än vad som tidigare prognosticerats.

Året som gått kännetecknades av ökade volymer och kostnader för personlig assistans enligt LSS. Trots att myndigheten tillämpat en mer restriktivare bedömning än tidigare ökade den totala volymen med ca 28 procent.

Merparten av volymökningen berodde på Försäkringskassans alltmer tuffare omprövningar vilket i flera fall ledde till indragen personlig assistans enligt SFB och i stället övergick till personlig assistans enligt LSS.

Kostnaderna för daglig verksamhet sjönk i förhållande till föregående år. Förklaringen ligger i de förändrade ersättningsvillkor för utförarna som genomfördes från mars månad 2017.

Kostnaderna för boendestödet sjönk under året beroende på en något mindre efterfrågan än förväntat. Däremot ökade kostnaderna för köpta kortridsplatser för personer under 65 år. Myndighetens bedömning är att volymuppgången kommer att avta eller åtminstone stabiliseras under 2018.

Inom boende för vuxna ökade efterfrågan på boendeplatser vilket bland annat resulterade i ett vite och ökade kostnader. Däremot ökade inte efterfrågan på boendeplatser för barn och unga vilket fick en positiv inverkan på resultatet.

Det positiva resultatet på personlig assistans inom kommunal regi kan hänföras till en positiv effekt av semesterlöneskulden.

2.7 ÅTGÄRDER SOM NÄMNDEN HAR VIDTAGIT ELLER AVSER ATT VIDTA VID AVVIKELSER

Reviderad delegationsordning inom socialnämndens verksamhetsområden (beslut socialnämnden 2017-03-29)

En ny delegationsordning antogs och gäller från och med 2017-05-01. Förändringarna i delegationsordningen syftar till ökad kostnadskontroll.

Kommentar:

Förändringarna i delegationsordningen har ännu inte medfört några kostnadsminskningar.

Förändringar i LOV daglig verksamhet enligt LSS (beslut socialnämnden 2016-11-30)

Beslut om reviderad ersättningsmodell för LOV daglig verksamhet i syfte att nå en effektivare styrning av kostnadsutvecklingen från och med 2017-03-01.

Kommentar:

Besparingar har skett genom att förändrade ersättningsnivåer införts. Dessutom utgår ersättning numera utifrån faktisk närvaro. Förändringen har inneburit kostnadsminskningar för myndigheten.

Översyn av kostnader för turbundna resor till och från daglig verksamhet inklusive åtgärder för att minska kostnaderna (beslut socialnämnden 2017-03-29)

I samband med att rapporten presenterades för socialnämnden uppdrogs förvaltningschefen att snarast besluta om en ny geografisk gräns för valfrihetssystemet, i syfte att minska reskostnad och miljöbelastning.

Kommentar:

Sedan juli månad har nya avtalsvillkor stipulerats gällande turbundna resor. I det nya avtalet krymptes den geografiska avgränsningen och krav på samåkning. Det är dock för tidigt att dra några slutsatser avseende hur de påverkar kostnaderna, men en effektivare samåkning kommer sannolikt att leda till lägre kostnader.

Ekonomisk uppföljning per 31 mars (beslut socialnämnden 2017-04-26)

I samband med ärendet om ekonomisk uppföljning uppdrogs förvaltningschefen att säkra överskott i de verksamheter där det finns förutsättningar för detta.

Kommentar:

Överskott har säkrats inom verksamheten i omsorgen om personer med funktionsnedsättning i kommunal regi samt inom äldreomsorgens myndighetsutövning.

3 UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN

Risk	Åtgärd	Kontrollinsatser	Uppföljning
Viten för icke verkställda beslut	Vid risk för att beslut inte kan verkställas ska brukaren erbjudas extern placering.	Löpande uppföljning av icke verkställda beslut	Åtgärden att erbjuda brukare extern placering har gjort i de fall det har varit möjligt. Myndigheten har dock inte kunnat verkställa ett antal beslut vilket har inneburit ett vitesföreläggande.
Fel i inrapportering av statistik	Kvalitetssäkring genom jämförelse med tidigare års värden samt bedömning av om det nya värdet är troligt.	Inrapportering ska ske i så god tid att det finns möjlighet att korrigera.	Åtgärd och kontrollinstans genomförd. Ingen fel i inrapporterad statistik har uppmärksamats.
Svårigheter med bemanning av biståndshandläggare	Åtgärder i enlighet med framtagna strategi.	Löpande uppskattning av rekryteringsbehov.	Åtgärd och kontrollinstans genomförd i enlighet med upprättad strategi. Myndigheten har inte haft svårigheter med rekrytering av handläggare.
Övertalig personal i samband med verksamhetsövergång av personlig assistans i kommunal regi	Omplacering till annan tjänst görs när så är möjligt. Inventering görs av arbetsuppgifter som kan utföras av övertalig personal under uppsägningsperioden.	Inventering av personal som troligtvis inte kommer att gå över.	19 medarbetare valde att stanna kvar i kommunen vid verksamhetsövergången. Av dessa omplacerades sju stycken till andra tjänster och övriga sades upp. Ett aktivt arbete med att få ut personerna i arbete under uppsägningsperioden gjorde att nedläggningskostnaderna stannade vid 2,6 milj. Medel för nedläggningskostnaderna beviljades av kommunstyrelsen.
Kostnadsökningar för hälso- och sjukvård (HSL) i LSS-verksamhet	Särskilja kostnaderna i den ekonomiska uppföljningen.	Månatlig uppföljning av kostnader för HSL i LSS.	Åtgärd och kontrollinstans genomförd i enlighet med upprättad riskhanteringsplan.

4 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Ekonomi för verksamhetsområdet är inte i balans. Åtgärder är vidtagna och avsevärd förbättring har skett mot föregående år. Fortsatt effektiviseringsarbete är ett prioriterat område för verksamhetsområdet och är beskrivna i nämndplanen för 2018. En plan har upprättats för att få en budget i balans inom verksamhetsområdet.

Utveckla mer precisa prognoser för kommande behov av Gruppboende enligt LSS. Myndigheten behöver kvalitetssäkra behovsunderlaget i prognosarbetet samt att göra tydliga beställningar till kommunens fastighetsavdelning för bostäder för målgruppen tillgodoses i tid. Effekten av en sådan utveckling skulle innebära minskade viten för icke verkställda beslut samt att kunna erbjuda personer som har rätten till en grupp eller servicebostad ett boende i den egna kommunen.

Genomföra en fördjupad analys av kostnadsutvecklingen gällande turbundna resor. Kostnaderna för turbundna resor ökade under föregående år trots en ny upphandling av turbundna resor och förändringar av de geografiska förutsättningarna. Myndigheten kommer därför att genomföra en noggrann kartläggning tillsammans med Sirius för att analysera orsaken till kostnadsökningarna.

Utforma tillämpningsanvisningar utifrån gällande riktlinjer för biståndsbedömning enligt LSS för att bättre kunna använda riktlinjerna i det dagliga arbetet. Effekten blir en ökad rättssäkerhet och likabehandling för brukarna samt ett ökat stöd för handläggarna i myndighetsutövandet.

Arbeta snabbare och mer kontinuerligt med uppföljningar vilket innebär följsammare beslut som uppdateras snabbare och i linje med förändrade behov. Hos vissa grupper förändras behoven och en tätare uppföljning innebär oftast att insatserna och behoven blir kongruenta. En effekt blir sannolikt minskad resursåtgång och därmed minskade kostnader

Myndigheten kommer att fortsätta analysarbetet enligt Kostnad Per Brukare, KPB.

Verksamheten kommer att arbeta med att öka brukarinflytandet i verksamheten och genomföra en genomlysning av evidensbaserade arbetsmetoder relevanta för området. Verksamheten kommer även arbeta vidare med kompetensutveckling inom dokumentation och IT, samt tydliggöra kompetenskraven utifrån arbetsplatsen.

Verksamhetsberättelse 2017

VO 05 - Äldreomsorg

Utgåva: Verksamhetsberättelse 2017 (Beräkningstidsperiod: 2017-12-31) (Översiktligt VO 05 - Äldreomsorg)

tyresö kommun

INNEHÅLL

1	VIKTIGA HÄNDELSER	2
2	UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT	4
2.1	MÅLUPPFYLLELSE	4
2.2	UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN	11
2.3	VÄRDIGHETSGARANTIER	13
2.4	VERKSAMHETSUPPDRAG	14
2.5	VERKSAMHETSMÅTT	15
2.5.1	SAMMANSTÄLLNING AV INKOMNA SYNPUNKTER OCH KLAGOMÅL, LEX SARAH/LEX MARIA OCH EJ VERKSTÄLLDA BESLUT	15
2.5.2	SAMMANSTÄLLNING AV AVTALSUPPFÖLJNINGAR 2017	16
2.6	EKONOMI	17
2.6.1	RESULTATRÄKNING SOCIALFÖRVALTNINGEN PER DECEMBER 2017	17
2.6.2	RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE	18
2.7	ÅTGÄRDER SOM NÄMNDEN HAR VIDTAGIT ELLER AVSER ATT VIDTA VID AVVIKELSER	19
3	UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN	20
4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	21

1 VIKTIGA HÄNDELSE

FÖRVALTNINGSÖVERGRIPANDE

I februari tillträdde en ny förvaltningschef för socialförvaltningen. Före tillförordnande förvaltningschefen blev stabschef.

Socialnämnden beslutade i december att föreslå en ny hyressättningsmodell för särskilda boenden till kommunfullmäktige. Förslaget innebär att hyran sätts enligt likabehandlingsprincipen, samt ökade hyresintäkter för kommunen.

Under året togs nya riktlinjer för trygghet och säkerhet inom socialnämndens verksamheter fram och en omfattande revidering av nämndens delegationsordning genomfördes.

Socialförvaltningen tog fram en strategi för hur en hög arbetsbelastning på myndighetsutövningen inom socialnämndens verksamhetsområden kan undvikas.

En översyn av det anhörigstöd som finns i kommunen genomfördes under året. Översynen visade att det finns mycket indirekt och direkt stöd till anhöriga som vårdar sina närstående, och att det i huvudsak fungerar bra.

Under året gjordes ett omtag kring förvaltningens kvalitetsråd och ett reviderat styrdokument för förvaltningens systematiska kvalitetsarbete antogs av socialnämnden i december.

Förberedelse inför införandet av dataskyddsförordningen i maj 2018 startades under våren. Dataskyddsförordningen ersätter tidigare gällande personuppgiftslagen. Bland annat gjordes en omfattande inventering av förvaltningens alla register och personuppgifter.

En nyrekrytering av personligt ombud skedde i mars.

MYNDIGHET FÖR ÄLDRE OCH FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Samtliga medarbetare inom äldreomsorgen i Tyresö har genomgått stiftelsen Silviahemmets gedigna demensvårdsutbildning och Tyresö är därmed den första hela kommunen som certifieras av Silviahemmet. Certifieringen genomfördes i februari 2018 av H.M. Drottning Silvia.

I september tog socialnämnden beslutet att Björkbackens vård- och omsorgsboende ska avvecklas. Avtalet med Ansvar och Omsorg AB gällande vård- och omsorgsboendet Ängsgården sades upp i juni. Boende från Ängsgården och två avdelningar på Björkbacken kommer att flytta till det nya vård- och omsorgsboendet Villa Basilika, som kommer att drivas av Vardaga AB. Med Villa Basilika utökas även tillgången på vård- och omsorgsplatser med fem platser. Dessa är avsedda för att möta en ökad efterfrågan och i de fall det är möjligt göra hemtagningar.

Efterfrågan på platser på dagverksamhet för personer med demenssjukdom har varit hög och väntetiderna är långa. Behovet av utökade platser på dagverksamhet för personer med demenssjukdom är stort. De korttidsplatser som kommunen har i egen regi har inte täckt behovet av insatsen korttidsboende

och myndigheten har därför köpt i genomsnitt 13 platser per månad under 2017 med i huvudsak demensinriktning.

Beslutet att avgiftsbefria trygghetslarmen har gett upphov till en ökad mängd ansökningar om trygghetslarm under året. Under året har två konsulter anställts för att hantera arbetsmängden med att ta emot ansökningar och lägga om runt 170 beslut på servicelarm. Under året har även runt 100 nya hemtjänstären den inkommit och en hel del av dem har haft behov av mycket insatser från start. Även mängden komplexa ärenden med social problematik har ökat. Det har exempelvis gällt personer med missbruksproblematik, psykisk ohälsa och vräkningsärenden.

VERKSAMHETER KOMMUNAL REGI ÄLDREOMSORG

I september tog socialnämnden beslutet att Björkbackens vård- och omsorgsboende ska avvecklas i två steg. Två avdelningar, Näckrosen och Syrenen, kommer att avvecklas först. De boende kommer att erbjudas boende på det nya vård- och omsorgsboendet Villa Basilika. Inflyttning beräknas ske under februari och mars 2018.

Samtliga av verksamhetens medarbetare har genomgått stiftelsen Silviahemmets demensvårdsutbildning.

Digital signering av hälso- och sjukvårdsinsatser inom verksamheterna i kommunal regi har införts. Arbetet med att digitalisera nyckelfri hemtjänst samt att mäta den utförda tiden hos brukarna påbörjades under året.

Verksamheten har under året arbetat med att anpassa och omstrukturera verksamhetens grundbemanning utifrån dess ekonomiska resurser. Verksamheten har även präglats av omsättning av chefer inom verksamheten vilket har lett till att behov av arbetsledning, uppföljning och utveckling av verksamheten har blivit eftersatt.

2 UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT

2.1 MÅLUPPFYLLELSE

Målområde: Livskvalitet - den attraktiva kommunen		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Tyesö är en av Sveriges mest attraktiva boendekommuner	Helt uppfyllt	Sjuksköterskor, rehab-personal och undersköterskor jobbar i team för att förbättra den enskildes vård och omsorg för att uppnå god livskvalitet utifrån den enskildes förutsättningar. Enheterna arbetar strukturerat och systematiskt och använder sig av beprövade metoder. Varje boende har en egen kontaktman (undersköterska) som har ansvar enligt förankrad rutin där relationsskapande närståendesamtal ingår. Detta arbetssätt har mycket god effekt på de boendes välbefinnande och uppskattas hos närstående.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Verksamheten inom vård- och omsorgsboenden för äldre bidrar till bättre hälsa	Delvis uppfyllt	Målvärde för indikatorerna kopplade till målet saknas samt att trenden visar ett likartat resultat med föregående år, gör att det är svårt att bedöma om målet är uppfyllt eller inte. Verksamheten arbetar strukturerat och systematiskt i professionella team och använder sig av beprövade metoder såsom BPSD-registret, kvalitetsregistret Senior Alert, palliativa registret och LCP. Munhälsovårdsbedömning har gjorts regelbundet och följs upp i vårdplaner. Digitala signering av medicin har införts under året vilket har bidragit till att antalet avvikelser har minskar.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Äldreomsorg vård- och omsorgsboende - Brukarbedömning av hälsotillstånd och rörelseförmåga. (U23423)	24,00%	31,00%	25,00%				
Äldreomsorg vård- och omsorgsboende - Brukare som har besvär av ångslan, oro eller ångest. (U23450)	14,00%	14,00%	11,00%	11,00%			

Kommentar:

Indexnyckeltal (U23423) har utgått och ersatts med U23434. Värdet för 2017 har ännu inte publicerat varför utfall för 2017 saknas.

Målområde: Medborgarfokus - varje Tyresöbo i centrum		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Tyresöborna är nöjda med den kommunala servicen	Helt uppfyllt	Tyresö visade generellt sett goda resultat i brukarundersökningen inom äldreomsorgen. Om man jämför Tyresös resultat för 2017 med tidigare år, kan man se en förbättring inom de områden som gäller nöjdheten med personalen. Andelen positiva svar har ökat när det gäller personalens bemötande, förtroende för personalen, att personalen visar hänsyn till den boendes önskemål och information vid förändringar. Andelen positiva svar på frågan om man tycker att man får tillräckligt med tid har också ökat, och den sammantagna nöjdheten. Förvaltningen bedömer att det är Silviautbildningen av äldreomsorgen som har bidragit

		till att nöjdheten har ökat. De områden som har haft en negativ trend är trivseln på boendet, måltidsmiljön, och nöjdheten med sociala aktiviteter. Framförallt sticker nöjdhet med aktiviteter ut. Där har andelen nöjda minskat med 14 procent från 2016 års mätning. Verksamheten kommer arbeta med förbättrande åtgärder under 2018.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Brukatna ska vara nöjda eller mycket nöjda med hemtjänst och vård- och omsorgsboende	Helt uppfyllt	<p>Den sammantagna nöjdheten med hemtjänsten i Tyresö har ökat de senaste åren. Den generella nöjdheten är högre bland dem med hemtjänst i kommunal regi än i privat. Tyresö visar även en positiv förbättrande trend på frågan om stödet som ges är anpassat efter den enskildas behov, samt nöjdheten med utförande av insatsen, att man har tillräckligt med tid och att personalen kommer i tid. Inga övrigt ligger resultatet på samma nivå som tidigare års brukarundersökningar.</p> <p>Den sammantagna nöjdheten med boendet har ökat med 8 procent från föregående år vilket är mycket positivt. Tyresö har även i jämförelse med andra kommuner en hög andel positiva svar när det gäller den sammantagna nöjdheten med boendet.</p>

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Hemtjänst - andel som sammantaget är nöjda med hemtjänsten (U21468)	89,00%	86,00%	88,00%	91,00%			
Vård- och omsorgsboende - andel (%) som sammantaget är nöjda med sitt särskilda boende (U23471)	81,00%	79,00%	76,00%	84,00%			

Kommentar:

Utfallet avser det totala resultatet för Tyresös hemtjänst i den nationella brukarundersökningen inom äldreomsorgen respektive det totala resultatet för Tyresös vård- och omsorgsboenden i den nationella brukarundersökningen inom äldreomsorgen.

Målområde: God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser	Ej uppfyllt	Äldreomsorgen visar på ett underskott på totalt -4 mkr. Det beror till stor del på höga personalkostnader inom verksamheten i kommunal regi. Myndigheten visade under året på ett överskott motsvarande 4 300 tkr. Anledningen till överskottet var en mindre efterfrågan på särskilda boendeplatser och köpta korttidsplatser än vad som förväntats och därmed budgeterats.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Ekonomiskt resultat, Tkr	-16 838,0	-12 007,0	-3 533,0	-4 008,0	0	Ej uppfyllt	

Målområde: Attraktiv arbetsgivare		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare		Ingen medarbetarundersökning har genomförts under 2017 vilket gör att måluppfyllelse för 2017 inte kan bedömas. För 2016 uppnåddes målvärdet inte. I medarbetarenkäten 2016 uppgav 56 procent av de anställda inom verksamhetsrådets kommunala regi att de skulle rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare, 24 procent uppgav att de var neutrala och 20 procent uppgav att de inte skulle rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare. Myndigheten inom verksamhetsområdet har dock arbetat mycket med arbetsförbättrande åtgärder under året, bland annat genom att öka grundbemanningen och tillsätta enhetschefer.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare		85,00%	56,00%				

Kommentar:

Utfall saknas för 2017 ingen medarbetarundersökning har genomförts.

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.	Ej uppfyllt	Sjukfrånvaron för verksamhetsområdet uppgick vid årets slut till 10,18 procent.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet (%)				10,18%			
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	4,07%	4,44%	4,29%	5,15%			
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	4,56%	5,66%	4,49%	5,39%			
Äldreomsorg - den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet, utförare egen regi (%)	8,64%	10,10%	8,79%	10,54%			

Kommentar:

Utfallet avser Januari - november 2017.

Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Verksamheten bidrar till en låg sjukfrånvaro hos medarbetarna	Delvis uppfyllt	Den totala sjukfrånvaron var hög inom verksamhetsområdet, men aktiviteter för att sänka utvecklingen har genomförts under året. Myndigheten har under året har möjliggjort för flexibla arbetsformer och utökat antalet handläggare vilket innebar en mer rimlig arbetsbelastning för handläggargruppen. Verksamheten i egen regi har under året arbetat med att sänka sjukfrånvaron genom bl.a. månatlig uppföljning vid mer än sex sjukfrånvarotillfällen under året och där stödjande insatser diskuteras.

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål		Ingen medarbetarundersökning har genomförts under 2017 vilket gör att måluppfyllelse för 2017 inte kan bedömas. Målvärdet uppnåddes inte för år 2016. I medarbetarenkäten uppgav 78 procent av de anställda inom verksamhetsområdets kommunala regi att sysselsättningsgraden är anpassad efter deras önskemål. Resultatet är oförändrat jämfört med föregående år. Inom myndigheten erbjuds alla den tjänstgöringsgrad som de önskar.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som anser att sysselsättningsgraden är anpassad efter deras önskemål		78,00%	78,00%				

Kommentar:

Utfall för året saknas då ingen medarbetarundersökning genomfördes under året.

2.2 UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Titel	Status	Kommentar
Konkurrensutsättning	✔	Uppdraget är genomfört. En upphandling av vård- och omsorgsboendet Villa Basilika genomfördes under året. Det nya boendet öppnar sin verksamhet under våren 2018.
Ekologiska livsmedel	❌	Ansvaret för mat har förts över till annan förvaltning.
I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.	✔	Uppdraget är genomfört inom verksamhetsområden Omsorg om personer med funktionsnedsättning.
Taxor och avgifter	✔	Uppdraget är genomfört. Taxorna och avgifterna inom socialnämndens verksamheter justerades utifrån prisbasbeloppet och gällande indexering. Beslut om ny taxa för äldreomsorg fattades till följd av minskade statsbidrag från och med 1 januari 2017. Den nya taxan bedöms motsvara de minskade statsbidragen. Kommunfullmäktige beslutade under året om att införa avgiftsfria biståndsbedömda trygghetslarm. Larmen blev avgiftsfria från och med januari 2017.
Säkerställa tillkomsten av ytterligare boendeplatser inom äldreomsorgen genom nya vård- och omsorgsboenden	✔	Uppdraget är genomfört. En upphandling av vård- och omsorgsboendet Villa Basilika genomfördes under året. Det nya boendet öppnar sin verksamhet under våren 2018.
Genomföra en satsning på mat och måltider inom äldreomsorgen	🟡	Uppdraget är påbörjat. Utbildning i mat och måltider har genomförts på Björkbackens vård- och omsorgsboende och den kommunala hemtjänsten i samarbete med Utsikten. På

		enhetsnivå har respektive enhetschef arbetat med att förbättra måltidssituationen för brukarna. Förbättringsarbetet gällande mat och måltider kommer att fortgå under 2018.
Genomföra Silviacertifiering av äldreomsorgen	✔	Uppdraget är genomfört. Samtlig personal som arbetar mot äldre har genomgått stiftelsen Silviahemmets demensvårdsutbildning. Tyresö är först ut i Sverige med att ha utbildat samtliga medarbetare som arbetar mot äldre i demensvård. I februari 2018 överlämnade H.M. Drottning Silvia stiftelsen Silviahemmets certifikat för kunskap om god demensvård.

Nämnduppdrag

Titel	Status	Kommentar
Möjliggöra innovation i äldreomsorgen med hjälp av ny teknik	▶	Uppdraget är påbörjat. Digital signering av hälso- och sjukvårdsinsatser inom verksamheterna i kommunal regi har införts. Arbetet med att digitalisera nyckelfri hemtjänst samt att mäta den utförda tiden hos brukarna påbörjades under året. I behovsanalysen som genomförts för socialnämndens verksamheter identifieras olika prioriterade utvecklingsområden inom teknik, där tillsyn nattetid via webbkameran är en teknologi som förvaltningen avser att arbeta vidare med. Socialförvaltningen deltar även i ett projekt tillsammans med bland annat Kungliga Tekniska Högskolan om användningen av kommande mobilteknologi inom omsorg om äldre.

2.3 VÄRDIGHETSGARANTIER

Önskemål om särskilt boende - När du har beviljats äldreboende får du välja vilket äldreboende du helst vill bo på.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Möjlighet att bo tillsammans - Genom olika boendeformer kan du få ökad möjlighet att leva tillsammans med din make/maka/partner, även om inte båda har behov av särskilt boende.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Utevistelse och gemenskap - Du erbjuds att gå ut varje dag om du bor på äldreboende. Vi planerar tillsammans med dig var, när och hur du vill vistas ute. Du erbjuds möjlighet till gemenskap och aktiviteter.

Garantin bedöms inte vara uppfylld då brukarundersökningen visade låg nöjdhet inom detta område. Avvikelserna är dock i somliga fall svårbedömda, då vissa brukare inte önskar ha uteaktiviteter. Aktiviteter anordnas utifrån den enskildes behov. Det finns utrymme för att planera fler aktiviteter i vardagen.

Kost - Du ska uppleva att maten är av god kvalitet, smakar gott och att du har inflytande över hur din måltidssituation ser ut. Du kan välja mellan minst två rätter till lunch.

Garantin bedöms inte vara uppfylld. Boende, brukare och deras anhöriga förde under året fram synpunkter gällande matens kvalitet. Även resultatet av Socialstyrelsens brukarundersökning visade att de boende inte var nöjda med maten. Maten lagas på restaurang. Utsikten och verksamheterna hanterar maten efter befintliga instruktioner. Utöver detta har verksamheterna begränsade möjligheter att påverka matens kvalitet.

Samtal då insats eller boende beviljas - Senast på inflyttningsdagen erbjuds du samtal med enhetschef, verksamhetschef eller omvårdnadsansvarig sjuksköterska.

Garantin bedöms delvis vara uppfylld. Vissa inflyttningar sker under helgerna, då inte alltid ansvarig person är i tjänst.

Planeringssamtal - Senast inom två veckor från inflyttning på särskilt boende erbjuds du - och dina anhöriga om du vill - samtal för att göra en planering. Planeringen för din vård och omsorg (genomförandeplan) görs tillsammans med din kontaktman.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Uppföljningssamtal - Minst var tredje månad samtal du och din kontaktman om hur dina förväntningar på vården och omsorgen har infriats.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Brytpunktssamtal vid förändrat hälsotillstånd eller vid vård i livets slut - Ditt behov av vård och omsorg kan förändras på grund av förändrat hälsotillstånd eller behov av vård i livets slut.

Garantin bedöms vara uppfylld.

Efterlevandesamtal - Anhöriga erbjuds samtal en tid efter dödsfall.

Garantin bedöms delvis vara uppfylld. Verksamheten arbetar aktivt med att förbättra dokumentationen av samtalen.

Trygghet - Sjuksköterska finns tillgänglig dygnet runt. Vi besvarar larm inom tre minuter och är på plats omedelbart vid akuta situationer. Vi som arbetar på äldreboende bär alltid synlig namnskylt.

Garantin bedöms vara uppfylld.

2.4 VERKSAMHETSUPPDRAG

Under året har fokus legat på att öka rättssäkerheten och likabehandlingen i handläggningen genom juridisk handledning, samt genom att utarbeta nya riktlinjer, tillämpningsanvisningar och rutiner. Myndigheten har även skapat struktur och rutiner för nyprövningar och uppföljningar av biståndsbesluten. En enhetschefstjänst tillsattes för enheten i början av 2017 för att ge handläggarna ett närmare och mer tillgängligt chefsstöd.

I samband med utvecklingsarbetet att förbättra uppföljningar på enheten, uppmärksammades det att det saknas en plan för att följa upp besluten för de drygt 370 personer som är beviljade vård- och omsorgsboende. Myndigheten utökade därmed enheten med ytterligare en handläggare med uppdrag att arbeta med dessa uppföljningar. Myndigheten har även ökat grundbemanningen under året.

Inom avgiftshandläggningen har flera sjukskrivningar gjort att arbetsgruppen inte har kunnat arbeta enligt rutiner och tillämpningsanvisningar. Under året tillsattes därför en tjänst till arbetsgruppen för att skapa stabilitet och möjliggöra ett långsiktigt arbete med metodutveckling och även med att nogsamt följa upp de fakturor som skickas till enheten.

Myndigheten har under två år genomfört Kostnad Per Brukare, KPB, analyser för att få en bättre kontroll över volymutveckling och kostnaderna för de olika insatserna samt att få en jämförande bild med andra kommuner. Effekten av detta är en ökad kostnadsmedvetenhet hos hela myndigheten samt en kvalitetssäkrad omvärldsbevakning.

Behovet av platser på vård- och omsorgsboenden har inte varit lika stort under året som förväntat. Efterfrågan är dock större på demensplatser än på platser med somatisk inriktning.

Under hösten beslutades att det kommande vård- och omsorgsboendet med arbetsnamnet Forellen kommer att drivas i kommunal regi. En arbetsgrupp har tillsattes för att tillgodose myndigheten och den kommunala utförarens behov av funktioner och logistik på det kommande boendet. Frågan kommer utgöra ett fokusområde under 2018. Beräknad driftsstart är årsskiftet 2020/2021.

Myndigheten påbörjade arbetet med övertagande av hemsjukvården fr.o.m. år 2021. En projektgrupp tillsattes och arbetet kommer att intensifieras under 2018-2019.

En uppföljande granskning av Björkbackens vård- och omsorgsboende genomfördes under året. Den visade att verksamheten arbetat aktivt med att åtgärda tidigare brister. Den sociala dokumentationen är dock fortfarande ett utvecklingsområde.

Under året genomfördes en inventering av vilka aktiviteter för seniorer som finns i Tyresö och närområdet. Informationen om vad för aktiviteter som finns tillgängliga kommer att publiceras på Tyresös nya hemsida i början under 2018.

Anhörigcaféet, som är en mötesplats för den som ger vård, hjälp eller stöd till en närstående som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte klarar vardagen på egen hand, har varit välbesökt under året. Totalt har 95 personer deltagit i café-träffarna, som genomfördes vid sju tillfällen under året.

Anhöriggruppsträffar för anhöriga till personer med kognitiv nedsättning och demenssjukdom har anordnats vid sex tillfällen under året. Där deltog 7 anhöriga.

Den nationella anhörigdagen 6 oktober med anhörigvecka inställdes under 2017 då fokus och resurser ägnats åt utbildningsprogrammet för att bli Silviahems-certifierad prioriterades.

2.5 VERKSAMHETSMÅTT

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Vård- och omsorgsboende - brukare i särskilt boende som riskbedöms när det gäller fall, undernäring respektive trycksår (65 år och äldre)		86,00%	100,00%	100,00%

2.5.1 SAMMANSTÄLLNING AV INKOMNA SYNUNKTER OCH KLAGOMÅL, LEX SARAH/LEX MARIA OCH EJ VERKSTÄLLDA BESLUT

Synpunkter och klagomål

Under året har 16 synpunkter och klagomål gällande verksamhetsområdet inkommit. Fyra avsåg brister i bemötande, fyra brister i utförandet av omsorgen, tre brister i information och tillgänglighet, två utebliven insats och en bristande stöd/hjälp. Resterande två gällde övriga synpunkter på verksamheten. Samtliga synpunkter hanteras inom förvaltningens kvalitetsledningssystem och ligger till underlag för verksamhetens kvalitets- och utvecklingsarbete.

Lex Sarah/lex Maria

Totalt har det under året inkommit sex lex Sarah-rapporter inom verksamhetsområdet. Tre avsåg brister i utförandet av omsorgen och de resterande insats som inte blivit utförd, brister i fysisk miljö och en incident där personal brukar våld mot boende.

Ingen anmälan enligt lex Maria upprättades under året.

Ej verkställda beslut

Förvaltningen rapporterar kvartalsvis de beslut som ej verkställts eller har längre avbrott i verkställigheten till IVO. Sammanställningen redovisas för socialnämnd, kommunfullmäktige och revisorer. Då sammanställningen avser ej verkställda beslut och/eller längre avbrott i verkställigheten, kan samma personer rapporteras in flera gånger. Under året redovisades för verksamhetsområdet totalt 58 ej verkställda beslut. 36 avsåg dagverksamhet för dementa, och resterande 22 vård- och omsorgsboende.

2.5.2 SAMMANSTÄLLNING AV AVTALSUPPFÖLJNINGAR 2017

LOV gällande hemtjänst, avlösarservice, ledsagarservice för barn och vuxna enligt SoL och LSS

Under året genomfördes en avtalsuppföljning med inriktning på personalens kompetens. Från och med den 1 april 2017 gäller att minst 60 procent av all personal som arbetar inom hemtjänst ska ha godkänd utbildning (gymnasieutbildning från vård- och omsorgsprogrammet eller annan jämförbar utbildning, t.ex. vårdlinje, socialservice linje eller omvårdnadsprogrammet), mot tidigare 50 procent. Uppföljningen visade att samtliga utövar uppfyller det nya kompetenskravet i avtalet.

2.6 EKONOMI

2.6.1 RESULTATRÄKNING SOCIALFÖRVALTNINGEN PER DECEMBER 2017

Socialförvaltningen Tkr	Intäkt	Kostnad	Nettokostnad	Kommunbidrag	Resultat
IFO myndighet	10 275	-198 726	-188 450	160 359	-28 091
FO myndighet	17 827	-290 951	-273 123	268 445	-4 678
ÅO myndighet	40 765	-352 813	-312 048	316 368	4 320
Flyktingverksamhet myndighet	70 561	-77 743	-7 182	-10 298	-17 480
varav ändrad ersättning Migrationsverket	-12 168		-12 168		-12 168
Totalt myndighet	139 428	-920 232	-780 804	734 875	-45 929
IFO kommunal regi	20 462	-18 737	1 725	0	1 725
FO kommunal regi	95 979	-93 906	2 073	0	2 073
ÅO kommunal regi	164 978	-173 306	-8 328	0	-8 328
Flyktingmottagande kommunal regi	7 455	-8 144	-689	0	-689
Totalt kommunal regi	288 874	-294 093	-5 220	0	-5 220
Totalt socialförvaltningen	428 302	-1 214 325	-786 023	734 875	-51 149
varav ändrad ersättning Migrationsverket	-12 168		-12 168		-12 168

2.6.2 RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE

2.6.2.1 ÄLDREOMSORG

ÄO Myndighet Tkr	Intäkt	Kostnad	Netto kostnad	Kommunbidrag	Resultat
Gemensamt/Administration	-13	-25 462	-25 474	24 919	-556
Hemtjänst ordinärt boende	9 251	-94 428	-85 178	92 345	7 168
Korttidsboende	2 660	-32 896	-30 236	35 050	4 814
Dagverksamhet	-1	-5 098	-5 099	5 098	-1
Vård- & omsorgsboende	28 850	-191 029	-162 179	155 532	-6 646
Öppen verksamhet	17	-132	-115	135	20
Övriga insatser ordinärt boende	0	-3 767	-3 767	3 288	-479
Totalt ÄO myndighet	40 765	-352 813	-312 048	316 368	4 320

ÄO Kommunal regi Tkr	Intäkt	Kostnad	Nettokostnad	Kommunbidrag	Resultat
Gemensamt/Administration	4 255	-1 541	2 714		2 714
Hemtjänst ordinärt boende	69 692	-72 619	-2 928		-2 928
Korttidsboende	16 928	-16 715	213		213
Dagverksamhet	5 036	-4 678	358		358
Vård- & omsorgsboende	65 802	-74 399	-8 598		-8 598
Öppen verksamhet			0		0
Övriga insatser ordinärt boende	3 266	-3 354	-88		-88
Totalt ÄO kommunal regi	164 978	-173 306	-8 328	0	-8 328

Äldreomsorgen Tkr	Intäkt	Kostnad	Nettokostnad	Kommunbidrag	Resultat
Myndighet	40 765	-352 813	-312 048	316 368	4 320
Kommunal regi	164 978	-173 306	-8 328	0	-8 328
Totalt ÄO	-	-	-320 376	316 368	-4 008

Kommentar:

Nettoresultatet för äldreomsorgen uppgår till -4 mkr. Resultatet för myndigheten uppgick till +4,3 mkr. Anledningen till överskottet var en mindre efterfrågan på särskilda boendeplatser och köpta korttidsplatser än vad som förväntats och därmed budgeterats. Skattningen av efterfrågan bedömer myndigheten som vanskelig eftersom efterfrågan inte följer tidigare samband mellan befolkningstillväxt och efterfrågan. Svårigheten ligger i om detta är en tillfällig minskad efterfrågan eller om den är av mer permanent natur. En liten indikation kan vara att efterfrågan på hemtjänst ökade påtagligt under året beroende på att kunderna i större utsträckning än tidigare väljer att bo kvar i det egna boendet så länge som det är möjligt. Det kan dock vara lite förhastat att dra för stora växlar av utfallet de senaste två åren.

Viktigare är att vara observant på om detta är en trend eller en tillfällig förändring och i så fall förändra servicegraden utifrån den ökade befolkningens sammansättning. En annan bidragande orsak till det positiva resultatet var att myndigheten kunde förhandla sig till oförändrade priser på upphandlade vård och omsorgsplatser i Tyresö kommun trots en befarad prishöjning och förhållandevis redan låga dygnspriser.

Resultatet för kommunal regi uppgick till -8,3 mkr. Hemtjänsten har under året haft stora svårigheter med att rekrytera behörig personal. Detta har medfört högre personalkostnader än förväntat i form av övertid och sjuklön. I hemtjänstens resultat för 2017 ingår -0,7 mkr som överförts från 2016 i och med att det är en resultatenhet. Särskilt boende har haft högre personalkostnader än vanligt till följd av osäkerhet i och med beslutet att avveckla delar av Björkbacken. Det har främst varit kostnader för sjukfrånvaro och övertid. Även särskilt boende hade svårt att rekrytera personal vilket gav ökade kostnader för hyrpersonal under sommaren.

2.7 ÅTGÄRDER SOM NÄMNDEN HAR VIDTAGIT ELLER AVSER ATT VIDTA VID AVVIKELSER

Reviderad delegationsordning inom socialnämndens verksamhetsområden (beslut socialnämnden 2017-03-29)

En ny delegationsordning antogs och gäller från och med 2017-05-01. Förändringarna i delegationsordningen syftar till ökad kostnadskontroll.

Kommentar: Förändringarna i delegationsordningen har ännu inte medfört några kostnadsminskningar.

Ekonomisk uppföljning per 31 mars (beslut socialnämnden 2017-04-26)

I samband med ärendet om ekonomisk uppföljning uppdrogs förvaltningschefen att säkra överskott i de verksamheter där det finns förutsättningar för detta.

Kommentar: Överskott har säkrats inom verksamheten inom äldreomsorgens myndighetsutövning.

Översyn av bemanning och arbetssätt på Björkbackens vård- och omsorgsboende (beslut socialnämnden 2016-12-21)

I samband med att översynen redovisades för nämnden uppdrogs förvaltningschefen att redovisa åtgärder för att effektivisera verksamheten vid socialnämndens möte i februari 2017.

Kommentar: En översyn av grundbemanning påbörjades i våras och arbetet har intensifierats under hösten. Verksamheten kommer i samband med avvecklingen av Syrenen och Näckrosen att gå igenom HSL-tjänsterna i relation till verksamhetens behov. Arbetet är ännu inte slutfört.

3 UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN

Risk	Åtgärd	Kontrollinsatser	Uppföljning
Svårigheter med bemanning inom verksamheter i kommunal regi	Utökat samarbete med lärosäten för att kunna erbjuda praktik på enheterna och därmed utöka möjlighet till framtida sommarvikarier. Strategi/plan ska utarbetas för mera effektiv rekrytering inför semesterperioden 2017.	Löpande uppskattning av rekryteringsbehov samt uppföljning av kostnader för hyrpersonal och bemanning.	Åtgärd och kontrollinstans genomförd i enlighet med upprättad plan.
Fel i inrapportering av statistik	Kvalitetssäkring genom jämförelse med tidigare års värden samt bedömning av om det nya värdet är troligt.	Inrapportering ska ske i så god tid att det finns möjlighet att korrigera.	Åtgärd och kontrollinstans genomförd. Ingen fel i inrapporterad statistik har uppmärksammats.
Svårigheter med bemanning av biståndshandläggare	Åtgärder i enlighet med framtagna strategi.	Löpande uppskattning av rekryteringsbehov.	Åtgärd och kontrollinstans genomförd i enlighet med upprättad strategi. Myndigheten har inte haft svårigheter med rekrytering av biståndshandläggare.
Risk brist på boendeplatser	Externa placeringar ska köpas i enlighet med ramavtalet.	Följa antalet nya biståndsansökningar.	Åtgärden att erbjuda brukare extern placering inom ramavtalet har gjort i de fall det har varit möjligt, vilket har lett till fler köpta platser framförallt gällande korttidsvistelse. Myndigheten har ålagts viten för icke verkställda beslut.
Risk för ökade kostnader för larm	Särskilja kostnaderna i den ekonomiska uppföljningen.	Månatlig uppföljning av kostnaderna.	Åtgärden inte vidtagen men myndigheten följer noga statistiken över utvecklingen av larm.

4 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Myndigheten redovisar ett överskott för året vilket motverkas av ett omfattande underskott inom den verksamheten i kommunal regi. Hemtjänsten och korttidsplatser har varit mindre efterfrågat än budgeterat, och kostnaderna för vård- och omsorgsboendena översteg den budgeterade.

Den kommunala utföraren visar på ett underskott både inom vård- och omsorgsboendet och hemtjänsten till följd av höga personalkostnader. Fortsatt effektiviseringsarbete är ett prioriterat område för verksamhetsområdet och är beskrivna i nämndplanen för 2018. En plan har upprättats för att få en budget i balans inom verksamhetsområdet.

Efterfrågan på platser på dagverksamhet för personer med demenssjukdom är hög och väntetiderna är långa. Det är angeläget att prioritera en utbyggnad av lokaler för dagverksamhet så att de kan ta emot det behov som finns.

Boende från Ängsgården och två avdelningar på Björkbacken kommer att flytta till det nya boendet Villa Basilika. Att säkerställa en bra och säker flytt är ett prioriterat område för 2018.

Myndigheten behöver kvalitetssäkra behovsunderlaget i prognosarbetet samt att göra tydliga beställningar till kommunens fastighetsavdelning för bostäder för målgruppen tillgodoses i tid. Effekten av en sådan utveckling skulle innebära minskade kostnader samt att kunna erbjuda personer som beviljats vård- och omsorgsboende ett boende i den egna kommunen.

Myndigheten kommer fortsätta utvecklingsarbetet med utformning av tillämpningsanvisningar utifrån gällande riktlinjer för biståndsbedömning enligt SoL. Effekten blir en ökad rättssäkerhet och likabehandling för brukarna samt ett ökat stöd för handläggarna i myndighetsutövandet.

Brukarundersökningen visade att vård- och omsorgsboendena behöver fortsätta med utvecklingsarbetet gällande gällande mat och sociala aktiviteter.

Sjukfrånvaron fortsatt hög inom verksamhetsområdet och är ett prioriterat område för 2018.

Fortsatt förbereda inför kommunalisering av hemsjukvården år 2021.

Digitaliseringen inom verksamhetsområdet ökade bl.a. genom införande av en nyckelfri hemtjänst och ersättning baserad på utförd tid hos brukarna inom hemtjänsten. Socialförvaltningen bevakar fortlöpande den digitala utvecklingen och planerar att implementera digitala lösningar som utvecklas kontinuerligt. Därför har socialförvaltningen uppdragit en medarbetare att på deltid bevaka och ansvara för området.

Datum 2018-02-28
 Tid 18:30–19:25
 Plats Myggdalen plan 1, kommunhuset

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2018-03-06 kl 16:00

Paragrafer 1012 - 1022
 2001 - 2005

Sekreterare Anita Lindbohm
 Anita Lindbohm

Ordförande Dick Bengtson
 Dick Bengtson

Justerande Carl Johan Karlson
 Carl Johan Karlson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Socialnämnden
 Sammanträdesdatum 2018-02-28
 Datum då anslaget sätts upp 2018-03-07
 Datum då anslaget tas ned 2018-03-28
 Förvaringsplats för protokollet Socialförvaltningens arkiv

Underskrift Anita Lindbohm
 Anita Lindbohm

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Dick Bengtson (M)
 Carl Johan Karlson (S)
 Gerd Dufberg (M)
 Peter Freij (M)
 Tony Thorén (L)
 Tom Nilstierna (C)
 Amanda Kennerberg (KD)
 Bertil Johansson (S)
 Margitha Applegate (S)
 Jesper McNae (S)
 Peter Söderlund (MP)

Ersättare

Birgitta Soccorsi (M)
 Annica Örtenstrand (C)
 Gisela Jansson (S), Från kl 18:50, §§ 1012-1022
 Åsne Liedén (MP)

Övriga

Anita Lindbohm, sekreterare, socialförvaltningen
 Magnus Lublin, förvaltningschef, socialförvaltningen
 Gunny Bäckström, stabschef, Socialförvaltningen, §§ 1012-1022
 Anna-Lena Engstedt, myndighetschef, socialförvaltningen
 John Henriksson, myndighetschef, socialförvaltningen, §§ 1012-1022
 Magnus Dahlquist, controller, kommunstyrelseförvaltningen, §§ 1012-1022
 Marija Aleksic, controller, kommunstyrelseförvaltningen, §§ 1012-1022
 Ann-Sofie Alm, familjerättssekreterare, socialförvaltningen, §§ 2001-2005

Frånvarande

Anna Lund (KD), I:e vice ordförande
 Christina Melzén (L)
 Barbro Rådberg (S)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Lilian Nylinder (MP)

Christina Rosén (V)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

§ 3

Dnr 2018/GAN 0026

Verksamhetsberättelse 2017

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Verksamhetsberättelse 2017 för verksamhetsområde VO 6:
Gymnasieskola med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Verksamhetsberättelse 2017 för verksamhetsområde VO 7
Vuxenutbildning med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
3. Verksamhetsberättelse 2017 för verksamhetsområde VO 8 Arbete och integration med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

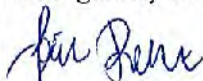

Beskrivning av ärendet

Utvecklingsförvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2017 för gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområden, Gymnasieskola, Vuxenutbildning och Arbete och integration. Verksamhetsberättelserna redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2017 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Bilagor

Tjänsteskrivelse - verksamhetsberättelse 2017.docx
Verksamhetsberättelse 2017 VO 6 Gymnasieskola.docx
Verksamhetsberättelse 2017 VO 7 Vuxenutbildningen.docx
Verksamhetsberättelse 2017 VO 8 Arbete och integration.docx

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

Tyresö kommun
Utvecklingsförvaltningen
Frida Ryholt
Utredare
08- 5782 96 41
frida.ryholt@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-02-16

1 (2)

Diarienummer

2018/GAN 0026

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Verksamhetsberättelse 2017 för Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområden

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse 2017 för verksamhetsområde VO 6:
Gymnasieskola med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Verksamhetsberättelse 2017 för verksamhetsområde VO 7
Vuxenutbildning med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
3. Verksamhetsberättelse 2017 för verksamhetsområde VO 8 Arbete och integration med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Utvecklingsförvaltningen

Iréne Hededal
Förvaltningschef

Frida Ryholt
Utredare

Beskrivning av ärendet

Utvecklingsförvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2017 för gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområden, Gymnasieskola, Vuxenutbildning och Arbete och integration. Verksamhetsberättelserna redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2017 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Viktiga händelser under 2017

Gymnasieskola

I det särskilda uppdraget: Implementering av framtidens gymnasieskola med ny profilering och nya arbetssätt, presenterades förstudien "Mötesplats kompassen" hösten 2017. Den visade att Tyresö gymnasiums lokaler kan inrymma fler verksamheter på en mindre yta än idag, vilket också medför ett bättre resursutnyttjande. Beslut kring det fortsatta arbetet är ännu inte fattade.

Tyresö gymnasium startade läsåret 17/18 yrkesintroduktion för språkintrouktionselever kopplat till bl.a. Bygg- och anläggningsprogrammet, Fordons och transportprogrammet och Hantverksprogrammet. Syftet är att elever på språkintrouktion tidigt ska kunna utbilda sig mot ett yrke och få en ökad motivation till studier. Tyresö gymnasium har bytt profil till ett yrkesgymnasium.

För att minska avhoppet från Tyresö gymnasium och för att elever på introduktionsprogram snabbare ska gå över till nationella program samt att fler avslutar sina gymnasiestudier på tre år, har lovskola för nyanlända genomförts.

Second chance school, SCS, utvärderades och permanentades som en del av Tyresö gymnasium 2017 och en ny finansieringsmodell infördes.

Vuxenutbildningen

Rättighetslagstiftningen trädde i kraft 2017. Det innebär att det från årsskiftet 2017 är en rättighet att gå utbildningar inom kommunal vuxenutbildning för att bli behörig till den utbildning eleven sökt.

Vid halvårsskiftet 2017 infördes en ny form av Studiestartstöd där syftet är att ge arbetslösa utan gymnasiekompetens bättre möjligheter att utbilda sig för att på så vis kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

Det är mycket större ökning av antal elever inom Komvux än förväntat. Vid högkonjunktur brukar elever inte välja studier i lika stor utsträckning som vid lågkonjunktur. Trots rådande högkonjunktur har elevantalet på Komvux inte minskat.

Arbete och integration

Det aktuella världsläget med många människor på flykt i Europa påverkar Tyresö kommun på flera områden. Stort fokus ligger på att ta emot nyanlända på ett bra och hållbart sätt. Det är mycket viktigt att hitta olika strategier för att kunna få tillgång till fler bostäder.

Avdelningen deltar i två ESF-projekt som syftar till att stödja fler personer ut till egen försörjning. MIA - Mobilisering inför arbete, riktar sig till personer mellan 16 och 64 år som står långt från arbetsmarknaden och behöver mycket stöd. Etableringscentrum –Riktar sig till nyanlända och syftar till att skynda på etablerings och integrationsprocessen. Projektiden är 2018 och 2021. projekt beviljades 46 mkr i samverkan med kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö.

Arbete och integration fick ett uppdrag att ta fram en integrationsstrategi i kommunplanen. Syftet med strategin är att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan och inom kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället. Integrationsstrategin är nu antagen i gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden. Den är skickad som ett ärende till Kommunstyrelsen.

Sammanfattande slutsatser

Gymnasieskola

Gymnasiets övergripande strategiska mål är att Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner. Bedömningen är att målet i hög grad är uppfyllt. Tyresös gymnasieelever har genom det gemensamma samverkansavtalet i Stockholms län möjlighet att välja på nästan alla typer av gymnasieutbildningar som finns i

landet. Andelen av folkbokförda Tyresöelever som tar examen inom 3 år ökade med 7 procentenheter från föregående år. Det är 77 % av eleverna som är folkbokförda i Tyresö tar gymnasieexamen inom 3 år (exkl. IM) Motsvarande siffror för riket är 75 % och för Stockholms län 71 %. Andelen för Tyresö gymnasium som tar gymnasieexamen inom 3 år på ligger den på 61 procent vilket är en ökning med 8 procentenheter från föregående år.

Flera av nämndmålen baseras på elevenkätens indikatorer som handlar om Tyresö gymnasium. 17 % av folkbokförda elever väljer Tyresö gymnasium. Andel elever som anger att "Jag har fått information och vägledning inför studier och arbete efter gymnasiet" har dessvärre minskat från 63 till 52 %. En anledning kan vara att studie- och yrkesvägledningen gjort stora insatser från en målgrupp som inte svarar på enkäten. Den upplevda studie- och arbetsron har däremot ökat från 56 till 64 %. Andelen som kan rekommendera sin skola till andra ligger på 61 procent, något mindre än tidigare år. Glädjande är att andelen som tar gymnasieexamen eller får studiebevis har ökat från 58 % 2016 till 64 procent 2017. Även meritvärdet för Tyresö gymnasium har ökat något.

Verksamhetsområdet gymnasie- och gymnasiesärskola lämnar ett positivt överskott 2017. Tyresö gymnasium uppvisar ett underskott men som jämfört med föregående år har förbättrats med drygt två miljoner.

Vuxenutbildningen

Det strategiska målområdet att Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner bedöms utifrån vuxenutbildningens verksamhet vara i hög grad uppfyllt. C3L är en modern skola med hög teknisk standard där undervisningen utgår från ett vuxenpedagogiskt perspektiv. Under 2017 ökade antal elever som ansökte till C3L oväntat mycket och ansökningsläget inför 2018 visar att den trenden håller i sig för våren 2018. Andel elever som uppnått godkända betyg på grundläggande nivå och gymnasial nivå är 91,7 procent. Andelen godkända betyg har ökat något under de senaste åren vilket kan ses som ett resultat av ett mångårigt arbete för att höja nivån.

Nämndmålet om att elevers delaktighet inom vuxenutbildningen ska öka anses vara i hög grad uppfyllt då elevenkäten visar på att eleverna är nöjda med inflytandet (80 %) och vet vem de ska kontakta om de har synpunkter och

klagomål (82%). Båda indikatorerna har en ökande trend. 73 % säger att de har träffat en studie- och yrkesvägledare vilket är mindre än tidigare år. Trycket på vägledning har ökat i takt med ökat elevantal. Kvällsöppet har varit mycket uppskattat.

Under 2017 har framförallt ansökningar till SFX-utbildningarna ökat (+84%). Den stora efterfrågan på SFX och SFY -utbildningar i Tyresö samt ökade statsbidrag öronmärkta för yrkesutbildningar har bidragit till att inkomsterna ökade och resultatet visar på ett överskott.

Arbete och integration

Årets resultat visar att Centrum för arbete och integrations verksamheter är väl anpassade efter behoven hos målgrupperna. Engagemanget hos personalen är stort och de är kreativa med att hitta individuella lösningar för personerna de stöttar. För de unga i Tyresö finns nu en verksamhet med IT/medieinriktning som lockar främst unga arbetssökande och fungerar genom att locka ungdomarna att arbeta med projekt inom sina intresseområden.

Satsningen på En väg in tillsammans med Samordningsförbundet Östra Södertörn har fallit mycket väl ut och stor vikt läggs vid att upprätthålla samarbete som handläggarna från de samverkande myndigheterna har. 2017 ökade samarbetet med Samordningsförbundet genom projektet Mobilisering inför arbete (MIA). Projektet, som beviljades medel av Europeiska socialfonden, ESF, i oktober 2016, riktar sig till personer mellan 16 och 64 år som står särskilt långt från arbetsmarknaden.

En stor utmaning är det antal nyanlända med PUT som kommunen förväntas bosätta under 2018. Genom inhyrning från privata hyresvärdar tillsammans med ägardirektiven för Tyresö bostäder beräknas samtliga kunna bosättas under 2018.

Inför 2017 beslutade kommunens ledningsgrupp att fördela om schablonersättningen som kommunen får från Migrationsverket. Integrationsenheten fick köra budgetlöst under 2017 för att det sedan skulle göras en utvärdering inför 2018 hur mycket av verksamheten som då behövde anslagsfinansieras. Underskottet blev - 1 684 Tkr.

Verksamhetsberättelse 2017

Utgåva: Verksamhetsberättelse 2017

Rapportperiod: 2017-12-31

Organisation: Vö 06 – Gymnasieskola

tyresö kommun

INNEHÅLL

1	VIKTIGA HÄNDELSER	2
2	UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT	3
2.1	Måluppfyllelse	3
2.1.1	Livskvalité – Den attraktiva kommunen	3
2.1.2	God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter	7
2.1.3	Attraktiv arbetsgivare	8
2.2	Uppdrag från kommun- och nämndplan	9
2.3	Kvalitetsgarantier	10
3	VERKSAMHETSUPPDRAG	11
3.1	Verksamhetsmått	15
4	EKONOMI	16
4.1	Resultaträkning per verksamhetsområde	16
4.1.1	Verksamhet Gymnasiet	16
5	UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN	18
6	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	19

1 VIKTIGA HÄNDELSER

I det särskilda uppdraget: Implementering av framtidens gymnasieskola med ny profilering och nya arbetssätt, presenterades förstudien "Mötesplats kompassen" hösten 2017. Den visade att Tyresö gymnasiums lokaler kan inrymma fler verksamheter på en mindre yta än idag, vilket också medför ett bättre resursutnyttjande. Beslut kring det fortsatta arbetet är ännu inte fattade.

Marknadsföring av Tyresö gymnasium har gjorts för att få fler elever. "Ditt intresse - Ditt jobb" är det motto som Tyresö gymnasium marknadsförts under i olika marknadsföringskanaler. En satsning på marknadsföring av Tyresö gymnasium i sociala medier genomfördes och arbetet med en ny hemsida i början av 2018 startade under hösten.

Tyresö gymnasium startade läsåret 17/18 yrkesintroduktion som är ett program inom introduktionsprogrammen för elever men svenska som andraspråk kopplat till bl.a. Bygg- och anläggningsprogrammet, Fordons och transportprogrammet och Hantverksprogrammet. Syftet är att elever med svenska som andraspråk tidigt ska kunna utbilda sig mot ett yrke och få en ökad motivation till studier. För att minska avhoppet från Tyresö gymnasium och för att elever på introduktionsprogram snabbare ska gå över till nationella program samt att fler avslutar sina gymnasiestudier på tre år, har lovskola för nyanlända genomförts. Elever som avslutar årskurs nio och har ett fåtal moment kvar innan de blir behöriga på ett nationellt program, har fått möjlighet att få läsa upp sina betyg under sommaren. Arbetet med sommarskola skedde i samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen.

Second chance school, SCS, utvärderades, permanentades som en del av Tyresö gymnasium 2017 och en ny finansieringsmodell infördes. SCS är en individuellt utformad yrkesutbildning för ungdomar mellan 17-24 år med oavslutad gymnasieutbildning. Målet med verksamheten är att ungdomarna efter genomgången utbildning ska komma vidare till arbete eller studier.

2 UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT

2.1 MÅLUPPFYLLELSE

Sammanfattning av visionen:

År 2030 bor 60 000 invånare i Tyresö. I kommunen finns en blandning av olika boendeformer. Tyresö är sedan flera år en av Sveriges bästa skolkommuner. Kommunen är välmående med små sociala problem. Äldreomsorgen har prioriterats särskilt och det finns en variation av boendeformer väl anpassade till äldres behov och efterfrågan. Tyresö är känt i hela landet för sitt framgångsrika näringsliv som är rikt och differentierat med stark entreprenörsanda. Kommunen arbetar utifrån ett medborgarperspektiv. Gång- och cykelnät är väl utbyggt. Kollektivtrafiken fungerar bra med korta restider till såväl Stockholm som Nacka och Södertörn. Det medvetna miljöarbetet har gett resultat. Kommunens ekonomi är stabil och i balans.

2.1.1 Livskvalité – Den attraktiva kommunen

STRATEGISKT MÅL

Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner

Bedömning	Trend
 I hög grad uppfyllt	→ Oförändrad

Kommentar: Valfriheten är stor och eleverna kan söka till Tyresös eget gymnasium, som erbjuder yrkesprogram, men också till såväl fristående som kommunala skolor i hela länet. I Stockholms län råder frisök till gymnasiet, vilket betyder att elever som söker till gymnasieskolor i andra kommuner blir mottagna som förstahandssökande där. I Tyresö utnyttjas den möjligheten av cirka 80 procent av 16-17-åringarna. Skolorna som valts av drygt 50% av Tyresöeleverna är i fallande ordning Tyresö gymnasium, Fredrika Bremergymnasiet, Värmdö gymnasium, Nacka gymnasium, Sjölin's gymnasium i Nacka/Södermalm och Fryshusets gymnasium. Enskilt störst är Tyresö gymnasium med knappt 17% av eleverna. Ett drygt hundratal gymnasieskolor har mellan en till fem elever från Tyresö. Syftet med gymnasieskolans och gymnasiesärskolans utbildningar är att förbereda eleven för framtida studier och arbetsliv. 68 procent av ungdomarna i Tyresö kommun med målgruppsstillhörighet sarskolan, väljer att studera på Tyresö gymnasiesärskola.

I statistiken för uppnådd examen oavsett tid når Tyresöelever upp till 89 procent, vilket är ungefär samma andel som för riket (90 %) och för Stockholms län (88 %).

NATIONELLA MÅL

Elevers delaktighet, genom inflytande i sin utbildning, på gymnasiet ska öka.

Bedömning	Trend
 Delvis uppfyllt	→ Oförändrad

Kommentar: Ungefär 5 av 10 anger att de känner sig delaktiga i sin utbildning och att samverkan mellan elev och lärare sker enligt skolenkäten som genomfördes under våren 2017. De som känner sig delaktiga ger ett högt betyg.

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Gymnasieskola - andel elever (%) som anger att "Mina synpunkter tas tillvara på ett bra sätt på min skola".	51%	49%	54,00%	100,00%	 Nära värde	↗ Ökad

Elevernas kännedom om kursmål och kunskapskrav för betyg och bedömning ska öka.

Bedömning	Trend
 I hög grad uppfyllt	↘ Minskad

Kommentar: Cirka 6 av 10 anger att de har kännedom om kursmål och kunskapskrav enligt skolenkäten som genomfördes under våren 2017.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Gymnasieskola - andel elever (%) som anger att "Mina lärare har informerat mig om vad som krävs för att uppnå de olika betygen"	78,00%	74,00%	64,00%	100,00%	 Nära värde	↘ Minskad

Kommentar: Ett allt för lågt värde men också en enkätfråga som utifrån formulering kan ge upphov till låga värden. Information om kursmål och kunskapskrav ska finnas för varje kurs som kopplas till varje elev på skolans lärplattform.

Elevernas kunskapsresultat ska öka

Bedömning	Trend
● Helt uppfyllt	↗ Ökad

Kommentar: På Tyresö gymnasium har meritvärdet har ökat från 11,69 (2016) till 12,29 (2017).

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Gymnasieskola - genomsnittligt meritvärde på Tyresö gymnasium avseende slutbetyg	13	12	12	Meritvärdet ska öka	● Värde uppnått	↗ Ökad

NÄMNDMÅL

Elevernas utbildnings- och yrkesval under och efter gymnasiet ska vara väl underbyggda där möte med studie- och yrkesvägledare är en viktig del.

Bedömning	Trend
● I hög grad uppfyllt	↘ Minskad

Kommentar: Svarsfrekvensen var högre 2016, men 2015 och 2014 var svarsfrekvensen i samma nivå som 2017. Stora insatser med studie- och yrkesvägledning görs till elevgrupper som inte deltar i enkäten.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Gymnasieskola - andel elever (%) som anger att "Jag har fått information och vägledning inför studier och arbete efter gymnasiet"	44,00%	63,00%	52,00%	100 %	● Nära värde	↘ Minskad

Samtliga elever på Tyresö gymnasium upplever god studie- och arbetsro.

Bedömning	Trend
 I hög grad uppfyllt	↗ Ökad

Kommentar: Enligt skolenkäten från våren 2017 upplever 6 av 10 god studiero. Elevenkäten för 2017 redovisades i april 2017. Tyresö gymnasium har genomfört trygghetsenkäter med elever och lärare som har analyserats och ett årgårdsprogram har tagits fram. Värdegrundsarbete är inlagt vid ett flertal tillfällen under läsåret såsom föreläsningar, case och rollspel. Ordningsregler och nätkritiskt tänkande har behandlats. Värdet har ökat från 57 till 64 procent.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Gymnasieskola - andel elever (%) på Tyresö gymnasium som upplever god studie- och arbetsro	65,00%	56,00%	64,00%	100 %	 Nära värde	↗ Ökad
Kommentar: Frågan är central för att kunna uppnå goda studieresultat och Tyresö gymnasium har under året aktivt arbetat med frågan.						

Andel elever på Tyresö gymnasium som fullföljer sin gymnasieutbildning efter fyra år ska öka.

Bedömning	Trend
 I hög grad uppfyllt	↗ Ökad

Kommentar: För att öka elevernas kunskapsresultat genomförs mentors- och klasskonferenser. Skolledningen följer elevernas kunskapsutveckling genom att kontinuerligt samla in rapporter på elever med F-varning, sammanställa och sätta upp stödåtgärder för elever och klasser. Eleverna ges stöd på olika sätt. 2017 har resultatet bland alla Tyresö elever ökat från 76,9 till 78,1. För Tyresö gymnasium har det ökat från 58% till 64%.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Gymnasieskola - Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, lägeskommun, andel (%)	66,2%	58,0%	64,0%	100%	 Nära värde	↗ Ökad
Kommentar: Statistik för Tyresö gymnasium: Värdet har ökat med 6 procentenheter från 2016. Statistik över samtliga Tyresöelever: I statistiken för uppnådd examen oavsett tid når Tyresöelever upp till 89 procent, vilket är ungefär samma andel som för riket (90 %) och för Stockholms län (88 %).						

Andel elever som kan rekommendera Tyresö gymnasium till andra elever ska öka.

Bedömning	Trend
● I hög grad uppfyllt	↘ Minskad

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Gymnasieskola - Andel elever på Tyresö gymnasium som anger att de kan rekommendera min skola till andra elever.	69,00%	63,00%	61,00%	100,00%	● Nära värde	↘ Minskad
Kommentar: Utfasningen av de återstående högskoleförberedande programmen 2016-2018 kan ha påverkat inställningen till skolan. På frågan om man kan rekommendera sitt gymnasiprogram till andra elever är värdet 73 % 2017.						

2.1.2 God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter**STRATEGISKT MÅL****Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser**

Bedömning	Trend
● Helt uppfyllt	→ Oförändrad

Kommentar: Verksamhetsområdet gymnasie- och gymnasiesärskola lämnar ett positivt överskott 2017. Tyresö gymnasium uppvisar ett underskott som jämfört med föregående år förbättrats med drygt 2 miljoner. Under 2017 genomfördes en utredning gällande elevpengen för individuella programmen, IM, det konstaterades att Tyresös ersättning var låg i jämförelse med övriga Stockholmskommuner. En uppräknig gjordes av programpriserna för introduktionsprogrammen, vilket medförde ett ekonomiskt tillskott till Tyresö gymnasium.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017
Ekonomiskt resultat, Tkr	-918	8 000	2 295	0

2.1.3 Attraktiv arbetsgivare

STRATEGISKT MÅL

Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare.

Kommentar: Medarbetarenkäten genomfördes 2016. Då gällde den tidigare organisationen inom utvecklingsförvaltningen. För hela utvecklingsförvaltningen kan 54 procent rekommendera Tyresö som arbetsgivare, jämfört med 51 procent för hela kommunen. För verksamhetsområdet kunde 69 % rekommendera arbetsgivaren för bekanta år 2016.

Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.

Bedömning	Trend
🟡 Delvis uppfyllt	➔ Oförändrad

Indikator

Sjukfrånvaron ligger runt fyra procent. Kommunens mål är att sjukfrånvaron ska ligga under fyra procent.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet (%)	3,51%	3,44%	4,66%	4,00%	🟡 Nära värde	↗ Ökad Oförändrad
Kommentar: Utfallet avser januari - november 2017						
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	2,18%	2,41%	2,84%		🟡 Nära värde	↗ Ökad
Kommentar: Utfallet avser januari - november 2017.						
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	1,32%	1,02%	1,82%		🟡 Nära värde	↗ Ökad
Kommentar: Utfallet avser januari - november 2017.						

2.2 UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN

Titel	Status	Kommentar
Konkurrensutsättning	✓	Tyresö kommun ingår i det gemensamma gymnasiala samverkansavtalet för Stockholms län vilket medför en rättighet för elev att fritt välja nationella program på valfri skola i länet.
Ekologiska livsmedel	✓	Kommunen har säkrat upp att 20 procent av maten alltid är ekologisk genom att ha det som ett ska-krav i upphandling som är gjord gällande kall huvudkomponent. Med huvudkomponent menas del av maträtt som utgör maträttens bas exempelvis kött och sås, fisk och sås eller köttgryta. För att nå målet 30 procent ska övriga 10 procent täckas in genom beställningen som görs av bikomponent.
I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.	✓	För verksamhetsområdet gymnasieskolan har två aktiviteter valts: Inkludering samt individuell anpassning av utbildningen. Förståelse för människors skilda bakgrund präglar arbetet på Tyresö gymnasium - alla människors lika värde ska vara framträdande drag i arbetsmiljön. Ett utvecklande arbete utifrån skolans likabehandlingsplan med attityder, studiero och värdegrund, har pågått under året. Personalen har kompetensutvecklats genom föreläsningar och samtal för att kunna möta olika människor i sitt arbete. Fokus har legat mot Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF och läsförståelse genom läslýftet. I dialog med elev utformas kurser efter elevens förutsättningar och behov för att uppnå kursmålen.
Taxor och avgifter	✓	Tyresö kommuns gymnasieelever erbjuds kostnadsfritt ett terminskort för skolresor inom länet oavsett reslängd till skolan.
Stärka studie- och yrkesvägledningen i syfte att minska studieavbrott på gymnasiet.	⦿	Studievägledningen har under året intensifierat arbetet mot riskgrupper för studieavbrott. Förstärkningen av studie- och yrkesvägledare för introduktionsprogrammen och gymnasiesärskolan har givit fler elever möjlighet att möta SYV och få rådgivning. Fortsatt hög andel elever på Tyresö gymnasium byter program/skola/inriktning. En analys pågår av detta. Det genomförs gemensamma möten mellan studie- och yrkesvägledarna på grundskolan, gymnasiet och vuxenutbildningen.
Implementera framtidens gymnasium med ny profilering och nytt arbetssätt	⦿	Implementering av framtidens gymnasieskola med ny profilering och nya arbetssätt, presenterades förstudien "Mötesplats kompassen" hösten 2017.
Utveckla bättre verksamhetslokaler för gymnasieutbildning i Tyresö	⦿	Förstudien "Mötesplats kompassen" visar att Tyresö gymnasiums lokaler kan inrymma fler verksamheter på en mindre yta än idag, vilket också medför ett bättre resursutnyttjande.

2.3 KVALITETSGARANTIER

Följande kvalitetsgarantier har gymnasiet

- Eleven får en mentor som följer utvecklingen och eleven får en individuell studieplan som följs upp en gång per år.
- Elevens studieresultat följs upp, utvärderas och bedöms av eleven själv och lärare i samband med utvecklingssamtalet
- Eleven erbjuds möjlighet att utvärdera varje kurs
- Eleven planerar tillsammans med mentor prov och större inlämningsarbeten gemensamt.
- Om eleven är under 18 år får föräldrarna information om elevens kunskapsutveckling. Det sker både digitalt via lärplattformen V-klass och i samtal med lärare. Alla elever får under hela studietiden information om sin egen kunskapsutveckling.
- Eleven tillsammans med mentor har framåtsyftande utvecklingssamtal minst en gång per termin. Vårdnadshavare är välkomna att delta om eleven är under 18 år.
- Eleven tillsammans med mentor har framåtsyftande utvecklingssamtal minst en gång per termin. Vårdnadshavare är välkomna att delta om eleven är under 18 år.

Alla kvalitetsgarantier är uppfyllda.

3 VERKSAMHETSUPPDRAG

Tyresö kommun ingår i det gemensamma gymnasiala samverkansavtalet för Stockholms län vilket medför en rättighet för elev att fritt välja nationella program på valfri skola i länet. I Tyresö utnyttjas den möjligheten av drygt 80 procent. Tyresöelever fullgör sin utbildning på över 150 olika gymnasieskolor utanför hemkommunen. Skolorna som valts av drygt 50% av Tyresöeleverna är i fallande ordning Tyresö gymnasium, Fredrika Bremergymnasiet, Värmdö gymnasium, Nacka gymnasium, Sjölns gymnasium i Nacka/Södermalm och Fryshusets gymnasium. Det finns också elever som läser utanför länet, främst på gymnasieskolor med riksintag eller nationella idrottsutbildningar (NIU). Ett drygt hundratal gymnasieskolor har mellan en till fem elever från Tyresö. Tyresö kommun stöttar 23 elever med inackorderingstillägg under året 2017/2018.

En fullständig gymnasieutbildning har blivit allt viktigare för unga vuxna och deras framtid. En slutförd gymnasieutbildning är på många sätt en avgörande faktor för ungdomars etablering på arbetsmarknaden och för övergång till fortsatta studier. I utvecklingsförvaltningens uppföljning av Gymnasieelevers resultat konstateras att andelen folkbokförda Tyresöelever som fullföljer sin utbildning med examen inom tre år förbättrats från 2016 med 7 procentenheter uppgår till 77 procent för 2017. Motsvarande siffror för riket är 75 % och för Stockholms län 71 %. Detta avser elever som påbörjat ett nationellt program, alltså inte de elever som påbörjat ett introduktionsprogram. Det innebär att 23 procent av de folkbokförda eleverna i Tyresö inte slutförde sin utbildning inom tre år. Den andelen överstiger riket som helhet, men uppgår ungefär till motsvarande andel som i Stockholms län. På Tyresö gymnasium uppgår andelen som slutför sin utbildning inom tre år till 61 procent 2017 vilket är en ökning 8 procentenheter jämfört med 2016.

I statistiken för uppnådd examen oavsett tid når Tyresöelever upp till 89 procent, vilket är ungefär samma andel som för riket (90 %) och för Stockholms län (88 %). En av förklaringarna till varför det tar längre tid för eleverna i Tyresö och i Stockholms län att ta examen, kan i jämförelse med riket i övrigt vara den stora valfriheten och att det är enkelt att byta program och skola. Av Tyresöeleverna går ca 80 procent på andra gymnasieskolor än kommunens egna.

Tyresö ingår i Södertörnsnätverket för gymnasiefrågor. Målet med nätverket är att stärka det regionala samarbetet inom gymnasieskolan, samt att bidra till att ungdomar i gymnasieåldern får möjlighet att välja en kvalitetsutbildning oavsett huvudman. Bland annat tas Södertörnsrapporten fram för att uppmärksamma ett urval av nyckeltal samt visa på trender och resultat inom gymnasieskolan i Södertörn.

I det kommunala aktivitetsansvaret (KAA), och den skyldighet kommunen har att följa upp de ungdomar mellan 16-20 år som har fullgjort sin skolplikt men som inte kommit vidare i studier eller arbete, var 367 personer registrerade första halvåret 2017. Syftet med den uppföljning som genomförs är att erbjuda hjälp och åtgärder till fortsatta studier eller arbete, för de ungdomar som saknar sysselsättning. Elever som går på något av introduktionsprogrammen ingår i kommunens aktivitetsansvar då ett introduktionsprogram inte är ett nationellt program eller motsvarar ett sådant. Av de registrerade var 58% i arbete, studier eller annan sysselsättning, 12 % saknade sysselsättning och 29% var registrerade under okänd sysselsättning. Under 2017 genomfördes uppsökande verksamhet till ungdomarna som registrerats under okänd sysselsättning eller saknar sysselsättning.

Verksamhetens inriktning

Trots en ökning med 8% av totala antalet invånare i Tyresö kommun mellan åren 2010-2015 minskade antalet i gruppen 16-19 år med 12%. Trenden med det sjunkande antalet gymnasieelever i Tyresö bröts 2016 och kommer som länet i helhet under de närmaste åren vara ökande.

Trender i nuvarande sökmönster är att ekonomiprogrammet och teknikprogrammet är de högskoleförberedande program som fortsätter öka. Naturbruk, vård- och omsorgs och industritekniska är yrkesprogram som ökar. Störst nedgång är hos bygg- och anläggningsprogrammet som minskat med knappt 50 procent sedan 2011, trots att branschen spår en framtida kraftig arbetsbrist. Andra yrkesprogram som ser ett minskat intresse är hantverksprogrammet och hotell- och turismprogrammet. Estetiska och humanistiska programmen är de högskoleförberedande program som minskar.

De nationella gymnasieinriktningar med flest antal Tyresöelever är i fallande ordning samhällsvetenskap-, ekonomi-, naturvetenskap-, teknik- och estetiska programmet. Dessa program har sammanlagt valts av över 60%, med samhällsvetenskapsprogrammet som det klart enskilt största programvalet med 18,5% av Tyresöeleverna, i december 2017. Av yrkesprogrammen har el- och energiprogrammet valts av flest Tyresöelever 6,8%, varav de flesta också har valt att studera på Tyresö gymnasium. Drygt 9% av Tyresöeleverna läser på någon form av introduktionsprogram.

Tyresö gymnasium är det vanligaste gymnasiet bland Tyresöelever, det väljs av ca 17% av folkbokförda eleverna.

Det stora mottagandet av nyanlända under hösten 2015 syns i gymnasieskolorna där antalet elever på språkintröduktion hösten 2016 fördubblades jämfört med samma period för två år tidigare.

Gymnasiesärskolorna har cirka 1 100 elever totalt i länet. Utbudet är ojämnt fördelat i regionen med ett större utbud geografiskt i södra regionen och i Stockholms stad jämfört med norra regionen.

Tyresö gymnasium

Tyresö gymnasium har i uppdrag att fokusera på yrkesförberedande- och introduktionsprogram. "Ditt intresse - Ditt jobb" är det motto som Tyresö gymnasium marknadsförts under. Vid slutantagningen i augusti 2017 hade gymnasiet fyllt alla erbjudna platser.

Utbildningarna bedrivs i nära samarbete med de branscher som skolan utbildar till. I samarbetet med arbetsmarknaden har de senaste åren införts certifieringar inom tre program. EL-programmet har samarbete med ETG, EL-/data-programmet har samarbete med Cisco och Byggprogrammet har samarbete med BYN.

Skolan har yrkesutbildningar inom programmen: bygg och anläggning, el- och datorteknik, el- och energi, fordon och transport, hantverk -frisör, hantverk -stylist samt hotell och turism. Det arbetsplatsförlagda lärandet, APL, är en naturlig del i samtliga yrkesutbildningar och en stor del av eleverna kom tack vare redan etablerade företagskontakter snabbt i arbete efter avslutad yrkesutbildning.

Introduktionsprogrammen, för de som inte uppnått behörighet till nationella program erbjöds fem olika program som alla syftar till gymnasie- eller anställningsbarhet. Varje år går drygt 80% av eleverna vidare till ett nationellt gymnasieprogram som kan jämföras med ett genomsnittet i Sverige på 40%.

Insatser 2017 på Tyresö gymnasium som ska bidra till att minska den genomsnittliga studietiden och öka andelen elever med uppnådd examen:

- Kartläggning av elevers högstadiekunskaper i engelska, matematik och svenska, för att tidigt att möta elever med bristande förkunskaper. Vid kartläggning har konstaterats att 30% inte klarade nivå E i matematik, som de tidigare godkänts på.
- I flera fall är det endast ett fåtal moment som saknas för elever från grundskolan för att bli behöriga till gymnasiet. Tyresö gymnasium genomför sommarskola i samarbete med barn- och utbildningsförvaltningen för att öka antalet behöriga.
- Elever med ett fåtal kurser kvar till gymnasieexamen får läsa om kurser i engelska, matematik och svenska på dagtid och läsa individuella kurser på kvällstid.
- Rutiner har tagits fram kring förebyggande stödåtgärder i kärnämnen och bättre uppföljning av elever som trots åtgärder riskerar att få F i kurser.
- Elevhälsoteamets (EHT) samarbete med Specialpedagogiska myndigheten (SPSM).
- Tyresö gymnasium ingår i det förvaltningsövergripande treåriga projektet Problematisk skolfrånvaro, med syfte att tidigt kunna bemöta skolfrånvaro.

Statistik från Centrala studiemedelsnämnden, CSN, över samtliga Tyresöelever läsåret 16/17 visar att Tyresö är på fjärde plats i länet över andel elever med indraget studiebidrag. Utifrån ett riks- och könsperspektiv utgörs gruppen som fick indraget studiebidrag nästan till 2/3 av unga män. Tyresö gymnasium har under den senaste treårsperioden legat i toppen av riksstatistiken över andelen elever som under året fått sitt studiebidrag indraget under en period. Detta resultat kan påverkats av den noggranna månatliga uppföljning av närvaro som görs på Tyresö gymnasium. Sedan hösten 2017 ingår gymnasiet i ett förvaltningsövergripande projekt kring "Problematisk skolfrånvaro", tillsammans med grundskolan och socialförvaltningen.

Andra händelser på Tyresö gymnasium:

- Tyresö gymnasium blev 2017 utsedd av Amnesty international till att vara en av 25 skolor i Sverige som kan kalla sig en "En skola för mänskliga rättigheter".
- Tyresö gymnasium har deltagit under GY-mässan i oktober 2017 samt haft en egna mässor i Tyresö centrum och Port 73. Intresset var stort. Gymnasiesärskolan deltog i Gymnasiesärskolemässan på Fryshuset under hösten 2017.
- Under 2016-2018 färdas de återstående högskoleförberedande programmen ut, två klasser (teknikprogrammet och samhällsprogrammet).

Tyresö gymnasium startade läsåret 17/18 yrkesintroduktion som är ett program inom introduktionsprogrammen för elever med svenska som andraspråk. Utbildningen har tre yrkesinriktningar bygg- och anläggning, frisör samt fordon. Syftet är att elever med svenska som andraspråk tidigt ska kunna utbilda sig mot ett yrke och få en ökad motivation till studier. Insatser görs för att stötta

övergången mellan grundskolan och gymnasiet. Bland annat satsas det på sommarskola mellan 9:an och gymnasiet.

Förståelse för människors skilda bakgrund präglar arbetet på Tyresö gymnasium - alla människors lika värde ska vara framträdande drag i arbetsmiljön. Ett utvecklande arbete utifrån skolans likabehandlingsplan med attityder, studiero och värdegrund, har pågått under året. Personalen har kompetensutvecklats genom föreläsningar och samtal för att kunna möta olika människor i sitt arbete. Fokus har legat mot Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF och läsförståelse genom läsljftet. I dialog med elev utformas kurser efter elevens förutsättningar och behov för att uppnå kursmålen.

Under 2017 genomfördes en utredning gällande elevpengen för introduktionsprogrammen, IM och det konstaterades att Tyresös ersättning var låg i jämförelse med övriga Stockholmskommuner. En uppräknig gjordes av programpriserna för introduktionsprogrammen, vilket medförde ett ekonomiskt tillskott till Tyresö gymnasium.

Övriga händelser inom verksamhetsområdet

Second chance school har efter utvärdering permanentats och en ny finansieringsmodell har införts.

Förstudien "Mötesplats kompassen" presenterades hösten 2017. Den visade att Tyresö gymnasiums lokaler kan inrymma fler verksamheter på en mindre yta än idag, vilket också medför ett bättre resursutnyttjande. Beslut kring det fortsatta arbetet är ännu inte fattade.

En organisatorisk förändring genomfördes 1 januari 2017 och en gymnasie- och vuxenutbildningschef anställdes. Som en del i chefsuppdraget ingår att utveckla samverkan mellan gymnasiet och vuxenutbildningen kring yrkesutbildningar, lärarresurser och samutnyttjande av lokaler.

3.1 VERKSAMHETSMÅTT

Nyckeltal	2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Gymnasieskola - Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%) (N17457)	79.6%	76,9	78,1
Gymnasieskola - Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, lägeskommun, andel (%) (N17458)	66.2%	58.0%	64,0%

Nyckeltal gymnasiet

Nyckeltal/verksamhetsmått som har betydelse för ekonomin			
Nyckeltal/verksamhetsmått	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall jan-dec 2017
Gymnasieskola			
Gymnasieelever i egen regi	492	523	521
- varav elev från annan kommun (inkl TF)	-155	-216	-215
Gymnasieelever i annan regi	1482	1549	1581
Summa gymnasieskola (folkbokförda i Tyresö)	1819	1856	1887
Särskola			
Gymnasieelever i egen regi	39	37	35
- varav elev från annan kommun	-18	-19	-21
Gymnasieelever i annan regi	5	9	9
Summa gymnasieelever i särskola (folkbokförda i Tyresö)	26	27	23
Totalt antal folkbokförda elever i Tyresö	1845	1883	1910
Totalt antal folkbokförda elever i Tyresö enligt budget			1937
Avvikelse mot budget			-27

4 EKONOMI

4.1 RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE

4.1.1 Verksamhet Gymnasiet

Resultaträkning för verksamhetsområde gymnasiet beställare exkl. nämnd och förval gem

Belopp i tkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Anslag	197 958	205 881	202 691
Taxor och avgifter			
Övrigt	23 030	29 921	34 440
Intäkter (konto 2 pos)	220 988	235 802	237 131
Personalkostnader	2 915	2993	2576
Köp av verksamheter	148 858	157857	162443
Interna kostnader	47 690	51488	58763
Lokalkostnader	7 862	638	449
Övrigt	5 600	5192	3850
Kostnader	212 925	218 168	228 081
Resultat	8 063	17 634	9 050

Driftredovisning per verksamhet, myndighet/beställare inkl nämnd och förvalt gem

Verksamhet	Utfall intäkt 2017	Utfall kostn 2017	Avvikelse
Gymnasium	237 131	228 081	9 050
Särgymnasium	9 381	9 113	268
Förvaltningsgemensamt	3066	2720	346
Totalt Gymnasiet	249 578	239 914	9 664

Resultaträkning för verksamhetsområde gymnasiet utförare

Belopp i tkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Anslag	54 366	62 960	61 100
Taxor och avgifter	17	16	25
Övrigt	3 868	7 627	4 272
Intäkter (konto 2 pos)	58 251	70 603	65 397
Personalkostnader	44 786	49 874	45 743
Köp av verksamheter	51	178	19
Interna kostnader	3 966	3 537	3 562
Lokalkostnader	8 205	15 659	14 338
Övrigt	10 224	10 974	9 104
Kostnader	67 232	80 222	72 766
Resultat	-8 981	-9 619	-7 369

Resultaträkning för verksamhetsområde gymnasiet 2017

Verksamhet	Utfall intäkt 2017	Utfall kostn 2017	Avvikelse
Beställare	249 578	239 914	9 664
Utförare	65 397	72 766	-7 369
Resultat totalt			2 295

Kommentar

Verksamhetsområdet gymnasie- och gymnasiesärskola lämnar ett positivt överskott 2017. Tyresö gymnasium uppvisar ett underskott som jämfört med föregående år förbättrats med drygt 2 miljoner.

5 UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN

Presenterade åtgärder i riskhanteringsplanen har genomförts under året. Risker som identifierats i planen har inte inträffat.

Gymnasieskolan

Risk	Åtgärder	Kontrollinsatser	Ansvar
Risk Att elevantalet inte ökar	Åtgärder Rektor och personal arbetar utifrån den Övergångsplan som arbetas fram mellan BoU och UTV. Rektor och personal arbetar med att göra Tyresö Gymnasium känt som ett gymnasium till vilket elever vill söka sig bland unga och vårdnadshavare. Tyresö Gymnasium deltar under gymnasie-mässan och gymnasiesärskolemässan och har Öppet hus samt riktad marknadsföring i anslutning till mässan och i anslutning till GY-antagningen.	Kontrollinsatser Uppföljning av antalet elever: -vi når ut till under besök på grundskolor. -som besöker skolan under besöksdagar. -som besöker oss via gymnasium.se. -GY-ansökningar. -uppföljning av elevprognos.	Ansvar Rektor på Tyresö gymnasium
Risk Svårigheter att uppnå målet ökade kunskapsresultat	Åtgärder Lärare och rektor följer och analyserar resultat och betyg. Plan för att stödåtgärder sätts in tidigt. Åtgärdsprogram upprättas och följs upp med elev och vårdnadshavare. Elever kan få stöd av elevhälsan. Elever kan få stöd hos speciallärare och ta del av specialpedagogiska insatser. Flera resurstimmar i veckan erbjuds. Extra obligatorisk undervisningstid varje vecka för de elever som riskerar att ej bli godkända i kurs. Utökat mentorskap för ett fåtal elever.	Kontrollinsatser Uppföljning av resultat och betyg i det systematiska kvalitetsarbetet. Betygs- och resultatuppföljning i flera gånger per år. Betygsstatistik från Skolverket.	Ansvar Rektor på Tyresö gymnasium
Att unga inom det kommunala aktivitetsansvaret inte får den hjälp de har rätt till	Ta fram en handlingsplan	Rapportering till SCB och intern uppföljning	Irène Hededal

6 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Gymnasiets övergripande strategiska mål är att Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner. Bedömningen är att målet i hög grad är uppfyllt. Tyresös gymnasieelever har genom det gemensamma samverkansavtalet i Stockholms län samt utökade utomregionala samverkansavtal som skrivs då det blir aktuellt, möjlighet att välja på nästa alla typer av gymnasieutbildningar som finns i landet. Andelen av folkbokförda Tyresöelever som tar examen inom 3 år ökade med 7 procentenheter från föregående år. Det är 77 % av eleverna som är folkbokförda i Tyresö tar gymnasieexamen inom 3 år (exkl. IM) Motsvarande siffror för riket är 75 % och för Stockholms län 71 %.

Tyresö gymnasium väljs av ca 17 procent av eleverna. De nationella målen handlar om delaktighet och inflytande på sin utbildning, där ungefär hälften av eleverna anser att de kan vara med och påverka. Kännedom om kursmål och kunskapskrav för betyg och bedömning är det andra nationella målet, här säger drygt 6 av 10 att de har den kännedomen. Tyresö gymnasium har ändrat sin profil mot ett yrkesgymnasium och 61 procent av eleverna säger att de kan rekommendera skolan till andra elever. Trenden ökar gällande elevernas upplevelse av studie- och arbetsro, vid förra elevenkäten tyckte 6 av 10 att det var god studiero. Andelen som säger att de har träffat en studie- och yrkesvägledare har minskat från 63 till 52 procent. Detta behöver analysers ytterligare. Förståelse för människors skilda bakgrund präglar arbetet på Tyresö gymnasium - alla människors lika värde ska vara framträdande drag i arbetsmiljön. Ett utvecklande arbete utifrån skolans likabehandlingsplan med attityder, studiero och värdegrund, har pågått under året. Personalen har kompetensutvecklats genom föreläsningar och samtal för att kunna möta olika människor i sitt arbete.

Gällande andel på Tyresö gymnasium som tar gymnasieexamen inom 3 år på ligger den på 61 procent vilket är en ökning med 8 procentenheter från föregående år.. Många elever börjar sin utbildning på ett introduktionsprogram eller byter program eller behöver av andra anledningar mer än tre år på sig för att nå examen. På introduktionsprogrammen erbjöds fem olika program som alla syftar till gymnasie- eller anställningsbarhet. Varje år går drygt 80% av eleverna vidare till ett nationellt gymnasieprogram som kan jämföras med ett genomsnittet i Sverige på 40%.

Tyresö gymnasium startade läsåret 17/18 yrkesintroduktion som är ett program inom introduktionsprogrammen för elever med svenska som andraspråk. Programmet kopplar till bl.a. Bygg- och anläggningsprogrammet, Fordons och transportprogrammet och Hantverksprogrammet. Syftet är att elever med svenska som andraspråk tidigt ska kunna utbilda sig mot ett yrke och få en ökad motivation till studier. För att minska avhoppet från Tyresö gymnasium och för att elever på introduktionsprogram snabbare ska gå över till nationella program samt att fler avslutar sina gymnasiestudier på tre år, har lovskola för nyanlända genomförts. Elever som avslutar årskurs nio och har ett fåtal moment kvar innan de blir behöriga på ett nationellt program, har fått möjlighet att få läsa upp sina betyg under sommaren. Arbetet med sommarskola skedde i samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen.

Verksamhetsområdet gymnasie- och gymnasiesärskola lämnar ett positivt överskott 2017. Tyresö gymnasium uppvisar ett underskott men som jämfört med föregående år har förbättrats med drygt två miljoner. Sjukfrånvaron ligger på drygt fyra procent. Kommunens mål är att sjukfrånvaron ska ligga under 4 %

I det särskilda uppdraget: Implementering av framtidens gymnasieskola med ny profilering och nya arbetssätt, presenterades förstudien "Mötesplats kompassen" hösten 2017. Den visade att Tyresö gymnasiums lokaler kan inrymma fler verksamheter på en mindre yta än idag, vilket också medför ett bättre resursutnyttjande. Beslut kring det fortsatta arbetet är ännu inte fattade.

Verksamhetsberättelse 2017

Utgåva: Verksamhetsberättelse 2017

Rapportperiod: 2017-12-31

Organisation: V6 07 - Växerutbildning

tyresö kommun

INNEHÅLL

1	Viktiga händelser.....	2
2	Uppföljning och analys av mål och resultat.....	3
2.1	Måluppfyllelse	3
2.1.2	Livskvalité – den attraktiva kommunen.....	3
2.1.3	God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter	6
2.1.4	Attraktiv arbetsgivare	7
2.2	Uppdrag från kommun- och nämndplan.....	8
2.3	Kvalitetsgarantier.....	8
3	Verksamhetsuppdrag.....	9
3.1	Verksamhetsmått.....	11
4	Ekonomi.....	12
5	Uppföljning av riskhanteringsplan	14
6	Sammanfattande bedömning	15

1 VIKTIGA HÄNDELSER

Rättighetslagstiftningen trädde i kraft 2017. Det innebär att det från årsskiftet 2017 är en rättighet att gå utbildningar inom kommunal vuxenutbildning för att bli behörig till den utbildning eleven sökt. C3L har under 2017 antagit alla elever som sökt kurser med ovanstående syfte. Det dock för tidigt att dra några slutsatser eftersom C3L inte kunnat säkerställa någon direkt koppling till antalet ansökningar till högre utbildning. Lagstiftningen är relativt ny och ännu inte välkänd hos allmänheten, vilket innebär att efterfrågan senare kan öka ytterligare.

Vid halvårsskiftet 2017 infördes en ny form av Studiestartstöd där syftet är att ge arbetslösa utan gymnasiekompetens bättre möjligheter att utbilda sig för att på så vis kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Tyresö Komvux samarbetar kring Studiestartstödet med Arbetsförmedlingen, Haninge Komvux och Nynäshamn Komvux. Ett samverkansavtal har slutits och har presenterats för respektive huvudmän.

Det är mycket större ökning av antal elever inom Komvux än förväntat. Vid högkonjunktur brukar elever inte välja studier i lika stor utsträckning som vid lågkonjunktur. Trots rådande högkonjunktur har elevantalet på Komvux inte minskat. Elevantalet ökar och fler personal anställs, lokalförsörjningen är därför i dagsläget är mycket ansträngd. En lösning på situationen är "Mötesplats kompassen". Förstudien presenterades hösten 2017. Den visade att Tyresö gymnasiums lokaler kan inrymma fler verksamheter på en mindre yta än idag, vilket också medför ett bättre resursutnyttjande.

2 UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT

2.1 MÅLUPPFYLLELSE

Sammanfattning av visionen:

År 2030 bor 60 000 invånare i Tyresö. I kommunen finns en blandning av olika boendeformer. Tyresö är sedan flera år en av Sveriges bästa skolkommuner. Kommunen är välmående med små sociala problem. Äldreomsorgen har prioriterats särskilt och det finns en variation av boendeformer väl anpassade till äldres behov och efterfrågan. Tyresö är känt i hela landet för sitt framgångsrika näringsliv som är rikt och differentierat med stark entreprenörsanda. Kommunen arbetar utifrån ett medborgarperspektiv. Gång- och cykelnät är väl utbyggt. Kollektivtrafiken fungerar bra med korta restider till såväl Stockholm som Nacka och Södertörn. Det medvetna miljöarbetet har gett resultat. Kommunens ekonomi är stabil och i balans.

LIVSKVALITÉ – DEN ATTRAKTIVA KOMMUNEN

2.1.2 Livskvalité – den attraktiva kommunen

Strategiskt mål

Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner

Bedömning	Trend
 I hög grad uppfyllt	↗ Ökad

Kommentar:

Under 2017 ökade antal elever som ansökte till C3L oväntat mycket och ansökningsläget inför 2018 visar att den trenden håller i sig för våren 2018. Vuxenutbildningen har de senaste åren i allt större utsträckning inkluderas i integrationen av nyanlända. Under 2017 har C3L ett fortsatt högt elevantal som läser svenska som andraspråk från SFI-nivå (svenska för invandrare) till gymnasial nivå. Under 2017 har framförallt ansökningar till SFX-utbildningarna ökat (+84%). SFX är ett samlingsnamn på kommunala vuxenutbildningar i svenska för personer med utbildning och/eller yrkesbakgrund från sina hemländer. Den stora efterfrågan på SFX och SFY -utbildningar i Tyresö samt ökade statsbidrag öronmärkta för yrkesutbildningar har bidragit till att inkomsterna ökade och resultatet visar på ett överskott. SFY är en utbildning i svenska som samtidigt förbereder för ett yrke eller en svensk yrkesutbildning. C3L är en modern skola med hög teknisk standard där undervisningen utgår från ett vuxenpedagogiskt perspektiv. Lokaler är anpassade för personer med funktionsvariationer och individuella anpassningar görs utifrån elevers enskilda behov.

NATIONELLA MÅL

Kunskaper

Det är vuxenutbildningens ansvar att varje elev i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare samt motsvarande utbildningar får stöd och undervisning utifrån sina individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar.

Bedömning	Trend
 Helt uppfyllt	→ Oförändrad

Kommentar: Utbildningen anpassas efter den studerandes behov och förutsättningar och kan därför variera till både längd och innehåll.

NÄMNDMÅL

Elevernas kunskapsresultat ska öka

Bedömning	Trend
 I hög grad uppfyllt	→ Oförändrad

Kommentar: Andelen godkända betyg har inte förändrats från föregående år. En förklaring kan vara att andelen godkända betyg redan är hög. Den aktivitet som startade 2017 för att öka måluppfyllelsen har ännu inte höjt andelen godkända. Anledningen kan vara att satsningen för eleven i praktiken kom igång först under hösten, dock inledde personalen det kollegiala lärandet för ökad måluppfyllelse redan under våren 2017. I analysen av betygen från våren framkommer att andelen F minskar för distansundervisningen. På SFI är alla godkända eftersom eleven inte byter kurs förrän hen fått kursbetyg.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Vuxenutbildning - andel elever (%) som uppnått godkända betyg på grundläggande nivå och gymnasial nivå	90,6%	91,7%	91,7%	100 %	 Nära värde	→ Oförändrad

Elevers delaktighet inom vuxenutbildningen ska öka.

Bedömning	Trend
 I hög grad uppfyllt	↗ Ökad

Kommentar: Andel elever som anger att de är nöjda med inflytandet de har över undervisningen har ökat med två procentenheter sedan föregående år. Andel personer som angett att de vet vart de ska vända sig när de har synpunkter eller klagomål har också ökat.

Studerandeteamet och Lärverkstaden har möjliggjort för fler elever att få kompensatoriska hjälpmedel och extra stöd och framförallt har eleven getts möjlighet att bli lyssnad till. C3L ser ett behov av att fortsätta det kollegiala lärandet för att medvetandegöra lärare om elevens behov av anpassning. Kursutvärderingarna med kreativa förslag har lett till nya arbetsformer i vissa kurser. En framgångsrik vuxenutbildningen är i en ständig förändring genom samarbete och dialog. Elevers delaktighet är en förutsättning för att vuxenutbildningen ska öka måluppfyllelsen på alla plan.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Vuxenutbildning - andel studerande som anger att de är nöjda med inflytandet de har över undervisningen	78,00%	78,00%	80,00%	100%	 Nära värde	↗ Ökad
Vuxenutbildning - andel elever som anger att: "Jag vet vem jag kan kontakta om jag har synpunkter eller klagomål"	76,00%	76,00%	82,00%	100%	 Nära värde	↗ Ökad

Elevernas utbildnings- och yrkesval inom vuxenutbildningen ska vara väl underbyggda.

Bedömning	Trend
 Delvis uppfyllt	↘ Minskad

Kommentar: Andel elever som säger att de har träffat en studie- och yrkesvägledare har minskat. Alla elever ges möjlighet att träffa en studie- och yrkesvägledare men en del avstår. Satsningen på kvällsöppet i Tyresö centrum för att träffa en studie- och yrkesvägledare har under året har dock varit mycket efterfrågat. Trycket på vägledning har ökat i takt med ökat elevantal. Utvecklingsarbetet under 2018 är att få en bättre övergång mellan SFI och grundläggande med en gemensam studieplan redan från SFI

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Vuxenutbildning - andel elever som anger att: "Jag har träffat en studie- och yrkesvägledare på min skola"	78,0%	77,0%	73,0%	100%	🟡 Nära värde	↘ Minskad

2.1.3 God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter**STRATEGISKT MÅL**

Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Bedömning	Trend
🟢 Helt uppfyllt	↗ Ökad

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017
Ekonomiskt resultat, Tkr	32	418	5 061	0

Kommentar: Se under rubriken Ekonomi sidan 12 .

2.1.4 Attraktiv arbetsgivare

STRATEGISKT MÅL

Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare.

Bedömning	Trend
● I hög grad uppfyllt	- Inget värde angivet

Kommentar: Medarbetarenkäten genomfördes 2016. Då gällde den tidigare organisationen inom utvecklingsförvaltningen. För hela utvecklingsförvaltningen kan 54 procent rekommendera Tyresö som arbetsgivare, jämfört med 51 procent för hela kommunen. Från verksamhetsområden visade statistiken gällande 2016 att 61 procent kan rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare. Tar man med dem som svarat att de delvis kan rekommendera kommunen som arbetsgivare blir siffran 93 %.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning
Andel av de anställda som rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare	Ingen enkät genomfördes (görs vartannat år)	61%	Ingen enkät genomfördes (görs vartannat år)	100%	● Nära värde

Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.

Bedömning	Trend
● Helt uppfyllt	↗ Ökad

Kommentar: Sjukfrånvaron är längre än fyra procent.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017
Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet (%)	3,18%	3,08%	2,87%	Under 4 %
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	1,74%	0,88%	1,16%	Under 4 %
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	1,44%	2,20%	1,71%	Under 4 %

2.2 UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN

Titel	Status	Kommentar
Konkurrensutsättning	✓	Under 2017 för att tillhandahålla kurser och skapa en bred möjlighet för Tyresöborna har C3L upphandlat en privat leverantör för distansutbildningar samt godkänt studier hos annan anordnare genom interkommunal ersättning (IKE).
Ekologiska livsmedel	⊘	Ej aktuellt
I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.	✓	För verksamhetsområdet vuxenutbildningen har två aktiviteter valts; Datorträning samt individuell anpassning av undervisningen. Aktiviteten datorträning genomfördes 2017. Den kommer dock inte fortsätta under 2018 på grund av få deltagare. Värdegrunden omfattar, människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen och solidaritet mellan människor. C3L:s mål och inriktning är att främja studerandes utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen anpassas efter den studerandes behov och förutsättningar och kan därför variera till både längd och innehåll. Under de senaste två åren har studerande från stora delar av världen påbörjat sina studier på skolan. Vuxenutbildningen i dag är mångkulturell och flexibel i sin struktur. Skolan ser att efterfrågan på yrkesutbildningar som snabbt leder till jobb ökar och även efterfrågan på distansstudier ökar. Flexibilitet är ett viktigt ledord för att nå verksamhetens mål. Fortbildning av personal (SPSM) och ämnesfortbildning, föreläsningar, strukturerat kollegialt lärande.
Taxor och avgifter	✓	Finns av nämnden en beslutad kopieringsavgift, max 200 för en heltidsstuderande.

2.3 KVALITETSGARANTIER

Följande kvalitetsgarantier hade C3L 2017

- Alla Tyresöbor kan få studie- och yrkesvägledning på C3L.
- Studerande på C3L får en individuell studieplan.
- Vuxna Tyresöbor kan på C3L läsa sfi, grundläggande vuxenutbildning och gymnasiala ämnen som ger behörighet till högre utbildningar. Om kurserna inte kan erbjudas på C3L, få man läsa dem i samverkande grannkommun eller på distans.
- För att säkerställa undervisningens kvalitet genomförs årligen studerandeundersökningar.

Alla kvalitetsgarantier är uppfyllda

3 VERKSAMHETSUPPDRAG

Under 2017 ökade antal elever som ansökte till C3L oväntat mycket och ansökningsläget inför 2018 visar att den trenden håller i sig för våren 2018. Historiskt brukar antalet ansökningar minska under pågående högkonjunktur för att sedan öka vid lågkonjunktur. Antalet ansökningar visar på ett trendbrott som delvis kan förklaras med ökningen av sökande till svenska som andraspråk men efterfrågan har även ökat inom yrkesutbildningar och enstaka kurser som leder till högre studier. Ökningen beror bland annat på att arbetsgivarna kräver att den arbetssökande har gymnasieexamen vilket ökar efterfrågan på enstaka kurser från elever som inte fullföljt sin gymnasieutbildning. En annan anledning kan vara Rättighetslagstiftningen som trädde i kraft 2017, men där är det dock för tidigt att dra några slutsatser eftersom C3L inte kunnat säkerställa någon direkt koppling. Lagstiftningen är relativt ny och ännu inte välkänd hos allmänheten, vilket innebär att efterfrågan senare kan öka ytterligare.

C3L anordnar bland annat yrkesutbildningar för personal inom vård, förskola (barnskötare) och IT för akademiker (SFX). Undersköterskeutbildningen har två olika spår, där den ena kombineras med ämnet svenska som andra språk. Kombinationen yrke och svenska som andraspråk har varit mycket framgångsrik under 2017 och därför planerar C3L att starta en barnskötarutbildning i kombination med svenska som andraspråk under hösten 2018. Val av yrkesutbildningar på C3L är en följd av Arbetsförmedlingens rapporter om bristyrken. I rapporterna framkommer tydligt att bristen på kvalificerad arbetskraft är stor inom dessa yrkeskategorier. Trepårtssamarbetet med Haninge och Nynäshamn, men även samarbetet med andra anordnare som NTL, är ett led i att kunna erbjuda Tyresöbor ett allt bredare utbud av utbildningar och kurser.

De förändringar som sker på arbetsmarknaden ska C3L snabbt kunna möta upp. C3L:s verksamhet bör vara organiserad så att den kan leverera den kompetens som samhället, individen och arbetsgivarna efterfrågar. För att kunna matcha efterfrågan har skolledningen under 2017 successivt styrt verksamhetens behov av annan eller utvidgad kompetens genom utbildning av redan anställd personal via Lärarlyftet och genom nyanställningar.

En annan utmaning är att lokalförsörjningen i dagsläget är mycket ansträngd men det förväntas lösas i samarbete med Tyresö gymnasium under 2018. Ökningen medför också att fler lärare kommer att rekryteras, framför allt lärare i svenska som andraspråk och yrkeslärare. Under 2018 kommer C3L fortsätta att anpassa verksamhetsutvecklingen så att den ska kunna tillhandhålla de utbildningar och kurser som samhället och individen efterfrågar. Det finns inget som tyder på en minskning av efterfrågan på utbildning under första halvåret av 2018.

Vid halvårsskiftet 2017 infördes en ny form av Studiestartstöd där syftet är att ge arbetslösa utan gymnasiekompetens bättre möjligheter att utbilda sig för att på så vis kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Tyresö Komvux samarbetar kring Studiestartstödet med Arbetsförmedlingen, Haninge Komvux och Nynäshamn Komvux. Ett samverkansavtal har slutits och har presenterats för respektive huvudmän. Andelen som under andra halvåret tagit del av stödet är lågt hos alla tre anordnare. En anledning som studie- och yrkesvägledare kommunicerat är att kvalificeringskraven för rätt till studiestartstöd är svåra att uppnå för den sökande. Studiestartstöd som insats är så pass ny att den är

svår att analysera som helhet. Insatsen kommer att följas upp tillsammans med Arbetsförmedlingen och samarbetspartnerna under hela 2018.

Från årsskiftet 2017 är det en rättighet att gå utbildningar inom kommunal vuxenutbildning för att bli behörig till den utbildning eleven sökt. C3L har under 2017 antagit alla elever som sökt kurser med ovanstående syfte. Detta har varit möjligt med stöd av statsbidrag till Komvux. Bidraget har inte varit riktat till Tyresö Komvux men tillfallit verksamheten under 2017. Rättighetslagstiftningen kommer att följas upp under 2018. Ansökningar till vårens kurser visar på en ökning av deltagare i enstaka kurser, vilket kan komma visa sig vara en följd av lagstiftningen.

Ett annat prioriterat område för 2017 var att intresset för Lärlingsvux med inriktning sfi skulle ta fart. Efterfrågan på yrkesutbildningar i kombination med svenska som andraspråk har ökat stort men inte inom lärling utan i kombination studier och APL, yrkesutbildningar. Alla tre samarbetskommuner har samma erfarenhet. Varför eleven väljer en mer studieinriktad yrkesutbildning är i dagsläget svår att analysera men kommer att följas upp i samverkan mellan kommunerna under 2018.

Vuxenutbildningen har de senaste åren i allt större utsträckning inkluderats i integrationen av nyanlända. Under 2017 har C3L ett fortsatt högt elevantal som läser svenska som andraspråk från SFI-nivå till gymnasial nivå. En tydlig tendens är att eleverna i större utsträckning väljer yrkesutbildningar kombinerat med ämnet svenska som andra språk, dock ses en minskning inom yrkesutbildningar som inte kombineras med svenska som andraspråk. Tydligaste indikatorerna är söktrycket till ekonomiassistent som minskat oväntat mycket. Ett prioriterat område för 2017 var att intresset för Lärlingsvux med inriktning sfi skulle ta fart. Efterfrågan på yrkesutbildningar i kombination med svenska som andraspråk har som tidigare nämnts ökat stort men inte inom lärling utan i kombination studier och APL, yrkesutbildningar. Alla tre samarbetskommuner har samma erfarenhet. Varför eleven väljer en mer studieinriktad yrkesutbildning är i dagsläget svår att analysera men kommer att följas upp i samverkan mellan kommunerna under 2018.

Under 2017 har framförallt ansökningar till SFX-utbildningarna ökat (+84%). Den stora efterfrågan på SFX och SFY -utbildningar i Tyresö samt ökade statsbidrag öronmärkta för yrkesutbildningar har bidragit till att inkomsterna ökade och resultatet visar på ett överskott.

3.1 VERKSAMHETSMÅTT

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Vuxenutbildning - Antal elever vårtermin * exkl. SFI och SFX	820	832	903
Vuxenutbildning - Antal elever hösttermin * exkl. SFI och SFX	850	876	868
Vuxenutbildning - totalt antal elever på SFI	432	468	524
Vuxenutbildning - totalt antal elever på SFX	117	129	238
Vuxenutbildning - Antal elever i gymnasial yrkesutbildning	541	563	538
Vuxenutbildning - Antal elever som genomfört yrkesutbildning under året.	229	213	237
Vuxenutbildning - Antal elever i YH- utbildning	75	73	48
Vuxenutbildning - Antal elever som genomfört YH- utbildning	23	28	25

4 EKONOMI

Resultaträkning för verksamhetsområde Vuxenutbildning

Belopp i tkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Anslag	26 379	26 885	25 301
Taxor och avgifter	202	182	176
Övrigt	16 778	18 384	24 601
Intäkter (konto 2 pos)	43 359	45 451	50 078
Personalkostnader	23 615	23 176	24 948
Köp av verksamheter	7 894	9 505	8 172
Interna kostnader	3 034	2 078	2 293
Lokalkostnader	4 351	4 099	3 995
Övrigt	4 433	6 175	5 609
Kostnader	43 327	45 033	45 017
Resultat	32	418	5 061

Driftredovisning per verksamhet, anslag

Verksamhet	Utfall intäkt 2017	Utfall kostn 2017	Avvikelse
Förvaltningsgemensamt	1 015	816	
Gemensamt	1 015	816	199
Grundläggande kurser (vht 470)	3 214	3 612	
Gymnasiala kurser (vht 47211)	8 239	5 940	
Gymnasiala yrkesutbildningar (vht 47212-47272)	18 296	15 033	
Yrkeshögskoleutbildningar (vht 475)	2 939	2 118	
Särvux (vht 474)	251	49	
Lärling (vht 47280)	1 325	1 780	
SFI (vht 4762, 4768)	15 553	14 799	
Uppdragsutbildning (vht 478)	261	1 686	
Totalt vuxenutbildning	50 078	45 017	5 061
Resultat	51 093	45 833	5 260

Kommentar: Skolans resurser kommer från kommunala medel som anslås årligen. En del av dessa resurser är indirekta vuxenutbildningsstatsbidrag riktade till kommunen. Andra resurser är direkta statsbidrag till vuxenutbildningen som skolan årligen ansöker om hos Skolverket eller andra myndigheter.

Större delen av verksamheterna SFX och SFY med många elever från andra kommuner bekostas genom interkommunal ersättning. Detta möjliggör att Tyresöelever kan delta SFX-utbildningar med andra yrkesinriktningar i andra kommuner. Yrkeshögskoleutbildningar bekostas med direkta statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskoleutbildning.

Förutsättningarna för vissa statsbidrag förändrades den 1 januari 2017 och de riktade statsbidragen för yrkesvux villkorades och måste sökas ihop med andra kommuner.

Rättighetslagstiftningen har möjliggjort för Tyresöborna att söka nya utbildningsvägar och ta del av det livslånga lärandet. Lagstiftningen har inneburit att Tyresö Komvux har beviljat utbildningar i större utstäckning än tidigare till kommunmedborgare, vilket resulterat i ökade kostnader. Utökade kostnader har dock under våren balanserats av ökade externa intäkter. Intäkterna har ökat under våren då allt fler elever från annan kommun söker SFX-utbildningar och SFY-utbildningar i Tyresö kommun.

5 UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN

Risk	Åtgärder	Kontrollinsatser	Ansvar
Negativa elevavhopp från vuxenutbildningen, vilket kan leda till studiemisslyckande och i förlängningen försämrade möjligheter till egenförsörjning. Vidare kan negativa elevavhopp leda till minskat elevantal och minskade resurser.	Åtgärder som vidtas Studievägledning, kartläggning och/eller intervjuer innan kurs, elevstöd under kurstid. Förlängning av kurstid. Analyser på avhoppet för distanskurser. Åtgärder som ska vidtas Minska avhoppet på distanskurser genom att utveckla tydligare rutiner internt och gentemot elever. Kvalitet inom distansundervisning och fortbildning kring distanspedagogik, drivs av förstelärarna i C3L: s pedagogiska utvecklingsarbete Samarbete med Ung i Tyresö (för elever 16 - 24 år med diffus och komplex problematik)	Analys av avhopp under 2015-2016 tas fram internt och presenteras inför nämnd	Rektor C3L

Åtgärder har vidtagits och arbetats med under året. Risken om minskade elevantal införlivas inte.

6 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Det strategiska målområdet att Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner bedöms utifrån vuxenutbildningens verksamhet vara i hög grad uppfyllt. C3L är en modern skola med hög teknisk standard där undervisningen utgår från ett vuxenpedagogiskt perspektiv. Under 2017 ökade antal elever som ansökte till C3L oväntat mycket och ansökningsläget inför 2018 visar att den trenden håller i sig för våren 2018. Antalet ansökningar visar på ett trendbrott som delvis kan förklaras med ökningen av sökande till svenska som andraspråk men efterfrågan har även ökat inom yrkesutbildningar och enstaka kurser som leder till högre studier. SFX och SFY utbildningarna i Tyresö är väldigt populära. Lokalerna på vuxenutbildningen är anpassade för personer med funktionsvariationer och individuella anpassningar görs utifrån elevers enskilda behov.

Det nationella målet är att det är vuxenutbildningens ansvar att varje elev i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare samt motsvarande utbildningar får stöd och undervisning utifrån sina individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar.

Nämndmålet att elevernas kunskapsresultat ska öka bedöms vara i hög grad uppfyllt. Andel elever (%) som uppnått godkända betyg på grundläggande nivå och gymnasial nivå är 91,7 procent. Andelen godkända betyg har ökat något under de senaste åren vilket kan ses som ett resultat av ett mångårigt arbete för att höja nivån.

Nämndmålet om delaktigheten inom vuxenutbildningen ska öka anses vara i hög grad uppfyllt. Indikatorerna som följs upp utgår från den studerandeenkät som görs genom Storsthlm. Detta baserat på de två indikatorer som har en positiv trend. Eleverna är nöjda med inflytandet över undervisningen (80 %) samt vet var de kan vända sig när de har synpunkter och klagomål (82%). Målet att Elevernas utbildnings- och yrkesval inom vuxenutbildningen ska vara väl underbyggda bedöms som delvis uppfyllt. Anledningen är att det är något färre än tidigare som i studerandeenkäten säger att de träffat en studie- och yrkesvägledare (73%).

Sjukfrånvaron är längre än fyra procent. Senaste medarbetarenkäten som gjordes var 2016 vilket visar att 75 procent från verksamhetsområdet kan rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare.

Utökade kostnader i samband med bland annat rättighetslagstiftningen har under våren balanserats av ökade externa intäkter. Intäkterna har ökat under våren då allt fler elever från annan kommun söker SFX-utbildningar och SFY-utbildningar i Tyresö kommun. Resultatet visar på ett överskott.

Datorträning samt individuell anpassning av undervisningen har valt som aktiviteter från tillgänglighetsplanen. Aktiviteten datorträning genomfördes 2017. Den kommer dock inte fortsätta under 2018 på grund av få deltagare. Värdegrunden omfattar, människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen och solidaritet mellan människor. C3L:s mål och inriktning är att främja studerandes utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen anpassas efter den studerandes behov och förutsättningar och kan därför variera till både längd och innehåll.

Verksamhetsberättelse 2017

Utgåva: Verksamhetsberättelse 2017

Rapportperiod: 2017-12-31

Organisation: V0 08 - Arbete och integration

tyresö kommun

INNEHÅLL

1	VIKTIGA HÄNDELSE	2
2	UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT	3
2.1	Måluppfyllelse	3
2.1.1	Blomstrande näringsliv	3
2.1.2	God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter	5
2.1.3	Attraktiv arbetsgivare	6
2.2	Uppdrag från kommun- och nämndplan	7
2.3	Kvalitetsgarantier	8
3	VERKSAMHETSUPPDRAG	9
3.1.1	Verksamhetsmått	10
4	EKONOMI	11
4.1.1	Resultaträkning per verksamhetsområde	11
4.1.2	Driftsredovisning per verksamhet	11
4.1.3	Kommentar	11
5	UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN	13
6	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	14

1 VIKTIGA HÄNDELSER

Det aktuella världsläget med många människor på flykt i Europa påverkar Tyresö kommun på flera områden. Stort fokus ligger på att ta emot nyanlända på ett bra och hållbart sätt. Det är mycket viktigt att hitta olika strategier för att kunna få tillgång till fler bostäder. Fördelningen för 2018 av nyanlända till kommunerna meddelas av Länsstyrelsen och innebär att Tyresö ska ta emot 160 personer med tillfälliga och permanenta uppehållstillstånd för bosättning.

Avdelningen deltar i två ESF-projekt som syftar till att stödja fler personer ut till egen försörjning. MIA - Mobilisering inför arbete, riktar sig till personer mellan 16 och 64 år som står långt från arbetsmarknaden och behöver mycket stöd. I Haninge, Nynäshamn och Tyresö kommer 700 personer att kunna delta i Samordningsförbundets Östra Södertörn delprojekt MIA Östra Södertörn under 2017-2020.

Den 5 oktober beviljade Europeiska socialfonden, ESF, kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö 46 mkr till varsitt etableringscentrum för nyanlända. Samordningsförbundet Östra Södertörn har medverkat i arbetet med ansökan, som även Arbetsförmedlingen står bakom, och deltar också i projektet. Etableringscentrum riktar sig till nyanlända och syftar till att skynda på etablerings och integrationsprocessen. Projektiden är 2018 och 2021.

I varje etableringscentrum samverkar arbetsförmedlare, jobbagent och vårdkoordinator. Dessutom kommer det att finnas en föreningsamordnare, vars roll blir att bygga broar mellan nyanlända och civilsamhället. Därutöver deltar ytterligare specialistkompetenser, som kommunerna samsas om, t.ex. studie- och samhällsvägledare.

Arbete och integration fick ett uppdrag att ta fram en integrationsstrategi i kommunplanen. Syftet med strategin är att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan och inom kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället. Integrationsstrategin är nu antagen i gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden. Den är skickad som ett ärende till Kommunstyrelsen. Integrationsstrategin ska ingå i planering och uppföljning på nämndnivå och verksamhetsnivå. Med integrationsstrategin som utgångspunkt ska nämnderna och verksamheterna själva skapa nämndmål, indikatorer och aktiviteter som tillhör respektive område arbete och sysselsättning, skola, språk, fritid, bostad och delaktighet och påverkan. Uppföljning kommer vara en del av styrprocessen.

2 UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT

2.1 MÅLUPPFYLLELSE

Sammanfattning av visionen:

År 2030 bor 60 000 invånare i Tyresö. I kommunen finns en blandning av olika boendeformer. Tyresö är sedan flera år en av Sveriges bästa skolkommuner. Kommunen är välmående med små sociala problem. Äldreomsorgen har prioriterats särskilt och det finns en variation av boendeformer väl anpassade till äldres behov och efterfrågan. Tyresö är känt i hela landet för sitt framgångsrika näringsliv som är rikt och differentierat med stark entreprenörsanda. Kommunen arbetar utifrån ett medborgarperspektiv. Gång- och cykelnät är väl utbyggt. Kollektivtrafiken fungerar bra med korta restider till såväl Stockholm som Nacka och Södertörn. Det medvetna miljöarbetet har gett resultat. Kommunens ekonomi är stabil och i balans.

2.1.1 Blomstrande näringsliv

STRATEGISKT MÅL

Arbetslösheten i Tyresö är bland de längsta i regionen och sysselsättningsgraden hög.

Bedömning	Trend
 I hög grad uppfyllt	- Inget värde angivet

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Arbetscentrum - andel av kommunens ungdomar som varken studerar eller arbetar (16-20 år)	10%	9%	Finns ingen statistik framtaget för året.	→ Oförändrad	 Nära värde	- Inget värde angivet
Arbetslösa 16-64 år, både öppet och i arbetsmarknadsåtgärder-andel	3,20%	3,40%	3,7	↗ Ökad	 Nära värde	- Inget värde angivet

Kommentar: Sysselsättningsgraden är fortsatt hög i Tyresö med låg arbetslöshet. De som fortfarande har svårt att komma ut i arbete är personer med funktionsnedsättning och nyanlända. Tyresös arbetslöshetssiffror ligger på 3,7 procent jämfört med Stockholms län som har 6,1 procent., riket har 7,5 procent 2017.

NÄMNDMÅL

Säkerställer inflytande och delaktighet för personer som har kontakt med Arbete och integration

Bedömning	Trend
● Helt uppfyllt	→ Oförändrad

Kommentar: Enkät har tagits fram och delas ut och samlas in löpande. Redovisning sker vid årsuppföljningen. Av de som svarat på enkät har alla uttryckt att de har inflytande och känner sig delaktiga.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Arbetscentrum - antal deltagare som upplever att de har inflytande och är delaktiga	100	100	100	100	● Värde uppnått	→ Oförändrad

Antal sommarjobb för ungdomar ska öka

Bedömning	Trend
● I hög grad uppfyllt	↗ Ökad

Kommentar:

160 ungdomar fick sommarjobb sommaren 2017, en ökning med 54 ungdomar mot året innan. I år har aktiviteten varit att hitta nya arbetsplatser som vill anställa ungdomar. Verksamheten har träffa chefer inom kommunen för att få tillgång till fler kommunala sommarjobbplatser. Information har getts till näringslivet om möjligheten att anställa med 50 % täckning av lönekostnaden. I år har det funnits 21 platser inom äldreomsorgen och 20 platser för sommarlovsentreprenör utöver de platser som ungdomarna själva hittar på arbetsmarknaden.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Arbetscentrum - Antal som fick sommarjobb	108	102	158	200	● Nära värde	↗ Ökad

2.1.2 God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

STRATEGISKT MÅL

Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Bedömning	Trend
○ Delvis uppfyllt	- Inget värde angivet

Kommentar:

Inför 2017 beslutade kommunens ledningsgrupp att fördela om schablonersättningen som kommunen får från Migrationsverket. Tidigare år har kommunen valt att finansiera Integrationsenheten med dessa pengar och inte givit något anslag för verksamheten. Enligt beslut i kommundirektörens ledningsgrupp fick Integrationsenheten köra budgetlöst under 2017 för att det sedan skulle göras en utvärdering inför 2018 hur mycket av verksamheten som då behövde anslagsfinansieras. Enligt lagen om kommunmottagande har kommunen skyldighet att ta emot ett visst antal nyanlända med permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd. Det förutsätter att Integrationsenheten tilldelas bostäder. Då hyresnivåerna på de bostäder som erbjuds till de nyanlända är höga klarar de flesta sig inte på sin etableringsersättning utan måste söka kompletterande försörjningsstöd. Försörjningsstödet tas från den del av schablonersättningen som Integrationsenheten får. Inledningsvis 2017 prognostiserades det att integrationsenheten skulle gå med 3 miljoner i förlust på grund av minskad tilldelning av schablonen. Då det har flyttat fler egenbosatta till kommunen än beräknat så går delar av deras schablon till att täcka kostnaderna för dem som kommer på anvisning från anläggningsboenden. Genom detta samt andra åtgärder blev underskottet endast 1 894 000 kronor.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mal 2017
Ekonomiskt resultat, Tkr	1 164	524	-1 684	-

UTDRAG

§ 2

Dnr 2018/KFN 0006 010

Verksamhetsberättelse kultur- och fritidsnämnden 2017

Kultur- och fritidsnämndens beslut

- Verksamhetsberättelse 2017 för verksamhetsområde 9 Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Beskrivning av ärendet

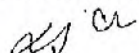
Utvecklingsförvaltningen har sammanställt en verksamhetsberättelse 2017 för Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde 9 Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar. Verksamhetsberättelsen redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2017 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Bilagor

Tjänsteskrivelse. Verksamhetsberättelse 2017 KFN.pdf

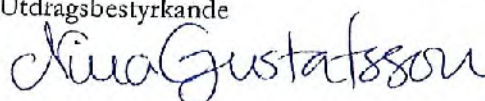
Verksamhetsberättelse 2017 KFN.pdf

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Tyresö kommun
Utvecklingsförvaltningen
Karin Sundström
Utredare
08-5782 95 09
karin.sundstrom@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-01-31

1 (4)

Diarienummer
20187KFN 0006

Kultur- och fritidsnämnden

Verksamhetsberättelse 2017 för kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde

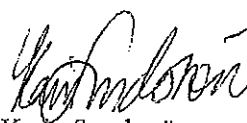
Förslag till beslut

- Verksamhetsberättelse 2017 för verksamhetsområde 9 Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Utvecklingsförvaltningen

Iréne Hededal
Förvaltningschef

Karin Sundström
Utredare

Beskrivning av ärendet

Utvecklingsförvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2017 för Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde 9 Bibliotek, kultur, fritid och

fritidsgårdar. Verksamhetsberättelsen redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2017 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Viktiga händelser under 2017

Under året har alla avdelningar inom verksamhetsområdet arbetat med att nå nya målgrupper genom riktade satsningar. Kultur och bibliotek har under 2017 satsat på uppsökande verksamhet framför allt riktad mot målgrupperna barn, nyanlända och äldre i form av besök på förskolor och BVC, pop-up-bibliotek, inbjudna grupper från SFI och besök på institutioner för äldre. En samordnare för arbete med integration för nyanlända har utsetts från avdelningen fritid och friluft i syfte att stödja verksamheter att erbjuda fritidsaktiviteter, både kommunal verksamhet som föreningars verksamheter. Kulturskolan har under året fokuserat på att nå nya målgrupper och utvidgad geografisk närvaro i kommunen. Avgiftsfri verksamhet i flera kommundelar har genomförts med hjälp av projektmedel från kulturrådet. Satsningarna har lett till att elever nås som annars inte deltar i kulturskolans ordinarie kursverksamhet.

Alla verksamheter har genomfört brukarenkäter för att få in synpunkter och arbetet inriktas mot att ta tillvara dessa och utveckla verksamheterna.

Profilfritids, som är fritidsverksamhet för 9-12 åringar i föreningsregi har permanentats.

Flera stora projekteringsarbeten pågår som ny ishall i Tyresö centrum, om- och tillbyggnad av Fårdala ridhus och en sporthall i anslutning till Fornuddens nya skola.

Sammanfattande slutsatser

Verksamheterna inom bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar har nästan uppfyllt alla mål. Det har inte kommit någon ny mätning under året för SCB:s

medborgarundersökning, men 2016: års resultat visar att kommunens idrotts- och motionsanläggningar rankas högt och Tyresö ligger över snittet bland deltagande kommuner. Måttet för kultur ligger på samma nivå som 2014. Antal fysiska besökare och aktiva låntagare på biblioteken ökar jämfört med 2016. Prenumeranterna av föreningsnytt och kulturnytt har ökat. Andelen deltagare på fritidsgårdarna som anser att de kan ta ansvar och bestämma vad som ska hända på fritidsgården/träffpunkten har minskat, men frågan ställdes något annorlunda.

Uppdragen förutom två har genomförts inom planerad tid. Uppdraget om att stimulera unga att röra sig även utanför det organiserade föreningslivet och uppdraget om torp och kulturfastigheter kommer genomföras under 2018. Verksamhetsområdets ekonomi är i balans och redovisar ett överskott. Sjukfrånvaron för verksamhetsområdet som helhet uppgår till 4 procent och uppfyller kommunens mål.

Bibliotekets besökare har ökat 2017 jämfört med 2016. Flera programaktiviteter i bibliotekets lokaler kan bl.a. vara en förklaring till ökningen. Biblioteket har också arbetat aktivt med att nå nya målgrupper och arbetat uppsökande. Flera större arrangemang har genomförts som, Tyresöfestivalen, Kultur i Höstmörkret, Kultur- och idrottsgalan och Nationaldagsfirande. Brukarenkäter har genomförts på alla avdelningar. Synpunkterna har tagits tillvara i verksamheterna.

Alla verksamheter har aktivt arbetat med att nå nya målgrupper. En samordnare har utsett för att nå och erbjuda nyanlända fritidsaktiviteter. Kulturskolan har genomfört riktade aktiviteter under året och nått nya målgrupper. Detta arbete behöver fortsätta under 2018. Åtgärder för att utveckla aktiviteter för nyanlända och personer med funktionsvariationer behöver fortsätta. Nämndens verksamheter behöver aktivt delta i framtagandet av kommunens integrationsstrategi.

Befolkningen i Tyresö ökar och verksamheterna inom kultur och fritid behöver utvecklas. Lokalt aktivitetsstöd beräknas öka. Den framtagna anläggningsförsörjningsplanen behöver analyseras och beaktas i

planeringsarbetet i kommunen. Prioriteringar ska göras av anläggningar för kultur och fritid under 2018 i anslutning till kommunens lokalförsörjningsplan.

Arbetet med att utveckla Alby fortsätter. En nystart har gjorts under 2017 där projektet har strukturerats upp och delats upp i fyra delprojekt.

Verksamhetsberättelse
Bibliotek och fritid
fritidsgård

Utgåva: Verksamhetsberättelse 2017
kultur och fritidsklubb

tyresö kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	VIKTIGA HÄNDELSER	2
2	UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT	3
2.1	MÅLUPPFYLLELSE.....	3
2.2	UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN	9
2.3	KVALITETSGARANTIER.....	11
2.4	VERKSAMHETSUPPDRAG	11
2.4.1	VERKSAMHETSMÅTT.....	17
2.5	EKONOMI.....	18
2.5.1	RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE.....	18
3	UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN	21
4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	23
5	BILAGOR.....	24

1 VIKTIGA HÄNDELSER

Under året har alla avdelningar inom verksamhetsområdet arbetat med att nå nya målgrupper genom riktade satsningar. Kultur och bibliotek har under 2017 satsat på uppsökande verksamhet framför allt riktad mot målgrupperna barn, nyanlända och äldre i form av besök på förskolor och BVC, pop-up-bibliotek, inbjudna grupper från SFI och besök på institutioner för äldre. En samordnare för arbete med integration för nyanlända har utsetts från avdelningen fritid och friluft i syfte att stödja verksamheter att erbjuda fritidsaktiviteter, både kommunal verksamhet som föreningars verksamheter. Kulturskolan har under året fokuserat på att nå nya målgrupper och utvidgad geografisk närvaro i kommunen. Avgiftsfri verksamhet i flera kommundelar har genomförts med hjälp av projektmedel från kulturrådet. Satsningarna har lett till att elever nåtts som annars inte deltar i kulturskolans ordinarie kursverksamhet.

Alla verksamheter har genomfört brukarenkäter för att få in synpunkter och arbetet inriktas mot att ta tillvara dessa och utveckla verksamheterna.

Profilfritids, som är fritidsverksamhet för 9-12 åringar i föreningsregi har permanentats.

Flera stora projekteringsarbeten pågår som ny ishall i Tyresö centrum, om- och tillbyggnad av Fårdala ridhus och en sporthall i anslutning till Fornuddens nya skola.

2 UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT

2.1 MÅLUPPFYLLELSE

Målområde: Livskvalitet - den attraktiva kommunen		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Tyresö är en av Sveriges mest attraktiva boendekommuner	I hög grad uppfyllt	I Statistiska centralbyråns mätning nöjmedborgarindex ligger Tyresö index för idrotts- och motionsanläggningar samt fritidsmöjligheter högre än genomsnittet. I mätningen för kultur blir måttet detsamma som vid förra mätningen, dvs. Tyresö ligger något under genomsnittet vid jämförelse med andra kommuner i samma storlek. Tyresö kommun erbjuder många små och stora evenemang inom kulturområdet och har utvecklat utbudet för flera målgrupper. Antalet besökare på biblioteken har ökat jämfört med 2016. Fritidsgårdarna arbetar för att erbjuda kostnadsfria aktiviteter utifrån ungdomarnas önskemål. Utvecklingen av Alby friluftsområde fortsätter.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Tyresöbornas uppfattning om våra idrotts- och motionsanläggningar ska vara mycket positiv	I hög grad uppfyllt	Tyresöborna tycker att kommunens idrotts- och motionsanläggningar är bra. Kommunens index är högre än genomsnittet och alla andra kommuner med samma storlek. SCB:s mätning genomfördes hösten 2016. Nästa mätning görs 2018. I en jämförelse med både alla kommuner och med samma storlek ligger Tyresö kommun högre än genomsnittet. Tyresöborna har en relativt god tillgång till idrotts- och motionsanläggningar. Vid Kumla skola anlades sommaren 2017 en ny mindre konstgräsplan samt liten multisportanläggning. Friidrottsanläggningen vid Trollbäckens IP är totalupprustad och ishallen, Fontanahallen, har fått ett helt nytt isaggregat. Trollbäckshallen vid Kumla skola är renoverad och Trollbäckens IP:s konstgräs utbytt.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Bibliotek, kultur och fritid - medborgares sammanställda betygsindex avseende faktorn idrotts- och motionsanläggningar (Nöjd medborgar index)	68		67		69	Nära värde	Oförändrad

Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Tyresö ska ha ett kulturutbud som tillfredsställer medborgarnas lokala behov	I hög grad uppfyllt	<p>SCB:s medborgarundersökning som redovisar Nöjd medborgarindex genomförs vartannat år. I den senaste mätningen avseende 2016 ligger Tyresö något under genomsnittet. Nästa mätning görs 2018.</p> <p>Kulturenheten erbjuder små och större evenemang för olika åldrar, ibland i samarbete med föreningar och andra enheter. Evenemangen och aktiviteterna marknadsförs både digitalt och i pappersform och i samband med Kulturtimmen kan besökare lämna in önskemål om framtida evenemang. Under året har kulturenheten arrangerat och genomfört Medeltidsdagarna, Tyresöfestivalen, Nationaldagsfirande, åtta utställningar i Konsthallen samt kulturveckan Kultur i höstmörkret.</p> <p>Kulturskolan och fritidsgårdar har genomfört två cirkusskolor med ca 40 barn varje gång och använt Krusboda gymnastiksal, målet är att skapa kurser under våren 2018. Parkteater har anordnats.</p> <p>Kulturskolan har haft verksamhet i samverkan med fritidshemmen på Njupkärrs Stimmet och Bergfotens skolor med stöd av projektmedel från kulturrådet.</p> <p>Kulturskolan har haft en lärare som haft verksamhet på Kringlans fritidsgård under hösten -17.</p> <p>Fritidsgårdsverksamheten har genomfört ett antal olika arrangemang under året för ungdomar i första hand.</p>

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Bibliotek, kultur och fritid - medborgares sammanställda betygsindex avseende faktorn kultur (Nöjd medborgar index)	60		60		62	Nära värde	Oförändrad

Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Kommunens tre bibliotek ska vara platser som besöks av många medborgare, inte bara i syfte att låna böcker utan även för andra aktiviteter och syften	I hög grad uppfyllt	Antalet besökare ökade under året jämfört med 2016. Biblioteket i centrum och i Trollbäcken har ökat medan Strand har minskat. Förvaltningens flytt till kontorslokaler bakom biblioteket i centrum sedan årsskiftet och fler välbesökta programaktiviteter bidrar till resultatet.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Bibliotek - antal fysiska besökare på biblioteken	221 552	216 691	225 763	240 699	225 763	Värde uppnått	Ökad

Nämndmål	Bedömning	Kommentar
En stor del av kommunens medborgare ska utnyttja bibliotekens huvudtjänst, utlåning av böcker	Helt uppfyllt	Beräknas genom att man delar antalet aktiva låntagare med antalet kommuninvånare. KBs (Kungliga biblioteket) definition på en aktiv låntagare lyder: "Aktiva låntagare är de som under året utfört minst en transaktion. Här avses såväl privatpersoner som institutioner. Med transaktion avses utlån, återlämning, omlån eller reservation". Flera aktiviteter har genomförts för att locka kommuninvånarna till läsning, bland annat bokfrukost och tjänsten "En personlig bibliotekarie". Tydlig skyltning av böcker görs i samband med olika aktiviteter och arrangemang och högtider under året. En ny hylla finns där besökarna får personalens boktips. Besökare erbjuds att lämna inköpsförslag både via webbplatsen, e-post och vid besök i biblioteket eller vid någon av bibliotekets aktiviteter riktade mot olika åldersgrupper. Återlämningslådor har införts på alla tre biblioteken.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Bibliotek - antal aktiva låntagare på biblioteken	12	11	11	14	11	Värde uppnått	Ökad

Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Den digitala informationen till föreningar och medborgare om nämndens verksamhet och evenemang ska nå fler mottagare	Delvis uppfyllt	Antalet prenumeranter av Föreningsnytt har ökat under året, men målet har inte uppnåtts. Det har skett en ökning av antalet prenumeranter av Kulturnytt under året och målet har uppnåtts. Vid biljettförsäljning via simplesignup ställs frågan om kunden vill prenumerera på Kulturnytt, tjänsten marknadsförs också vid olika arrangemang.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Fritid - antal prenumeranter av nyhetsbrevet Föreningsnytt	364	421	453	465	Nära värde	Ökad
Kultur - antal prenumeranter av nyhetsbrevet Kulturnytt	386	466	619	559	Värde uppnått	Ökad

Närändmål	Bedömning	Kommentar
Fritidsgårdarna ska skapa förutsättningar för en positiv livsstil och ett gott livsmönster bland kommunens ungdomar med fokus på gruppen 13-16 år och funktionshindrade medborgare 2017	I hög grad uppfyllt	Fritidsgårdarna/träffpunkterna bedriver i första hand verksamhet som ungdomarna efterfrågar eller som det finns direkta och konkreta önskemål från ungdomarna ska genomföras på fritidsgårdarna/träffpunkterna. Ungdomarna planerar och genomför ofta olika projekt eller verksamheter på fritidsgårdarna. I årets enkät så ställdes frågan på följande sätt. Jag får om jag vill vara med och ta ansvar, och jag kan hjälpa till i fiket, på aktiviteter eller fixa saker på fritidsgården om jag vill. 80 % svarar att man varit med o tagit ansvar samt hjälpt till i fiket eller på andra aktiviteter. Vi kan också se i enkäten att färre vill vara med och bestämma ca 72% svarar att man vill vara med.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Fritidsgårdar - andel besökare som instämmer på påståendet "jag kan om jag vill vara med och ta ansvar och bestämma om vad som ska hända på fritidsgården/träffpunkten"	82,00%	90,50%	82,40%	90,00%	Nära värde	Minskad

Målområde: God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Varje verksamhetsområde ska bedrivs inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser	Helt uppfyllt	Verksamhetsområdet går med ett plus på 6,2 miljoner kronor 2017.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Ekonomiskt resultat, Tkr	2 392,0	3 004,0	6 789,0	6 234,0	0,0	Värde uppnått	Inget värde angivet

Målområde: Attraktiv arbetsgivare		
Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare		Medarbetarenkäten genomfördes 2016. Då gällde den tidigare organisationen inom utvecklingsförvaltningen. För hela utvecklingsförvaltningen kan 54 procent rekommendera Tyresö som arbetsgivare, jämfört med 51 procent för hela kommunen. Medarbetarindex uppgår till 75 på fritid, 64 på biblioteken, 80 på fritidsgårdarna och 79 på kulturskolan.

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.	Helt uppfyllt	Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet uppgår till 4,32 procent, vilket visar att målet är uppfyllt. Utfallet föregående år var 4,29 procent. Sjukfrånvaron är högst på biblioteket beroende på två långtidssjukskrivna.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet (%)	3,34%	4,55%	4,29%	4,32%	4,00%	Värde uppnått	Oförändrad

Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	1,00%	1,40%	1,04%	1,39%			
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	2,35%	3,15%	3,25%	2,94%			

Kommentar:

Utfallet avser januari - november 2017

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål	I hög grad uppfyllt	Utifrån den medarbetarenkät som genomfördes 2016 så anser 87 procent att man har den sysselsättningsgrad man önskar. På kulturskolan finns det naturliga förklaringar till att man har små tjänster utifrån sin profession och efterfrågan. Där kan man se att man önskar mer sysselsättning.

2.2 UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Titel	Status	Kommentar
I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.	🕒	I maj deltog Tyresö kommun i Min fritid mässa riktad till personer med funktionsnedsättning. Mässan genomfördes i Botkyrka. Dessutom organiserade fritid och friluft ett besök till Beachpartyt på Dalarö för ungdomar 12-21 år som behöver extra stöd. Ett projekt i samarbete med studieförbundet har genomförts i syfte att göra en inventering av tillgängligheten i kommunens naturområden för personer med funktionsnedsättning. Gratis naturguidningar genomförs för personer med nedsatt rörelseförmåga. Under Tyresöfestivalen framträdde årets vinnare från funktionsfestivalen samt anpassade aktiviteter fanns för målgruppen att delta i.
Taxor och avgifter	🕒	Taxor och avgifter inom fritids verksamheter sågs över i december och beslut togs i Kultur- och fritidsnämnden den 11 december 2017 om viss uppräknig.
Genomföra den planerade Alby-utvecklingen	🕒	En styrgrupp för projektet Attraktiva Alby 2.0 har bildats, bestående av chefen för utvecklingsförvaltningen, chefen för stadsbyggnadsförvaltningen samt chefen för tekniska kontoret. En nulägesammanställning har kartlagt vad som beslutats, genomförts och förbrukats kopplat till Alby-utvecklingen sedan projektets start 2012. Sammanställningen har utgjort underlag till projektbeställningen för Attraktiva Alby 2.0 som fastställdes av styrgruppen i slutet av 2017.

		<p>I projektbeställningen specificeras projektorganisationen samt att projektet ska drivas som ett paraplyprojekt med fyra delprojekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spår och leder • Kulturfastigheter • Entréer till Alby • Entré till Tyresta <p>Fyra nya groddammar invigdes i september. Nya sevärdhets- och orienteringsskyltar har tagits fram. Naturskolan har fått i uppdrag att genomföra en förstudie över alternativen för att anlägga en fågelplattform.</p>
Utveckla någon form av kulturhus i anslutning till Tyresö centrum i nära samverkan med andra aktörer	🕒	Diskussioner pågår med Skandiafastigheter om utformningen av Tyresö centrum.
Etablera en ny huvudentré från Alby friluftsområde till Tyresta naturreservat och nationalpark under år 2017.	🕒	En styrgrupp för projektet Attraktiva Alby 2.0 har bildats, bestående av chefen för utvecklingsförvaltningen, chefen för stadsbyggnadsförvaltningen samt chefen för tekniska kontoret. Etableringen av en ny entré till Tyresta utgör ett av fyra delprojekt som kommer drivas inom ramen för projektet Attraktiva Alby. En projektbeställning har tagits fram och fastställts av styrgruppen.

Nämnduppdrag

Titel	Status	Kommentar
Utreda och föreslå projekt som stimulerar nyanlända barn och ungdomar samt flickor med invandrarbakgrund att prova på aktiviteter som Tyresö föreningsliv inom kultur och idrott erbjuder.	🕒	Uppdraget redovisades i Kultur- och fritidsnämnden den 11 december 2017. § 90 Utredning aktiviteter för nyanlända barn och ungdomar samt flickor med invandrarbakgrund.
Utreda och föreslå aktiviteter för att stimulera fler unga till att röra sig även efter det man lämnat det organiserade föreningslivet	🕒	Uppdraget fortsätter även under 2018.
Biblioteket får i uppdrag att arbeta mer uppsökande för att nå nya målgrupper som normalt inte besöker våra bibliotek.	🕒	Biblioteket har besökt Björkbackens äldreboende och kommunens pensionärsföreningar för att berätta om utbudet av medier och aktiviteter. På alla tre biblioteken finns numera spelhörnor med bland flera språkneutrala spel som kan spelas oberoende av språkkunskaper och på biblioteket i Tyresö Centrum erbjuds schack-drop-in varje vecka i samarbete med Schackklubben. Flera

		studiebesök från SFI och BVC har varit inbokade under hösten.
Utreda hur obemannade bibliotek kan öka tillgängligheten för flera och dessutom frigöra personalresurser för uppsökande verksamhet	☉	Utifrån den insamlade informationen dras slutsatserna att Meröppet kan öka tillgängligheten för fler genom utökat öppethållande och att personalresurser inte kan frigöras för uppsökande verksamhet då ökningen av besökare också ger ökat behovet av personal. För redovisning se bilaga: Redovisning av uppdrag obemannade bibliotek.
Utreda förutsättningar och kostnader (investering och drift) för ett Natur- och kulturpedagogiskt centrum i Alby.	☉	Uppdraget redovisades i kultur- och fritidsnämnden den 11 december 2017. § 85 Redovisning av uppdrag om natur- och kulturpedagogiskt centrum.
Utreda hur Kulturskolan kan utnyttja sina lokaler mer effektivt (även på helgerna) och i egen regi, eller i samarbete med externa aktörer, bredda sitt utbud.	☉	Kulturskolan har under året haft barndans på lördag, samverkat med Tyresös personalförening om yoga och personalkören. Beesparty har haft dansundervisning på helger. Dansgruppen SoMad har tränat i danslokalen o även haft grupper för ungdomar på söndagskvällar.
Torp och kulturfastigheter	☉	Uppdraget delredovisades på kultur- och fritidsnämnden den 29 maj 2017, § 26 Nyttjandet av kommunägda kulturfastigheter - Delrapport. Uppdraget fortsätter 2018.
Entré biblioteket	☉	Uppdraget redovisas i bilaga: Enté biblioteket.
Undersöka möjligheten att flytta biblioteket i Trollbäcken närmare Alléplan.	☉	Avdelningen har deltog i möte med Tyresö Bostäder kring fastigheter vid Trollbäckens centrum.

2.3 KVALITETSGARANTIER

Santliga kvalitetsgarantier har uppfyllts.

2.4 VERKSAMHETSUPPDRAG

Under 2017 omorganiserades utvecklingsförvaltningen och verksamhetsområdet tre avdelningar bildades Kultur och bibliotek (delar av kulturavdelningen och biblioteket), Fritid och friluft (fritid och naturskolan samt Kvarnhjulets) och Kulturskola och fritidsgårdar (inklusive Café Bonza).

Mötesplatser

Efterfrågan på mötesplatser för många olika grupper har visat sig stor, t.ex. för spontanidrott, bibliotek och fritidsgårdar samt för målgruppen äldre. Att erbjuda angelägna mötesplatser som alla har tillgång till oavsett bakgrund och förutsättningar är viktigt. Mötesplatser är en viktig förutsättning i

integrationsarbetet. Behoven av moderna lokaler för biblioteken och annan kulturverksamhet behöver analyseras. Vidare ses möjligheter med obemannade bibliotek över.

Nå nya målgrupper

Alla avdelningar inom verksamhetsområdet arbetar med uppsökande verksamhet och andra aktiviteter för att nå nya målgrupper som annars inte hittar till oss. Kultur och bibliotek har under 2017 satsat på uppsökande verksamhet framför allt riktad mot målgrupperna barn, nyanlända och äldre i form av besök på förskolor och BVC, pop-up-bibliotek, inbjudna grupper från SFI och besök på institutioner för äldre. Biblioteket erbjuder också olika aktiviteter för att öka den digitala delaktigheten bland kommuninvånarna. Arbetet med integration sett ur ett brett perspektiv för att förstärka känslan av samhörighet och delaktighet.

En samordnare för arbete med integration för nyanlända har utsetts från avdelningen fritid och friluft i syfte att stödja verksamheter att erbjuda fritidsaktiviteter, både kommunal verksamhet som förenings verksamheter.

Naturskolan sjösatte under december ett nytt naturtema som ett integrationsprojekt riktad till skolelever i kommunen.

Kulturskolan har under året fokuserat på att nå nya målgrupper och utvidgad geografisk närvaro i kommunen. Avgiftsfri verksamhet i flera kommundelar har genomförts med hjälp av projektmedel från kulturrådet. Satsningarna har lett till att elever nåts som annars inte deltar i kulturskolans ordinarie kursverksamhet

Kultur- och idrottsgalan

För att uppmärksamma Tyresö alla kultur- och idrottsföreningarna samt idrottare genomför kultur- och fritidsnämnden varje vår en kultur- och idrottsgala. I år gick den av stapeln den 17 mars med 250 gäster. Förutom utmärkelser som årets kulturförening och årets idrottsförening delades ytterligare nio priser och stipendier ut.

Brukarenkäter

Biblioteket har genomfört en brukarenkät och avdelningen tar tillvara synpunkter från besökarna i arbetet med att utveckla verksamheten. I enkäten framkom önskemål om olika aktiviteter som bokklubbar, språkkafé och mer organiserade pysselverksamhet för barn, vilket också har erbjudits under hösten 2017, och som också genererat fler besökare. Andra önskemål från enkäten som genomförts är, mysigare barnavdelning, brädspel för barn, möjlighet att lämna tillbaka böcker när biblioteket är stängt samt gratis toabesök. Viktigt för kommande verksamhetsår är att ytterligare se över brukarnas möjlighet att enkelt framföra synpunkter samt återkoppla att och på vilket sätt önskemålen har tagits tillvara.

En brukarundersökning för föreningslivet i Tyresö har genomförts på nämndens uppdrag. Undersökningens syfte är att besvara hur föreningarna uppfattar kommunens service, anläggningarnas kvalitet och tillgänglighet samt det ekonomiska stödet till främst barn- och ungdomsverksamheten. Brukarundersökningen skickades ut till samtliga 75 föreningar, varav 55 föreningar svarade. Resultatet av

undersökningen visar att personalen till hög grad ger ett trevligt bemötande och för en bra dialog med föreningarna, att personalen är lätt att komma i kontakt med samt att föreningarna generellt sett är nöjda med stödet från kommunen. Resultatet visar vidare att föreningarna är positivt inställda till anläggningarnas tillgänglighet: det förs en bra dialog vid fördelning av tider, föreningarna anser att de får tider i de anläggningar som önskas och att de även får det antal tider som önskas. Resultatet från undersökningen visar vidare att informationen om ekonomiskt stöd anses vara lätt att hitta och att reglerna för stöd anses vara tydliga.

Inom fritidsgårdsverksamheten har en enkät i samverkan med Nacka nätverket (ett nationellt nätverk med 7 olika kommuner) genomförts. Antal svarande i Tyresö var 136 st och i nätverket ca 1400.

Fritidsgårdsenkäten mäter fyra områden, Tillgänglighet, Bemötande, Trygghet och Delaktighet. Resultatet visar när det gäller:

- Tillgänglighet att ungdomar önskar mer öppet under fredagar till söndag och mindre tisdagar och torsdagar.
- Bemötande så svarar 95% att man känner sig välkommen, 93 % att fritidsledare bryr sig om mig och hur jag mår och 92% att fritidsledare agerar vid bråk, mobbing eller trakasserier.
- Trygghet så svarar 80 % att man aldrig känt sig otrygg utanför verksamheterna och 85% aldrig inne på verksamheterna.
- Delaktighet så svarar 83 % att när ungdomar kommer med förslag på aktiviteter så blir dem genomförda, 80% svarar att man kan vara med och hjälpa till vid olika aktiviteter. På frågan om man vill vara med o bestämma svarar 74% att man vill det och på frågan om man vill vara med och skapa verksamhet/aktiviteter svarar 70% att man vill det

Enkäten har gett ett underlag utifrån de som redan besöker verksamheten, och inför kommande år behöver fritidsgårdarna skapa förutsättningar för att nå de ungdomar som idag inte besöker verksamheten, ta reda på vilka önskemål de har och vad som behövs för att fler ska hitta till verksamheten.

Fritidsgårdarna starka sidor är:

- Känslan av upplevd trygghet inne på verksamheterna
- Ledarnas bemötande av ungdomar

Områden att utveckla under 2018

- Öppetiderna utifrån ungdomars önskemål
- Utemiljön för att skapa trygghet
- Att få fler delaktiga

Kultur och bibliotek

Det finns en styrka i att avdelningen samlar olika kompetenser både inom kultur- och biblioteksområdet. Nya arbetsgrupper har tillkommit och ändrade tillvägagångssätt genererar goda idéer. Arbetsgruppen som planerar aktiviteter och arrangemang består av personal från både kultur och bibliotek.

I biblioteksplanen för Tyresö kommun står det att biblioteket ska erbjuda aktiviteter med inriktning på litteratur och läsning för barnfamiljer, äldre barn och unga. Aktiviteterna för de yngsta barnen är mycket välbesökta, precis som barnteatern. Bra verksamhet för skolbarnen har startats, framför allt på biblioteket i Trollbäcken men också i centrum, medan den verksamheten har varit svårare att få igång på biblioteket i Strand. Målgruppen tonåringar är fortfarande svår att nå. De använder biblioteket som studieplats men visar inget stort intresse för avdelningens olika aktiviteter.

Konsthallen har under hösten 2017 haft en mycket uppskattad och välbesökt utställning för barn. Verksamheten behöver ha större fokus på barns och ungas upplevelser av konst och kultur men också egna skapande.

Behoven av moderna lokaler för biblioteken och annan kulturverksamhet behöver analyseras. Vidare ses möjligheter med obemannade bibliotek över.

Nationaldagsfirandet genomfördes 2017 i samarbete med Skandiafastigheter. Inbjudan till medborgarceremonin skickades ut på fyra olika språk och antalet nya medborgare som deltog i medborgarceremonin var fler än tidigare år. Rutinerna kring ceremonin behöver ses över i samband med att arrangemanget växer.

Tyresöfestivalen genomfördes i september. Festivalen var välbesökt men organisationen kring arrangemanget var resurskrävande och ett annorlunda upplägg planeras för 2018.

Avdelningen använder en mängd olika kanaler för marknadsföring, både digitala och analoga. Samtidigt har det visats att informationen att kommuninvånarna inte känner till de olika aktiviteter som arrangeras. Arbetet med att ta fram en mer detaljerad kommunikationsplan baserad på målgruppsanpassad marknadsföring känns angelägen. Ekonomiskt stöd har givits till ett projekt som syftar till att ge ut en bok om Tyresös historia.

Biblioteket deltog i Tysammansdagen i Granängstringen 10/6 tillsammans med Fritidsgårdarna och Kulturskolan, och Kulturenheten har haft flera arrangemang under året tillsammans med olika föreningar, både kring Kulturtimmen och Tyresöfestivalen men också kring Kultur i höstmörkret.

Fritid och friluft

Idag har tyresöborna en relativt god tillgång till motions- och idrottsanläggningar. Detta innebär att många har möjlighet att motionera och idrotta. Kommunen växer i antalet invånare vilket även innebär att behovet av aktivitetsytor kommer att öka. Dessutom har kommunens fritidsanläggningar behov av upprustning och utveckling och nya aktiviteter behöver nya typer av anläggningar. I ett led av detta anlades det vid Kumla skola sommaren 2017 en ny mindre konstgräsplan samt liten multisportanläggning. Friidrottsanläggningen vid Trollbäckens IP är totalupprustad och ishallen,

Fontanahallen, har fått ett helt nytt isaggregat. Trollbäckshallen vid Kumla skola är renoverad och Trollbäckens IP:s konstgräs utbytt. Antalet föreningsaktiva ungdomar (7-20 år) har ökat något sedan 2016, vilket är rimligt eftersom befolkningen i åldersgruppen ökat i Tyresö. Det är ungefär lika många pojkar som flickor som är föreningsaktiva, vilket är över genomsnittet i Sverige (snittet i Sverige är ca 60 procent pojkar och 40 procent flickor).¹

Under 2017 har profilfritids implementerats och permanentats. Profilfritids innebär att fritidsverksamhet för 9-12-åringar bedrivs i föreningsregi. Avtal har skrivits med tre anordnare.

Föreläsning om svensk idrotts nya strategi 2025 genomfördes den 15 februari. Föreläsningen arrangerades i ett samarbete med Stockholms idrottsförbund. Alla idrottsföreningar var inbjudna och totalt kom ca 85 deltagare.

Alby friluftsområde fortsätter att utvecklas med att fyra nya groddammar färdigställdes. För att ytterligare tillgängliggöra natur för fler invigdes det nya naturreservatet för 2017 Klövberget den 2 juni. En inventering av samlingen av lantbruksföremål från Uddby gård har genomförts.

Den årliga promenadfestivalen genomfördes i år under perioden 17-30 april 2017. Totalt fanns det ca 30 promenader att välja mellan.

Den 12 augusti var det dags för årets slätterdag. Drygt 70 deltagare kom och det bjöds på slätterkurs, aktiviteter för barn med Natursnokarna, sägner- och sagor, levande musik, fika samt turer med häst- och vagn.

Alla medborgare i Tyresö kommun, och då även personer med en funktionsnedsättning har rätt till en meningsfull fritid. Under 2017 har fritid och friluft genomförs flera aktiviteter för att simulera eller underlätta för personer med funktionsnedsättning att delta i föreningslivet. Den 11 maj deltog Tyresö kommun i Min fritid mässan riktad till personer med funktionsnedsättning. Mässan genomfördes i Botkyrka. Dessutom organiserade fritid och friluft ett besök till Beachparty i Haninge kommun.

Ett projekt i samarbete med studiefrämjandet har genomförts i syfte att göra en inventering av tillgängligheten i kommunens naturområden för personer med funktionsnedsättning. Detta för att öka andelen personer med funktionsnedsättning som är ute i naturen och utövar friluftsliv för bättre hälsa och ökat välbefinnande. Resultatet av inventeringen kommer att presenteras under våren 2018. Under Tyresöfestivalen framträdde årets vinnare från funkisfestivalen samt anpassade aktiviteter fanns för målgruppen att delta i.

Kulturskola och fritidsgårdar

Kulturskolans har haft riktade satsningar för att nå nya målgrupper. Parallellt med detta har kulturskolans kärnverksamhet stått stabilt. Räknar man in de riktade satsningarna i statistiken nås 17 % av barnen i åldersgruppen 7-19 år vilket är en ökning från förra året. Ett annat viktigt område under året har varit att förbereda den digitala utvecklingen av kulturskolans nya anmälningssystem och nya lärplattform.

---

¹ Centum för idrottsforskning

Plattformen kommer användas från årsskiftet 17/18. Demokrati och delaktighet är viktiga ledord för verksamheten. Genom samarbeten lär man sig att lyssna, ta hänsyn och våga. Man gör det i traditionella sammanhang men också i nya initiativ. T.ex. genom "Annorlunda veckan", ett ämnesövergripande projekt här i Tyresö och ett regionalt stort orkesterprojekt i samarbete med Nacka och Värmdö kommun. I det sistnämnda projektet upplever man bristen på stor konsertsal som ett stort problem. Tyresö har idag ingen scen som rymmer 120 spelande barn.

Kulturskolan har under hösten blivit observerade genom Våga Visa och den rapporten visar på följande starka sidor:

- kompetent personal och ledning,
- respektfullt förhållningssätt mellan personal och ungdomar,
- möjligheten för ungdomar att uppträda.

Områden som behöver utvecklas:

- fler program med avancerad inriktning,
- återkoppling till föräldrar och ungdomar,
- utöka ämnesövergripande verksamheter
- samt mer omvärldssamverkan

Kulturrådet har fått i uppdrag att inrätta ett kulturskolecentrum. Syftet med satsningen är att bidra till att göra den kommunala kulturskolan mer tillgänglig och jämlik och skapa förutsättningar för en nationell strategi för den kommunala kulturskolan.

Delaktighet och förutsättningar att planera aktiviteter på Bergfotens fritidsgård beror på besökarnas olika funktionsvariationer. Viktigt att ledare ser det stora i det lilla, delaktighet kan upplevas genom att ha önskemål om aktiviteter där ledaren blir instrumentet för att känna sig delaktig i genomförandet eller som handledare.

Tyresö fritidsgårdar och Café Bonza har under året genomfört ett antal aktiviteter, dagkollo, sommarcafé, skateparkscfé, olika föreläsningar, mångkulturell vecka mm.

2.4.1 VERKSAMHETSMÅTT

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Fritid - antal föreningsaktiva ungdomar (7-20år) - Varav flickor - Varav pojkar		6 328	7 347	7 592
Medborgarundersökning - Nöjd Region-Index - Fritidsmöjligheter (U09408)	69	3 070 3 258	3 589 3 758	3 704 3 888
Medborgarundersökning - Nöjd Medborgar- Index - Idrott- och motionsanläggningar (U09406)	68		67	
Bibliotek - Antal öppetimmor	5 526	5 704	5 928	6 050
Bibliotek - antal fysiska besökare på biblioteken	221 552	216 691	225 763	240 699
Bibliotek - antal webbesökare	97 000	96 779	93 972	106 051
Bibliotek - antal utlån	215 285	199 061	191 233	186 641
Kulturskolan - antal elever	1 402	1 340	1 251	1 264
Kulturskolan - andel elever i kulturskolan/invånare 7-19 år	17,00%	16,00%	14,50%	15,00%
Medborgarundersökning - Nöjd Medborgar- Index - Kultur (U09401)	60		60	
Fritidsgårdar - ungdomars upplevelse av inflytande i verksamheten	75,00%	82,00%	90,50%	82,40%
Fritidsgårdar - Årsöppetimmor ²	3 822	3 822	3 753	4 810

² Öppetimmarna på fritidsgårdarna har ökat eftersom även Café Bonza räknas med.

2.5 EKONOMI

2.5.1 RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE

Resultaträkning verksamhetsområde 9 bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar

Belopp i tkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017 d)
Anslag, kommunbidrag	120 357	124 824	109 997
Övriga interna intäkter	5 395	4 429	4 128
Taxor och avgifter	2 704	2 751	2 336
Uthyrning av lokaler och anläggningar	3 835	3 824	4 261
Övrigt	1 344	2 335	3 686
Intäkter	133 635	138 163	124 408
Personalkostnader	34 130	33 622	35 039
Köp av verksamheter	16 083	14 812	92
Interna kostnader	15 380	14 059	12 274
Lokalkostnader	43 814	44 429	45 688
Bidrag	7 220	8 092	8 882
Media	1 604	1 597	1 393
Elkostnader	2 253	2 821	2 244
Avskrivningar	1 817	1 749	1 728
Övrigt	8 330	10 193	10 834
Kostnader	130 631	131 374	118 174
Resultat	3 004	6 789	6 234

Resultaträkning kultur och bibliotek

Belopp i tkr	Utfall 2017
Anslag från kommunfullmäktige	21 179
Övriga interna intäkter	369
Taxor och avgifter	165
Uthyrning av lokaler och anläggningar	4
Övrigt	406
Intäkter	22 123
Personalkostnader	9 955
Köp av verksamheter	
Interna kostnader	379
Lokalkostnader	5 230
Övrigt bl a mediainköp	4 791
Kostnader	20 355
Resultat	1 768

Resultaträkning fritid och friluft

Belopp i tkr	Utfall 2017
Anslag från kommunfullmäktige	66 544
Övriga interna intäkter	364
Taxor och avgifter	19
Uthyrning av lokaler och anläggningar	4 205
Övrigt	1 271
Intäkter	72 403
Personalkostnader	5 237
Köp av verksamheter	80
Interna kostnader	11 682
Lokalkostnader	35 262
Bidrag till föreningar	8 618
Elkostnader	2 720
Övrigt	5 433
Kostnader	69 032
Resultat	3 371

Resultaträkning kulturskola och fritidsgårdar

Belopp i tkr	Utfall 2017
Anslag från kommunfullmäktige	22 274
Övriga interna intäkter	3 395
Taxor och avgifter	2 152
Uthyrning av lokaler och anläggningar	52
Övrigt	2 008
Intäkter	29 881
Personalkostnader	19 847
Köp av verksamheter	12
Interna kostnader	213
Lokalkostnader	5 196
Övrigt	3 518
Kostnader	28 786
Resultat	1 095

Kommentar

Verksamheten inom verksamhetsområdet omorganiserades 2017 och därför visas inte utfall för 2015 och 2016 per avdelning utan endast gemensamt för hela verksamhetsområdet. Minskningen av kommunbidraget mellan 2016 och 2017 beror på att kostnader för simhallen flyttades från verksamhetsområdet.

Avdelningen kultur och bibliotek redovisar ett överskott på 1 768 tkr. Överskottet främst av att personalkostnaderna blev lägre än budgeterat med 640 tkr. Den lägre kostnaden beror på att biblioteket har två långtidssjukskrivningar som bemannas med vikarier och att glapp uppstod i samband med tillsättning av tjänster under året. Övriga kostnader avviker med 992 tkr där kostnaden för biblioteksdatasystemet och supportkostnaderna blev lägre än budgeterat.

Överskottet på avdelningen fritid och friluft beror i första hand på investeringar som har blivit försenades och därmed har inte driftskostnader fallit ut.

Avdelningen fritid och friluft redovisar ett överskott på 1 095 tkr. Överskottet förklaras av framförallt ökade intäkter som inte budgeterats. Dessa intäkter är bidrag från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Kulturrådet, Arbetsförmedlingen, Krusbodabadet samt ökade intäkter på fritidsklubben.

3 UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN

Fritid och friluft

Risk: Lokal eller anläggningsbrist

Den framtagna anläggningsplanen har beaktats i den beslutade översiktsplanen. I kommunens lokalförsörjningsplan beslutades att prioriteringar och lösningsförslag ska tas fram avseende anläggningar inom kultur och fritid. En etableringsplan för konstgräsplaner och utegym ska tas fram.

Risk: Omodernt inpasseringssystem i hallarna vilket ökar risken för obehöriga i dessa

Fritid och friluft har tagit fram en behovsbeskrivning över var nya digitala lås ska installeras. Behovsbeskrivningen är överlämnad till fastighetskontoret. Beslut om införandet har inte tagits.

Kulturskola och fritidsgårdar

Risk: Att vi inte har lokaler i de olika delarna i kommunen för att skapa nya verksamheter

Träffpunkten på Östra Tyresö är ett rivningskontrakt som löpte ut i december 2017 och en ny lokal har inte kunnat ordnas.

Risk: Att vi inte når de ungdomar som har störst behov

Verksamheten jobbar för att skapa nya verksamheter och locka nya besökare.

Risk: Att vi inte hittar framförtallt flickor med invandrabakgrund och vad de önskar för verksamhet.

Fritidsgårdarna har inte lyckats nå så många tjejer men av de som besöker oss har flera invandrabakgrund.

Bibliotek

Risk: Antalet fysiska besök och antalet aktiva låntagare mäts digitalt via besöksräknare på de tre biblioteken och statistik från biblioteksdatasystemet. Eventuellt driftstopp i något av de systemen kan äventyra tillförlitligheten.

Några kortvariga driftstopp har inträffat som omedelbart har uppmärksammats och åtgärdats så att tillförlitligheten inte äventyrats.

Risk: Antalet fysiska besök på biblioteken minskar.

Ökat antal aktiviteter erbjuds, biblioteket i Tyresö centrum har möblerats om och kompletterats med ytterligare sittplatser. Öppettiderna är i stort sett desamma som föregående år, förutom kring julhelgen då biblioteket i centrum var öppet mer och filialerna stängda.

Risk: Att resultatet i SCB:s undersökning påverkas negativt av orsaker som ligger utanför det egna ansvarsområdet, att indikatorn NMI inte ger hela bilden.

Aktiv marknadsföring av avdelningens program och arrangemang har genomförts.

Risk: nyanlända familjer kan känna sig otrygga med att låta barnen vara med i okända verksamheter med okända ledare på okända platser.

Nätverkande med andra avdelningar och enheter har pågår.

Risk: verksamheten kan sakna förebilder och representation, så man inte känner sig inkluderad.

Pågående arbete med representation och översättning.

Risk: att vi inte når målgruppen nyanlända med vår information.

Några av avdelningens informationsfoldrar översätts till andra språk.

Risk: tidsbrist för personalen.

Antal aktiviteter anpassas till antalet anställda och övrig verksamhet.

Risk: tidsbrist för personalen. Bemanningen av biblioteken med nuvarande öppettider förutsätter att en betydande del av personalens arbetstid används till bemanning.

Aktivitet: samverka med föreningar i arbetet, involvera människor mot ersättning.

Risk: förutsätter ändrat arbetssätt för personalen för att vilja och kunna arbeta uppsökande.

Aktiviteterna byggde inledningsvis på frivillighet, de anställda som var mest intresserade var de som började och andra valde sedan att ansluta.

Risk: Kommuninvånarna ifrågasätter bibliotekets närvaro på oväntade platser.

Ingen kritik mot biblioteket kring uppdraget har kommunicerats till avdelningen.

4 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Verksamheterna inom bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar har nästan uppfyllt alla mål. Det har inte kommit någon ny mätning under året för SCB:s medborgarundersökning, men 2016:års resultat visar att kommunens idrotts- och motionsanläggningar rankas högt och Tyresö ligger över snittet bland deltagande kommuner. Måttet för kultur ligger på samma nivå som 2014. Antal fysiska besökare och aktiva låntagare på biblioteken ökar jämfört med 2016. Prenumeranterna av föreningsnytt och kulturnytt har ökat. Andelen deltagare på fritidsgårdarna som anser att de kan ta ansvar och bestämma vad som ska hända på fritidsgården/träffpunkten har minskat, men frågan ställdes något annorlunda.

Uppdragen förutom två har genomförts inom planerad tid. Uppdraget om att stimulera unga att röra sig även utanför det organiserade föreningslivet och uppdraget om torp och kulturfastigheter kommer genomföras under 2018. Verksamhetsområdets ekonomi är i balans och redovisar ett överskott. Sjukfrånvaron för verksamhetsområdet som helhet uppgår till 4 procent och uppfyller kommunens mål.

Bibliotekets besökare har ökat 2017 jämfört med 2018. Flera programaktiviteter i bibliotekets lokaler kan bl.a. vara en förklaring till ökningen. Biblioteket har också arbetat aktivt med att nå nya målgrupper och arbetat uppsökande. Flera större arrangemang har genomförts som, Tyresöfestivalen, Kultur i Höstmörkret, Kultur- och idrottsgalan och Nationaldagsfirande.

Brukarenkäter har genomförts på alla avdelningar. Synpunkterna har tagits tillvara i verksamheterna.

Alla verksamheter har aktivt arbetat med att nå nya målgrupper. En samordnare har utsett för att nå och erbjuda nyanlända fritidsaktiviteter. Kulturskolan har genomfört riktade aktiviteter under året och nått nya målgrupper. Detta arbete behöver fortsätta under 2016. Åtgärder för att utveckla aktiviteter för nyanlända och personer med funktionsvariationer behöver fortsätta. Nämndens verksamheter behöver aktivt delta i framtagandet av kommunens integrationsstrategi.

Befolkningen i Tyresö ökar och verksamheterna inom kultur och fritid behöver utvecklas. Lokalt aktivitetsstöd beräknas öka. Den framtagna anläggningsförsörjningsplanen behöver analyseras och beaktas i planeringsarbetet i kommunen. Prioriteringar ska göras av anläggningar för kultur och fritid under 2018 i anslutning till kommunens lokalförsörjningsplan.

Arbetet med att utveckla Alby fortsätter. En nystart har gjorts under 2017 där projektet har strukturerats upp och delats upp i fyra delprojekt.

5 BILAGOR

Bilaga 1. Redovisning av uppdrag obemannade bibliotek

Biblioteket fick i nämnanplanen för 2017 i uppdrag av Kultur- och fritidsnämnden att utreda hur obemannade bibliotek kan öka tillgängligheten för fler och dessutom frigöra personalresurser för uppsökande verksamhet. I uppdraget från nämnden används begreppet obemannade bibliotek, men i bibliotekssammanhang används istället begreppet Meröppet. Vidare används därför begreppen Meröppet/Meröppna också här.

Biblioteket tog sig an uppdraget genom att göra ett studiebesök på Sköndals bibliotek som har infört Meröppet, läsa en rapport från projekt Meröppet i Jönköpings län, delta på ett arbetsmöte för biblioteken i Stockholms län kring Meröppet samt genom en minienkät samla in information från andra bibliotek i Stockholms län som redan har startat Meröppet. Utifrån den insamlade informationen dras slutsatserna att Meröppet kan öka tillgängligheten för fler genom utökat öppethållande och att personalresurser inte kan frigöras för uppsökande verksamhet då ökningen av besökare också ger ökat behovet av personal.

Vad är Meröppet?

Meröppet innebär att besökare ges möjlighet att använda biblioteket på kvällar och helger när det inte finns personal på plats och biblioteket tidigare har varit stängt, till exempel på tidiga förmiddagar innan klockan 10 och på vardagskvällar efter klockan 19, eller på helger utöver lördagsöppettiden. På ett Meröppet bibliotek kan besökarna låna och återlämna böcker i automaterna, hämta reservationer, använda datorer och bibliotekets trådlösa internet, kopiantern, läsa tidningar, studera och umgås. För att kunna komma in i ett Meröppet bibliotek ges besökarna en särskild behörighet kopplad till bibliotekskortet, alternativt ett passerkort. De flesta Meröppna bibliotek ger besökare över 18 denna behörighet, men tillåter också att barn besöker biblioteket i vuxnas sällskap. Att tillhandahålla Meröppna bibliotek bygger på inställningen att besökarna nyttjar biblioteket och beståndet på ett ansvarsfullt sätt. Erfarenheter från andra platser visar att Meröppna bibliotek generellt sett inte är mer utsatta för skadegörelse eller stöld än bemannade.

Kan Meröppna bibliotek öka tillgängligheten?

Utifrån den insamlade informationen dras slutsatserna att Meröppet kan öka tillgängligheten för fler genom utökat öppethållande.

Innan införandet av Meröppet var antalet öppettimmar i genomsnitt 22 timmar per vecka för de bibliotek som svarat på minienkäten. Antalet öppettimmar för filialerna i Tyresö per vecka är idag 41 timmar per vecka. Som utgångspunkt är filialerna i Tyresö således bemannade fler timmar per vecka än biblioteken i minienkäten.

Det totala antalet öppettimmar inklusive både Meröppen tid och bemannad tid efter införandet är i genomsnitt 94 timmar per vecka för biblioteken som svarat på minienkäten. Det totala antalet öppettimmar inklusive både Meröppen tid och bemannad tid skulle efter införande på filialerna i Tyresö

uppskattningsvis bli cirka 98 timmar per vecka. Om tiden beräknas på Meröppet under förmiddagen från klockan 7 fram till bemannat öppethållande och från bemannat öppethållande fram till klockan 21 samt öppet på söndagar från klockan 7 till 21.

De bibliotek i Stockholms län som har svarat på minienkäten uppger också att de har fått ett ökat antal besökare efter införandet av Meröppet. Besöksstatistiken redovisas inte i undersökningen men en ökning på mellan 11 - 44% rapporteras. Den besöksstatistik som finns för biblioteket i Tyresö redogör bara för bemannad tid, förutom den statistik som genereras mellan klockan 9 till 10 på förmiddagarna på biblioteket i Tyresö centrum som då har öppet med självbetjäning.

Moderna levnadsvanor ställer andra krav på tillgänglighet. Många kommuninvånare arbetar mycket och hinner inte alltid komma till biblioteken när de har öppet. I bibliotekets brukarenkät uttrycker många åsikter kring ändrade och förlängda öppettider. Tyresö kommun har som ambition att det ska vara lätt att leva i Tyresö och vara Tyresöbo. Ett sätt att möta medborgarnas önskemål och behov kan vara att tillgängliggöra kommunens bibliotek på tider då medborgarna är lediga. Ett Meröppet bibliotek innebär att kommuninvånarna får utökad tillgång till biblioteket som fysisk mötesplats samt bibliotekets faciliteter, vilket ökar tillgängligheten och stärker bibliotekets roll i lokalsamhället. Bibliotekets lokaler kan i högre grad användas som möteslokal för bokcirklar, språkcaféer, stickcaféer eller andra typer av träffar där det finns behov av att sitta tillsammans och diskutera. Studenter får också ökade möjligheter att utnyttja bibliotekets lokaler för sina studier.

Kan Meröppna bibliotek frigöra personalresurser för uppsökande verksamhet?

Utifrån den insamlade informationen dras slutsatserna att personalresurser inte kan frigöras för uppsökande verksamhet då ökningen av besökare också ger ökat behovet av personal.

I minienkäten som skickades ut till några Meröppna bibliotek i Stockholms län uppgav inget bibliotek att de kunnat frigöra personal. Ett bibliotek (Telefonplan) uppger att de istället behövt tillsätta ytterligare en tjänst efter införandet. Bibliotekspersonalen både bemannar och underhåller lokalen och samlingarna samtidigt. Ökat antal besöksstatistik och utlåningssiffror också innebär att personal i större utsträckning behövs för att underhålla biblioteket.

I rapporten från arbetet med att införa Meröppet i Jönköpings län konstateras att en fördjupad analys av besöksstatistiken bör göras efter införandet av Meröppet. Med en kombination av besöksstatistik både från Meröppet och bemannat öppethållande går det att se när biblioteket besöks mest, vilket kan få till följd en ändring av den bemannade tiden för att bättre möta besökarnas behov. Något som i förlängningen också kan möjliggöra att personalresurser frigörs till uppsökande verksamhet. I minienkäten uppger några bibliotek att de har valt att öka den bemannade tiden istället för att minska den i samband med införandet av Meröppet.

Källor:

Studiebesök på Sköndals bibliotek i november 2016

Rapporten *Meröppet: mer än bara öppet* från projekt Meröppet i Jönköpings län beskriver tre biblioteks arbete med att införa. De deltagande biblioteken var Bankeryd, Gnosjö och Mullsjö.

En minienkät skickades i april 2017 ut till några kommuner i Stockholms län som har startat Meröppet. De bibliotek som svarade på frågorna var Bergshamra (Solna), Edsberg (Sollentuna), Rotebro (Sollentuna), Sköndal (Stockholm), Stocksund (Danderyd), Telefonplan (Stockholm) och Vårsta (Botkyrka).

Regionbibliotek Stockholm anordnade ett arbetsmöte kring Meröppet för länets bibliotek på biblioteket i Rotebro i april 2017.

Bilaga 2. Redovisning av uppdrag Enté till biblioteket

Utvecklingsförvaltningen fick i nämnpånen för 2017 i uppdrag av Kultur- och fritidsnämnden att undersöka möjligheten att skapa en mer välkomnande entré via gatuplanet till huvudbiblioteket i Tyresö centrum. Biblioteket tog sig an uppdraget genom möten med Skandiafastigheter och Fastighetsenheten samt för inspiration genom att göra studiebesök på andra bibliotek och läsa en bok av Petta Trobäck. Utifrån den insamlade informationen dras slutsatsen att möjligheten att skapa en mer välkomnande entré via gatuplanet till huvudbiblioteket i Tyresö centrum är god.

Möten har genomförts med fastighetsägaren och fastighetsenheten för att utröna gränsdragning. Entrén till biblioteket i centrum tillhör centrumbyggnaden och ägs således av Skandiafastigheter. Flera av Skandiafastigheters hyresgäster i Tyresö centrum använder bibliotekets entré för passage och som lastintag.

Biblioteket betalar hyra för entrén och ansvarar för städning från trappan och uppåt. Skandiafastigheter sköter och betalar städningen nedanför trappan. Biblioteket ansvarar för anslagstavlor, och återlämningslådor samt de fasta skyltningsmontrarna, medan Kulturenheten sköter skyltningen i det fristående glasskåpet vid trappan.

Entrén utgör utrymningsväg för bibliotekets publika del och glasdörrarna som utgör gräns mellan bibliotekets entré och övriga centrum stängs när brandlarmet utlöses. Centrums väktare ansvarar för bevakningen.

Biblioteket har ställt frågan om glasdörrarna som utgör gräns mellan bibliotekets entré och övriga centrum kan avlägsnas och Skandiafastigheter motsätter sig inte det. Hyresvärderna påpekade dock att nivåskillnaden mellan bibliotekets entrés tak och övriga centrum är betydande och behöver åtgärdas och överlåter till biblioteket att bekosta justeringen. Detsamma gäller golvet och väggarna.

Skandiafastigheter ställer sig positiva till en renovering av bibliotekets entré, och upplyser om att ingen särskild hänsyn behöver tas vid renovering eftersom Tyresö centrum inte är en kulturhistoriskt värdefull byggnad. Däremot vill fastighetsägaren att en inredningsarkitekt får uppdraget att ta fram ett förslag för renoveringen som överensstämmer med den övriga utformningen av Tyresö centrum. Renoveringen bekostas av hyresgästen.

Ett möte hölls också med Skandiafastigheter kring den lekyta som ligger i en lokal i direkt anslutning till bibliotekets entré. Biblioteket ställde frågan om lekytan och bibliotekets entré kunde bindas ihop för att på så sätt locka besökare till båda verksamheterna. Hyresvärden ska återkomma med en uppskattning av hyreskostnad för utrymmet.

Möjligheten att skapa en mer välkomnande entré via gatuplanet till huvudbiblioteket i Tyresö centrum är god. Biblioteket betalar kostnaden för renovering.

Bilaga 3. Besöksstatistik på biblioteken per månad och per filial

Trollbäcken	2015	2016			2017		
	besök	besök	person	diff	besök	person	diff
jan	4458	3303	-1155	-26%	4451	1148	35%
feb	3864	3994	130	3%	4542	548	14%
mars	4379	3772	-607	-14%	4799	1027	27%
april	3543	4009	466	13%	3665	-344	-9%
maj	3046	3349	303	10%	3925	576	17%
juni	1929	2071	142	7%	2147	76	4%
juli	1055	1003	-52	-5%	1026	23	2%
aug	1703	2138	435	26%	1967	-171	-8%
sep	3613	4103	490	14%	4143	40	1%
okt	3508	4366	858	24%	4703	337	8%
nov	3761	4357	596	16%	4665	308	7%
dec	2878	2513	-365	-13%	3387	874	35%
tot	37737	38978	1241	3,29%	43420	4442	11,4%

Strand	2015	2016			2017		
	besök	besök	person	diff	besök	person	diff
jan	2981	2736	-245	-8%	2794	58	2%
feb	2970	3692	722	24%	2873	-819	-22%
mars	2884	2844	-40	-1%	3304	460	16%
april	3196	3062	-134	-4%	2771	-291	-10%
maj	2990	2724	-266	-9%	2539	-185	-7%
juni	2016	2114	98	5%	1728	-386	-18%
juli	858	618	-240	-28%	672	54	9%
aug	1395	2207	812	58%	1632	-575	-26%
sep	3081	2733	-348	-11%	2629	-104	-4%
okt	3676	2687	-989	-27%	2711	24	1%
nov	2954	2782	-172	-6%	2944	162	6%
dec	2770	3672	902	33%	2336	-1336	-36%
tot	31771	31871	100	0,31%	28933	-2938	-9,2%

Huvudbiblioteket Tyresö centrum	2015	2016			2017		
	besök	besök	person	diff	besök	person	diff
jan	13869	13869	0	0%	15400	1531	11%
feb	13812	13812	0	0%	15123	1311	9%
mars	15559	12904	-2655	-17%	16691	3787	29%
april	12554	13365	811	6%	12836	-529	-4%
maj	12059	11262	-797	-7%	13212	1950	17%
juni	11761	11225	-536	-5%	11847	622	6%
juli	11004	9147	-1857	-17%	9652	505	6%
aug	10925	13105	2180	20%	13050	-55	0%
sep	15588	13414	-2174	-14%	14520	1106	8%
okt	15316	14421	-895	-6%	15661	1240	9%
nov	12835	13803	968	8%	17045	3242	23%
dec	14587	14587	0	0%	13293	-1294	-9%
tot	159869	154914	-4955	-3,10%	168330	13416	8,7%

Datum 2018-02-26
 Tid 18:30–19:50
 Plats Myggdalen

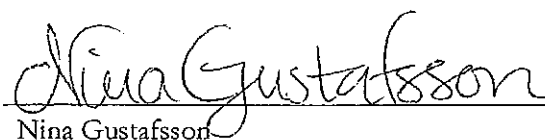
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2018-03-05 klockan 15:00 i Biblioteket i Tyresö centrum.

Paragrafer 1 - 14

Sekreterare

 Nina Gustafsson

Ordförande

 Lotta Stjernfeldt

Justerande

 Lotta Stjernfeldt Christoffer Holmström

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kultur- och fritidsnämnden
 Sammanträdesdatum 2018-02-26
 Datum då anslaget sätts upp 2018-03-07
 Datum då anslaget tas ned 2018-03-30
 Förvaringsplats för protokollet Utvecklingsförvaltningens arkiv, Östangränd 7

Underskrift

Nina Gustafsson

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Lotta Stjernfeldt (M)
Johanna Björkstén (C)
Erkki Vesa (M)
Thomas Sundblad (L)
Per Lindén (KD)
Karin Ljung (S)
Christoffer Holmström (S)
Niklas Wennergren (S)
Mikael Ordenius (MP)

Ersättare

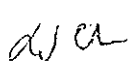

Klas Torstensson (M)
Agneta Hansson (L)
Håkan Eriksson (C)
Gunilla Andersson (V)

Övriga

Inger Lundin, Avdelningschef kulturskola och fritidsgårdar, Utvecklingsförvaltningen
Irene Hededal, Förvaltningschef, Utvecklingsförvaltningen
Lena Hellström, Fritidschef, Utvecklingsförvaltningen
Nina Gustafsson, Sekreterare, Utvecklingsförvaltningen
Stefan Fridén, Fritidskonsulent, Utvecklingsförvaltningen
Susanne Gunnarsson, Kultur- och bibliotekschef, Utvecklingsförvaltningen
Björn Hellqvist, Projektledare, Fastighet och facility § 1
Ajda Asgari Mollayousef

Frånvarande

Rickard Ljung (MP), 2:e vice ordförande
Lilian Edberg (M)
Lars-Gustaf Ericson (KD)
Börje Eriksson (S)
Beatrice Rubeling (S)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
--	---	--	--------------------

§ 10

Dnr BNS-2018-62/200

Verksamhetsberättelse 2017 för Byggnadsnämnden

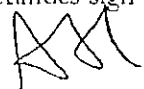

Byggnadsnämndens beslut

- Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 15 2017 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet och ekonomiskt resultat godkänns.

Beskrivning av ärendet

Stadsbyggnadsförvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2017 för byggnadsnämndens verksamhetsområde 15. Verksamhetsberättelsen redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2017 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Tyresö kommun
Stadsbyggnadsförvaltningen
Andréa Ström
Stabschef
Andrea.strom@tyresco.se

TJÄNSTESKRIVELSE
2018-02-13
1 (2)

Diarienummer
BNS-2018-62

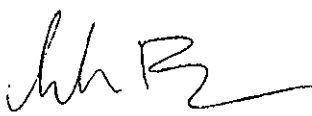
Byggnadsnämnden

Verksamhetsberättelse 2017 för Byggnadsnämndens verksamhetsområde 15

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 15 2017 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet och ekonomiskt resultat godkänns.

Sara Kopparberg
Förvaltningschef

Martin Fahlman
Avdelningschef

Beskrivning av ärendet

Stadsbyggnadsförvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2017 för byggnadsnämndens verksamhetsområde 15. Verksamhetsberättelsen redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2017 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet.

Viktiga händelser under 2017

Stadsbyggnadsförvaltningen lägger ytterligare ett intensivt år bakom sig och detsamma gäller bygglovenheten. I februari började en ny handläggare och

sedan den 1 mars är avdelningschefen tillbaka från föräldraledighet. Under våren sa en handläggare upp sig. Under sommaren rekryterades två nya handläggare som till slutet av året har kommit in mycket bra i handläggningen, rutiner och enhetens kultur. De tre handläggare som rekryterades i slutet av 2016 gick under våren 2017 utbildningen "Bygglov i praktiken" på KTH tre dagar i veckan varannan vecka. Detta påverkade handläggningstiderna negativt under våren men har visat sig ge resultat under hösten.

Vi har påbörjat en översyn av våra mallar och rutiner som ett led i arbetet med att effektivisera verksamheten. Det har bland annat inneburit att vi har tagit fram en helt ny rutin för granskning och fördelning av ärenden och vi har klarspråksgranskat våra vanligaste mallar tillsammans med förvaltningens kommunikatörer för att ge en bättre kundupplevelse. Året har till stor del präglats av vårt arbetssätt med fördelning av ärenden. Vi har under året satsat på personalhälsa genom att minska antal ärenden per handläggare, detta har i sin tur lett till ökade väntetider för den sökande. Detta har ansetts helt nödvändigt för att minska arbetsbelastningen för handläggarna tills vi fått alla handläggare på plats efter rekryteringar, introduktion och utbildningar.

Sammanfattande slutsatser

Förvaltningen bedömde vid årets start att bygglovsintäkterna för 2017 troligtvis skulle bli lägre än föregående år, en följd av få stora bygglov under året. För ett nollresultat hade krävts 5,8 mkr i bygglovsintäkter, utfallet blev 880 tkr lägre vilket förklarar underskottet för året. Föregående år hade bygglov ett positivt resultat om 830 tkr då intäkter för ett stort bygglov bokfördes på slutet av 2016.

Både antalet ansökningar och beslut har ökat de senaste åren. Detta har skett med samma ungefär medarbetarantal vilket har fått upp produktionen per årsarbetare samtidigt som vi har behållit relativt korta handläggningstider, dock finns risk för att kvaliteten går ner och arbetsmiljön för handläggarna blir ansträngd. Rekrytering har varit en stor fråga under året och konjunkturen i branschen är till arbetstagarens fördel.

Trots det ökade antalet ärenden uppfylls målen för handläggningstiderna. Trenden som visar på längre handläggningstider framförallt vad gäller utskick av kompletteringsbrev ser vi ska minska under 2018.

Byggnadsnämndens verksamhetsberättelse

2017

Vo 15

tyresö kommun

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse 2017	3
1 Viktiga händelser	3
2 Uppföljning och analys.....	4
<i>Strategiskt målområde</i> Medborgarfokus - varje Tyresöbo i centrum.....	4
Tyresöborna är nöjda med den kommunala servicen	5
<i>Strategiskt målområde</i> God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter	7
Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser	7
<i>Strategiskt målområde</i> Attraktiv arbetsgivare	8
Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare.	8
Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.	8
Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål.....	9
Särskilda uppdrag	9
• I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.....	9
• Taxor och avgifter	9
3 Slutsatser och konsekvenser	10
4 Verksamhetsmått.....	11

Verksamhetsberättelse 2017

Nämnderna är ansvariga för sina verksamheter och ska följa upp sin verksamhet och ekonomi. Nämnderna ska godkänna en delårsrapport per verksamhetsområde per den 30 april och den 31 augusti. Delårsrapporten upprättas av förvaltningens tjänstemän och ska innehålla utfall för verksamhetsmått och målkriterier, ekonomiska prognoser och bedömning av måluppfyllelse för nämndens mål. Den ska även innehålla förslag på åtgärder som nämnden avser vidta vid avvikelser. Delårsrapporter behandlas i nämnden och därefter i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

1 Viktiga händelser

Stadsbyggandsförvaltningen lägger ytterligare ett intensivt år bakom sig och detsamma gäller bygglovenheten. I februari började en ny handläggare och sedan den 1 mars är avdelningschefen tillbaka från föräldraledighet. Under våren sa en handläggare upp sig. Under sommaren rekryterades två nya handläggare som till slutet av året har kommit in mycket bra i handläggningen, rutiner och enhetens kultur. De tre handläggare som rekryterades i slutet av 2016 gick under våren 2017 utbildningen "Bygglov i praktiken" på KTH tre dagar i veckan varannan vecka. Detta påverkade handläggningstiderna negativt under våren men har visat sig ge resultat under hösten.

Vi har påbörjat en översyn av våra mallar och rutiner som ett led i arbetet med att effektivisera verksamheten. Det har bland annat inneburit att vi har tagit fram en helt ny rutin för granskning och fördelning av ärenden och vi har klarspråksgranskat våra vanligaste mallar tillsammans med förvaltningens kommunikatörer för att ge en bättre kundupplevelse. Året har till stor del präglats av vårt arbetssätt med fördelning av ärenden. Vi har under året satsat på personalhälsa genom att minska antal ärenden per handläggare, detta har i sin tur lett till ökade väntetider för den sökande. Detta har ansetts helt nödvändigt för att minska arbetsbelastningen för handläggarna tills vi fått alla handläggare på plats efter rekryteringar, introduktion och utbildningar.

Sedan i somras har bygglovchefen varit på föräldraledighet. Arbetsuppgifterna har täckts upp av avdelningschefen och en handläggare som fick verksamhetsansvar.

Under det fjärde kvartalet när vi blev fulltaliga så när som på en person och vi tillslut kom ikapp med ärendemängden kunde vi börja arbetet med att ta fram en ny fördelningsrutin av inkommande ärenden med fokus på sökanden och lättare att komma i kontakt med handläggaren. Det ska bli mycket intressant att följa utvecklingen med detta under 2018.

Under hösten bytte vi verksamhetssystem från Byggreda till Vision bl.a. för att bättre möjliggöra kopplingar till andra system inom förvaltningen. Detta ledde till att vi kom efter i ärendehantering tillfälligt. Nya rutiner för detta är nu på plats och en projektgrupp arbetar för att göra det nya systemet ännu effektivare. Arbetet fortsätter under 2018.

Under 2016 förändrade bygglovkoordinatorerna sitt arbetssätt genom att schemalägga sina olika arbetsmoment i block på fasta tider. Detta i kombination med begränsade telefontider och löpande effektiviseringar av arbetsflödet resulterade i att koordinatörerna hinner med arbetsuppgifter som har släpat efter under långt tid. Under 2017 har bygglovkoordinatorernas arbetssätt vidareutvecklats och

en högre effektivitet uppnåtts som har lett till att tjänsten som byggnadsnämndens sekreterare har kunnat inrymmas inom bygglovkoordinatorernas arbete.

I samband med att stadsbyggnadsförvaltningen övergår till E-arkiv har nya rutiner skrivits fram för att möta de ändrade arkivprocesserna. En koordinator har även övergått till att arbeta 100 % som arkivarie för att möta de nya kraven som ställs på verksamheten.

Under många år har hanteringen av ärenden gällande obligatorisk ventilationskontroll inte gjorts på förvaltningen. För att lösa situationen har tid avsatts i staben och en av bygglovskoordinatorerna gick en OVK-utbildning under våren. Under sommaren 2017 arbetade koordinatorerna intensivt med OVK-bevakningen och sedan mitten av januari 2018 hanteras bevakningen löpande.

Arbetet med namnsättning av vägar och platser i kommunen är sedan i våras placerat hos en ansvarig koordinator. Inför beslut i byggnadsnämnden arbetar ansvarig koordinator för att ta fram namn som förankras med kommunens invånare, inte minst barn och unga.

Att öka servicegraden till medborgarna genom att digitalisera stora delar av förvaltningens arbete var ett viktigt mål under 2017. Ett nytt ritningsarkiv publicerades på webben vilket innebär att medborgare kan hitta ritningar direkt på nätet själva. Förvaltningen bytte även verksamhetssystem till Vision för att bättre möjliggöra kopplingar till andra system som förvaltningen arbetar med.

2 Uppföljning och analys

Både antalet ansökningar och beslut har ökat de senaste åren. Detta har skett med samma medarbetarantal vilket ökat produktionen per årsarbetare, samtidigt som vi har behållit korta handläggningstider. Dock finns det risk för att kvaliteten går ner och arbetsmiljön för handläggarna blir ansträngd. Att rekrytera fler medarbetare har därför varit prioriterat under året.

Trots det ökade antalet ärenden och nyrekryteringar är handläggningstiderna bra. Trenden som visar på längre tider för utskick av kompletteringsbrev har hållit i sig under året. Det kan förklaras genom den ökade ärendemängden i kombination med att vi har haft vakanser, dels på grund av föräldraledighet och en längre sjukskrivning men framför allt på grund av att sammanlagt fyra individer har slutat de två senaste åren. Mycket tid går till rekrytering och att utbilda de nya handläggarna. Det gör att den ryggsäck vi drog på oss under 2016 tagit längre tid att komma ikapp med än vad vi beräknat.

För 2017 valde byggnadsnämnden att fokusera på områdena kompetensutveckling och effektivitet, därför är det glädjande att se att andelen elektroniska ansökningar har ökat från 19 % 2016 till 41 % 2017.

Mål och uppdrag

Strategiskt målområde

Medborgarfokus - varje Tyresöbo i centrum

Tyresö kommun arbetar utifrån ett medborgarperspektiv. Det innefattar hög servicekänsla, god närhet, gott bemötande och stor lyhörighet gentemot medborgarna - både som myndighet och

serviceorganisation. Kommunen har en fristående tillsynsorganisation för att trygga kvaliteten och stimulera verksamhetsutvecklingen. Vår samordnade satsning på e-tjänster förenklar medborgarens vardag och ger en snabbare ärendehantering. Vi beaktar även tillgänglighetsaspekter för att underlätta för personer med funktionsnedsättning. De gemensamma förhållningssätt som ska genomsyra våra kontakter med medborgarna är:

- Medborgarperspektiv: Tyresö kommun har ett uttalat medborgarperspektiv med stor servicekänsla och lyhördhet gentemot enskilda invånare.
- Valfrihet: Tyresö kommun erbjuder olika alternativ för att ge medborgarna ökade valmöjligheter.
- Respekt: Tyresö kommun visar tolerans och respekt för den enskilde individen och människors lika värde.
- Närhet: Tyresö kommun ska bidra till ett samhälle där beslut så långt som möjligt fattas av eller nära människor själva.
- Tillgänglighet: Tyresö kommun ska vara tillgänglig som arbetsplats och som serviceorganisation för alla.

Strategiskt mål

Tyresöborna är nöjda med den kommunala servicen

Nämndmål

Service ska förbättras genom arbete med effektivisering och kompetensutveckling på bygglovsenheten

Bakgrund: En enkät skickas kontinuerligt ut till de sökande efter att ett beslut i deras ärende tagits. Denna enkät skickades till en början ut tillsammans med Stockholm Business Alliance (SBA) för att möta företagen nöjdhet med kommunernas service inom olika områden däribland bygglovverksamheten. 2015 ändrades enkäten till att också gälla privatpersoner och samarbete med Sveriges kommuner och landsting (SKL) startades. Enkäten behandlar 6 områden som är viktiga i myndighetsutövning och service. Dessa sex områden är: - Bemötande - Tillgänglighet - Effektivitet - Information - Rättssäkerhet - Kompetens.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017-10-01	Mål 2017
Nöjd Kund-Index - Effektivitet	64	46	44	70
Nöjd Kund-Index - Kompetens	67	62	54	70
Nöjd Kund-Index - totalt	63	56	49	70
Andel elektroniska ansökningar t.o.m. 2017-12-31	15 %	21 %	41 %	50 %

Nyckeltal

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Attefallärenden - Handläggningstider mäts varje månad	0,7	2,8	3,3	4

(antal veckor)				
Bygglov - Handläggningstider mäts varje månad (antal veckor)	2,4	3,0	3,8	4
Bygglov - Kompletteringsbrevutskick (antal dagar)	6	6	16	26

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Årsarbetare	10,7	10,39	10,65	11,36
Ansökningar/anmälningar	614	733	668	681
Antal delegationsbeslut	618	944	1325	1361
Antal nämndbeslut	33	22	41	59
Antal överklagade beslut	16	16	8	25
Antal överklagade beslut som står sig i överprövning	77 %	90 %	50 %	83 %

Kommentar:

Att öka servicegraden till medborgarna genom att digitalisera stora delar av förvaltningens arbete var ett viktigt mål under 2017.

Nämnden följer upp NKI-mätning för privatpersoner och företag vid tertialboksluten. NKI totalt för 2016 var 56. Svarefrekvensen var 48 %. För 2017 är NKI totalt 49 för januari tom september. Svarefrekvensen är 63 %. Helårssiffrorna för NKI 2017 bör vi ha framme vid T1 2018 och då räknar vi med något bättre siffror då vi i slutet av 2017 var nästintill fullbemannade.

Bygglovenheten har haft stor omsättning under senare år vilket är den största förklaringen till siffrorna. Vi har hela tiden haft bra handläggningstider, hög kvalitet på besluten och hög rättssäkerhet. Handläggningstiden ökar marginellt för varje år och detta syns i kundnöjdheten. Man kan se hur ärendemängd men framförallt fattade beslut ökar varje år på i princip samma handläggantal. Detta resulterar i något längre handläggningstider och handläggningstider är den faktor som påverkar NKI i störst utsträckning. Skulle vi ha möjlighet att öka personalantalet med antal beslut så är möjligheten också bättre att öka kundnöjdheten i samma skala.

Då vi är en relativt liten enhet så är vi också mer känsliga för personalförändringar. Inom en tvåårsperiod har vi haft en personalomsättning på över 70 %. Detta har också resulterat i att vi har ändrat i rutinen för hur vi fördelar ärenden. Ändringen har bestått i att vi har granskat inkommande ärenden anonymt (för sökanden) och först när vi har kommit ner i antal ärenden som känts hanterbart för handläggaren har denne tagit ett nytt ärende. Detta har lett till att antalet dagar tills kompletteringsbrevet skickats ut ökat till 26. Ingen handläggare får ha mer än 30 ärenden pågående samtidigt och de har fått ärendet till sig först när det varit komplett. Detta har resulterat i viss frustration från sökanden som gärna sett att de fått en handläggare direkt vilket också speglas i NKI-siffrorna. Denna ändring kände vi oss dock tvungna att vidta för att skapa en hållbar arbetssituation för handläggarna och vi har sett under året att detta har varit en bra taktik ur personalsynpunkt. Under slutet av året har vi glädjande nog kommit ikapp med ärendemängden och rutinen för hur vi fördelar ärenden har kunnat återgå till att sökanden får personlig kontakt med handläggare direkt.

Efter att senaste NKI-mätningen gjorts har två handläggare anställts och kommit in bra i handläggningen. Den nya rutinen för handläggning har också satt sig bättre hos övriga handläggare. Prognosen för helåret är att siffrorna kommer se bättre ut när vi har facit i april (11). Vi behåller därför målet om effektivitet till 2018 och ser att vårt digitaliseringsarbete ska ge resultat. Effektivitet är den parameter som viktas högst av sökande.

Kommentar Elektroniska ansökningar:

Vi ser en stadig ökning i antalet elektroniska ansökningar. Vi satte ett högt mål i början av året och vi nådde nästan målet. Insatser i form av återkommande annonsering på hemsida och i lokaltidningen samt rabatterat pris för elektroniska ansökningar har gett resultat.

Strategiskt målområde

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Tyresö kommun har en långsiktigt stabil ekonomi med fokus på kommande generationer. För en långsiktigt stabil ekonomi är det nödvändigt att ha vissa överskott för att möta behov av investeringar, underhåll, utbyggnad, tillväxt och kommunens pensionsåtaganden mot våra medarbetare. Kommunens arbete präglas av effektivitet, enkelhet och ett tydligt fokus på nöjda medborgare. En strävan är att samordna resurser och se till gemensamma behov som kommunen och medarbetarna har. Tyresö kommun visar respekt för skattebetalarna - Tyresöborna - genom att sträva efter kostnadseffektivitet och arbetsmetoder som ger bästa möjliga resultat. Den kommunala utdebiteringen ska hållas på lägsta möjliga nivå för att möjliggöra god och långsiktig hushållning i kommunen.

Strategiskt mål

Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Indikator

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017
Ekonomiskt resultat, Tkr	-77,0	-988,0	+836,0	-918,0	0

Kommentar:

Förvaltningen bedömde vid årets start att bygglovsintäkterna för 2017 troligtvis skulle bli lägre än föregående år, en följd av få stora bygglov under året. För ett nollresultat hade krävts 5,8 mkr i bygglovsintäkter, utfallet blev 880 tkr lägre vilket förklarar underskottet för året. Föregående år hade bygglov ett positivt resultat om 830 tkr då intäkter för ett stort bygglov bokfördes på slutet av 2016.

Enheten har under 2017 haft ett ökat stöd från förvaltningens Stab vilket har underlättat arbetet för bygglovshandläggarna. Det medför att enheten per 2017 tagit något större kostnader för Staben än budgeterat. Övriga kostnader har varit ca. 140 tkr lägre än budgeterat vilket främst beror på låga kundförluster samt lägre konsultkostnader än budgeterat.

Strategiskt målområde

Attraktiv arbetsgivare

Tyresö kommun präglas av en god service till medborgarna. För detta krävs motiverade och kompetenta chefer och medarbetare samt ett kreativt och gott arbetsklimat. Tyresö ska stärka sin profil som attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera och behålla kompetent personal. Tyresö erbjuder många vägar in till arbete i kommunen. Vi erbjuder stimulerande arbetsuppgifter i en utvecklande miljö, god arbetsmiljö, goda möjligheter till utveckling av karriären samt konkurrenskraftiga löner.

Strategiskt mål

Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare.

Indikator

Titel	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017
Andel av de anställda som rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare	87,0 %	94,0 %	Inget värde	-

Kommentar:

Det finns inte något värde för helåret 2017. En ny undersökning kommer att genomföras av HR-avdelningen under hösten 2018. Stadsbyggnadsförvaltningen ska ständigt arbeta för att alla ska ha de bästa förutsättningarna att göra ett bra jobb. Förvaltningen arbetar hårt för att kunna erbjuda attraktiva villkor och möjlighet till kurser, lokaler, studieresor etc. för att på så vis kunna behålla kompetent personal. Vi lägger även stor vikt vid interna karriärmöjligheter.

Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.

Indikator

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017
Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet, korttid (%)	0,27 %	4,24 %	3,94 %	1,36 %	4,0 %

Indikator

Kommentar:

Sjukskrivningstalen är 1,36% korttid, 10,93% långtid. Enheten har haft låg sjukfrånvaro om man räknar bort en långtidssjukskriven individ. Om man bortser från den personen klarar enheten målet på 4 % med god marginal. Aktiviteter kopplade till arbetsmiljö prioriteras. Bl.a. har ny rutin för fördelning av ärenden och ärendemängd per handläggare använts under året som ska fördela arbetsbelastningen på ett mer hållbart sätt. Vi arbetar också aktivt med en handlingsplan för arbetsmiljön med hjälp av konsult. Staben har stärkts upp med en bygglovsassistent som arbetar på 50 % för att stötta handläggarna i deras arbete, bland annat med att skriva kompletteringsbrev, besvara

frågor från medborgare och förbereda ärenden inför expediering. Syftet med detta är att minska handläggarnas administrativa arbete och på så sätt minska arbetsbördan.

Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål.

Indikator

Titel	Utfall 2016 (SBF)	Utfall 2016 (Tyresö kommun)
Andel av de anställda som anser att sysselsättningsgraden är anpassad efter deras önskemål	85 %	89 %
Nej jag vill arbeta mer	2 %	4 %
Nej jag vill arbeta mindre	13 %	7 %

Kommentar:

Under 2017 har inget nytt värde tagits fram eftersom medarbetarundersökningen görs vartannat år. Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att öka medarbetarnas möjligheter till flexibla arbetstider som går att kombinera med det individuella livspusslet. Detta har blivit en särskilt viktig fråga då en stor del av verksamhetens medarbetare är i familjebildande ålder och vill kunna ta ut delar av sin föräldradighet på 50 %, vilket är ett önskemål som förvaltningen vill kunna möta.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

- I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.

Kommentar:

Förvaltningen bevakar att reglerna om tillgänglighet enligt plan- och bygglagen efterföljs. Det görs vid byggsamråd och i samband med att bygglov ges. Två handläggare har utsetts för att driva tillgänglighetsfrågorna framåt och för att hålla kontakten med funktionshinderrådet.

- Taxor och avgifter

Alla nämnder ska årligen se över sina taxor och avgifter i syfte att avgiftsintäkterna ska bidra till verksamheternas finansiering.

Kommentar:

För 2017 höjdes taxan för vanligt förekommande ärenden där vi sett att vi lagt ner mer tid än vad intäkten kunnat täcka. Beslut om en generell 10-procentig höjning av Plan- och bygglovtaxan, som även innehåller taxa för mät- och kartverksamheten, togs under 2017 och trädde i kraft den 1 januari 2018.

3 Slutsatser och konsekvenser

Både antalet ansökningar och beslut har ökat de senaste åren. Detta har skett med samma ungefär medarbetarantal vilket har fått upp produktionen per årsarbetare samtidigt som vi har behållit relativt korta handläggningstider, dock finns risk för att kvaliteten går ner och arbetsmiljön för handläggarna blir ansträngd. Rekrytering har varit en stor fråga under året och konjunkturen i branschen är till arbetstagarens fördel.

Trots det ökade antalet ärenden uppfylls målen för handläggningstiderna. Trenden som visar på längre handläggningstider framförallt vad gäller utskick av kompletteringsbrev ser vi ska minska under 2018. Det kan förklaras genom den ökade ärendemängden i kombination med att vi har haft vakanser, dels på grund av föräldraledighet och en längre sjukskrivning men framför allt på grund av att två personer slutade under 2016 och ytterligare två personer slutade under året.

Mycket tid går till handledning och att utbilda de nya handläggarna. Det gör att den ryggsäck vi drog på oss under 2016 har tagit tid att jobba ikapp. För 2017 valde byggnadsnämnden att fokusera på områdena kompetensutveckling och effektivitet, därför är det glädjande att se att andelen elektroniska ansökningar fortsätter att öka.

Under våren har e-arkivet kommit på plats och i april beslutade byggnadsnämnden att vi efter scanning och kvalitetskontroll kan gallra alla inkommande pappershandlingar med undantag av signerade dokument. Byggnadsnämnden beslutade också att vi kan betrakta den digitala akten som vår originalakt. Dessa två beslutspunkter innebar att från och med vecka 20 2017 handlades alla ärenden digitalt fram till dess att ärendet ska expedieras.

För att hantera gamla ärenden som ska arkiveras kommer staben att behöva ha en extra tjänst på plats under resten av året som scannar och arkiverar de gamla handlingarna. Under våren 2017 har staben fortsatt att prioritera framtagandet olika rutiner för att på så sätt minska verksamhetens utsatthet vid personalförändringar. Eftersom staben arbetar med många olika arbetsuppgifter i olika system och för olika enheter har detta varit ett viktigt utvecklingsområde även under hela året.

Förvaltningen arbetar intensivt för att innovation och verksamhetsutveckling ska vara en naturlig del av det löpande arbetet och något som prioriteras inom alla verksamhetsdelar. Fram till maj 2018 pågår ett intensivt arbete för att ställa om förvaltningens arbete och verksamhetssystem för att möta de krav den nya lagstiftningen GDPR (General data protection regulation) ställer. Den nya lagstiftningen kräver att vi går igenom alla lagrade personuppgifter, både digitalt och i pappersform, och fattar beslut om vilka uppgifter som ska kvarstå och vad som ska gallras. Inom staben har en särskild GDPR-ansvarig utsetts för att arbeta tillsammans med kommunens jurist och samordnare.

Under de kommande fem åren behöver bygglovsverksamheten öka effektiviteten för att fortsätta hålla en hög kvalitet, kunna omfördela resurser och för att dagens anslag ska räcka även kommande år. Ett led i det är att enheten idag arbetar aktivt med att digitalisera bygglovsprocessen. En del av det förändringsarbete som behöver göras, både i kommunen i stort och på bygglovenheten, är att utveckla den digitala hanteringen av ärenden. I en växande kommun torde det dock vara svårt att över tid klara att hålla kvalitet och handläggningstider på den nivå där vi vill ligga, och samtidigt vara en

attraktiv arbetsgivare utan att få en höjning av anslaget som är anpassat till vad vi vill uppnå. Under nästa mandatperiod bedöms därför att bygglovsverksamheten behöver få utökade anslag

4 Verksamhetsmått

Byggnadsnämnden följer varje månad upp antal ärenden, antal beslut, handläggningstider, andelen kompletta ärenden, andelen elektroniska ansökningar, dagar innan vi skickar kompletteringsbrev, andelen ärenden som klarar tio veckors handläggningstid, ekonomi, överklagade ärenden och fastställda domar i högre instanser, rättssäkerhet i beslut fattade av högre instans och beslut fattade på delegation. Nämnden följer halvårsvis upp NKI-mätning för privatpersoner och företag.

Statistik verksamhetsberättelse 2017

Bakgrundsdata	2017	2016	2015	2014
Årsarbetare	11,36	10,65	10,39	10,7
Ansökningar/anmälningar	681	668	733	614
Antal delegationsbeslut	1361	1325	944	618
Antal nämndbeslut	59	41	22	33
Antal överklagade beslut	25	8	16	16

Handläggningstider - lov (veckor)	2017	2016	2015	2014
Tid från komplett ärende till beslut - medel	4	3,8	3	2,4
Tid från komplett ärende till beslut - median	2,9	2,4	1,6	1
Tid från ansökan till expediering - medel	15,8	12,5	8,5	8
Tid från ansökan till expediering - median	12,1	9,6	6	4,9

Handläggningstider - attefall (veckor)	2017	2016	2015	2014
Tid från komplett ärende till beslut - medel	4	3,3	2,8	0,7
Tid från komplett ärende till beslut - median	2	1	1,4	0,6
Tid från anmälan till expediering - medel	17,4	13,4	9,3	4
Tid från anmälan till expediering - median	11	9,1	6,1	2,7

Kompletteringsbrev (dagar)	2017	2016	2015	2014
Tid från ansökan till begäran om komplettering	26	16	6	5,7

Mittbygge (nämndmål 2017 - 50%)	2017	2016	2015	2014
Andel ärenden Inkomna via mittbygge.se	41%	19%	15%	3%

Datum 2018-02-21
 Tid 19:00–19:50
 Plats Bollmora

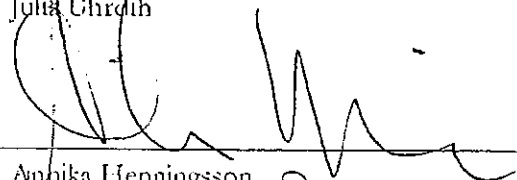
Beslutande Se närvarolista

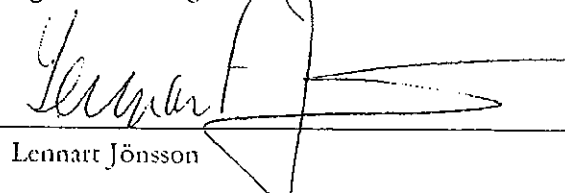
Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Stadsbyggnadsförvaltningen 2018-02-26

Paragrafer 9 - 16

Sekreterare
 Julia Uhrdin

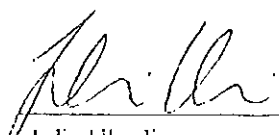
Ordförande
 Annika Henningsson

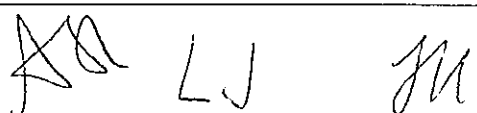
Justerande
 Lennart Jönsson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Byggnadsnämnden
 Sammanträdesdatum 2018-02-21
 Datum då anslaget sätts upp 2018-02-27
 Datum då anslaget tas ned 2018-03-21
 Förvaringsplats för protokollet Samhällsbyggnadsförvaltningen

Underskrift
 Julia Uhrdin

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Annika Henningsson (M)

Helen Dwyer (C)

Lenart Jönsson (S)

Mikael Onegård (M)

Tony Thorén (L)

Janis Salts (KD)

Barbro Nordlöf (S)

Tommy Blomster (S)

Johan Rydén (MP)

Ersättare

Jan-Åke Svensson (M)

Eva von Vogelsang (M)

Thomas Sundblad (L), §§ 9-12 och 15-16

Ann-Christine Jansson (S)

Anders Bergérus (S)

Övriga

Julia Uhrdin, sekreterare, stadsbyggnadsförvaltningen

Hanna Wikström, verksamhetsansvarig bygglovenheten, stadsbyggnadsförvaltningen

Martin Fahlman, chef kart- och bygglovavdelningen, stadsbyggnadsförvaltningen

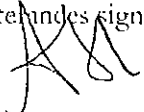

Frånvarande

Ulf Perbo (KD)

Daniel Thorsell (C)

Noel Perland (MP)

Ann Ödlund (V)

Justeraendes sign 	LJ		Utdragsbestyrkande
--	----	---	--------------------

§ 11

Dnr BNS-2018-66/200

Internkontrollplan för byggnadsnämnden 2018

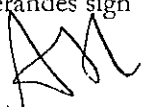

Byggnadsnämndens beslut

- Byggnadsnämnden godkänner handlingsplanen för internkontroll för 2018

Beskrivning av ärendet

Enligt kommunens redovisningsreglemente är varje nämnd ansvarig för den interna kontrollen inom sitt ansvarsområde. I reglementet framgår att nämnden årligen ska anta en handlingsplan för innevarande års granskning. I internkontrollen ingår att analysera vilka risker som finns och vidta åtgärder och riktlinjer för att så långt som möjligt eliminera dessa.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Tyresö kommun
Stadsbyggnadsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE
2018-02-12

1 (3)
Dnr: BNS-2018-66

Byggnadsnämnden

Internkontrollplan för byggnadsnämnden 2018

Förslag till beslut

Byggnadsnämnden godkänner handlingsplanen för internkontroll för 2018.

Martin Fahlman
Avdelningschef kart- och bygglov

Sammanfattning

Enligt kommunens redovisningsreglemente är varje nämnd ansvarig för den interna kontrollen inom sitt ansvarsområde. I reglementet framgår att nämnden årligen ska anta en handlingsplan för innevarande års granskning.

I internkontrollen ingår att analysera vilka risker som finns och vidta åtgärder och riktlinjer för att så långt som möjligt eliminera dessa.

Analys av risker

För bygglovsverksamheten är handläggningstider, rättssäkerhet, kundnöjdhet och ekonomi de viktigaste måtten på kvalitet. Nedan analyseras risker och kontrollåtgärder inom de olika områdena:

Handläggningstider

Risker

Att kraven enligt PBL på tio veckors handläggningstid inte uppnås.

Kontrollåtgärder

Mätning av handläggningstider varje månad samt redovisning av resultatet vid varje nämndmöte.

Ansvarig

Nämndsekreterare och enhetschef.

Rättssäkerhet

Risker

Att nämndens beslut inte håller vid en överprövning.

Kontrollåtgärder

Löpande utvärdering av beslut från överprövande myndigheter samt redovisning vid varje nämndmöte.

Ansvarig

Enhetschef tillsammans med handläggarna.

Kundnöjdhet

Risker

Att bygglovssökande inte är nöjda med nämndens verksamhet.

Kontrollåtgärder

Mätning av kundnöjdheten med en enkätundersökning. Jämförelse med resultat från övriga kommuner i Sverige. Redovisning i nämnden.

Ansvarig

Enhetschef i samarbete med bygglovsalliansen

Ekonomi

Risker

Stort underskott i nämndens ekonomiska resultat.

Kontrollåtgärder

Analys och redovisning av enhetens ekonomiska resultat vid varje nämndmöte.

Ansvarig

Controller och enhetschef

Datum 2018-02-21
 Tid 19:00–19:50
 Plats Bollmora

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

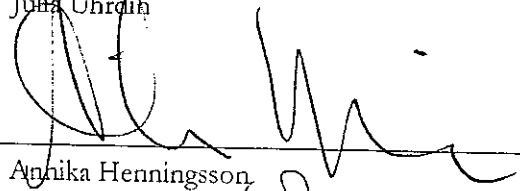
Justeringens plats och tid Stadsbyggnadsförvaltningen 2018-02-26

Paragrafer 9 - 16

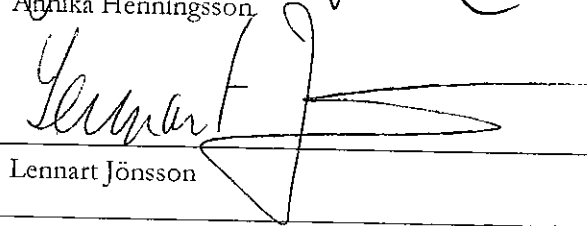
Sekreterare

 Julia Uhrdin

Ordförande

 Annika Henningsson

Justerande

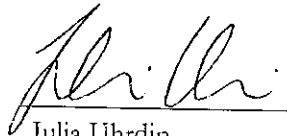

 Lennart Jönsson

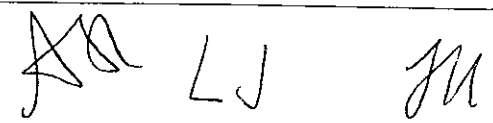
ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Byggnadsnämnden
 Sammanträdesdatum 2018-02-21
 Datum då anslaget sätts upp 2018-02-27
 Datum då anslaget tas ned 2018-03-21
 Förvaringsplats för protokollet Samhällsbyggnadsförvaltningen

Underskrift

 Julia Uhrdin

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Annika Henningsson (M)
 Helen Dwyer (C)
 Lennart Jönsson (S)
 Mikael Onegård (M)
 Tony Thorén (L)
 Janis Salts (KD)
 Barbro Nordlöf (S)
 Tommy Blomster (S)
 Johan Rydén (MP)

Ersättare

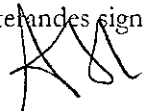

Jan-Åke Svensson (M)
 Eva von Vogelsang (M)
 Thomas Sundblad (L), §§ 9-12 och 15-16
 Ann-Christine Jansson (S)
 Anders Bergéus (S)

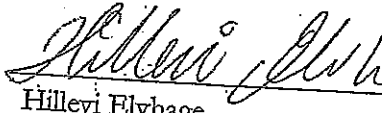

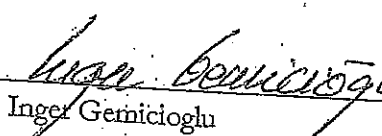
Övriga

Julia Uhrdin, sekreterare, stadsbyggnadsförvaltningen
 Hanna Wikström, verksamhetsansvarig bygglovenheten, stadsbyggnadsförvaltningen
 Martin Fahlman, chef kart- och bygglovavdelningen, stadsbyggnadsförvaltningen

Frånvarande

Ulf Perbo (KD)
 Daniel Thorsell (C)
 Noel Perland (MP)
 Ann Ödlund (V)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

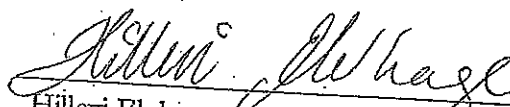
Datum 2018-03-21
 Tid 13:00-14:00
 Plats Bollmoira
 Beslutande Se närvarolista
 Övriga deltagare Se närvarolista
 Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2018-04-03
 Paragrafer 41-62
 Sekreterare
 Hillevi Elvhage
 Ordförande
 Fredrik Saweståhl
 Justerande
 Inger Gernicioglu

ANSLAG / BEVIS

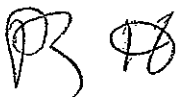
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunledningsutskottet
 Sammanträdesdatum 2018-03-21
 Datum då anslaget sätts upp 2018-04-05
 Datum då anslaget tas ned 2018-04-27
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift

 Hillevi Elvhage

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M), ordförande
Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande
Anita Mattsson (S), 2:e vice ordförande
Ulrica Riis-Pedersen (C)
Anna Lund (KD)
Marie Åkesdotter (MP)
Inger Gemicioglu (V), tjänstgörande ersättare för Kristjan Vaigur (S)

Ersättare

Dick Bengtson (M)
Mats Larsson (L)
Helen Dwyer (C)
Marika Marklund (KD)

Övriga

Bo Renman, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen, §§ 41-48
Britt-Marie Lundberg-Björk, chef tekniska kontoret och medborgarfokus, kommunstyrelseförvaltningen
Jonas Jansfors, HR-chef, kommunstyrelseförvaltningen
Urban Petré, it-chef, kommunstyrelseförvaltningen
Sara Kopparberg, stadsbyggnadschef, stadsbyggnadsförvaltningen
Monika Larsson, förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
Kristin Norrbom, utredare, kommunstyrelseförvaltningen, §§ 41-54
Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen

Frånvarande

Kristjan Vaigur (S)
Jannice Rockstroh (S)
Anders Linder (S)

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Datum 2018-04-10
 Tid 18:30–19:40
 Plats Bollmora

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2018-04-16

Paragrafer 58–79

Sekreterare
 Hillevi Elvhage

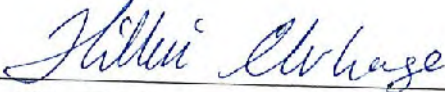
Ordförande
 Fredrik Saweståhl

Justerande
 Anita Mattsson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunstyrelsen
 Sammanträdesdatum 2018-04-10
 Datum då anslaget sätts upp 2018-04-18
 Datum då anslaget tas ned 2018-05-10
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
 Hillevi Elvhage

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M), ordförande
 Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande
 Anita Mattsson (S), 2:e vice ordförande
 Anki Svensson (M)
 Dick Bengtson (M)
 Lotta Stjernfeldt (M)
 Ulrica Riis-Pedersen (C)
 Anna Lund (KD)
 Kristjan Vaigur (S)
 Carl Johan Karlson (S)
 Lennart Jönsson (S), tjänstgörande ersättare för Jannice Rockstroh (S)
 Marie Åkesdotter (MP)
 Anders Wickberg (SD)

Ersättare

Peter Odelvall (M)
 Annika Henningsson (M)
 Peter Freij (M)
 Mats Larsson (L)
 Christina Melzén (L)
 Marika Marklund (KD)
 Peter Bylund (MP)
 Inger Gemicioglu (V)

Övriga

Bo Renman, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen
 Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen
 Britt-Marie Lundberg-Björk, chef tekniska kontoret och medborgarfokus,
 kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 72
 Sara Kopparberg, stadsbyggnadschef, stadsbyggnadsförvaltningen
 Maj Ingels Fagerlund, säkerhetschef, Kommunstyrelseförvaltningen
 Mikael Onegård, politisk sekreterare, M
 Tony Björklund, politisk sekreterare, SD

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen

Bernt Eklund, projektsamordnare, kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 59

Lina Swanberg, arkitekt, Tengboms, till och med § 59

Stina Åberg, arkitekt, Tengboms, till och med § 59

Frånvarande

Helen Dwyer (C)

Jannice Rockstroh (S)

Karin Ljung (S)

Anders Linder (S)

Marie Axelsson Ahl (SD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------